

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Ven. Viri Thomæ Malleoli A Kempis, Canonici Regvlaris
Ordinis D. Avgvstini. Opera Omnia**

Thomas <von Kempen>

Dvaci, 1625

Tomi Primi Pars Altera, Ante Primam Editionem typis non euulgata.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-45790](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-45790)

TOMI PRIMI PARS ALTERA,

ANTE PRIMAM EDITIONEM
typis non euulgata.

In hac parte secunda Tomi primi, continentur tum conciones, tum meditationes admodum utiles & pie. Conciones sunt eiusmodi, ut meditationes esse videantur. Similiter meditationes ita scripte sunt, ut ex ijs conciones haberi possint.

CONCIONES ET MEDITATIONES XXXVI. UTILISSIMÆ. PRIMA.

De Incarnatione Christi secundum testimonia sacrarum Scripturarum, veteris & noui testamenti.

I. *Crutamini Scripturas, dicit Dominus. O dulcissime Domine Iesu, cōcede mihi indigno famulo tuo, incarnationis tuæ mysterium deuotè pensare, sagaciter inuestigare, sublimiter intelligere, nō intellectam humiliter venerari, & tibi semper gratias agere, pro dignatione tanta & charitate tam ineffabili. Hoc enim mysteriū me magis delectat considerare, & inter cetera mirabilia tua suauit̃s sapit, vehementiū afficit, fortiū astringit, & totum spiritum meum in te rapit. Da ergo mihi in hoc frequentius versari, & qualiter à sanctis Prophetis præcognitum ac prædictum fuerit, diligentius speculari. *Reuela oculos meos, & considerabo mirabilia de lege tua.* Tu etenim cōditor legis: Tu inspirator & instructor Prophetarum, quorum oraculis miris & multiplicibus modis*

Ioan. 5.

Psal. 118.

dis prænuntiatus es & præfiguratus; nunc apertè, nunc obscurè, sicut euidenter inspecta tota veteris Testamenti series protestatur. Nil quippe in ea vacat à mysterio: sed tam diuinitatis tuæ quàm etiam humanitatis, fidelissima ibidem testimonia continentur. Et quamuis hominis testimonium tibi necessarium non fuerit, qui veritas es: & homines, cum volueris, Prophetas facis: propter nostram tamen eruditionem & fidei confirmationem longè hæc antè voluisti, per sanctos tuos prædici & conscribi, atque tantam etiam auctoritatem illorum eloquijs tradere, quibus nulla ex parte auderet quis contradicere. Quatenus & cum præsens adesses in carne, Rex Israel, & Saluator mundi posses agnosci, quem tot scripturæ commendauerant aduenturum. Et hoc est, quod præsentia legis doctoribus non credentibus, sed curiosè te obseruantibus & callidè tentantibus, respondisti: *Scrutamini Scripturas, in quibus vos putatis vitam æternam habere. Illa enim sunt, quæ testimonium perhibent de me.*

Ioan. 5.

Patriarchæ.
1. Abrahæ.

Gen. 22.

Marci 16.

2. Perhibent Patriarchæ, perhibent Prophetæ, & cæteri iusti testimonium incarnationi tuæ. Nam Abraham Patriarcharum primus, ob fidei suæ meritum & perfectæ obedientiæ opus, tale suscepit promissum: *In semine tuo benedicentur omnes gentes terræ.* In quo nimirum semine, tu designatus es & prophetatus, qui de Maria Virgine natus, veram de carne Adam, veramque de stirpe Abraham originem duxisti. Qui etiam cunctis per orbem Gentibus, hanc benedictionem transmisisti, dicens: *Qui crediderit & baptizatus fuerit, saluus erit.* Hæc inquam benedictio non terrena, sed cælestis est promissio: non transitoria vbertas, sed perpetua felicitas, vita immortalis cum Angelis, non longiturnitas temporalis. Quæ sicut fidei Abrahæ promissa est, ita & per te ipsi donata est, & omnibus veram fidem sectantibus. Non enim, qui secundum carnem ex Abraham nati sunt, hi tantum filij promissionis censendi sunt: sed qui vestigia fidei eius imitantur, in benedictione deputantur: siue ex eo carnaliter editi, siue ex gentibus cæteris spiritualiter fuerint regenerati. Et ideo dictus est pater multarum gentium, non Iudæorum tantum, sed omnium in te credentium per orbem nationum.

2 Isaac.
Gen. 21.

3. Perhibet quoque præclarum testimonium tibi Isaac filius Abrahæ gestis suis. Eius siquidem natiuitas ab Angelo prædicta, tuæ natiuitatis gerit præfagium, quæ longè tamen superexcellit omnium natorum modum. Ille per promissionem Angeli de sterili matre editus est, sed tu ab initio mundi promissus, pro salute nostra ineffabili ordine, de virgine matre natus es. Ille genitus gaudiū fecit parentibus & amicis: tu verò natus gaudiū magnum Angelis fecisti & hominibus. *Dat credulitatem magnam*
Virginæ

Virginei partus, ipsum miraculum factum in utero senectutis. Qui ergo hoc egisti in seruulo tuo, profecto mains potuisti in remetipso. Conditor enim cum sis naturæ, omnia sub potestate habes, nec vllius lege stringeris aut iure. Lucet etiã in eo passionis tuæ figura, quando à patre iussus est immolari, diuino ad se responso per Angelũ prius facto. Ille ligna portauit holocausti; tu lignum crucis baiulasti, ad delendum chirographum primordialis delicti. Ille ligatus mox aræ imponitur; tu ligatus & fortiter casus, tandem in cruce ex altaris, vt omnia ad te ipsum trahe- res. Ille obediens fuit Abrahæ patri suo: & tu obedisti vsque ad mortem crucis Deo Patri tuo. Ille immolatur, sed nõ occiditur: quia ille figura, tu veritas: ille signum, tu verum sacrificium. Ille mori non debuit, quia redemptor mundi non fuit: tu verò mori debuisti: non tamen ex proprio, sed nostro pro delicto; quia verus Redemptor mundi in hoc natus fuisti, & hoc mandatum à Patre accepisti.

4. Perhibet quoque Iacob Patriarcha, testimonium verissi- 3. Iacob.
mum tibi. Hic prophetico spiritu doctus, multa filijs suis ventu-
ra prædixit. Nam tribum, de qua nasciturus; & tempus quo ef-
fes aduenturus, innotuit, cum benedicens Iudam filium suum,
inter alia diceret: *Non auferetur, inquit, sceptrum de Iuda, & dux* Gen. 49.
de femoribus eius; donec veniat qui mittendus est, & ipse erit expecta-
tio Gentium. Quod quidem testimonium sanè intellectum, con-
stat sine dubio in te completum, qui de tribu Iuda ortum dignif-
simum habuisti: & illo in tempore hanc lucem mundi intrasti,
quando legitimus dux in Iudæa defecerat, & rex externæ natio-
nis Herodes, illuc arcem principatus tenebat. Non ergo expecta-
ris, vt delirat Iudæus, sed iã venisse crederis in carne Deus, sicut
profitetur Christianus, vt docet catholica fides. Defecit certè
dux in Iudæa, desijt lex in ea, sacerdotium conticuit, tēplũ ceci-
dit, regnum periit, gens illa dissipata est per mūdum: vt cognos-
cat totus mundus, quia tu saluator Israel, expectatio gentium, Gen. 49.
& desideratus earum aduenisti. Cessare igitur lex vetus debuit, Agg. 2.
postquam noua grãtia & veritas te apparente illuxit. Quoniam
omnis illa anti qua institutio, ad perhibendũ tibi testimonium,
ministra fuit.

5. Huic concordant voces Prophetarum, qui aduentum tuum Propheta.
præscientes, dies gratiæ in quibus stamus prænuñciarunt. Dicit 1. Moyses.
namque Moyses, legislator & doctor populi Israel, testimonium
credibile nimis: *Prophetam de gente tua & de fratribus tuis, sicut* Deut. 16.
me, suscitabit tibi Dominus Deus tuus. Rudi populo locuturus
Moyses simpliciter te Prophetã nominauit, qui fortassis altius de
te capere nomen nequid idoneus inueniebatur. Quod etiam ex
Euange-

Joan. 6.

Euangelio satis colligitur, vbi facto signo de quinque panibus & duobus piscibus, vox populi talis ferebatur: *Quia hic est verè Prophetas, qui venturus est in mundum.* Nos verò certiori iam veritate & altiori intellectu fidei imbuti, non solum Prophetam, sed & Dominum te Prophetarum verumque Dei filium, veraciter confitemur & credimus. Nec mirum, si illi populo multa per Moysen seruum suum obscure, & nobis per te ipsum plura manifestius sis loquutus: quia sic congruebat ordini iustitiæ, sic legi, denique & gratiæ. Hic itaque Moyses, desiderio aduentus tui, orauit & dixit: *Obsecro, Domino mitte, quem missurus es.* Iste est Moyses, qui ad liberandos filios Israel in Ægyptum dirigitur: cui etiam potestas faciendi signa & prodigia pariter condonatur. Fecit magna & insolita, quæ audita vel lecta, admirationem non paruam habent. Sed mysticè intellecta, & ad te debite relata, pijs ac fidelibus mentibus altiolem sensum & salubriorem fructum ingerunt. Ille eduxit filios Israel de terra Ægypti: tu electos tuos de vita veteri, de captiuitate diaboli, de claustris inferni exemisti. Ille per mare rubrum, submerso Pharaone, eos fecit terram ingredi promissionis: tu fideles tuos per aquam baptismi, extincto originali peccato, regnum facis intrare supernæ mansionis. Ille in monte Sinai legem decalogi in Tabulis lapideis exaratam suscepit, ac populo custodiendam tradidit: tu noui Testamenti mediator effectus, legem gratiæ discipulis in monte prædicasti, quam & eorum cordibus per amoris spiritum arctius impressisti. Ille quadraginta annis in deserto, cum filijs Israel ambulauit, multis signis & prodigijs inter eos emicuit: tu triginta & tribus annis in terris visus & cum hominibus conuersatus, tam multa signa diuinæ potentiæ tuæ exhibuisti, vt ea vix capere mundus sufficeret, si cuncta scripta fuissent. Ille agebat tanquam fidelis seruus: tu operatus es sicut Dominus, & vnicus patris filius, cui Pater omnia dedit in manus. Ideo nec ille potest comparari tibi, sed nec quisquã Angelorum vel hominum. Omnibus enim datus est spiritus ad mensuram, tibi autem cum Pater manet æqualis semper potestas: Manet & longè à cæteris sanctis, secundum humanitatem, excellentia singularis dignitatis, nulli creaturæ communicabilis. *Cui enim Angelorum aliquando dictum est: Filius meus es tu, ego hodie genui te?* Aut quis sanctorum Patrem loquentem sibi audiuit: *Sede à dextris meis?* Magnum est Angelo, vt sit minister. Magnum cui libet sanctorum ad mensam sedere, in regno Patris tui: tibi autem data est omnis potestas, in celo & in terra. Etsi in substantia nostræ carnis, mortalis apparuisti; es tamen super omnia Deus incommutabilis, nostra suscipiens & propria non amittens.

Indubi-

Joan. 21.

Joan. 3.

Hebr. 1.

Ibid.

Psal. 109.

Matth. 28.

Indubitanter ergo & constanter te constemur Christum, Dei unigenitum, mundi saluatorem, ac sanctum sanctorum in lege promissum, à Patriarchis desideratum, à Prophetis prævisum & prænuntiatum. Quorum testimonij si quis credere hesitauerit, seipsum veritatis luce priuat, non seruans fundamentum, quo fidei pedem ponat: nec intendens lucernæ lucenti in caliginoso loco. Lex enim lax est, & prophetia preciosa lucerna, perducens nos ad te verum animæ lumen, in quo credentes, per fidem salui fiunt. Sine fide namque & agnitione nominis tui, nulla spes vitæ, nulla acquisitio salutis inuenitur. Tu equidem salus nostra, spes & redemptio nostra, quem expectabant priores sancti, qui hanc acceperant promissionem.

6. Multis autem rerum significationibus, multis & mirandis etiam visionibus, salus hæc de te promissa, diu precessit & latuit: Sed celebrato incarnationis passionisque mysterio, hæc secreta patefacta sunt, & completa. Te igitur, agnus ille paschalis, qui singulis annis in memoriam priscae liberationis ex Ægypto, iussus est immolari, præsignauit. Te vitulorum & arietum oblatio: te thymiamatis incensio: te varia sacrificiorum celebratio ac sanguinis crebra aspersio præfigurauit. Tu in candelabro aureo, septem lucernis ornato: tu in Pontifice magno, qui in sancta sanctorum semel ingreditur in anno, mysticè præsignaris. Sed hæc omnia legis sacrificia, vnico corporis tui sacrificio, semel in ara crucis oblato, plenè consummasti. Ideo nec vlla iam in priorum cultu remanet vtilitas: quia quod illa significabant, innotuisti nobis æterna veritas. Leguntur autem à fidelibus doctoribus spiritualiter discussa, & ad ædificationem nostram vtiliter proferuntur: placetque eorum intellectus mysticus, sed obseruantia literalis non admittitur. Et si olim tibi placere talia sacrificia, hoc occulta egit fides, quæ reuelanda erat. Sed nunc vetera illa finem acceperunt, quia verum sacrificium iam venit, quod fidei deuotione, sancta per orbem frequētat Ecclesia. *a* Te etiam petra, dulces aquas sitienti populo manans. *b* Te manna pastum miserabilem esurientibus præbens. *c* Te serpens æneus exaltatus, infectos à morsu sanans. *d* Te virga Aaron sacerdotis florens nucisque producens, pulchrè præmonstrauit. *e* Te Iosue, nobilis actu & nomine. *f* Te Gedeō victoriosissimus. *g* Te Sampson fortissimus. *h* Te Samuel Propheta fidelissimus. *i* Te Nazæorum & Iudicum singulorum laudata virtus, mirificè expressit.

7. Te Dauid Rex & Propheta eximius, electus secundum cor Dei, egregiusque psalmista patenter canit, deuotè exorat, ardentèque desiderat dicens: 1. * Domine inclina calos tuos, & descende.

Exona

Hebr. 11.

Figura de Christo.
 Agnus Paschalis.
 Exodi 1.
 Vitulorum oblatio.
 Exodi 29.
 Candelabrum aureum.
 Exodi 25.
 Summus Pontifex.
 Hebr. 9.
 a Petra deserti.
 Deut. 8.
 b Manna.
 Deut. 8.
 c Serpens æneus.
 Num. 21.
 d Virga Aaron.
 Num. 17.
 e Iosue.
 lib. Iosue.
 f Gedeon.
 lib. Iudicum.
 g Samuel.
 1. Reg.
 h Nazaræi.
 Iudices.
 Num. 6.
 Prophetæ.
 i Dauid.
 * Psal. 145.

a Psal. 79.

b Psal. 84.

c Psal. 88.

a *Excita potentiam tuam, & veni ut saluos facias nos.* b *Ostende nobis Domine misericordiam tuam, & salutare tuum da nobis.* c *Vbi sunt, misericordia tua antiqua Domine, sicut iurasti David seruo tuo?* His & alijs deprecationibus, desiderium pectoris sui psallendo saepe aperit. Sed & altiora horum reuelatis cordis oculis, in testimonium tibi asserit. Hic est David sanctus, cui incerta & occulta sapientiae tuae manifestati: & quod de eius stirpe incarnandus esset promisisti. Hic est David forma decorus, manu validus, consilio prouidus, sapiens in verbis, in iniurijs mansuetus, in oculis suis humilis, cultor sacrae legis, praecentor Euangelij, verax testis aduentus tui. Hic de natiuitate, passione, resurrectione, & ascensione tua plenissime vaticinatus est. Tu es ergo, de quo ait:

Psal. 50.

In sole posuit tabernaculum suum; & ipse tanquam sponsus procedens de thalamo suo: Exultauit ut gigas ad currendam viam, à summo caelo egressio eius; & occursum eius usque ad summum eius. Tu veritas de terra orta. Tu iustitia de caelo prospiciens, quae nos Deo Patri, post lapsum reconciliauit. Tu speciosus forma, praefilijs hominum: in cuius labijs diffusa est gratia, imò à quo omnibus misericordia profluxit & gratia. Tu Deus rex noster ante secula, qui operatus es salutem in medio terrae. Tu homo natus in Iudaea, cuius nomen permanet ante secula. Tu sicut pluuia in velus descendisti in Mariam: & sicut stillicidia stillantia super terram, salutarem Euangelij sparsisti doctrinam. Tu ex Patre ante

Psal. 18.

Luciferum genitus, & vestes nostrae mortalitatis indutus, Sacerdos manes in aeternum, secundum ordinem Melchisedech, à Deo constitutus. Tu de torrente in via bibisti, pro nobis indignam mortis passionem, sicut verus viator patiundo. Propterea in die resurrectionis, indutus es fortitudinem & decorem. Nec nostro more vidisti carnis corruptionem; sed ipsam eandem in

Psal. 84.

Psal. 44.

Psal. 73.

Psal. 71.

Psal. 109.

Ibid.

Ibid.

Psal. 46.

qua passus es carnem, resuscitasti ad vitam immortalem: cum qua latantibus Angelis ascendisti in iubilo, reuersurus in voce tubae, die nouissimo. Sicque impleta sunt carmina David fidelia, in diuersis psalmodum passibus conscripta.

2. Isaias.

Isaia 7.

Isaia 9.

Isaia 11.

Ibid.

8. O Iesu, vnicum desiderium Prophetarum: Tu es Emanuel, quem virgo concepit, virgo peperit, virgo post partum permansit. De quo Isaias luculento sermone prophetauit: *Parvulus natus est nobis, & filius datus est nobis. Et factus est principatus eius super humerum eius: & vocabitur nomen eius admirabilis, consiliarius, Deus fortis, pater futuri seculi, princeps pacis. Multiplicabitur eius imperium, & pacis non erit finis.* Tu radix Iesse, qui stas in signum populorum, quem Gentes deprecabuntur: cuius sepulchrum usque hodie cernitur gloriosum. Tu flos de radice Iesse ascendens, super quem requiescit spiritus sapientiae & intellectus,

lectus, spiritus consilij & fortitudinis, spiritus scientiæ & pietatis, & spiritus timoris Domini. Tu agnus dominator terræ, *Isaia 16.*
 sus de petra deserti ad montem filia Sion. Tu mons domus Do- *Isaia 2.*
 mini, preparatus in vertice montium, eleuatus super colles: ad
 quem omnes gentes confluunt, vt de plenitudine tua accipiant.
 Tu lumen Hierusalem & gloria Israel, cuius ortus & splendor *Isaia 60.*
 illuminat mundum. Tu lapis probatus, angularis, preciosus, *Isaia 28.*
 fundatus in fundamento Sion. Tu germen Domini in magnifi- *Isaia 4.*
 centia, & fructus terræ sublimis: sedens nunc ad dexteram Dei
 Patris, subiectis tibi principibus & potestatibus vniuersis. Hæc
 Isaias, qui spiritu magno vidit futura, & consolatus est omnes
 lugentes Sion aduentu tuo; vnde & dicit, *Isaia 49.*
Consolamini, consolamini popule meus, dicit Dominus Deus vester: quia ego ipse, qui lo-
quebar, adsum. O quam ardenti desiderio optauit impleri pro-
 missum incarnationis tuæ, cum impletus spiritu audaciæ clama-
 ret: *Utinam disrumperes calos & descenderes, à facie tua montes de-* *Isaia 64.*
fluere. Qui ardorem desiderij sui temperare non valens, sed
 omnibus palam insinuare curans, rursus aiebat: *Propter Sion non* *Isaia 62.*
tacebo, & propter Hierusalem non quiescam: donec egrediatur ve-
splendor iustus eius; & saluator eius vt lampas accendatur. Et quis
 indagare sufficit omnes mysticos eius sermones, quos de tua
 præcipuè incarnatione, passione, glorificatione, & iudicij ex-
 pectatione, nec non de Gentium vocatione, & sancti Euange-
 lij prædicatione, digessit? Sic narrat futura, quasi essent præ-
 terita: & sic singula enumerat, tanquam oculis cõspexisset vni-
 uersa. Veruntamen vidit, sed intellectualibus oculis, non car-
 nalibus. Spiritualibus enim oculis cernuntur diuina mysteria,
 quæ animalis homo percipere non potest. Vnde Pharisei, qui
 solum exterius considerabant præsentiam in te corporalem, non
 potuerunt ad diuinitatis maiestatem assurgere. Sed Isaias cali-
 tus illuminatus & subleuatus, de vtraque natura protulit testi-
 monia veritatis. Nam de diuinitate sic dicit: *Vidi Dominum se-* *Isaia 6.*
dentem super solium excelsum & eleuatum, & plena erat omnis ter-
ra maiestate eius. De humanitate verò sic: *Vidimus eum, & non* *Isaia 52.*
erat aspectus. Et nos putauimus eum quasi leprosum, & percussum à *& 53.*
Deo, & humiliatum. Ipse autem vulneratus est, propter iniquitates
nostras, attritus est propter scelera nostra.

9. Similiter & Ieremias Propheta sanctissimus, testimonium *3. Iere-*
 tibi perhibet, cum magnum hæreditatis mysterium, hoc modo *mias.*
 describit: *Quia creauit (inquit) Dominus nouum super terram, fe-* *terem. 31.*
mina circumdabit virum. Quid tam nouum Domine Iesu, sicut
 conceptio tua de Spiritu sancto, natiuitas ex virgine? Hæc est
 nouitas à sæculo inaudita: quæ nec primam similem visa est,
 nec

nec habere sequentem. O verè beata nouitas, qua vetus expulsa est iniquitas, & noua introducta sanctitas. Eia noua mater, gaude Maria: Tu es benedicta illa femina, de qua loquitur ista propheta, quæ & huius nouitatis felicissimo partu lætificari meruisti. Eum namque, què omnis creatura non capit, tu omnibus creaturis celsior facta, immaculata aluo circumdedisti. Et quamuis paruulum ac teneris indutum membris, intra virginea viscera diu clausum gestasti, erat tamen vir etiam Iesus nondum natus, sed virtute non corpore; perfectione sapientiæ, non ætatis dimensione: imò mox vt conceptus est, plenus gratia & veritate. Sic ergo intelligendò, magnum fuisse probatur mysterium, ex ore Ieremiæ prædictum.

4. Baruch.
Baruc. 3.

10. Hinc & in Baruch, illud memorabile testimonium ponitur: *Hic est Deus noster, & non estimabitur alius aduersus eum. Post hæc in terris visus est, & cum hominibus conuersatus est.*

5. Ezechiel.
Ezech. 1.
Ezech. 9.

11. Ezechiel Propheeta, qui multa de cælestibus viderat, hoc notanter de te commemorat, dicens: *Et super similitudinem throni, quasi aspectus hominis desuper.* Et item: *Vir quoque vnus in medio eorum, vestitus lineis, & atramentarium scriptoris ad renes eius. Tangit & sacratissimæ natiuitatis tuæ mirabile sacramentum, cum de porta orientali, diuinum meruit audire responsum. Porta hæc clausa erit, & non aperietur, & vir non transibit per eam: quoniam Deus Israel ingressus est per eam, eritq; clausa principi.* Tu es Princeps iste, Maria quoque clausa porta, quæ in concipiendò & pariendò, mansit semper virgo intacta.

6. Daniel.
Dan. 2.

12. Daniel vir desideriorum, & sublimium secretorum cognitor, cum Regi Nabuchodonosor somnium suum prudenter edidisset, tuum profectò aduentum fideliter prædicit: *Videbas, inquit, ita, donec abscissus est lapis de monte sine manibus, qui percussit statuam in pedibus eius ferreis & sctilibus, & comminuit eos. Lapis autem, qui percussit statuam, factus est mons magnus, & impleuit vniuersam terram.* Tu per lapidem istum signaris, qui de monte, hoc est de regno Iudæorù abscissus es: sine manibus, id est, sine maritali opere de virgine procreatus. Qui percussisti statuam in pedibus eius, qui statum mundani culminis, ad obediendum fidei, verbis & signis, etiam inter bella persecutionum mirabiliter incuruasti. Et factus es sicut mons magnus, implesti que vniuersam terrã. Quia qui prius apud Iudæam paucis notus eras, postmodù coruscante Euangelij gratia, toti mundo teipsum reuelasti. Aliud testimonium idem Daniel profert dicens: *Aspiciebam in visu noctis, & ecce cum nubibus quasi filius hominis veniebat: & vsque ad antiquum dierum peruenit, & in conspectu eius obtulerunt eum. Et dedit ei potestatem, & honorem, & regnum: & omnes populi, tribus, & lingua*

Dan. 7.

lingua ipsi seruiant. Potestas eius potestas aeterna, qua non auferetur: & regnum eius, quod non corrumpetur. Quid hoc clarius testimonio, in quo uterque aduentus tuus in carne & ad iudicium, manifeste praedicatur.

13. Micheas tale dat testimonium, quod neque Scribe & Pharisaei poterant reticere. Nam sciscitante ab eis Herode rege, ubi Christus nasceretur? Illi responderunt, secundum verba huius Prophetae: *In Bethleem Iuda*. Sic enim ait idem beatus Propheta: *Et tu Bethleem Euphrata paruula es in millibus Iuda. Ex te enim egressus est dominator in Israel. Et egressus eius ab initio, a diebus aeternitatis*. In quibus plane verbis, utriusque natiuitatis tuae contextitur veritas: dum vnus egressus aeternus ex Patre, alter temporalis ex matre denunciat.

14. Abacuc Propheta super custodiam suam stat, & gradum figit, ut audiat, quid sibi de futuris dicatur, ac te in cruce speculetur. *Quia adhuc, inquit, visus procul, & apparebit in fine, & non mentietur. Si moram fecerit, expecta eum: quia veniens veniet, & non tardabit*. Et de passione tua sic: *Splendor eius, ut lux erit, cornua in manibus eius. Ibi abscondita est fortitudo eius, ante faciem eius ibit mors*. *Egressus es in salutem populi tui, in salutem cum Christo tuo*. Iste praeceteris Prophetis, specialiter exprimit dulcissimum nomen tuum, quod est super omne nomen, ita inquit: *Ego autem in Domino gaudebo, & exultabo in Deo Iesu meo*.

15. Sophonias consolatoriam textit prophetiam, & ad spiritalem latitiam erigit mentem, longa expectatione iam fessam. *Latere, inquit, filia Sion; iubila tu Israel. Latere & exulta in omni corde filia Ierusalem. Rex Israel Dominus in medio tui, ipse saluabit*.

16. Aggaeus quoque praedixit: *Adhuc unum modicum est, & ego commouebo calum, & terram, & mare, & aridam, & mouebo omnes gentes: & veniet desideratus cunctis gentibus*.

17. Zacharias latibundo corde, & quibusdam rerum indicijs testimoniū perhibet, dicens: *Lauda & latere filia Sion, quia ecce ego venio, & habitabo in medio tui*. Et iterū: *Exulta satis filia Sion, iubila Ierusalem. Ecce rex tuus venit tibi iustus & saluator: ipse pauper, & ascendens super asinā, & super pullum filium asinae*. Hanc prophetiam tunc implesti, quando Ierolimam humilis aselli tergo infidēs perrexisti. Et ne dubitet quis de te ista praedicta, additur, vnde nō sit dubitandum, quia iam tenetur eius experimentum. *Et loquetur, inquit, pacem gentibus: & potestas eius, a mari usque ad mare*. Quod per praedicatores sacri Euangelij fideliter actum constat, qui pacē annunciauerunt his, qui propē, & his qui longē erant. Dehinc ad passionē se conuertit, ostendens quia sanguine tuo redempturus es es mundum. *Tu quoque in sanguine testamenti tui, emisisti viatos*.

tuos de lacte, in quo non erat aqua. Et alia quidem multa idē Prophetā & ceteri Prophetā protulere testimonia, ē quibus non pauca nouo sunt inserta Testamento. Nec infideliter mouere debet legentem, si interdum aliter apud Euangelistas & aliter apud Prophetas, quædam audiat testimonia recitari. Euangelistæ etenim breuiter & clariùs asserunt, vtpote liberiori Spiritus sancti institutione formati, quod Prophetæ longo sepe sermone & obscurè prælibarunt.

Contra
Iudæos.

18. Tantis igitur auditis assertionibus veritatis, noli ultra diffidere Iudæe vel Gentilis. Agnosce Christi incarnationem, per ora Prophetarum predictam & completam. Et si nostris literis non credis, tuos consule codices, & profectò ita inuenies. Tantum carnalem remoue intellectum & nudam literam noli infans ausu defendere, spiritum inquire, & ad mysteria Christi cor conuertere, si vis sanam in scripturis sanctis habere intelligentiā. Alioquin, si præter Christum in lege gloriaris aut Prophetis, inanis est gloriatio tua: & cæcus intellectus, quem sequeris. Non tibi proderit Moyses, si Christum non audis, de quo scripsit Moyses. Nec Prophetæ tibi proficient, si Dominum Prophetarum non receperis. Frustra per legem iustificari quæris, quando & multi patres ante dationem legis intuenti sunt iusti. Ex fide Noë dictus est iustus. Et Abraham credens Deo, etiam ante circumcisionem iustitiæ laudem accepit. Non igitur te iactes de nobilitate generis, non de patrum virtutibus, nec de diuinis tibi traditis eloquijs cælestibus promissionibus refertis; quia Deus corda humilium respicit, & fidem rectè credentium attendit. Atque idcirco gloriosus, & Deo acceptabilis eris, si in Christum credendo, priorū patrum fidem moresq̄e fueris imitatus. Qui utique iustitiæ meritum, non de legis obseruantia, non de multitudine victimarum, nec de proprijs actibus sperabant, sed de sola gratia saluatoris nostri Iesu Christi. Sic enim promisit Deus per Isaiam

Isaia 52.

Prophetam: *Gratis venūdati estis, & sine argento redimemini.* Respice Iudæe, respice, & ad verum lumen mundi Iesum Christum

Malach. 3.

conuertere. Ipse est dominator Dominus & Angelus testamenti, sicut ait Malachias. Ipse venit ad saluandum omnes gentes, tibi specialiter missus. Sed proh dolor, à multis filijs tuis nec agnitus nec susceptus. Enimvero si credis, quia venit, saluaberis: si non credis, veniet contra te, & damnaberis. Ait enim: *Si non credideritis, quia ego sum moriemini in peccato vestro.* Quam excusationē poteris asserre, ad defensionem erroris tui? Habes legem & Prophetas, sed accusatores potius quàm defensores, qui contra te stabunt in testimonium, quia credere noluisti. Moyses dicit:

Ioan. 8.

Audite rebelles & increduli. Adhuc enim viuere me, & ingrediente vobiscum,

Num. 20.

Audite rebelles & increduli. Adhuc enim viuere me, & ingrediente vobiscum,

vobiscum, semper cōtentiōse egistis contra Dominum, quanto magis cū mortuus fuero? Perseuerat hæc obduratio vsque hodie in te, & in semine tuo. Cū conuersus autem fueris, repropitiabitur tibi Deus, sicut & ceteris Gentibus. Conuertere, conuertere ad Dominum Iesum Christum Israel, & non eris vltra opprobrium in Gentibus. Duo sunt enim, quæ te præcipuè in perfidia detineat, amor temporalium, & carnalis sensus in scripturis. Attamen, le-

Cause per-
fidia lu-
dæorum.

*ua Hierusalem in circuitu oculos tuos, & vide Israel numerum Christi fidelium, per totum mundum dilatatum: & erubescere-
roneus semper inueniri, qui credendo poteris perpetuam salu-
tem adipisci. Non te offendat multitudo malè viuētium, qui pœ-
nitendo possunt citius corrigi: sed bonorum magis Christiano-
rum exempla intuere, quorum millia etsi humanos oculos la-
tent, nunquam tamen in Ecclesia deficient.*

19. Sed iam dimissa turba Iudæorum, ad Christum conuerte-
re anima mea, quia ipse salus & redemptio tua. Si credere nō vult
Iudæus, tu fide sta: quia est filius Dei, cui testimoniū perhibent
omnes Prophetæ, diuinitus præmoniti & inspirati: quibus si cre-
derent Iudæi, crederent & Euangelio Christi, sicut illis dicebat:
Si crederetis Mōysi, crederetis forsitan & mihi: Ille enim de me scripsit. Ioan. 5.
Sed non mirum, si credere ei detrectant carnales, sola visibilia se-
quentes, cū lex spiritalis sit, & neminem ad sui intelligentiam,
nisi spiritalem intromittat. Quia verò humilis venit Dominus
Iesus Christus, non est cognitus ab eis: quāquam & taliter ven-
turū legant in Prophetis. Sed offenderunt miseri in lapidē offen-
sionis, & petram scandali; humilem contemnentes, ac diuina o-
perantem blasphemantes. Hæc audiens anima mea, esto velut
apis prudentissima perfidorum vesaniam detestando, & piorum
semper fidem humilibus gressibus sectando. Nec te terreat mul-
torum prauitas, & paucorum pietas; cū Domini sententia sit, *Matth. 20.*
multos esse vocatos, paucos verò electos. Nec ad te pertinet ista
inuestigatio, quia solius Dei est hæc discretio. Ad te oculos refle-
cte, & quanta tibi à Deo donata sint, attende: atque pro tua voca-
tione & illuminatione, quibus vales grãtijs referendis insiste.
Latere, & toto corde exulta in Deo salutari tuo, qui te visitare
dignatus est, oriens ex alto. Nam totum gratiæ fuit, & eximiæ
dilectionis indicium, quòd sic venire voluit, qui potuit subueni-
re. Etsi debitorem in promittendo se fecerat, non tamen liberali-
tatis gratiam sibi idcirco abstulit: quia sine omnibus præcedenti-
bus meritis, eius dona extiterunt.

20. O verè magnū venerandumquæ mysterium, à seculo ab-
conditum, multis præcurrentibus testibus promissum, diu expe-
ctatum, ardentè desideratum, & tandem mundo exhibitum, &

M

fideli-

fideliter commendatum! Hoc magnum incarnationis sacramentum, pauci vulgares intellexerant: & penè soli Prophetæ visi sùt penetrasse intima eius, quibus de speciali reuelationis munere concessum est, prænoscere & scribere. Illi enim, sicut electi amici Dei, tam cælestis cõsiliij secretum intrare sunt permixsi: vt intelligerent humanum genus ob primæ præuaricationis culpam, in tantam cecidisse miseriam, quæ aliter aboleri nequibat, nisi per mediatoris gratiam; quo incarnato & passo, redemptionem acciperet homo. Hoc lucidè aures populares, quibus omnia in figuris contingebant, comprehendere non valebant. Ipsi magnum erat, si quod terrenæ promissionis donum acciperet. Prophetis nil magnum & letabile videbatur, nisi quod æternæ beatitudinis dulcedinem redolebat. Vnde vnus ex summis Prophetis, cūcta terrena superuolitans, quid peculiariùs amaret, ostēdit

1. Cor. 10.

dicens: *Quid mihi est in calo, & à te quid volui super terram? Deus cordis mei, & pars mea Deus in aeternum.* Sed hic amor cælestium atque spes futurorum, non omnibus inerat: & quid inter vmbra & veritatem differret, multi ignorabant, donec de cælo pax vera descenderes, & in hanc mundi vallem pro illuminandis hominibus, (Iesu bonè) introires. Postquam ergo Verbum caro factum legeris, atque inter homines creator hominis dignatus es apparere, quod clausum diu latebat, manifestari per te cœpit: & quod intellectu difficile, factum est capabile: & quod multis incredibile videbatur, ex tua salutari præsentia reddidisti visibile, & quodammodo (vt ita dixerim) manibus palpabile.

Psal. 72.

21. Deinde quædã, sicut ad litteram sonant, humiliter implesti, ostēdens quia de te scripta erant. Quædã verò non literaliter obseruasti, sed ad mysticū sensum meliùs retulisti: docens non omnia ad litteram accipienda prophetarum esse oracula, quæ tamen secundum spiritualem intellectum, semper salua sunt & integra. Siquidem testante Euāgelista, literaliter hæc in te completa est scriptura, de agno paschali: *a Os non confringetis ex eo.* Spiritualmente autem ista, quæ dicit: *b Erit autem agnus absque macula, masculus anniculus.* Nam agnus sine macula, te innocentem designat & sine omnimoda culpa. Apertis ergo prophetijs simplices erudis ad fidem, obscuris verò dictis subtiliores ad alta quærenda mysteria suspendis. Aperta prophetia est: *Foderunt manus meas & pedes meos, dinumerauerunt omnia ossa mea.* Occulta est: *Ego sum vermis & non homo.* Aperta prophetia est: *a Videbunt, in quem transierunt: Occulta est: b Super lapidem vnum, septem oculi sunt.* Secundum hunc modum, & alia multa inueniuntur testimonia de te verissimè prædicta, quæ destruere non poterit Iudæorum fallacia. Ipsi enim conabantur falsum inducere contra te testimonium,

Ioan. 1.

&

De sensu scripturarum.

&

a Exod. 12.

b Exod. 12.

&

Psal. 21.

Ibid.

a Ioan. 19.

b Zach. 3.

&

&

& non erat conueniens testimonium eorum. Væ tibi perfide, qui eligis potius perire quam credere. Esto consentiens sermonibus veritatis, ne tibi dicatur, quod Sâduccis carnaliter in lege & Prophetis caligantibus dictum est: *Erratis, nescientes scripturas neque virtutem Dei.* Omnis enim prophetia ad Christum tendit, & in Christo consummationem accipit.

12. Veruntamen Domine Iesu, non tantum Iudæorum salutem præsens in carne cogitasti, sed & omnium qui in te credituri erant, per sacram Apostolorum prædicationem, quos specialiter ad hoc opus elegisti. Qui licet primum simplices & sine literis homines fuerint, tua tamen quotidiana alloquutione, & largiori postea Spiritus sancti infusione, ut eis promissisti, in omnem inducti sunt veritatem, ita ut totius scripturæ caperent plenitudinem. Et tanto magis admiranda eorum prædicatio, & certior fides eis adhibenda; quanto verius constat, quod tanta magnalia ex seipsis nullatenus patrassent, nisi eos omnipotentissima manus tua roborasset: cum omnino arduum sit & verè opus diuinum, sacris fidei legibus totum subdidisse mundum. O sapientia Dei, quæ ex ore Altissimi prodisti: quanta pro nostra salute egisti, ut illuc nos reuocares, vnde cecidimus. Præmisisti Patriarchas & Prophetas, qui tuum nobis aduentum prænuntiarent. Dehinc Apostolos & Euangelistas destinasti, qui omnia esse completa docerent. O ineffabilis misericordia tua Domine, quæ supra id quam cogitari potest, declarata est. Nam nescientes te, sollicitè quæsiisti: deserentes te, non deseruisti: peccantibus tibi, benignissimè indulxisti: auersis longius à te, viam ostendisti æternæ salutis. Si tam pius factus es inimicis, quid eris amicis? Certè omnia in omnibus, ut nil desit tecum epulanti- bus & gaudentibus in regno Patris tui. Amen.

Sequuntur testimonia noui Testamenti, de eadem incarnatione Christi.

23. **S**ed iam ex nouo Testamento, pauca sunt etiam requirenda testimonia. Cuncta quæ inibi scripta lego, tua esse testimonia in hæsitante credo. Et non sicut olim in figuris & ænigmatibus, sed planis ac potentibus verbis, te Christum Dei filium prædicat. Testatur hoc primò Angelus Gabriel, missus ad Mariam virginem, dicens: *Quod nascetur ex te sanctum, vocabitur filius Dei.* Testatur & Angelus loquens pastoribus: *Quia natus est vobis hodie Saluator, qui est Christus Dominus in ciuitate David.* Testantur & illi deuotissimi Magi, qui ab Oriente venerant Hierosolymam, qua in Bethleem directi, mysticis honorare muneribus, quæ præi- cerant in sydere. Testatur hoc idem memorandus ille Simeon,

Testimo-
nia ex no-
uo Testa-
mento.
1. Angelus.
Luca 2.
2. Magi
sancti.
Matth. 2.
3. Simeon
iustus.

M 2 iustus

Luca 2.

iustus & timoratus, qui expectabat consolationem Israël. Hic & nim accepto responso à Spiritu sancto non visurum se mortem, nisi prius videret Christum Domini, in spiritu venit in tēplum.

Ibid.

Accipiens ergo infantilis corporis tui membra in vlnas suas, sed maiestatem intus cognoscens, cum gratiarum actione deuotè canebat: *Nunc dimittis seruum tuum Domine, secundum verbum tuum in pace.* Quo expleto cantico, ait etiam ad venerabilem matrem tuam: *Ecce positus est hic in ruinam, & in resurrectionem multorum in Israël, & in signum, cui contradicetur.* Et tuam ipsius animam pertransibit gladius, vt reuelentur ex multis cordibus cogitationes.

4. Ioannes
Baptista.
Matth. 3.
Luca 3.
Ioan. 1.
Ibidem.
Ibidem.

O deuota & sincera fides huius beatissimi senis! Ipse namque te adorauit infantem, quem Scribæ & Pharisei contempserunt miracula facientem. Ipse te verum Deum confitetur, & hominū illi seductorem vocant, & dæmonium habentem, Propterea iste veneratione & laude dignus habetur, & illi tanquam filij perditionis merito refutantur. Testatur & venerabilis Ioannes

Baptista, qui ad perhibendum tibi testimonium, diuinitus directus est in mundum. Et clamabat dicens: *Post me venit vir, qui ante me factus est, cuius non sum dignus soluere corrigiam calceamenti eius.* Videns autem te inter homines conuersantem, sed ab omni peccatorum labe innocentem, ait: *Ecce Agnus Dei, ecce qui tollit peccata mundi.* Ille erat lucerna ardens & lucens, sed tu lux vera, quæ illuminat omnem hominem venientem in hunc mundum.

Ille præco, sed tu Iudex. Ille humilis seruus, & tu omnium Dominus. Ille amicus Sponsi, tu Sponsus Ecclesiæ. Ille Propheta Altissimi, tu vnigenitus filius Dei, coæternus Deo Patri. Ille tanquam Lucifer matutinus te præcessit, viam præparando, tu sicut sol rutilans, sequutus es, omnem iustitiam implendo. Qui & beatos Apostolos tuos, tanquam solares radios, misisti in orbem vniuersum ad prædicandum fidei lumen cunctis Gentibus in salutem.

5. Trinitas
a Deus
Pater.
Luca 3.
b Spiritus
sanctus.
c Filius.

¶ Habes adhuc aliud testimonium, maius Ioanne. Pater enim de cœlis testatur dicens: *Hic est filius meus dilectus in quo mihi complacui.* b Spiritus sanctus in columbæ specie apparens, super te descendit ac mansit. c Tu præsens in carne, quantè gloriæ esses ac potentiæ, fidelissimo amico Ioanni, altius declarasti, ita vt præ magnitudine tunc sibi factæ reuelationis, priorem tui cognitionem, quam acceperat, potiùs ignorantiam reputans, diceret: *Et ego nesciebam eum.* O virum sanctitate excellentissimum, ad tam singulare altissimumque intuendum mysterium Trinitatis prælectum: cuius vita & mors, baptis-

Ioan. 1.

mus & prædicatio, tui aduentus in carne verissima extitit testificatio.

6. S. Petrus.

24. Veniat nunc beatissimus Petrus Apostolus, feruidus ama-

tor

tor tuus, & deuotus confessor veritatis: quid sentiat, & qualiter in te credi oporteat, suppressis errantium opinionibus, palam edicat: *Tu es (inquit) Christus filij Dei vni.* O verè Apostolica confessio, quàm caro & sanguis nõ docuit: sed cælestis reuelatio filio columbæ inspirauit. Ideoque ob firmitatem fidei suæ, meruit & Petrus à petra dici: quia tibi tanquam solide petra, omnibus relictis adhæsit. Si miratur quis rudem piscatorem, Apostolici ordinis factum Principem; miretur & Moysen ducem populi, & Dauid Regem, prius aliquando pastores ouium fuisse. Qui ergo Moysen in Prophetam, & Dauid de postfœtantes suscitauit in Regem, ipse profectò beatum Petrum quondam piscatorem, totius Ecclesiæ suæ promouit in Principem. Procedat iam Paulus, magister Gentium, & doctor orbis, vas electionis & lumen Ecclesiæ vniuersalis, ad dandum tibi testimonium. *Vbi (inquit) venit plenitudo temporis, misit Deus filium suum factum ex muliere, factum sub lege: ut eos qui sub lege erant redimeret, ut adoptionem filiorum reciperemus.* Hic est ille gloriosissimus Paulus, cui de cælo loquutus es: *Ego sum Iesus Nazarenus, quem tu persequeris.* Hunc de persecutore prædicatorem, de Phariseo Apostolum fecisti: iubens vt nomen tuum, quod antea persequeretur, per totum uerheret mundum: nec timeret illud portare coram Gentibus, & regibus, & filijs Israël. Qui strenuè Apostolatus sui implens officium, ac per diuersas mundi discurrens partes, Euangelica cecinit tuba: peruenitque sonus nominis tui in fines orbis terræ, per os gloriosissimi Pauli. Iã enim non est in orbe Ecclesia, que beati Pauli non fulciatur doctrina, sub pace Catholica. Cõfudit Iudeos, & vehementer eos autoritate sanctarum scripturarum conuicit, affirmans quoniam tu es Christus filius Dei. Gentiles conuertit, idola nihile esse docuit, Barbaros subiugauit, Philosophos confutauit, & omnes pariter ad fidei lumen traxit. Hic est ille diuinus Paulus, qui ad cœli tertij secreta raptus, Euangelium quod prædicauit, non ab homine neque per hominem, sed per reuelationem tuam (Iesu Christe) didicit. Ideoque confidentius illud prædicare, & magnificentius de eo scribere potuit, sicut & fecit. *Magnum est, inquit, Sacramentum pietatis, quod manifestatum est in carne, iustificatum est in Spiritu, apparuit Angelis, prædicatum est Gentibus, creditum est in mundo, assumptum est in gloria.*

25. Dicat & Andreas frater Simonis Petri, ardētissimus amator crucis, vnus ex discipulis beati Ioãnis: sed, postea te sequutus, à quo etiam in Apostolum est electus; dicat inquam testimonium tibi, vt audiamus & credamus. *Inuenimus, ait, Messiam, qui dicitur Christus.* O simplex & constans fides, cunctis imitanda Christianis. Simplici etenim corde te sequutus, deuota oris professione.

Matth. 16.

Ibid.

2. S. Paulus.
Galat. 4.Actor. 9.
Ibid.2. Cor. 12.
Galat. 1.

1. Tim. 3.

s. S. Andreas.
Ioan. 1.

Simoni fratri suo mox p̄dere curauit, quā à te fonte veritatis hauserat fidem. Et adduxit eum, videlicet Petrum, ad Iesum. Hoc est enim verè te inuenisse, fraternæ salutis consulere, eique iter celestis vitæ ostendere. Non sic Iudæi qui tentantes dicebant: *Si tu es Christus, dic nobis palam.* Vē vobis Scribæ & Pharisei, qui nec signis nec verbis Christi credidistis. Andreas homo sine literis audiens Christum semel loquentem, sequutus est eum & credidit. Vos scientes legem & Prophetas, insuper audientes veritatem ex ore Christi, videntes quoque signa & mirabilia eius, quæ nemo alius fecit, necdum credidistis ei. Propterea grauius accipieris iudicium, & iudicabit vos pia simplicitas fidelium, cum ijs qui dixerunt: Non est Deus, & vani sunt, qui seruiunt ei.

9. S. Iohānes
Euāgelista.

a Ioan. 13.

b Ioan. 1.

c Ibid.

d Ioan. 21.

26. Loquatur & ille prædilectus Apostolus Iohannes, a qui in coena supra pectus tuum (Domine Iesu) recubuit. b In principio (inquit) erat Verbum, & Verbum erat apud Deū, & Deus erat Verbum. Et infrā: c Et Verbum caro factum est, & habitauit in nobis. Et vidimus gloriam eius, gloriam quasi unigeniti à Patre, plenū gratia & veritatis. d Hic est discipulus ille, qui testimonium perhibet de his, & scripsit hæc: & scimus, quia verum est testimonium eius. Sed ô dulcissime Iohannes, quæ est causa huius Euangelicæ descriptionis?

Ioan. 20.

Hæc autem scripta sunt, vt credatis: quia Iesus est Christus, filius Dei, & vt credentes, vitam habeatis in nomine eius. Hic est Iohannes, quæ sæpe sibi socium adsciuit Petrus, ac pari constantia principibus & magistratibus restitit. Qui ab eisdem etiam cæsus non tacuit, sed pro nomine tuo (Iesu) contumelias atque verbera gaudens sustinuit. Missus exinde ab Apostolis cum Petro, promptu Samaritiam adiit, vt credentes Spiritum sanctum acciperent, orauit, & impetrauit. Hic est Theologus Iohannes, Summæ Trinitatis limpidissimus inspector ac relator, colūna primitiæ Ecclesiæ, rector ac fundator totius Asiæ: qui propter verbum Dei & testimonium Iesu, in exilium trusus Apocalypsis librum, celestibus visionibus plenum, in eodem loco conscripsit: perhibens in principio & in fine, quia spiritus prophetiæ eius, est testimonium Iesu. Hic in epistolis suis, charitate diuina flagrantibus, pulcherrima quadam de incarnatione testimonia internectit: *Omnis spiritus, inquit, qui confitetur Iesum Christum in carne venisse, ex Deo est. Et omnis spiritus, qui soluit Iesum, ex Deo non est.*

1. Ioan. 4.

10. S. Philippi.

Ioan. 1.

27. Delectat & testimonium Philippi audire, qui inueniens Nathanaëlem dicit ei: *Quem scripsit Moyses in lege & Prophetis, inuenimus Iesum filium Ioseph à Nazareth.* Sic enim adhuc à multis patiebaris te dici & putari, priusquam temetipsum mundo reuelares. Reuera autem nō filius Ioseph, sed filius es intactæ puerperæ, perpetuæ virginis Mariæ, de qua Spiritus sancti conceptus es

ope-

opera, & sine omnilabe peccati procreatus. Huic veritati altius testimonium perhibet Nathanaël verus Israëlita, in quo dolus non est, & ait: *Rabbi, tu es filius Dei, tu es rex Israel.* Si etiam legislatoris testimonium quaeritur, adest Nicodemus princeps Iudaeorum dicens: *Rabbi scimus, quia à Deo venisti magister. Nemo enim potest hac signa facere, quae tu facis, nisi fuerit Deus cum eo.* Iam nunc perpendite, o Iudaei, & videte, quot testes habet Christus, quem vos negare non timuistis. Si adhuc plures desideratis, arguet vos a fides Latronis, & confessio Ceterionis, quorum uterque Christum cognouit: ille in cruce pendentem, iste cum clamore expirantem; & ait: *b Verè hic homo filius Dei erat.* Falsa est ergo obiectio vestra, quam aduersus Christum tulistis, dicentes: *c Tu de te ipso testimonium dicit, testimonium tuum non est verum.* Quoniam quidem Christo non desunt testes, nec in veteri nec in nouo Testamento, si ea recipere velletis. Sed quia vobis charitas deest, nec habetis verbum Dei in vobis manens, propterea nulla vos potest autoritas informare. Quid mihi & Iudaeis istis? Quae pars fideli cum infideli? Non plus, quam lucis conuentio ad tenebras. Attamen, dum eorum manifestus error conuincitur, nostra fides, in te (Domine Iesu) amplius solidatur. Prodest mihi stulta eorum interrogatio ad cautelam. Prodest multo fortius tua dulcissima responsio, ad doctrinam veram: Dixisti itaque eis: *Ego sum lux mundi: qui sequitur me, non ambulat in tenebris, sed habebit lumen vitae.* Libenter audio Prophetas de te loquentes, sed dulcius mihi insonat verbum ex ore tuo. Gratum est testimonium prophetarum, sed gratius accipio testimonium à te prolatum. Si enim testimonium hominis accipitur, testimonium tuum maius est, quia veritas es, quae non fallit: sapientia quae omnia nouit. Propter nostram tamen imbecillitatem firmandam adhibuisti prophetas, qui nobis profuerunt, non tibi. Sicut etiam quibusdam respondisti: *Non propter me vox hac venit, sed propter vos.* Gaudeo igitur (amantissime Iesu) in omnibus, quae loquuti sunt prophetae. Exulto & in his, quae Apostoli nobis tradiderunt & Euangelistae. Quorum omnium vna fides, vnus spiritus fuit & intellectus, summè sibi concordans. Spiritus enim sanctus adimpleuit corda eorum, ut praetitorum simul & futurorum caperent arcana. Quae dum lego vel audio, tota fidei deuotione amplector, & in tui nominis amore, quamuis indignus peccator, accendor. Mihi deseruiunt Prophetarum eloquia, eorum visiones, & caelestes alloquutiones. Mihi Euangelistarum proficiunt scripta, atque discipulorum tecum conuersantium corporalis aspectus, auditus, & tactus. Pro me viderunt, qui digni fuerunt,

11. Nathanael.
Ioan. 1.

12. Nicodemus.
Ioan. 3.

13. Lathro Centurio.
a Luca 25.
b Matt. 27.
c Marc. 15.
Ioan. 8.

2. Cor. 6.

Ioan. 8.

Ioan. 12.

Pro me audierunt, qui enarrare debuerunt. Pro me tetigerunt, qui me in fide confirmaturi erant.

Martyrum
testimonia
de Christo

1. S. Ste-
phanus.

Act. 7.

2. S. Lau-
rentius.

3. S. Vincēt.

4. S. Igna-
tius.

Iesus Chri-
stus, literis
aureis scri-
ptum.

Cōfessori
& doctorū
testimonia
de Christo.

28. Perhibent consequenter gloriosissimi martyres tui, vali-
dissimum testimonium tibi. Hi namque, non tātum oris confes-
sione, sed & preciosi sanguinis sui effusione testimonium reddi-
dere: quos nec pocnarum acerbitas, nec blandimentorum molli-
ties, potuit à vera fide vllatenus deflectere. S. Stephanus proto-
martyr tale perhibet testimonium: *Ecce video caelos apertos, & filium
hominis stantem à dextris virtutis Dei.* B. Laurentius martyr, cum
esset in tormentis, hæc verba loquutus est: Domine Iesu Christe,
Deus de Deo, miserere mei serui tui: quia accusatus, non negavi
nomen sanctum tuum: Interrogatus, te Dominū confessus sum.
B. Vincentius Leuita, martyrque magnanimus, licet toto exten-
deretur corpore, non est tamen contractus corde: sed viua voce
audacter exclamauit: Hæc est gloria nominis Christiani, paratus
sum Christi seruus ad omnia. S. Ignatius B. Ioannis Apostoli
discipulus, plumbatis casus, vngulis laceratus, viuifque carbo-
nibus traditus, magnum fidei dedit testimonium: & quantum in
eius corde exarserat fortis, vt mors dilectio, feruenti indicauit
responso dicens: Nec ignis ardens, nec aqua ebulliens, poterit in
me Iesu Christi extinguere charitatem. O insignem martyrem,
cuius constantia ad admirationem duxit Traianum Imperato-
rem! Quis, inquit, Græcorum tanta toleraret pro Deo suo? Eia,
quàm maximè decet eum venerari, ac deuotis laudum præconijs
vbique prosequi, qui inter tot tormentorum genera, nunquā ab
inuocatione dulcissimi nominis tui (Domine Iesu) legitur ces-
sasse. Super quo requisitus ait: Hoc nomen cordi meo inscriptū
habeo, & ideo ab eius nominatione cessare non valeo. Quod
postea ab eius corpore extractum atque per medium scissum, in-
uentum est habuisse, Iesus Christus, aureis literis inscriptum. O
bone Iesu, quàm amabile & iucundum est nomen tuum, in cor-
de te diligentium! O quàm summè etiam mihi necessaria est fre-
quens inuocatio mellisui nominis tui, inter tam multimoda tē-
tamenta versanti. Dignare igitur Domine Iesu, dulcissimum no-
men tuum tanquam memoriale perpetuum, cordi meo inscribe-
re: & tam forti zelo charitatis illud accende, quod nec tristitia nec
lata me queant ab amore tuo separare.

29. Perhibent etiam venerabiles confessores atque doctores,
gestis & doctrinis suis, multa laudabilia testimonia tibi. Hi enim
sunt, qui se murum pro ecclesia posuerunt, & fortissimos contra
hæreticorum versutias dedere latratus. Ex his est gloriosus Hie-
ronymus presbyter, egregius doctor Ambrosius, beatissimus
præsul Augustinus, dulcissimus Papa Gregorius, Venerabilis Be-
da,

da, deuotissimus Bernardus, cæteri que huiusmodi nominati ac famosi viri, strenui opere, eloquentes sermone, fide catholici, scientia diuites, se & alios quàm plurimos ædificantes; ac posteris suis dignam memoriam diuinæ eruditionis relinquentes. Ait namque gloriosus pater Hieronymus, cum positus in extremis sacram esset accepturus communionem: Tu es ille, qui cum Deo esses solus ante omnia tempora, & sine principio genitus à Deo patre æterna & inuestigabili generatione, intra vnus puellæ, id est, virginis gloriosæ corpusculum, te clausisti factus homo. Sic enim in virginali utero hominem suscepisti, quòd nec sine homine Deus es, nec sine Deo homo. Tu certè vita es, qua omnis uiuit creatura, & sine qua moritur. Tu es vita vitalis dulcis & amabilis, atque iucunda. Odoris tui suauitas ægros recreat & debiles quos tuos facit sapor salubres ac fortissimos. Dicit hymnidicus orator Ambrosius: O mira circa nos tuæ pietatis dignatio. O inæstimabilis dilectio charitatis, vt seruum redimeres filium tradidisti. Ait eruditissimus doctorum Augustinus: Redemptor & conditor noster, Filius Dei, ante secula existens; filius hominis factus est, in fine seculorum: vt qui per diuinitatis suæ potentiam creauerat, ad perfruendam vitæ beatitudinem perennis, ipse per fragilitatem humanitatis nostræ nos restauraret, ad percipiendam quam perdidimus vitam. Hic est sublimis ille contemplator Augustinus, cuius cor charitas Christi ita vulnerauerat: vt eius verba, quasi sagittas acutas, in visceribus gestaret: qui in primordijs conuersionis suæ, non satiabatur dulcedine mirabili, considerare altitudinem consilij diuini, super salute generis humani. Vnde & desiderio diuinæ cognitionis accensus, cum supra se incommutabilem veritatem inquireret, hanc in vocem iubilationis erupit: O æterna veritas, & vera charitas, & chara aternitas. Tu es Deus meus, tibi suspiro die ac nocte. Dicit præclarissimus Papa Gregorius: Venit inter homines mediator Dei & hominum homo Christus Iesus, ad præbendum exemplum vitæ hominibus simplex, ad non parcendum malignis spiritibus rectus, ad debellandam superbiam timens Deum, ad detergendam verò in electis suis vitæ immunditiam, recedens à malo. Idem: O quanta est misericordia conditoris nostri. Serui digni nõ sumus, & amici vocamur. Origenes: Vnigenitus Filius Dei, qui ante secula ineffabiliter ex solo Patre natus est, iam seculi appropinquante fine, ex voluntate Patris, in humano corpore, sancto cooperante Spiritu, inter homines venit. Isidorus: Certè Deus, quòd nec errores suos admonitus agnosceret mundus, misit Filium suum, vt carnem indueret, & hominibus appareret, & peccatores sanaret. Leo Papa: Ingreditur hæc mundi infirma

1. Hieron.

2. Ambros.

3. August.

4. Gregor.

5. Origen.

6. Isidorus.

7. Leo Papa

Filius

Filius Dei, de caelesti sede descendens, & à paterna gloria non recedens, nouo ordine, noua natiuitate generatus. Nouo ordine, quia inuisibilis in suis; visibilis factus est in nostris. Incōprehensibilis, voluit comprehendi: ante tempora manens, esse cōcepit ex tempore. Maximus Episcopus: Saluator mundi per matrem nascendi tempus accepit, qui de patre nascendi non habet tempus. Habitator cæli venit ad terras, qui terrarum incolas euocaret ad cælum. Verbum caro factum est, non vt Deus vacuaretur in hominem, sed vt homo glorificaretur in Deum. Fulgentius Episcopus: Christus Dei filius de Deo vero Deus verus, & vnus cum Patre naturaliter Deus, semper ex seipso sanctos Angelos pascit, sed tamen Angélicam naturam Dei filius non accepit. Vt autem suam charitatem Deus commendaret in nobis, filius eius naturam nostram suscepit ex nobis; vt Deus vnigenitus, qui panis est Angelorum, vt etiam homini seipsum faceret panem, simul hominis & animam suscepit & carnem. Accepit vtramque veram, vtramque sanctam, vtramque mundam. Accepit animam nostram sine iniquitate. Accepit carnem nostram cum mortalitate, vt secundum ipsam moriens mortem vinceret. Accepit animam iustam, per quam nostris animabus iustitiam redderet. Chryso-stomus: Christus venit suscipere infirmitates nostras, & suas nobis conferre virtutes: humana querere, patrare diuina: accipere iniurias, reddere dignitates: ferre tædia, referre sanitates. Sustinuit has necessitates, vt homo verus humanis actibus probaretur. Beda: *Verbum caro factum est*, id est, Deus homo factus est & *habitauit in nobis*, vt per cognatum nobis hominis habitum, nobis conuersando congruere, nos alloquendo instruere, nobis viuendo viam præbere, pro nobis contra hostem conflagere, nostram mortem moriendo ac resurgendo posset destruere. Bernardus: Vnigenitus Dei, sol iustitiæ, tanquam immensi & præclari luminis cereus, huius mundi carcerem illuminaturus est accensus: vt omnis, qui illuminari voluerit, accedat ad illum, illique iungatur, vt nihil medium sit inter illum & ipsum. Idem: Ego arbitror inuisibili Deo fuisse causam, quod voluit in carne videri, & cum hominibus conuersari: vt carnalium videlicet, qui nisi carnaliter amare non poterant, cunctas primò ad suæ carnis salutarem amorem affectiones traheret, atque ita gradatim ad amorem perduceret spiritalem.

8. Maximus
Episcopus

9. Fulgen-
tius Epif-
copus.

10. Chryf.

11. Beda.
Ioan 1.

12. Bernar.

Mulierum
testimonia
1. Maria
Magdal.
Lucæ 7.

20. Perhibent quoque illustrissimum tibi testimonium Maria & Martha sorores Lazari, quæ vnica deuotione tibi adhæserunt in carne cōuersanti. Maria hæc est deuotissima lotrix pedum tuorum, quæ non externas aquas, sed contriti cordis sui lachrymas

ad

ad abluendum obtulit, capillos ad extergendum expandit, labia ad osculandum præbuit, manus & brachia ad vngendum parauit. Totum quippe ad pietatem conuertit, quicquid prius seculi vanitate contraxerat. O felix huius mulieris contritio, quam mox sequitur omnium peccatorum remissio. Nam quæ anxia venerat, libera redit in pace. Hæc iustior Phariseo, fidelior Simone leproso: qua ille dubitat, ista credit; ille reprehendit, ista veneratur & diligit. Ille falsam iustitiam præterdit, ista veram humilitatē vbique ostendit. Hæc est gratissima & familiaris amica tua, quæ post multa humanitatis obsequia, etiam testis resurrectionis tuæ fieri meruit, & nuntia prima. Martha autem soror eius, fatagens circa frequens ministerium, perfectæ fidei tibi reddidit testimonium. Ego, inquit, *credidi, quia tu es Christus filius Dei, qui in hunc mundum venisti*. Hæc est illa dilecta hospita tua, quæ honorificè te sapius in domum suam recepit corporaliter: sed intra domum mentis suæ, gratiorem parauit locum mansionis: vbi fide, spe, atque dilectione congaudente, spiritaliter recubuit. Huius quoque perfectam fidem æmulata mulier quædam de turba, sublimi voce clamabat: *Beatus venter, qui te portauit, & ubera, que suxisti*. Magnæ deuotionis & fidei hæc mulier fuisse cognoscitur, quæ Scribis & Phariseis te blasphemantibus, tanta incarnationis tuæ mysterium sinceritate confitetur.

Ioan. 20.

2. Martha.

Ioan. 11.

3. Mulier
Euāgelica
Luca 11.

31. Perhibent etiam sacre virgines testimonium tibi, quarum Sponsus & consolator dignatus es fieri. B. Agatha, ingenua virgo & spectabilis genere ait: Mens mea solidata est, & in Christo fundata. Hæc est, quæ latissimè & glorianter pro nomine tuo ibat ad carcerem. Hæc post torturam & abscissionem mammillarum suarum, nullum carnale medicamen quæsiuit. Sed habeo (inquit) Dominū meū Iesum Christum, qui solo sermone restaurat vniuersa. Lucia virgo deuota, iucundum tibi habitaculū in sua virginitate preparans, magnam fidei suæ ostendit virtutē, dicens: Ego per tres annos sacrificauit Deo viuo. Iam quia nihil superest, meipsam offeram in sacrificium Deo hostiā viuentem. Et cum incendio traderetur, orando vim ignis repressit, dicens: Rogavi Dominum meum Iesum Christum, vt ignis iste non dominetur in me. Agnes virgo beatissima, tua specialis & dilecta sponsa, tam euidens tibi perhibet testimonium, vt non humanum sed diuinum videatur fuisse oraculum, omne quod dixit. Naturam & ætatem superat, quod hæc nobilis virguncula, de fide & castitate, de amore & pulchritudine Sponsi sui proferebat. Amo (inquit) Christum, in cuius thalamum introiui, cuius mater virgo est, cuius pater feminam nescit. Ipsi soli

Virginum
testimonia
1. Agatha.

2. Lucia.

3. Agnes.

foli seruo fidem; ipsi me tota deuotione cōmitto; cui Angeli seruiunt, cuius pulchritudinem sol & luna mirantur. Et gloriabatur, sicut dignum omnino erat, dicens: Annulo suo subarrhauit me Dominus meus Iesus Christus, & tanquam sponsam decorauit me corona. Cæcilia virgo clarissima, in pectore suo gerens Euangelica verba, tibi que soli placere desiderans, nulli animum voluptati dedit nec vanitati: sed ieiunijs & orationibus intenta, in corde suo decantabat dicens: Fiat Domine, cor meum & corpus meum immaculatum, vt non confundar. Interrogata autem de fide, magna constantia respondit: Nos scientes sanctum nomen, omnino negare non possumus. Similiter & cæteræ sacre virgines, Catharina, Barbara, Ursula, & Christina, in fide constantes, in amore tuo feruentes, lenocinia carnis calcantes, Angelicam puritatem diligentes, sexum vicere in seculo, & nomen sempiternum meruerunt in cælo.

4. Cæcilia.

5. Catharina, Barbara, Ursula, Christina.

Elemētōrū ac creaturarū ratio- nis exper- tium testi- monia.

a Cæli.

Matth. 2.

b Terra.

Ioan. 11.

Matth. 27.

c Mare.

Ioan. 6.

Ioan. 2.

d Aer.

Matth. 8.

e Sol.

Luca 23.

f Lapidēs.

Matth. 27.

g Nubes.

Ait. 1.

Isaia 1.

Phil. 1.

32. Perhibent etiam testimoniū tibi ipsa elementa, quæ condidisti. Dignum quippe fuit, vt & irracionales creaturæ suum cognoscerent creatorem: & quem vocibus nuntiare non poterant, eximijs signis declararēt. Tibi enim sicut creatori tuo, omnis tenebatur famulari creatura. Præbens ergo insolitæ nouitatis obsequium, factis sine dubio ostendit se cognouisse Dominum. Nam cælorum te esse Dominum cæli cognouerunt; quia in ostensione natiuitatis tuæ, a stellâ protinus miserunt. b Terra cognouit, quæ quadriduanum mortuum Lazarum, ad vocem clamoris tui reddidit. Sed & in passione tua, mota est & cōtremuit. c Mare cognouit, quia solidum iter pedibus tuis præbuit, ac Petro Apostolo viam ad te meabilem fecit. d Aer cognouit, quia a duris flatibus, te iubente mox siluit. e Sol quoque cognouit, quia passionis tempore radios sui luminis subtraxit, ne morientem cerneret, quæ suæ pulchritudinis fabricatorem intellexit. f Petræ & saxa cognouerunt, dū eadem hora ad compassionem scissa sunt. g Nubes cognouerunt, quia ascendentem in cælum susceperunt. Cū ergo omnia hæc elementa, Deum ac Dominum suum in carne venisse proclamant, noli tu homo rationalis creatura dubius esse aut segnis, ad confitendum mysterium incarnationis Christi, pro tua præcipuè saluatione gestum, plenum diuinis miraculis, firmatum vndique scripturarum testimonijs: ne fortè insensatis insensibilior, aut iumentis stolidior fias. Quemadmodum contra Iudaicam perfidiam, intonat per Isaiam Dominus: *Cognouit bos possessorem suum, & asinus præsepe Domini sui, Israel me non cognouit, populus meus non intellexit.* Sed his iam sub modamine perscrutaris, sint gratiæ & laudes tibi (Domine Iesu) infinitæ, atque in nomine tuo flectatur omne genu, cælestium, terre-

strium,

strum, & inferorum: & omnis lingua confiteatur, quia tu es in gloria Dei patris. Amen.

S E C V N D A.

De desiderio Prophetarum, & deuota præparatione erga aduentum Christi.

1. **E**CCE *ueniet desideratus cunctis gentibus.* Attendite & auscultate omnes fideles & deuoti, quid de Christo loquatur Prophetarum libri. Decet namque nunc in tam sacro tempore aduentus Domini specialem habere memoriam, de prophetijs incarnationis Iesu Christi. Idcirco enim nobis quotidie sanctorum prophetarum scripta de Christo palam recitantur: quatenus audita voce præcedentium patrum, magis ac magis in amore Verbi incarnati, totus affectus cordis nostri accendatur. O quanto desiderio olim ardebant sancti Patriarchæ & Prophetae, de sola futura promissione. Pudendum nobis valde est, si minori nunc flagremus desiderio, ad exhibitam Christi in carne præsentiam: quando illi ardebant, ad solam Verbi incarnandi memoriam. Exultauit Abraham pater omnium credentium, ut videret diem Christi, quem in spiritu de sua stirpe nasciturum præuiderat. Et gaudium est gaudium non modico, propter certam spem, quam de Christo nascituro acceperat. Similiter autem & alij multi antiqui sancti, id ipsum frequenter desiderauerunt, qui per spiritum hoc præsciuerunt cupientes tam magnum citius impleri mysterium, quod nos iam gaudemus esse completum. Quod satis euidenter Dominus ostendit, cum præsens in carne discipulis suis ait: *Multi reges & Prophetae uoluerunt uidere, quae uos uidetis, & non uiderunt.* Agg. 2.

2. Paruum igitur amorem uidetur habere ad Christum, quisquis in desiderio animæ suæ non recogitat, quam diuinum sit mysterium, quam magnum beneficium homini collatum, quod Christus incarnari uoluit. Attamen, libenter pius Dominus, de se meditantibus gratiam deuotionis dare consueuit, qui ad dandam benedictionem in hunc mundum uenit. Quia sine unctioe non est Christus, nec sine dulcedine cogitatur Iesus. Neque enim dubitandum, quin studiosis mentibus multa late ac pulchra sanctæ meditationis occurrent materia, quæ desidiolis & negligentibus uelatae sunt & remotæ. Quia Christi mysteria intelligere digni non sunt, qui ea cum humilitate & desiderio non requirunt. Hinc ad discipulos ipse dicit: *Vobis datum est nosse mysterium regni Dei, ceteris autem in parabolis.* Ioan. 8.

3. Trahit autem uehementer amor Iesu amatores suos, ad ruminandum

minandum

minandum melliflua verba ex ore eius procedentia, & ad cogitandum diuina eius opera in carne patrata: ad quæ dignè pensanda, nulla sufficiunt tempora vel momenta. Talibus enim familiare est, in quibuslibet necessitatibus suis & causis, ad dilectissimum amicum & consolatorem suum Iesum recurrere. Quia ipse fons omnium gratiarum & virtutum, qui solo verbo & unico nutu cuncta potest indisposita reformare. Diuersis autem modis, ab ipso consolationem recipiunt, & interdum valde magnas mentis illuminationes merentur, qui sic deuotè ac humiliter ad ipsum confugiunt. Et quanto intimiùs se ad ipsum conuertunt, tanto altiores mentis excessus ab ipso visitati incurrunt. Danda est ergo magna opera his deuotis diebus, & semper aliquid salutare in corde versandum, de lege & Prophetis; de desiderio antiquorum patrum, de caelestium profunditate mysteriorum, de reuelatione futurorum, amplius autem de adimplerione omnium promissorum.

4. Frequenter etiam & instanter est orandum, vt affectus noster ad Christum intimè trahatur: & intellectus spiritualium rerum, cum Prophetis nobis aperiatur. Sic enim in agnitione filij Dei proficere poterimus, & in virtutibus amplius crescere, qui pro nostra salute dignatus est homo fieri. Quam excusationem poteris anima mea prætere, si tantam neglexeris gratiam cogitare? Quid inquam Christo in futuro respondebis, si non fueris grata tantis beneficijs, quibus te prærogauit præ multis gentibus & linguis? Quanti enim fuerunt, qui Christum non cognouerunt, nec de illo audierunt? Quanti etiam, qui contempserunt & credere noluerunt? Tibi autem datum est non solum credere & audire, sed etiam quæ de Christo scripta sunt & prophetata, legere ac intelligere. Sis igitur de exhibitione talium beneficiorum Deo grata, & inconsideratione operum diuinorum studiosa. Totum vtiq; est plenum spiritu & veritate, totum plenum amore & suauitate, quicquid de Christo scribitur vel cantatur. Non deest materia exercendæ deuotionis, nec tempus sacræ medita-

tionis libri etiam aperti sunt, & sermones sanctorum multiplicata omnia bene ordinata à patribus, in agendis diuinis officijs. Quid igitur habes dicere, non sum valens pro bona meditatione, cum tanta sint præparata, in cunctorum fidelium consolationem? Tempus etiam hoc hyemale aptum satis est, pro deuotione exercenda & vnione cum Domino possidenda. Quamuis enim frigidum sit, tamen interni amoris incendium impediri non potest, nec extingui. Sed & noctes solito longiores, diutiùs orandi atque psallendi tribuunt facultatem. Nec nõ asperitas imbrum,

ven-

ventorum vis & aliorum, euagadi tollunt opportunitatem. Omnia enim videntur nunc dicere. Maneat vnusquisque apud se, & occupet se tantum cum Iesu die ac nocte. Nullus egrediatur extra ostium tabernaculi sui, quia tempus non patitur: sed sabbatizet sabbatum mentis, & praparet Domino locum pulcherrimam in se mansionis. Nam quanto sensus exteriores magis restricti sunt & vniti: tanto spiritus intus liberior fit, & ad diuina cōtemplanda potentior. Sed iam nil restare videtur, quam gratia & virtus Spiritus sancti: sine qua inops est vita nostra, & infra iacens hominis quolibet diligentia. Hęc autem si adsit, citò ad superiora rapit: & satis est amanti, etiam si literas nesciat. Scienti autem literas, ad intellectum necessarius est spiritus: quia sine spiritu, literarum cassæ sunt, sicut & preces insipidæ omnes.

6. Insiste igitur deuotioni maiori, in tam sacro tempore aduentus Domini: ab eo autem specialiter die, quo cantatur. O sapientia, in festo beatę virginis Lucię. Tunc sursum cor & anima, ad Christum affectuosiùs sunt subleuanda: quia ipse est, quę aduenire desiderat sancta mater Ecclesia. Hęc siquidem exclamatio sanctorum Prophetarum, desiderium ingens insinuat, nec non cuiuslibet fidelis animę affectum Christi optantis aduentum. Tanquam inter votiuas preces diceret: O bone amantissime Iesu, vera & æterna sapiētia Patris, qui nos mirabiliter creasti, veni & salua iam lapsos mirabiliore ordine, quo id agere disposuisti. Veni ad visitandum nos in ergastulo carnis, nascēdo sine contagio carnis: vt liberentur electi tui, quos pondus peccatorum grauat, & horror mortis graniter affligit. Veni ad illuminandum mundi tenebras, & tenebrosas expurga conscientias: quatenus peccatorum vinculis absoluti, in tua miseratione lætemur: atque gratia tua erecti, spe æternorum bonorum consolemur. Per te Iesu Christe, verum animę lumen, ex Patre ante sæcula genium. Amen.

T E R T I A .

De occurſu & susceptione caelestis regis.

1. **D**icite filia Sion: Ecce rex tuus venit tibi mansuetus. Olim Deus Matth. 21.
loquens Patribus & Prophetis, multos testes suę incarnationis præmisit, & nunc sub eisdem penè verbis, cuiuslibet animę fidelis sui aduentus tempus denuntiat. *Dicite*, inquit, *filia Sion*. Vos ibid.
qui spirituales estis, & prophetiæ spiritum habetis: Aut vos, qui Prophetas legistis, & scripturas nostis, dicite inquam animę expectanti & meum aduentum plurimum desideranti, vt oculos fidei suę aperiat, & me statim adesse cognoscat. Nam talē animam quærō, quę me videre desiderat, & de me frequenter cogitat.

Huic

Abac. 2.

Huic mando & remando, ne tædio torpeat: sed euigilet, surgat, & expectet. Oret proinde, & legat literas meas de celis sibi destinatas, intendat eis frequenter; & donec veniam, recreet se in eis, & consoletur valenter; nec desistat à precando & desiderando, quia veniens veniam, & non tardabo. Longam satis moram protraxi, repente venire nolui: plures tamen & solennes nuntios præire feci, frequenter per illos mandavi & annuntiaui, ut desiderium excitarem, & gaudium de adventu meo magnificarem.

2. Nam magnus rex alicubi venturus, magno desiderio est suscipiendus. Qui ergo vehementer me desiderat, magis de præsentia mea, cum venero, gaudebit. Qui autem mundo deditus est, me desiderare non potest. Qui verò omne mundi solatium spernit, ac distractiones cordis fugiens, se in intimis recolligit, æterna desiderans, præsentia fastidians; ipse diè visitationis meæ, & horam aduentus sancti sanctorum, celestis quoque regis gloriosam præsentiam, accelerare deprecatur, dicens: Veni Domine, visitare me in pace, ut læter coram te corde perfecto. Veni desiderium cordis mei, lumen oculorum meorum, & pax. Tu spes mea, expectatio Israel. In te speravi, ne confundas me ab expectatione mea, quia ad te animam meam cum desiderio leuavi. Tali anima sic desideranti, & me de die in diem quærenti citò apparebo, & meipsum manifestabo. Ego enim sum Dominus Deus eius, qui loquutus sum in Prophetis. Et vsque nunc loquor omnibus, sed specialius tamen amicis meis fidelibus; singulariter autem ei, qui præ cæteris me magis affectat, atque reuerentius suscipere, & ad se introducere concupiscit. Et nunc propè sum, dicit Dominus. Iam tempus meum impletum est, vltra non morabor. Implebo verbum meum quod dixi, satisfaciam promissioni meæ, non differam desiderium animæ: erit, quod petiuit; fiet, quod optauit: quia ego ipse, qui loquebar, ecce adsum.

Matth. 21.

3. Gaude & lætare anima fidelis, quia venit tibi rex de celis. Hic est Dominus Deus tuus, conditor & redemptor tuus, diu expectatus, ardentè desideratus, & ad veniendum iam paratus. *Ecce cælum, vnde egreditur. Ecce mundus, quem ingreditur. Ecce in sinistra eius diuitiæ & gloria. Ecce in dextera eius ignea & Archangeli, ante eum Prophetæ, iuxta eum Apostoli, post eum innumerabiles sanctorum chori. Ecce quantus hic, qui ingreditur, cui Dominationes occurrunt, & omnes virtutes cælorum famulantur. Ecce venit pius & mansuetus, pauper & humilis rex in humanitate, qui iudicaturus est orbem terræ in aequitate.*
Beati

Beati oculi, qui ista vident, & æterni regis opera ad suam ædificationem considerant. Quia non in eis pompam huius mundi videbunt, sed omnem humilitatem & mansuetudinem, in tanti regis aduentu inuenient. Beati omnes, qui spiritualis intelligentiæ oculos habent, & in lumine fidei æternæ veritatis lumen aspiciunt.

4. Videtur mundus iste visibilis oculis carnis, etiam ab infidelibus & paganis; sed ipse inuisibilis conditor orbis, oculis cernitur mentis ab vniuersis Christi fidelibus, ex totis precordijs Christum amantibus. Nam credere in Christum, mente cernere est: & ardentem amare, ipsum tenere est. Sic enim videbant eum sancti Patriarchæ & antiqui Prophetæ, qui longè antè aduentum eius prædixerunt, & multa de eo prophetarunt. Prophetæ namque olim vocabantur videntes, quia quem cæteri nesciebant, prævidebant: & alijs indoctis, verbis & scriptis suis insinuare curabant. Sic anima & nos Christum videmus, qui post eius incarnationem ad fidem venimus: quia cuncta, quæ de eo legimus vel audimus, firmiter animo retinemus: & à Prophetis veraciter prædicta, & ab Apostolis fortiter confirmata confitemur, laudamus, & prædicamus. Beati ergo oculi eorum, qui licet Christum in carne non viderunt, tamen fideliter in eum credunt, deuotè venerantur, castè diligunt, ardentemque suscipere desiderant.

5. Ecce Rex noster aduenit de cælis, læti occurramus ei, & deuotis illum amplexibus suscipiamus. Lætentur cæli, id est, alti cõtemplatiui, & exulter terra, id est, simplices, actiuæ vitæ dedicati, ante faciem Domini: quia venit, quoniam venit saluare nos, & dare se nobis. Iubilare montes laudem, & stillare doctores verbis dulcedinem, & fluant colles lac & mel ad omnium nostrum spiritualem consolationem. Canite tuba in Sion, excitentur omnes torpentes, dispersi congregentur in vnum, confortentur pusillanimes, consolentur tristes, erigantur infirmi: omnes conueniant, singuli de locis suis properent; quia magnus dies in Israel, dies sanctus Domini, dies festus regis æterni appropinquauit. Lætare Hierusalem, & conuentum facite cuncti fideles, qui diligitis Iesum Christum, gaudium omnium se amantium. Quia non in tumultu, nec in apparatu visibili apparebit: sed in spiritu lenitatis & mansuetudinis, illum ab intus videbitis. Gaudeat igitur, & præparent se vniuersi populi, tribus & linguæ. Sed tu anima deuota, filia Sion, cuius tota intentio ad Deum conuersa est: tu, inquam, magis exulta. Tibi enim per Prophetam à Domino dicitur, tibi specialiter mandatur: tu ex nomine amicebilitate vocaris, vt audias & videas, qualis est, qui ad te vêturus est. Ecce Rex tuus venit tibi. Ecce Rex tuus, non terrenus, nõ temporalis, nec mortalis:

lis: sed caelestis, æternus & immortalis. Ecce venit, nō regnare in mundo, sed saluare mundū sanguine suo: Ecce Rex, nō Rex Romanorū, aut Francorum: sed Rex Regum, & Dominus omnium dominorum. Per hunc Reges regnāt in mundo, & sine eo, nemo coronabitur in cælo. Rex cæli est iste, & venit non terram accipere, sed regnum dare caeleste. Qui ei seruire voluerit, faciet illū secum regnare: & quicumque sibi obedire contempserit, à regno eius exclusus erit. Ecce Rex tuus, quem desideras, quem amas; in quem credis, & in quo speras. Omnibus quidem creaturis rex est generalis, tibi autem per amorem specialis, sicut proprius sponsus & amicus familiaris. Tuus inquam, quia pro te sollicitus amplius: tibi vigilantius intentus: tibi affectuosius inclinatus propiorque coniunctus; ita vt dicere verè possis: *Rex meus & Deus meus*. Nam ab æterno te dilexit, & nunc vt te liberet & saluet, de cælo à regalibus sedibus venit. In quo si gloriari volueris, nescio, quomodo poteris contristari vel desperare.

*Psal. 5. & 13.
Sap. 18.*

7. Ipse enim Rex & gubernator omnium, & quæ potenter fecit, sapientissimè regit: vt meritò Rex & Dominus dici debeat vniuersorum, & tuus tamen ex speciali gratia donorum. Ab ipso dependet cælum & terra, & eius imperio regitur omnis creatura. Huius potentia nemo resistere potest, eius sapientia disponuntur vniuersa. Sapientia & virtus eius cum ipso, & ipse fecit omnia, & non est finis magnitudinis eius. O quàm excelsus & immensus est iste, præ cunctis regibus & principibus, de quo loquitur Propheta in psalmo: *Deus autem Rex noster ante secula, operatum est salutem in medio terra*. Ecce venit: Venit non in auro & argèto, nec indutus purpura & bysso: non in equis phaleratis, aut armis splendidibus non in clangore buccinæ & cytharæ, sed in humilitate & paupertate; in mansuetudine & charitate; vt amaretur potius, quàm timeretur, vt attraheret magis ad se peccatores, quàm fugaret.

Psal. 73.

Ephes. 2.

7. Sed propter quid venit? Venit propter nimiam suam charitatē, qua te dilexit; vt redimeret, quem perditum sciebat. Venit propter tuam necessitatem & defectibilitatem, quæ multiplex & magna nimis erat. Venit à peccatis te liberare, & preciosi sanguinis sui effusione purgare. Venit ignorantiam tuam illustrare, & viam veritatis ostendere. Venit infirmitatem tuam adiuuare, & tolerantiam in aduersis docere. Venit à terrenorum appetitu reuocare, & ad caelestia amanda sustollere. Venit virtutes predicare, & finem vitij imponere. Venit gratiam infundere, & caelestium consolationum dulcedine letificare. Venit omnibus bonis te replere, & ab omnibus malis eripere. Venit æternam beatitudinem tibi donare, & pro te temporalem miseriam sustinere. Venit

mit omnia sua tibi conferre, & super omnia dona seipsum tibi in perpetuum fruendum præbere. Vt enim tu æternaliter gauderes, venit ipse laborem & dolorem suscipere. Vt tu ditesceres, venit depauperari. Vt tu regnares, venit exulare. Venit ad errantē via, ad ignorantem veritas, ad mortuum vita, ad cæcum lumen, ad infirmum medicus, ad desolatum consolator, ad damnatum liberator, ad seductum consiliator, ad desperatum Salvator. Ecce propter quid venit, & quantum tibi suo salutari aduentu contulit.

8. Non misit Angelum, non Archangelum, non Patriarcham, non Prophetam, sed venit ipse Rex Angelorum, & Dominus Prophetarum ad liberandum te; quoniam ipse est Dominus Deus tuus, qui fecit te. Siquidem omnes reges & Prophetæ, qui ante eum fuerunt non potuerunt quemquam de manu mortis liberare, neque ad æternam vitam perducere: sed iste rex potentissimus & magnificus per sæcula, de manu mortis populum suum liberabit, vincula inferni destruet, & in paradysum electos suos perducet.

9. O si bene intelligeres ac diligenter animadverteres, qualis ac quantæ maiestatis sit iste rex gloriæ, attolleres vtique portas cordis tui affectuosissimè, & introduceres ad te regem perennis gloriæ. Quia cum summa exultatione, cum ingenti honore & solemni præparatione, decet talem ac tantum Regem suscipere. Si enim mandasset tibi rex aliquis terrenus, aut vnus ex principibus eius: Cras veniam ad te, para mihi hospitium, volo apud te mansionem facere; qualem putas haberes sollicitudinem, quantamque duceres admirationem? Nunc ecce mandat tibi rex, de cælo loquens per Prophetam: *Preparare in occursum Dei tui Israel, quia ego veniam, & habitabo in medio tui.* Idcirco ad hunc suscipiendum hospitem, cordis tui adorna thalamum: quia non solum ad te venire, sed etiam in te habitare desiderat, & tanquam in thalamo suauius requiescere. Felix anima, quæ in se huius tanti hospitis meretur aduentum: & quem omnis creatura dignè non capit, ipsa amatius desiderijs, in secretissimum trahit secretum: vt tanto fælicius intus quiescat, quanto exterius nihil eam delectat. Beata planè, ad quam venire dignatur altissimus de cælis, rex regum Dominus: non vt iudicet aut terreat, sed vt piè eam tanquàm bene cognitam & sibi præelectam visitet & confoletur. Venit enim rex mansuetus visitare & consolari omnes lugentes Sion, dare pacem habitantibus in terra, differre districtum iudicium, prærogare misericordiam, veniam tribuere peccantibus, suscipere poenitentes, nulli denegare gratiam: & postremò omnibus expectantibus se in salutem, gloriam præstare sempiternam. Amen.

QVARTA.

De Natiuitate Christi: & de festis anima.

Ista cuius festo aptari possunt.

Iohn. 3.

I. *Vx venit in mundum.* Adiuua me omnipotens Pater, vt secundum desiderium cordis mei, dulcis aliqua & deuota materia, de solemnitate hodiernę festiuitatis dilectissimi filij tui Domini nostri Iesu Christi, mihi meditati occurrat, quę ad deuotionem & gratiatum actionem meum torporem excitet. Illustra cor meum inuisibili luce sapientię tuę, qui hęc sacratissimam noctem veri luminis ortu fecisti clarescere, & hunc diem solemnem festiuis gaudijs sanxisti celebrandum. Neque enim quicquam iucundum erit mihi aut festiuum, nisi tu ipse mentem meam prius illustraueris, quatenus ab omni vitiorum tumultu serenata, in tanta solemnitatis contemplatione rapiatur. Felix festiuitas, quando & mentis iucunditas sentitur, & spiritualibus epulis anima à te inuitata largè reficitur. Non enim festum mihi est, si in corde non est. At verò idcirco sæpe exterius recolitur, vt grauius & iucundiùs intus celebretur. Nam exteriora festa, interiorum sunt incitamenta festorum, & æternorum quædam præfagia gaudiorum. Quando igitur exterioribus festiuitatibus interior homo meus bene concordat & congaudet, non mihi iam simplex, sed duplex festum esse videtur: quia quod foris agitur, ab intus tenetur.

Psal. 33.

Est etiam maius duplex festum, est & solempne. Quę anima spiritalis & deuota meliùs intelligit, quę talia in spiritu & veritate celebrare consuevit. Spiritualis enim omnia iudicat. Et quorum vnum festum cordis ab altero differt, atque iucunditate speciali præcellit, ipsa, ad quam Iesus venire, & se in die festo manifestare dignatur, suauis docta experientia fatius nouit. Ipse est enim, de quo præcipua festa solemnizantur, & beata, cui occurrit, ac sese lætanter videndum concesserit. Æstimo autem, quod non semper vno eodemque deuotionis affectu anima ad Deum trahitur, nec pariformiter à suo dilecto visitetur. Et ideo secundum minores & altiōres visitationes, potest non inconuenienter festorum discerni varietas; ita vt tunc duplex festum in anima sit, quando secundum Prophetam Dauid, cor & caro pariter in Deo viuo exultant. Dum tanta lætitia cordi infusa sentitur, vt exterioribus cam vocibus & motibus prodere oporteat, ac Deo deuotè iubilare hymnis & canticis delectet. Tunc autem maius duplex agitur, quando tanta est interioris hominis inebriatio, & exterioris sensibilis quædam iucunditas, vt hanc capere & suscipere

ferre (præ æstu amoris) humana nequeat infirmitas: sed neque per aliqua verborum signa exprimi potest, quæ anima secum geri, in tali festo à Deo visitata, sentit. Silentio magis contegenda sunt, siquando aliqua huiusmodi diuinitus sentiri donantur. Soli autem Deo secretius illa confert, qui eam in silentio suo, & sine voce melius intelligit. Oportet enim tunc omnem filere creaturam, quando Deus loquitur animæ supra naturalem intelligentiam. Et tunc optimè docetur, quando sic sermo cum solo Deo habetur. O doctor veritas, quam citò & perfectè imbuitur, cui te ipsum manifestas. In hoc festo, aperiuntur tabulæ altaris, & sanctorum reliquæ ostenduntur: quia huic amanti animæ abscondita scripturarum panduntur, & secreta cælestis patriæ, sanctorum status, ac præmia æterna pro speciali consolatione reuelantur.

3. O magnum & iucundum festum, non omnibus sed paucis ad celebrandum concessum! Quam longè sunt hæc sancta celebrata à dilectoribus mundi, qui terrena tantum sapiunt, & ad sola exteriora respiciunt. Stultum est illis, & propè nihili esse videtur quicquid exterius non fulget. Mirantur plerumque, quomodo boni Deo vacare possunt, & à voluptatibus carnis abstinere: quia ignorant, quantam intus consolationem spiritus habent & sentiunt, qui pro amore Dei cunctis voluptatibus mundanis renuntiant. Ignorant autem tales & errant, qui sola visibilia sequuntur & diligunt.

4. Sed quando solemne animæ festum agitur? Vtinam sit, qui dicat, & ad me peruenire faciat: si tamen dici valeat, quod tam altum est secretum, vt ab omnibus præcedentibus modis sit remotum. Si quando igitur in excessu mentis anima posita, omnium præsentium & sui pariter oblita, solius Dei memor extiterit: atque ab omni corporea imaginatione libera, in diuini luminis abyssum transierit speculando æterna: quis hanc neget solemne festum agere, quæ æterni solis radijs illustrata, supra cuncta creata stat tam eleganter suspensa? Hoc autem totum magis spectare videtur ad æternæ beatitudinis gloriam, quam ad præsentis vitæ miseriam. Nomè igitur & memoriam solemnis festi nunc potius quam veram experientiam habemus, quia perfecta eius claritas sanctis referuatur in cælis. O festiuitas festiuitatum, vbi homines & Angeli congregati, pariter Deum laudat trinum & vnum. O quam solemniter ibi cantant, quam dulciter iubilant, vbi Deum semper præsentem habent, clarè intuentur, iucundeque speculantur. Nimirum ex memoria illius iubilationis & perpetuæ cælestis solemnitatis, dissonat mihi omnis iucunda festiuitas præsentis temporis,

5. Ad illud igitur solenne & aeternum festum, quod pro sui magnitudine nec concipi potest, nec dici, totus affectus nostrae devotionis vehementer aspirare debet & incitari, quotiescumque in terris festa solenniter celebrantur. Vnde omnia festa nostra, potius sunt illius aeternae festivitatis quaedam praëmbula, quam vera festa dicenda. Hic tamen in lumine fidei inchoantur, sed illic in lucē gloriæ cuncta perficientur. Ibi est enim angelica laus, & animarum sanctarum concentus suavissimus. Ibi in praesentia conditoris, cuncti latantur vnanimes. Nobiscum verè bene agitur, si quid parum inde aliquando sentire donatur. Quem non delectaret hymnicis angelorum choris interesse? Vbi nulla vocum dissonantia, nulla leuitas dissolvens, nulla occupatio impediens, nulla necessitas perurgens; nulla infectio inficiens, nulla imaginatio distrahens; nulla materia turbationis, nulla occasio tentationis; nulla negligentia, nulla confusio, nullus labor, nullum tedium, nulla fatigatio: sed summa pax & tranquillitas; summa lætitia & dulcedo melliflua; summa concordia & Deifica claritas, plena foelicitas & perfecta securitas.

6. O quam breue est & modicum, quod nos celebrando agimus, quam imperfectum & obscurum, quod nos recolimus. Quamdiu enim corruptionis nostrae tenebras patimur, quamdiu mortale corpus gerimus, vix clarè aliquid de immortalitatis luce, & incircumscrip̄to spiritu, comprehendimus. Nam vna penè nocte ac die nostra decurrit solemnitas, quia nec diu in devotione, potest nostra subsistere infirmitas. Et vtinam maior partē tēporis spiritualibus expenderetur harmonijs, & minus haberet de externis frequentijs. Liqueat satis considerata veritate, quod imperfecta sint nostra hic solemnia, quantumcunque altè caneretur vel pulsetur: quantumcunque interius iucundetur aut iubiletur: quia cito praesens lætitia, per diuersa distrahitur obstacula. Nec tamen id nimis mirum, cum aduenæ simus & peregrini super terram, & totum tempus nostrae peregrinationis, luctui magis aptum sit quam lætitiæ; & festa celebrare potius spectet ad cali ciues, quam ad exules filios Euxæ.

7. Sed ne propriis miseriis deiiciamur & grauemur, & diuinorum beneficiorum immemores efficiamur, prouidit æterna Dei sapientia, & sancta mater instituit ecclesia, quatenus in desiderio animæ singulis annis, Christi & sanctorum eius agantur solemnia; vt deuotio excitetur, fides incalescat, & charitas augeatur. Nam tanto deuotius quis festa celebrat, digniusque in sanctis suis Deum honorat: quanto in spiritu plus proficit, & ad amorem aeternitatis se latius extendit. Propterea enim venit lux in mundum, vt viam nobis demonstraret ad cælum. Vt cor nostrum in
sui

fui amorem accenderet, & à cunctis terrenis extraheretur. Ut nobis lumen daret sapientiæ, & tenebras fugaret ignorantia. Ut nos vnum secum efficeret, participes regni, filios gratiæ, confortesque æternæ gloriæ. O gloriosa lux, de Patre nata. O inclyta Dei sapientia, de virgine hac nocte præcreata. Da deuotè ac dignè tibi gratias agere. Da nomini tuo altissimè psallere, reuerenter inclinare, humiliter genu flectere, honorificè adorare, atque cum Angelis sanctis gloria in excelsis, tibi solemniter decantare. Te enim decet laus & honor Domino, qui pro nostra salute dignatus es incarnari. Amen.

QVINTA.

In nocte natiuitatis Christi, de quarendo paruulo Iesu.

I. *Q* Verite Dominum, dum inueniri potest: inuocate eum, dum *hinc 55.*
propè est. Surgite vniuersi Christi fideles, concurrite ad hanc solemnitatem dominicæ natiuitatis. Adest namque nox sacratissima, in qua redemptor mundi Iesus Christus, nasci voluit de gloriosa Virgine Maria. Surgite igitur omnes, & vigilate: præparate corda vestra, & orate. Dominus venit, venite, & adorare. Querite Iesum, & inuenietis: pulsate ad ostium, & aperietur vobis: intrate domum, & videbitis. Rex noster aduenit, Christus natus est nobis. Venite, adoremus & procidamus ante eum: quia ipse est, qui fecit nos. Venite Angeli & Archangeli, cantate, & exultate, & psallite. Gaudete iusti in Domino, hymnū dicite Deo nostro, annuntiate inter Gentes opera eius. Dominus nobiscum, nolite timere. Venit Deus in carne, nobiscum est humanitate, qui nusquam deest diuinitate. Venite paruuli & magni, senes & gradui, iuuenes & virginis; cantate Domino canticum nouum, quia mirabilia hodie fecit. Leuate corda vestra cum manibus ad cælum, & super omnem exultationem date gloriam laudi eius. Dominus nobiscum, nolite contristari. Induite vos electi Dei vestimentis iucunditatis & lætitiæ: abijcite opera tenebrarum, & induimini arma lucis: sicut in die clara, sic in nocte hac sancta vigilemus, Gaudeamus & exultemus, cantemus & hymnizemus, iubilemus Deo salutaris nostro. Offeramus ei vota nostra, præbeamus illi oris nostri obsequia. Dominus nobiscum, nolite recedere, nolite attèdiari: sed stete viriliter, & psallite ei alacriter.

2. Quis potest iam dormire, quando Angeli cantant in cælo, & vox laudis resonat in excelsis? Quis maneret in strato suo, quando omnes gestiunt esse cum Iesu in iubilo? Quis nõ surgeret hac nocte

nocte cū desiderio, quando omnia videntur esse in gaudio? Propterea gaude & lætare filia Sion, iubila Hierusalem: quia hodie pax vera descendit de cœlis, ad pacificandum, & instaurandum, quæ in cælis sunt, & quæ in terris. Hodie lux vera illuxit super terram, vt omnem hominem illuminaret in se credentem. Hodie facta est lætitia magna in Israël, quia natus est Christus in Bethleem. Hodie per totum mundum melliflui facti sunt cæli, quia ex ore doctorum emanant sermones suauissimi; vnde recreantur infirmi, consolantur deuoti, instruuntur ignari, excitantur pigri, animantur fideles, & confunduntur increduli.

3. Hodie exultant Angeli, lætantur Archangeli, & omnes iusti in deuotione sunt & gaudio spiritali. Hodie nox conuersa est in diem & claritatem magnam, quia exortum est in tenebris lumen rectis corde, misericors & miserator Dominus. Sit nox ista in perpetuum benedicta, & inter dies solennes computata. Benedicant ei, qui benedicere solent dici: & laudent eum omnes filij lucis, quia natus est in ea Christus filius Dei, lux æternæ lucis. Non sit hæc nox solitaria, nec à laudibus aliena. Non sit obscura, sed illustretur lumine desuper, atque in vniuersa Ecclesia accendantur luminaria multa. Nil in ea pratereatur, quod ad decorem eius pertinet: sed vsque ad ortum surgentis auroræ, laus eius perseueret. Cumque dies inclaruerit, luceat sol iustitiæ, qui natus est in cordibus omnium se amantium: & rursus noua oriatur deuotio, in mentibus omnium celebrantium. Dies sanctificatus hodie illuxit, gaudeant omnes fideles; quia Deus olim prædixit; Fiat lux, & facta est lux. O verè beata nox, veri luminis illustra natali, atque Angelicis adornata fulgoribus: quorum canticis & laudibus, gaudiosior effecta est cunctis per orbem fidelibus. O verè beatissima nox, clarior omnibus seculi noctibus, quæ scire meruit tempus & horam, quando de virginali vtero, egressus est Dei filius, nostræ fragilitatis corpore indutus. O sacra & illibata natiuitas, quam dedit virginalis sæcunditas. O supra naturam sæcunditas, quam ornauit virginea puritas; & summa elegit maiestas, vt saluaretur humana mortalitas. O benedicta & gaudiosa natiuitas, quæ maledictionem primorum parentum nostrorum, in cælestem conuertit benedictionem; & eorum mœrorem, in gaudium mutauit sempiternum. Meritò hæc nox venerabilis est, & amabilis omnibus hominibus; in qua Christus nasci dignatus est, pro omnibus liberandis.

4. Benedicta sit ergo sancta Trinitas: cuius bonitate & consilio, hominis dignitas est reparata, & diaboli decepta calliditas. Benedico te Pater cælestis, qui dilectum filium tuum ad nostram redemptionem in mundum misisti. Benedico te Fili Dei vnigeni-

te Iesu Christe, qui propter nos homines redimendos, naturam nostram assumpstisti. Benedico te Spiritus sancte paraclete, qui cuncta redemptionis nostrae sacramenta, ab initio vsque ad finem, gloriosè & mirificè perfecisti. Sit tibi infinita laus & gloria, sit honor tibi & imperium, ô summa sempiternaque Trinitas; cuius prouidentia & ordinatione, facta est nobis tam iucunda & solemnus festiuitas. Amen.

S E X T A.

De deuota uisitatione nati pueri Iesu.

I. **N**VM, quem diligit anima mea, vidistis? Vobis loquor Angeli sancti: dicite mihi de Iesu meo, quod nostis. Vbi est paruulus, qui natus est nobis? Indicate mihi, què diligit anima mea. Quòd si mihi indicare non vultis, dicite saltem per eos, quos dignos iudicaueritis. Vobis loquor pastores, dicite mihi de Iesu meo, quod nostis. Vbi est paruulus, qui natus est nobis? Quid annunciat vobis Angelus? *Annuntio* (inquit) *vobis gaudiū magnum, quia natus est vobis hodie saluator, qui est Christus Dominus in ciuitate Dauid.* Et quod vobis signum dedit? *Inuenietis* (ait) *infantem in pannis inuolutum, & positum in praesepio.* Et quid cantauerunt Angeli sancti? *Gloria in excelsis Deo cantauerunt.* Et post hæc, quid vos fecistis? Statim cum festinatione & gaudio trāsuiimus vsque Bethleem, & inuenimus Iesum in praesepio iacentem. O mi, quid audio; quàm dulce est & iucundum, quod percipio. Sufficit mihi modò: vadam, & videbo hunc puerum, antequam moriar. Expectate tamen paulisper, ibo vobiscum, & hospitium vnum erit omnium nostrum. Et vos Angeli Dei omnes concurrite, & recto itinere ad praesepe Christi me perducite.

2. Aperite mihi Ioseph & Maria, aperite ostium dilecti mei: ut ingressus tabernaculum eius, adorem sancta vestigia eius, Omnes reges terræ desiderabant videre faciem Salomonis, & audire sapientiam eius, *& ecce plusquam Salomon hic.* Sinite ergo me introire, ut deosculer scabellum pedum eius. Hic est enim de quo praloquuti sunt Prophete, quem annuntiauerunt Angeli, quem visitarunt pastores alacres & deuoti. Hic est, quem quero, quem amo, quem videre desidero.

3. Quid trepidas anima mea? Clama, pete, pulsa, donec aperiat tibi ianua. Ingredere locum tabernaculi admirabilis, vsque ad domum Dei. Accede fiducialiter, & iunge te paruulo recens nato cordialiter: quia nō abiciet te nec fugabit, sed silēter admittet, & gratiā suam tibi ostendet. Ne timeas à facie vagiētis in praesepio, plangit tua peccata, non sua incommoda. Venim enim te quærere, non perdere. Venit te saluare, non iudicare. Venit te soluere,

non

non ligare. Venit mala pati, non irrogare. Cupit te liberare, non incarcerare.

4. Quid trepidas ad pauperulum puerum? Deus est (inquis) & in manu eius potestas & imperium. Verum est. Sed non modo venit, ut iudicet, sed ut peccata dimittat. Pretendit misericordiam, suspendit vindictam. Offerit gratiam, differt iram. Ostendit amorem, excludit timorem. Appetit magis amari, quam timeri. Dic ergo: Saluator meus & redemptor meus es tu, Domine Deus meus, bene aduenisti hodie. O desiderabilis & nimis amabilis puer, ostende mihi misericordiam tuam, qui nondum idoneus sum videre gloriam tuam. Porrigere mihi dexteram tuam, qui non sufficio portare iustitiam tuam. Propter immensam charitatem tuam, dele omnem iniquitatem meam. Infirmus sum & ulcerosus, sana animam meam. Cæcus sum & nudus, illumina tenebras meas, & orna me virtutibus veris. Aridus sum & claudus, irriga faciem meam lachrymis, & dirige omnes gressus meos in semitis tuis. Tibi dicit cor meum, exquirat te facies mea, faciem tuam (Domine Iesu) videre desidero, & cum Angelis & pastoribus deuotè visitare. Tu es enim salutare vultus mei, & Deus meus verè super omnia mihi amandus.

5. Nemo te pulchrior, nemo amabilior; nemo te nobilior, nemo te sanctior. Tu omnibus sapientibus sapientior, omnibus ditior, omnibus maior. *Tui sunt cali, & tua est terra, mare & omnia, qua in eis sunt. Tuus est dies & tua est nox*, æstatem & ver tu psalmasti, & omnia certis temporibus ordinasti, qui in obscura nocte & hyemali frigore nasci voluisti. O mira & ineffabilis dilectio Dei, & Domini mei Iesu Christi vagientis in præsepio, quæ laudant & adorant omnes Angeli in cælo! O quàm magnas gratias teneor retribuere amantissimo Domino meo, Saluatori ac Redemptori meo, pro salute meo nato: qui in stabulo coram animalibus non refugit hospitium, quasi pauperculus homo. Certè nil dignum laudis habeo, sed tamen voluntatem bonam libenter tibi offero, in signum charitatis & gratitudinis. Quid amplius? Cantabo cum Angelis sanctis? An plorabo ex compassione, recogitando lachrymas pueri vagientis? Vtrumque placet, vtrumque agere delectat: & cum Iesu plorare, & cum Angelis Iesum laudare. Et hoc totum ad gloriam Dei opto facere: atque me ipsum coram oculis maiestatis eius humiliare, qui seipsum vsque ad formam paruuli pueri humiliavit.

Psal. 23.

Psal. 73.

S E P T I M A.

De mansione apud venerabile Christi præsepe.

I. **O** *Quam reuerendus est locus iste. Non est hic aliud, nisi domus* Gen. 28.
Dei & porta cæli. Intra, intra anima mea, hoc Regis pauper-
 culū domicilium. Pete hīc hodie hospitium, colloca hīc mā-
 sionem tuam; mane apud Iesum & Mariam, & celebra cū eis fe-
 stiuitatē hodiernam. Noli alibi diuertere, sed sta hīc hodie, aut
 fede humiliter prope præsepium. Bonum est tibi hīc esse: & mul-
 to melius, quā in auratis Regum domibus habitare. Multum
 tibi placere debet habitatio huius domunculæ, & societas istorū
 trium simul hic commorantium. Quia etsi offendunt parietes
 propter suam vilitatem, sunt tamen incolæ eius valde nobiles,
 propter suam patientiam & virtutem. Hic ergo hodie habitabis,
 hīc subsistes, hīc perseuerabis.

2. Ingredere tamen melius, & contemplare structuram huius
 loci diligentius. Inquire & inspice, vbi positum sit illud venera-
 bile præsepium, continens creatorem mundi, seruans Deum pue-
 rum, cœlestem thesaurum, redemptionis precium, Angelorum
 gaudium & hominum. Vide, quomodo Deus homo natus, iacet
 ligatus in cunis & tacet: quā absconditē & pauperrimē degit in
 alienis, qui cuncta largitur cum Patre in cælis. Amplectere hoc
 nobile præsepium amorosis brachijs, & osculare illud frequenti-
 bus osculis; dehinc & Iesu pedibus humiliter prouoluaris, Hic
 Deum adora, hīc ex deuotione plora. Hīc vigila, hīc ora, hīc le-
 ge, hīc canta. Hīc psalle, hīc iubila, hīc toto corde tripudia. Huic
 puero manifesta, si quid triste habes vel graue: huic desideria tua
 expande, & cum eo cuncta pertracta. Dulcis & amandus puer,
 docebit mites vias suas, & humilium suscipiet preces. Ipse nouit
 curare infirmos, sanare cōtritos corde, & alligare cōtritiones eo-
 rum; dare remissionē lugentibus, & liberare ab omnibus passio-
 nibus. Da huic cor tuū, & pete, vt in eo scribat dulcissimū nomē
 suum. Da ei totum, quod habes, & esto eius totus, amodo & vsque
 in sempiternum. Amor Iesu æternus & immensus faciet hoc, vt
 te ipsum relinquant, & Iesum super omnia diligas.

3. Vide nunc anima mea, & considera, quantē hīc sint diuitiæ
 & gloria. Non noto gazas perituras, nec seculares lætities, sed in-
 carnatam Dei sapientiam, virginem puerperā, Ioseph ministran-
 tem, & Angelicam turbam concinentem. Verē Dominus est in
 loco isto: & ego suadeo tibi, nullatenus hinc recedere. Vbi inue-
 nies, quod hīc repertum habes? Si vniuersum lustrares mun-
 dum,

dum, non inuenires talem societatem, tam sanctum conuentum, tam vnanimem congregationem. Sanctissimi in cœlo & in terra sunt hîc congregati; licet à mundanis valde neglecti sint, & quasi nihil reputati. Nam in toto orbe non sunt facta tanta mirabilia, nec tam rara noua visa, nec tam iucunda audita gaudia, sicut in hoc breui tugurio; vbi degunt Ioseph & Maria, & Iesus infans positus in præsepio. Coniuncti sunt hîc Deus & homo, mater & virgo, senex & puer.

4. Pensa, quid sibi velit ista dignatio, tanta pietas, tanta dilectio, tanta humilitas, tanta paupertas, tanta dulcedo, tanta gratia, & tam abundans misericordia. Reuolue omnia antiqua gesta de Christo prophetantia; & vide, quomodo hodie adimplentur scripturarum testimonia, & Sanctorum Prophetarum deuota desideria. Intuere etiã beatissimæ Virginis Mariæ pia obsequia, quàm ingens ei sit exultatio cum nobili prole sua: quàm sublimis contemplatio, videre Dei filium de se genitum, ante se in præsepe locatum. Sic omnia pertracta & considera, tanquam singulis præsentialiter interesses. Non enim minor debet esse affectus & deuotio ad ista cogitanda, quæ iam actu transierunt, quàm si eadem coram te hodie fieri cerneres. Maneat ergo apud te recordatio sancta, renouata per singulos annos: imò non tantum semel in anno recordetur Iesus natus, & in præsepio collocatus, sed sæpius tuis exercitijs interferatur. Magna ab hoc puero discitur sapientia, magna puritas & patientia, quæ totã vitam tuam ædificare sufficiant. Omnis siquidem Christi actio, tua est instructio: & omnis eius passio, tua est consolatio. Ipse enim factus est tibi & omni populo, salus & redemptio. Docet te exemplo suo magis, quàm verbo; efficacius persuadet factis proprijs, quàm actibus alienis.

5. Semper ergo noua tibi sit sacra Christi natiuitas; nec vnquã sine attenta consideratione pertranscat tã honoranda festiuitas. Etsi exterior veneratio transit cum tempore, non tamen diligens consideratio transibit à mente. Non sis igitur paupercula anima mea Deo pro hac gratia ingrata; quæ tam sollicitè es quæsita, tam misericorditer attracta, tam benignè vocata, tam dulciter visitata, tam copiosè hodie lætificata. Non enim fas est te esse in tristitia, vbi natalis est vitæ, nam vbique dies agitur lætitiæ. Tibi hodie paruulus Iesus natus est, tibi datus est filius: vt cum paruulo paruula fias, cum paupere pauper, cum humili humilis, cum patiente patiens, cum miti suavis ac mitis. Inclina te ergo illi humiliter, submitte te libenter: vt sic merearis cum eo exaltari æternaliter, qui pro paruulis colligendis, descendit ab altis cœli sedibus Iesus Christus Dei Filius.

Collige nunc in hoc breui temporis spatio, quæ per totam vitam

tam

nam tuam tibi proficiant. Quid scis, si hoc vltimū festum tuum sit in mundo? Et vtinam tam deuotē hoc modō celebres, tam studiosē recolas, vt magnam erga Iesum fiduciam concipias; quatenus & in extremitatis tempore, ad æternum festum merearis cum ipso transire. Nec dubium, quin à te districtē exigetur, quātum te illi in vita conformaueris. Cū ergo tempus adhuc superest, & exercendi studium iuuat, age vt infructuosē non transeat: sed talem cum eo amicitiam in eas, quatenus inter electos amicos eius cognoscaris. Si Christo placuit hæc pro tua salute exhibere, non sit tibi pigrum de his intentius cogitare. Tacet Christus ore, sed loquitur opere. Tacet lingua, sed fantur tenera membra sua. Loquitur eius humilitas, loquitur & magna eius indigentia. Tacet etiam beata Virgo Maria, sed non tacente elementa. Absconditur in præsepio, sed manifestatur ab Angelo. Vilis & abiectus apparet in pannis, sed preciosus declaratur in signis. Turbatur Herodes, sed requirunt eum pastores. Dedignantur Scribæ & Pharisei, sed adorant eum beati tres Magi.

7. Considera itaque in eo non solum magna & sublimia, sed etiam parua & humilia: quia in vtraque natura apparet magnus Dominus & laudabilis nimis, excelsus super omnes Angelos, & humillimus inter homines. Coniuncta sunt humana diuinis, summa imis, preciosa vilibus, magnifica paruis, digno honore cunctis simul veneranda fidelibus. Non ergo te scandalizent panni, qui humilitatem prædicant filij Dei. Nec te conturbet pauper-culum præsepium, quod sibi elegit rex regum & Dominus Angelorum. Vide, non quid oculis carnis sit nitidum, sed quā magnū salutis hic agitur mysterium. Inspice Iesum & Mariam, Dominū mundi & Dominam, quia non habent aliquam cum secularibus curam. Non sunt hic magna palatia, sed cœlestia solatia. Nō hic resonat clangor tubæ aut citharæ, sed audiuntur voces cœlestis militiæ. Vtinam in spiritu sentias te omnibus istis interesse, nec alibi posse durare. Propē est nunc verbum Dei ori tuo, tantū recto si quæsieris corde. Nam inuenitur in gremio matris, qui ante secula erat in sinu Patris. Tam propinquus factus est tibi Deus, vt possit teneri tanquam puerulus, portari vt infantulus: quoniā *Verbum caro factum est, & habitauit in nobis.* Ecce, quem totus

Ioan. 1.

mūdus non capit, vt pauper in præsepio iacet. Et qui omnia verbo virtutis suæ portat, ipse à matre portatur. Quem laudat Cherubin atque Seraphin, modico lacte alitur. Quid horum non mirabile? quid non amabile?

8. Quid vis amplius habere? Quomodo potuit tibi propinquior & similior esse? Ecce os tuum & caro tua: Deus tuus factus est frater tuus. Quis vidit huic simile? Aut quis audiuit vnquam tale?

Ct. 2.

le? Væ tibi, si ab illo recesseris: & bene tibi, si toto corde ad eum accesseris. Accede cum fiducia, ad thronum gratiæ eius: quia licet pauper sit rebus, sunt tamen in ipso omnes thesauri sapientiæ & scientiæ Dei reconditi. Para proinde labia munda ad osculandum, oculos lava lachrymis ad videndum, purga manus ad tangendum, expande brachia ad amplexandum, flecte humiliter genua ad adorandum. O si haberes nunc scrinium mundum, pulchre auro ac gemmis undique decoratum, ut in eo reponeres Deum puerum natum: Sed nullum est scrinium tam aptum & dignum, ad recipiendum Deum puerum, sicut cor tuum ab omni malitia purum. Ipse enim non requirit exteriorem ornatum, sed quod exterioribus ornamentis mysticè signatur, hoc est sibi valde charum & gratum.

9. Sed quomodo apta eris, ad dignè recipiendum eum? Nigra es & deformis, & ille pulcher nimis & decorus. Quid facies? Recedere ab eo non expedit, & accedere illota facie non decet. Quomodo mundaberis, multis irretita vitijs? Sed noli nimis vereri, nec de plagis tuis desperare. Displiceat tibi, quod talis sis. Deste maculas culpæ. Ablue intima contritione reatus conscientiæ, & pete ab eo oleum misericordiæ, largitionem plenæ indulgentiæ, ac restitutionem novæ gratiæ. Non eris desperata, quamvis valde maculata. Puer iste scit immunda purgare, nigra candidare, turbulenta serenare, amara dulcorare, grauiâ lenigare, & omnia vitiosa extirpare, gaudium & pacem cordis citò præstare. Talis est, qui maculari non potest: cuius attactu morbidi sanantur, & convalescunt infirmi. Nunc ergo para illi ab intus pulchrum præsepium, in quo reponas Iesum Dei filium.

OCTAVA.

De gaudijs huius diei, & deuoto obsequio Iesu.

Abac. 3.

1. **G**AVDENS gaudebo in Domino, & exultabo in Deo Iesu meo. O dulcissime Iesu & amantissime puer, gaudium meum & corona mea, tibi cātare & iubilare desiderat anima mea. Sine me vnum lætum diem tecum peragere, & spiritualibus gaudijs hunc sanctum diem expendere. Licet enim brevis sit dies & transitoria nox natalis tui, materia tamen exercendæ deuotionis magna est, & velut indeficiens ignis in altari. Opto ergo hunc diem fore longiorem, & me solito in eo deuotiorem: ut feruor non transeat cum tempore, sed magis augeatur sedula meditatione. O dies lætitiæ, dies Regis æterni, noli me tam citò relinquere, sed esto mihi causa gaudij perpetui. O quando veniet dies illa, cui nox non succedit, quæ tēporum vices nescit, sed semper lucet & diescit. V-

bi

bi facie ad facie videtur Deus. Vbi perfecte amatur & laudatur Iesus. Vbi nunquam distrahitur ab illo cogitatio, nec inquinatur cordis affectio, sed est ipse omnia in omnibus. Propter illam æternitatis diem, ista temporalis colitur: & vt ibi semper cum Iesu viuerem, voluit ipse hic vnus esse mortalium.

2. O venerande & summe amande Iesu: O dulciter amplectēde, digne adorande, & semper prædicande puer illustrissime: Tu es vnicus dilectus meus, præ omnibus & super omnia exquisitus. Cui me debeo totum, & quicquid adijcere vel desiderare possum, non est satis ad votum. Tu enim excellis totum. Et quicquid capere possum vel dare, penè nihil est, & minus quàm modicum. Ego scio & credo fideliter, quia propter me huc venisti, propter me hic poni humiliter voluisti. Fecisti enim hæc omnia propter meam æternam salutem, & propter tuam immensam charitatem mihi charius commendandam.

3. O quantum te teneor diligere; quantum laudare & benedicere, cum Angelis & Archangelis, cum sanctis & omnibus bonæ voluntatis hominibus: quia pro me incarnatus es, & homo factus. Mirum, si vnquam poterit à te cogitatio mea auolare; & post tuæ dulcedinis gustum, ad aliud quicquam diuertere. Verè tu es manna absconditum, omne habens in se delectamentum, & omnem vincens alienam suauitatem. Tu paradus voluptatis. Tu hortus deliciarum. Tu fons sapientiæ, sol iustitiæ, lux mundi, gaudium cæli, pax cordis, solatium animæ; spes in tribulatione, refugium in tentatione, auxilium in omni necessitate. Tua præsentia, gaudium mihi facit, tua absentia luctum sæpe parit. Hoc autem totum amor facit, qui extra non finit amantem quiescere, sed aut lætari in te, aut dulciter pro te flere compellit. Quis me huc adduxit, nisi amor? Et quis de cælo te traxit, & ad me inclinavit, nisi amor? O amor & amor, quàm dulcis & fortis est hic amor! Inde fit tam ingens intus clamor, & tam vehemens nascitur ardor: cui nihil sapit nec libet, nisi Iesus æternus amor. Iste facit mundum contemnere, & omnia tanquam nihilum reputare. Iste facit propria relinquere, & sub iugo obedientiæ viuere. Iste facit delicias carnis respuere, & laborem pœnitentiæ ardentè appetere. Ille facit tumultus sæculi fugere, & Deo in silentio vacare. Iste facit mundo mori, & soli Deo viuere.

4. Amor Iesu trahit cor meum ad præsepium, & vult, vt ei exhibeam deuotum obsequium. Et nunc quid faciam dilecto puero Domino Deo meo, paruulo pro me facto? Nunquid mei indiges, qui cælum & terram ad nutum possides? Etsi mei seruitij nõ eges, ego tamen tui indigeo; cui seruire teneor pro posse; cū mihi
gratia

gratia & virtus semper ex te crescat, & totum bonum meum ex te pèdeat. Vtinam possem aliquid agere tibi acceptabile, hoc enim mihi esset valde desiderabile. Etsi in carne tibi ministrare non potui, nec ad hoc dignus fui admitti; in spiritu tamè cuncta agere possum affectu cordis, & studio bonæ voluntatis. Nā & fratribus meis, pro nomine tuo seruiendo, multa implere possum pietatis opera, quæ tu reputas quasi tibi facta.

5. Siquidem deuotionem meam, erga tuam sacram infantiam, excitare cupio verbis amariis. Certè ab hinc non ibo, sed hic iuxta te sedebo, & contemplabor interdum amabilem faciem tuam, vt sic melius meam obliuiscar miseriam. Hic meditabor in mandatis tuis, & exercebor in mirabilibus tuis. Hic subleuabor à terrenis, & cælestibus associabor. Hic cogitabo dies antiquos, & annos æternos in mēte habebō. Hic cōsiderabo nouissima mea, & annos meos in gemitibus. Hic placabo faciem tuā precibus, & iudicem meum deprecabor. Hic memor ero operum tuorum, & innumerabilium beneficiorum humano generi collatorum. Hic inueniam cor meum; hic relinquam me totum. Melius est enim; vt cor meum Iesus habeat, quàm ego; quia cum illo est in pace, mecum autem in inquiete. Hic dormiam, hic requiescam, & suavis erit somnus meus. Hic media nocte surgam ad confitendum tibi, & pro delictis meis deprecabor. De manè enigilabo ad te, & nomini tuo cantabo tota die. Si exiero dicā. Citò reuertar; & si diu tardauero, veniam impetrabo. Iterum orabo, & faciem tuam placabo, nec gratias agere cessabo. Surgam in admiratione magna, & laudabo mellissimum nomē tuum benedictum in secula. Sedebō iterum in paupertate mea, sciens quod nō sum dignus nec sufficiens cogitare tam ineffabilia bona, super omnia desiderabilia mundi suauia. Deinde reuerenter te adorabo, & omnia bona tua tibi præsentabo: volens & cupiens, vt omnia opera tua te laudent, quamuis plenè te laudare nequeant. Propterea rogo, vt te ipsum tu ipse laudes: quia nisi te ipsum laudaueris, nunquam eris plenè & dignè laudatus. Lauda nunc anima mea Dominum, lauda Deum tuum Sion. Lauda Iesum saluatorem, & si perfectè laudare non potes, tamen ex parte pro viribus tuis laudare ne cesses.

6. Laudabo te Iesu bone, dulcis puer & amande in vita mea: psallam Deo meo, quamdiu fuero. Tu enim inuitasti me ad tuum sanctissimū præsepe, in quo dignatus es pro me indigno iacere. Quis me hinc possit abducere? Nemo Domine Iesu: quia dilectus meus es tu, à quo nolo separari in æternū. Manebō igitur hic in seruitio Domini mei, & Domine meæ sanctæ Mariæ, & sancti Ioseph nutritoris tui, si forte opus sit aliquid ministrare. Faciam
ignicu;

igniculum, conffabo diligenter, parabo mensam, & aquam ap-
portabo. Mundabo aream, scopabo domunculam, rimas ob-
struam & foramina, propter vim ventorum & pluuiam. Ster-
nam hoc nobile & regale praeseptum, componam decenter in eo
fenum vel stramina, quia non sunt hic aliqua preciosa linteami-
na. Dehinc rofas colligam & lilia, flores afferam & gramina;
adornabo hoc sanctum cunabulum, quod mihi non sordet vt
stabulum, sed magis delectat, quam imperiale palatium. Ape-
riam etiam fenestram, vt claritas diei intus fulgeat, & sancti An-
geli desuper inuolent; atque totam hanc domũ dulci iubilatione
repleant. Ianuam cautè custodiam, ne Herodes intret ad per-
dendum puerum, quem suscepi fideliter custodiendum. Nam
prius me paterer occidi, quam sacrilegas manus in illum mitti.
Et si necesse fuerit fugere, & ille sic voluerit habere, ero paratus
etiam in Aegyptum transire.

7. Veniētibus autem pastoribus cum gaudio eis aperiam, & in
hac summi regis aulã introducã. Ipsi sunt enim quibus Angelus
istud mysterium nuntiauit, & ad visitandum direxit: quos de-
uotio adduxit, & diuina laudatio reduxit. Dehinc aduentanti-
bus sanctis Magis ab Orientis partibus, alacriter occurram tam
honestis hospitibus, regibus & comitibus; salutatisque reueren-
ter (vt decet) omnibus, inuitabo eos ad ingressum huius curiæ;
ad videndum faciem regis & reginæ, cuius signum fulget in cælo
mirabile. Cum intrantibus introibo, cum adorantibus adorabo,
cum offerentibus me ipsum offeram ex toto; & quicquid habere
potero, hoc totum dabo in holocaustum Domino. Illis autem
reuerentibus ad propria, ego manebo hic in curia, & seruam
Domino meo regi, suæque benedictæ matri perpetuæ & glorio-
sæ Mariæ virginis. Nullus me de hac curia reuocare poterit, nulla
bulla, nulla authoritas, nulla donã vel promissio auertere. Hic
statuam testamentum meum, hic firmabo pactum æternum,
hic viuam, hic moriar, & erit totum factum.

8. Placeat tibi obsecro Domina meã sancta Maria, vt sim in
obsequio tuo filijque tui Domini mei, cum omni deuotione &
reuerentia. Magis enim delector hic esse, & vobiscum mendicare
quam cum regibus & mundi principibus delitieri. Quod si ne-
cesse fuerit etiam mendicare, exhibeo protinus, & sufficienter
mendicabo nobis. Et si nemo voluerit aliquid dare, rogabo san-
ctos Angelos suppliciter, & illi nobis de cælo ministrabunt suffi-
cienter. Nam pro pane terreno, pluet nobis manna cæleste. O
Iesu manna cordium, habens in se omne delectamentum. Tu es
cibus noster, & solatium. Affectus deuotionis hic loquitur, &
optimè sapit amanti, quicquid hic coquitur. Obsecro quoque te
O
venc-

venerande pater Ioseph, (qui ita appellaris pro dignitate ministerij tui, & occultatione sacri secreti) quatenus me digneris in adiutorium admittere, iube aliquid afferri pro solatio matris & pueri, ego ero paratus ad obsequia huiusmodi.

9. O si sciuissem quando huc primum venistis, iuissem utique vobiscum, & bouem vel asinum duxissem. Mantellum Dominae meae, vel sacculum Ioseph, per tantum viae spatium liberet portassem, aut etiam hospitium procurassem. O utinam tam propè fuisset, ut sanctos Angelos cantare audiuisset, & hoc gaudium magnum mihi nuntiatum fuisset. Eia, quàm lætanter & festinanter vsque Bethleem transissem, & ipsos pastores si potuissem, citius præcurrissem; ut sic Dominum meum natum primus videre meruissem: & si illi reuerterentur ad gregem suum, ego tamen permansissem apud Deum puerum. Maluissem omnes oves relinquere, quàm Iesum meum deserere; aut etiam totum gregem vendere, ut inde Dominum meum cum sua familia pascerem. Sed non est omnibus datum videre Verbum Dei incarnatum, & tam innocenter in præsepio collocatum. Omnibus tamen pro nunc est prædicatum, & toti mundo propalatum: ita ut si quis credere voluerit, & saluari petierit; atque integro & puro corde ad hunc puerum accesserit, omnium peccatorum suorum remissionem ab eo accipiet, & vitam æternam post hanc mortalitatem (ipso donante) possidebit. Amen.

N O N A.

De desiderio videndi & osculandi Iesum.

Cant. 2.

I. **O**stende mihi faciem tuam: *Sonet vox tua in auribus meis: ut enim tua dulcis, & facies tua decora.* Hæc sunt verba amantis animæ ad te, dulcissime Iesu Christe. Sed obsecro te puer bone, ut mihi peccatori cõcedas, etiã hæc verba in desiderio animæ dicere. Quando enim potero satiari, de te cogitare & loqui? Tu enim salutare vultus mei, & Deus meus. Ostende ergo mihi faciem tuam, & salva erit anima mea. Quotiescunque tristis fuero, aspice in me, & consolabitur anima mea. Tu enim spes mea, à iuventute mea, & vsque in senectam & senium, ne derelinquas me. O quàm amabilis & suavis factus es hominibus, pro quibus dignatus es puer paruulus fieri. Nam tali amore me trahis ad te, & constringis vehementer in tua dilectione.

2. O dulcissime & amantissime puer Iesu, dignare mecum hodie parumper solatari. Anima mea diligit te, quia tu prius dilexisti me. Propter nimiam enim charitatem tuam, & incomparabilem dulcedinem quam ad me gessisti de illa occulta habitatione cælesti, ad visitandum & consolandum me, in carcerem

huius

huius mundi descendisti. Et nunc bene fecisti veniendo, & multum sapienter & dulciter egisti, tali modo apparendo. Formam pulcherrimi pueri assumpisti, naturam humanam induendo, qui in diuinitate purus & simplex, sine omni figura permanens, omnem intellectum excedis. Sed ego rudis, talem substantiam, omnem formam excedentem, capere non valui: ideo condescendendo mihi, naturam meam tibi vnisti, notam proponens hominis formam: vt sic propinquitate naturæ maiorem affectum ostenderes, & per visibilem aspectum hominis, ad inuisibilem deitatis substantiam manu duceres.

3. O dulcissima incarnata Dei sapientia, quam dulciter & sapienter me allicis tua amabili infantia! Conuerte nunc faciem tuam ad me Iesu bone, & noli me reprobare à pueris tuis, sed iucundum præbe mihi aspectum: vt te viso lætetur cor meum, & nouum sentiat exinde gaudium. O felix hora, quando pietatis tuæ oculis me intueris, & gratiã desideratam mihi ostendis. Hoc enim signum clementiæ est, hoc mihi fiduciam præbet & solamen. Hoc etiam inuitat accedere ad osculandum pedes, manus, & os tuum benedictum. O sacri & omni amplexu dignissimi pedes, Domini mei Iesu Christi parui & teneri, intra præsepis angustias arctati, qui pro me adhuc ambulabitis, & sepe fatigati eritis! Heu frigus non modicum sustinetis, quia sufficiens tegumentum ad induendum, & ignem ad calefaciendum forsitan non habetis. Isti sunt tenelli & dilecti pedes Domini mei saluatoris, adhuc in cruce acutis clauis perforandi. Et tunc vehementer cruentabitis, qui modò validum gelu patienter sustinetis. Isti sunt pedes, ad Euangelizandam pacem rectissimi, ad calcandum iter asperum preparati, ad ostendendam viam perpetuæ salutis mundo destinati. Isti sunt pedes misericordiæ & iustitiæ, ante quos procident Æthiopes, fugient demones, & adorabunt Reges & Principes. Tunc accedent peccatores poenitentiam agentes, & deuotè eos deosculantes, veniam consequentur & gratiam.

Pedes pueri Iesu.

4. O amande puer, non tantum pedes, sed & manus & caput ac cætera membra præbe mihi ad osculandum, benedicendum, & laudandum. O pulcherrimæ & mundissimæ manus verè tornatiles, nihil superfluum vel diminutum habentes. Iste sunt manus tuæ Domine, quæ me fecerunt & plasmauerunt, & nunc ad reparandum me venerunt. Iste me iuuabunt operari fideliter, & confortabunt contra varias tentationes viriliter. Iste sustentabunt me in bono, ne corruam: & erigent à malo, ne desperem. Iste benedicent paruulis, & donabunt sanitatem multis infirmis. Iste contra diabolum pugnabunt, & omnem virtutem eius ad nihilum deducunt. Iste post multos annos cruci affigentur, & tunc

Manus pueri Iesu.

O z latos

latos sanguinis riuos emittent. Ista in cruce extensa pro me supplicabunt, & peccatorum mihi indulgentiam vulnerata impetrabunt. Ista portas paradisi aperient, valvas inferni destruent, & vincos eius inde liberabunt. Ista in iudicio cum suis cicatricibus hominibus apparebunt: & quanta Deus pro salute eorum operatus sit & passus, patenter demonstrabunt. Sit haec laeta sub capite meo, & dextra ista amplectatur me. O si tantum bonum meruero, quam felix & laetus ero.

Cant. 2.

Os pueri
Iesu.

5. Ex hoc iam fiducialius ad oris osculum audebo accedere, & labia mea sanctis labijs tuis ausu charitatis imprimere. Et si terret altitudo diuinitatis, prouocat tamen maximè similitudo humanitatis, & mira suauitas infantilis paruitatis. O sacrum & illibatatum os Domini mei, plenum sapientia & gratia. Tu me doceris vias vitae. Tu me replebis iubilo. Tu me consolaturus es sermone bono. Si enim gratus est nonnunquam hominis docti sermo, quanto magis sapiet verbum gratiae ex ore tuo? O mellifluum os Domini mei: quam pulchra sunt labia tua, quam candidi dentes tui, quam suauiter stillabit eloquium tuum. Hoc ergo os Domini loquetur iudicium & iustitiam; percutiet labijs suis impium, & conteret scelestos de terra. Aperiet abscondita Scripturarum, & arcana caelestia referabit. Manifestabit consilia cordium, & hominum sapientiam destruet atque consilium. Tacebunt ad te insulae, & mirabuntur reges & principes terrae. Conuertentur nobiles & ignobiles, & literati ori suo silentium imponent. Quia loquente Deo, obmutescet terra & orbis, & omnis virtus caelorum, oris tui obediet imperio.

Quis dignus sit osculo pueri Iesu.

Cant. 1.

6. O preciosum & aureum os sancti sanctorum! Quis dignus erit vel semel te osculari, aut tui capitis verticem tangere? Nimirum anima pura & sancta, quae ait: *Osculetur me osculo oris sui.* Quae diligit, osculum petit: quae autem timet, veretur accedere. Nil sic reconciliat, nil sic Deum placat, sicut purus amor Dei & contemptus sui. Obsecro te puer bone, Iesu dulcissime, puer parue & magne; fac misericordiam hanc cum seruo tuo, vt patiaris te humili dignatione tangi, amplecti, & osculari amoris osculis, quamdiu paruulus es, & in praeseptio iaces. Nam sic dulcius amaris, charius teneris, leuius portaris, & minus formidaris. Sed vit factus, non sic agere licet, sed ad maturiora transire oportebit. *Omnia tempus habent.* Nunc tempus est amplexandi, postea erit tempus plangendi, quando pro osculo oris, dabitur tibi poculum amaræ confectionis. Nunc melius sapit gaudium natiuitatis, sed postea sentietur maior dolor compassionis; quando extenderis nudus in cruce, qui modò fascia cinctus poneris in praesepe.

Ecli. 3.

7. Da mihi puer amantissime charitatis tuę osculum, & recipere humilitatis meę obsequium. Intuere meum desiderium, & præbe sacrum oris tui osculum: & sit mihi hoc pacis signum, ac mutua dilectionis indissolubile vinculum. Scio & credo, quia tactus tuus sanat, amplexus vnit, osculum amorem imprimit. Quem tangis intrus, ab affectu carnali sanas: quem amplecteris, tibi coniungis: quem tuo amore feruere facis, dulciter oscularis. Nunc dicit mihi, quid tibi videtur; & fac me experiri, quod dicitur. Accipe (inquit puer iste) osculū, & intellige mysteriū: quia Puer Iesus nemo scit, nisi qui accipit: nemo accipit, nisi qui in spiritu ambulat. loquitur. Apoc. 2. lare didicerit. Tunc osculor te, quando donū amoris mei tibi infundo. Tunc te amplector, cum omnes affectiones cordis tui ad me traho: ita vt nil in creaturis sit, quod te abstrahere aut allicere possit. Sed tūc tu me oscularis, cum sincero amore compungeris, & de nulla creatura solatiū requiris. Oscularis pedes meos, si humilitatis meę vestigia, ex amore magis quā ex timore frequeris. Oscularis manus meas, si cuncta bona opera facta aut facienda, non tibi sed mihi totum ascribis. Et tūc me amplecteris, quando intimo cordis affectu, te mihi vnitum sentis; & tam ardentem astringis, vt totus meus esse velis, & nihil tibi de priuato amore reseruas. Tunc poteris cum sponsa in Canticis dicere. Cant. 2. *lectus meus mihi, & ego illi, qui pascitur inter lilia.* Si te sponte relinqueres, & omnia terrena vilipēderes, ego te in meam familiarem reciperem, & in virtutibus diuitem facerem. Qui enim mihi deuotus fuerit & totus deditus, ego ero illi rursus totus ex toto apertus. Quia ideo sum Deus homo incarnatus, vt homo in me esset perpetuò beatus. Dedi me totum homini, vt homo totus esset deditus mihi. Nam *delicia mea esse cum filiis hominum*, quibus Prou. 2. veni dare etiam regnum cælorum; & per contemptum mundi, perducere ad æternum consortium Angelorum.

D E C I M A.

Ad beatam Virginem, vt ostendat nobis Iesum filium suum.

Exultauit spiritus meus in Deo salutari meo. Exulta hodie Luca 3. sancta Maria, nouæ salutis pariens gaudia. Exulta mater intacta, quia tibi persueerat virginitatis florida gloria. Exulta virgo puerpera, quia à maledicto & opprobrio mulierū es libera. Merito exultare potes in Iesu salutari tuo; quia quem celi non capiunt, tu foues in gremio, & sanctis manibus tuis ipsū collocas in præsepio. Merito adoras ex te in tempore natum, quem super te scis habere Deum Patrem. Merito illi exhibes matris officiū, qui tibi inuiolabilis generationis dedit effectum. Merito in illo

super omnia exultat spiritus tuus, cuius gratia facta es tā sublimis & cælestis. Laudet te cælū & terra, & omnis ornatu eorū gratiarū tibi referat actiones. Laudet te anima mea Domina charissima, & omnia interiora mea iubilēt corā te cū sūma reuerētia. Nō sufficit lingua tua enarrare præconia, nec mēs meditari tuamagnalia. Ideo cū humilitate præcipua tibi inclino, alma Dei genitrix Maria. Suscipe vota mea, & pio affectu attende cordis mei desideria.

2. Quærit anima mea videre Iesum, quia scio ipsum esse bonum meum. Ostende mihi thesaurum absconditum, quem apud te habes reconditum. Credo Iesum filium Dei esse vnigenitū, & tuæ fecundæ virginitatis primogenitum. Ipsum confiteor Deum meum, creatorem ac redemptorem meum, pro mea salute hodie natum. Ipsum per te quero videre, & reuerenter adorare. Tu patris eum inuoluisti, & ideo facile nō potest intueri, nec ab extraneis agnosci. Nisi enim tu, mater sancta, ipsum dignaris ostendere, quis merebitur inspicere? Per te enim accessum habemus ad filium, & per filium ad Patrem. Ostende ergo illum mihi, & sufficit pro primo mihi. Non peto nec quero aliud solatium, nisi Iesum filium tuum, meum speciale refugium, tuum singulare gaudium. Domina mea sancta Maria, magno desiderio desidero Iesum videre, quem scio te præ omnibus & super omnia diligere. Cor meum Iesum desiderat, affectus meus post Iesum clamat. Si vis (ait) Iesum videre; tunc oportet te puros & claros oculos habere. Si vis Iesū videre; studeas te deuotē & humiliter in omnibus habere. Si vis Iesū videre, debes omnia terrena relinquere, & teipsū despiciere. O dilectissima Maria, scio me nimis impurū, & ad videndū filium tuum nimis indignum. Sed tamen nequeo quiescere, nisi prius videam illum. Non possum omnino tacere, sed ex nimio affectu cogor instantiam facere. Scio, quia ipse vult rogari, & tu libenter vis orantem iuuare, ideo non debeo faciliter à petendo cessare.

3. Iesu filij Dei, miserere quæso mei: ostēde te animæ quæranti, & vultum tuum cernere cupienti. Quare voluisti in mundum venire, si non vis ab hominibus videri? Quare dignatus es nasci, nisi velles etiam agnosci? Et quare hic elegisti poni, nisi vt posses melius inueniri, & manifestius videri ac teneri? Non potui ad te ascendere in cælum, vt te viderem: & ideo tu venisti ad me in mundum, vt te coram me haberem. Noli ergo te mihi negare, alioquin me cogis plorare. Si non vis videri, quare te pastoribus reuelasti? Nam illi venerunt festinantes, & viderunt. Si vis latere, cur Magos ab Oriente, ad tuū cunabulum stella præeunte vocasti? Sed vis vtique videri, quia facis te à multis inquiri. Volo ergo & ego videre. Et licet non sum pastor aut rex, sum tamen

vnus, qui libenter essem de ouibus tuis, & regi cupit à prælatis suis. Nisi enim te videro, non quiescam: & nisi teneam, non tacebo. Concede ergo te mihi videre, & videbis me in pace filere. Tu es enim dilectus ille, quem cupio videre. Cælum, terra, mare, & omnia quæ in eis sunt, non curo aspicerè, vt te vel semel possim inspicere. Omnia mihi angusta sunt & parua comparatione tui, donec te merear videre ac frui. Semel dico, sed semper noto. Modicum peto, sed longum esse cupio. Nunc ergo satisfac voto meo, & imple me lætitia cum vultu tuo. Si mihi hoc denegas, scito, quòd non modicum me contristas. Et si tu me contristas, quis est qui me consoletur? Nonne, vt à te consolarer, veni, vt te viderem, & ex tua visione multum ganderem?

4. Veni (ait) desiderator bone, veni & vide. Ego sum Iesus, quem quæris. Si ergo me quæris, sine omnia alia abire. Applica cor tuum, & vide Dominum tuum. Vide in spiritu, quemadmodum olim sancti Prophetæ viderunt; qui fide illuminati, de virgine me nasciturum prædixerunt. Nam cordis oculus hic requiritur, & talis oculus me intuetur: sed corporis oculus non est hic necessarius, qui plerùmque nociuus inuenitur. Qui enim credit in me, videt me: & qui diligit me, habet me. Ergo credendo, videbis me: & amado, habebis me. Vide nunc diligenter & considera, & consolabitur anima tua. Vide humilitatē meā & paupertatem, & inuenies ædificationem magnam. Vide omnia, quæ circa me sunt, & nulla curiosa reperies. Vide, quia cùm essem diues & plenus, propter te factus sum pauper & egenus. Vide, quia tanquam peregrinus, hospitor super terram: nec in propria domo, sed in diuersorio sum natus. Vide bene hæc omnia.

5. Eia Domine Iesu, vnde & cõpatitur tibi anima mea, visa egestate tua: & arguitur satis cõsciētia mea, super impatiētia & superfluitate mea. Si sic est initiū tuum, qualis erit adhuc finis. Sed qui pati venisti, paupertatē & abiectiōē pro diuitijs & honoribus elegisti. Vide insuper manus meas & pedes, quia ligatus sum sicut homo impotēs, sub matris cura manēs, & quasi vnus ex filijs hominū plorans. Quomodo potes tu ridere, qui cogitas Deū pro te plorare? Vide faciē meā pulchram, iucūdā, gratiosā, omnē valētē expellere tristitiā & turbulētiā. Noli tamē istā exteriorē tantum cõsiderare pulchritudinē, quæ à bonis & malis equaliter potest videri, & quæ ab inimicis adhuc deturpabitur, sed ad interiorē & permanentem pulchritudinē cordis dirige visum. Vide igitur qualem charitatē ad te habui, qui pro te homo mortalis fieri volui. Vide sapiētiam meam, quam seruauī, quia naturā sine vitio assumpsi, & pœnā sine culpa subiui. Vide plenitudinem gratiæ, quā mundo attuli: & supermirabilē lucem, quā omnibus

credentibus infundere concupiui. Nullus sanctorum aut hominum tantum desiderium ad incarnationem meam habuit, quantum desiderium ego habui ad incarnandum. Nam mox, ut tempus præordinatum aduenit, Angelo edocente & Maria consentiente, sine mora Deus homo conceptus fui. Vide ergo inestimabilem dilectionem meam, quia pro salute & redemptione hominis totus exarsi; & nihil utile aut necessarium, sibi denegare potui.

6. O si nunc ardentissimum cor meum videres, & saltē in modo dico diuinū illum amorem, quem ad te gero, sentire: nunquam ab amore & laude cessares, nunquam tuum laborem vel dolorem ponderares. Vide internis fidei oculis, humanam & diuinam naturam in vnam cōuenisse personam, & inseparabiliter permanere hanc excellētissimam vnionem: & specularē de vtraque natura, quantum placet, & pōssibile est. Nam in me absconditi sunt omnes thesauri sapientiæ Dei; & præter me, non est salus cuiquam viuenti, nec spes æternæ vitæ morienti. Sint ergo oculi tui semper ad me, & cor tuum maneat apud me, & super omnia desiderabilia requiescas in me. Ego enim sum Dominus Deus tuus, qui feci te: & naturam tuam assumpsi, ut traherem te ad me. Veni secūre ad me, frater tuus sum, mori etiam paratus pro te. Quid moraris? Accede, festina; & dimitte omnia aliena abire, quæ te possunt impedire. Si sic feceris, inuenies dilectum tuum, in quo felicissimè exultabis, & omnia onerosa facilius portabis. Caueat præcipuè, ne quid deuium vel lubricum in cor tuum veniat, quod te lædat aut perturbet, aut vanè occupet, vel intus obscuret. Inter me & te, nihil mediare debet, quod vnionem impedit, aut charitatem minuit, aut libertatem diripit, aut puritatem maculat, aut cordis secretum inquietat. Et quis istud apprehendet Dominus? Qui nihil sibi sufficere credit, nisi summū bonum, quod ego sum; à quo omne bonum, in quo omnia bona in cælo & in terra, in mari & in omnibus abyssis. Qui me vnum solum ante omnia & super omnia quarit, & mente semper gerit: qui despicit se propter me, & diligit me purè propter me; iste potest contemplari, & me laudare, & cum Maria in Spiritu sancto exultare, nunc & in æternum. Amen.

V N D E C I M A.

De perditione & inuentione Iesu in templo.

Lucæ 10.

I. R Emansit puer Iesus in Ierusalem, & non cognouerunt parentes eius. Audisti anima fidelis, quod ante paucos hos dies, amabilis Iesus se reuelauit pastoribus & regibus, & quanta lætitia eunc

tunc fuit parentibus eius: sed & tibi non modicum accreuit gaudium, ex tot bonis auditis. Sed heu, hodie res nimis infortunata & dolorosa accidit, quæ merito corda concutit, & auditores omnes stupidos reddit. Refertur enim, quod dilectus Iesus à parentibus sit perditus, & eo, proh dolor! tempore, cum ad templum festiuitatis gratia parentes eius ascenderunt. O subita mutatio dexteræ excelsi! Nam si perditus est Iesus, quæ tunc læticia poterit esse in corde hominis? Qui enim perdidit Iesum, perdidit plusquam vniuersum mundum. Nonne melius fuisset domi remansisse, quam Iesum in via perdidisse? Heu, qualis est hæc festiuitas, quam obscurat tâta calamitas? Nam nulla maior grauitas, quam vt perdita dicatur moerentium iucunditas. Nemo piorum dubitet, quin Maria in ista perditione filij sui, multum contristata fuit. Nonne gaudentius in Nazareth latuisset, quam in Ierusalẽ hodie comparuisset? Sed voluit sancta mater sacra legis consuetudinem obseruare, & perfectæ obedientiæ exemplum omnibus dare. Ideo domum ac ciuitatem suam reliquit, & templum Dei cum filio & Ioseph visitauit. Verum pro ostensione patientiæ eius, & pro magna vtilitate nostra Deus hæc fieri permisit, vt Maria filium perderet, perditum dolens quæreret, atque post tri-duum in sancto templo inueniret, inuentumque thesaurum lætior secum referret.

2. Sed ô boni parentes, quomodo istud potuit euenire, vt tam dilectum puerum permitteretis à latere vestro discedere? Vbi erant oculi vestri, quando non erant in Ierusalem defixi? Quomodo excusabo vos de negligentia tanta? Nonne merito perdidistis, quem minus cautè custodistis? Sed rursus, qualiter audeam vos in aliquo reprehendere, quos noui in omnibus sanctos & deuotissimos esse? Et quomodo audebat etiã bonus hic puer, sine scitu vestro, & absque licentia quoquam ire? Nonne videtur occasionem vobis dedisse ingentis tristitiæ, cum se absentauit tamdiu ab oculis reuerentiæ vestræ? An ei licuit facere omne, quod voluit, quia omnia cum Deo egit? Placet mihi, quia sic voluit, quoniam Deus est, quem arguere nemo potest. Non enim potuit æterna Patris sapientia aliquid insipienter agere, qui orbẽ terræ disponit in æquitate. Bene ergo omnia fecit, non solum præsentiam suam amicis reuelando, sed etiam quandoque ex certis causis faciem suam dilectis occultando.

3. Ascendit autem Iesus ad celebritatem festi legalis, non vt secundum legem se sanctificaret, aut precibus conscientiam mundaret, qui sanctus natus erat: sed vt indulgentiã nobis impetraret, & Ecclesiam frequentãdam esse doceret, pro donis cælestibus adipiscendis. Intrauit templum ad audiendum magistros & docto-

doctores, qui fuit omnium magister & Dominus. Vt discat pueri & iuuenes, à primæua ætate literas legere, scholas frequentare, doctrinæ intendere, magistris audientiam præbere: non vagari per plateas, nec vanis lufibus occupari. Ornat namque valde iuuenilem ætatem ardor discendi artes, quibus iuuatur intellectus, ad proficiendum in scripturis diuinis. Quatenus hinc amplius ametur Deus, quo sapius fuerit sermo Dei auditus: & per doctores clarius expositus, atque bonæ memoriæ libro firmius commendatus. Dedit ergo puer Iesus exemplum pueris & senibus, ad continuandum studium sapientiæ salutaris. Vt nemo ocio torpeat, nemo ad inania auscultet: sed pueri humiliter magistros suos audiant, diligenter querat, & cum omni disciplina discant. Senes verò, secundum datam sibi gratiam, & iuuenum capacitatem, prudenter doceant; & regulas fidei, à sanctis Apostolis & Prophetis traditas, fideliter tradat, vt Iesum in medio doctorum sedentem, omnes verbi auditores cognoscant, & in melius semper proficiant, ac Deum, qui talem gratiam doctoribus contulit, deuotè collaudent. Et sicut doctrina & sapientia magistris ceteros præcellunt, ita vitæ merito & morum disciplina, omnes præire debent. Studeant ergo docti pariter & indocti, tam sanctæ humilitatis & obedientiæ exempla Iesu Christi imitari, atque diuinæ se subdere voluntati. Exemplificauit enim vtrumque in se Christus, puer duodennis & doctor cælestis, dum more paruulorum, magistris aurem præbuit, & reuerenter caput inclinauit: atque à beatissima matre benignissimè correptus, sponte mox paruit parentibus, & iuit cum illis: sicut tractabilis moribus, ita & subiectus legibus, tam diuinis quàm humanis, prout oportuit ac decuit, in agendis & dimittendis.

4. Vtinam Domine Iesu, mihi concedas huius facti tui historiã diligentius speculari. Nam sentio mecum in spiritu frequenter actitari, quod præsens in carne semel cum matre egisti, cum ab ea perditus esses & reinuentus. Heu quoties te perdo, peccatis meis exigentibus, quã tristis incedo, cum fuero à gratia tua desertus, & propriæ paupertati sine consolatione relictus. Quid mirum, si tunc doleo & grauiter ingemisco, tua salutaris dulcedine orbatus, & penè omni spe recuperandæ suauitatis destitutus? O quàm longa mora & molesta hora mihi videtur, carere consolatione diuina: quia abest dilectus Iesus, consolator meus; & nescio, quando iterum sit venturus. Quid faciam? Aut quo vadam, ad querendum Iesum, quem diligit anima mea? Vbi est ille modò, qui me lætificare solet gaudio magno? Scio scio, quia si se occultare voluerit, nemo eum inueniet, nemo attinget, nemo apprehendet, quia nondum venit hora eius. Et si se dignatur reuelare, statim
adest

adeft in foribus, intrat ianuis clausis, vifitat domum mentis: & manifeftat fe indicijs tam certis, vt non fit opus interrogare, tu quis es? Quia ignis amoris cordi infusus declarat, quod Iefus venit, & ipfe fecit hæc omnia. In hoc probationis articulo, fapius conturbor & affligor in memetipfo: & fatis admiror fuper occulta difpenfatione tur Iefu dulciffime. Cur quæfo me fic probas in certamine tam fapè & improuifè, cum tamen fis totus fuavis & fine amaritudine? Norunt experti, quod dixi: experientur & breui, quicūque cupiunt eſſe difcipuli tui. Nō venit hoc ex dolo, nō de ignorantia, fed ex bono zelo pro occulto profectu noſtro. Ideoque, quod plenè non capio, totū potius tuæ fapientia committo, quæ nihil agit fine certa ratione, licet caufa mihi fit ignota. Habeo tamen in hoc cardine rerum, non modicum miſeriae meæ ſolatiū: quia & dulcis domina mea Maria perdidit aliquando Iefum, & doluit valdè amiſſe filium: nec erat contenta redire ad domū, donec inueniſſet Iefum ſingulare gaudium ſuum. Quæ cum non inueniſſet, vbi æſtimabat, inuenit, vbi non conieſturbat. Si enim ſciuiſſet eum, cum tāta admiratione, inter doctores ſedentē: aut minùs doluiſſet de euentu tali, aut cōgratulata fuiſſet de actu tam ſolemni, in reſponſis ſui beatiffimi filij. Itaque Iefus non ſemper ibi inuenitur, vbi quæritur: ſed ſapè ibi exiſtit, vbi minimè putatur.

5. Nemo ergo de ſe præſumat, quaſi Iefum ſolus habeat. Nemo alium deſpiciat: quia neſcit, quantū quis Deo in occulto placeat, licet homines lateat, & abiectus de foris videatur. Nā & ipſe Iefus tunc multis incognitus erat, & qualis ac quantus eſſet, paucis innotefcebat. Quibus voluit, ſe prodebat, & quando voluit, ſe abſcondebat; cuncta autē diſpēſatiuè & vtiliter faciebat. Cum ergo perdidero Iefum, non eſt mirū nec nouum: ſentio tamen id mihi fore nociuum, & cordi meo valdè doloroſum. Me autem fateor reum, & plagis grauibus dignum, quia non cuſtodiui ſatis bene cor meum: ſed nimis tepidus & negligens inceſſi, ideo gratiam Iefu perdididi: & neſcio, quis reſtituet eam mihi, niſi ipſe dignetur iterum pauperis ſui miſereri. Huic calamitati meæ ſuccurre, clementiſſima mater Dei: Subueni domina mea, adeſto chariſſima virgo Maria, ianua vitæ, nunc porta. Solatium quero, auxilium à te poſco. Tu melius noſti, quanti doloris ſit Iefum perdidiffe, quātæque lætitiæ Iefum inueniſſe. Si ſic tibi (ô beatiffima virgo) contigit, quæ ſine culpa fuiſti; quid mirandum, ſi mihi peccatori, eius gratia pro voto non adſit, qui in tam multis offendo? Quid ergo faciā, vt eum iterum inueniam? Si enim eſt aliqua ſpes inueniendi, erit vtique per conſiliū tuum: fiet & meritis tuis, quæ propinquior es & charior vniuerſis. Doce ergo modum recuperandi dilectum,

dilectum,

dilectum, & comitare mecum, vsque dum inueniam illum. Quo viso & reperto, cantabo tecum in iubilo: Congratulamini mihi omnes, quia inueni, quem diligit anima mea. Ipse est enim, quem tu peperisti, castissima virgo Maria.

6. Ad hæc illa: Audi consilium bonum, imitare exemplum meum, & consolabitur anima tua. Si quando perdideris Iesum, noli diffidere, noli turbari nimium: noli pigritari, noli ab oratione cessare, noli ad consolationes terrenas exire. Sed quære secretum, plange teipsum, & inuenies Iesum in templo cordis, quem amisisti peccatis tuis, delectando in rebus vanis. Non enim inuenitur Iesus in plateis ciuitatis, nec in cœtu ludentium, neque in terra suauiter viuentium; sed in congregatione iustorum, & in Ecclesia sanctorum.

7. Cum gemitu est querendus, qui per dissolutionem est amissus. Cum magna cautela est seruandus, qui per incuriam est elapsus. Cum timore & reuerentia est supplicandus, qui pigros detestatur & ingratos. Cum summa humilitate est reuocandus, qui per elationem est fugatus. Cum crebra & intenta oratione est placandus, qui propter euagationem mentis non audit susurrantes. Cum ingenti gratiarum actione est laudandus, qui gratiam suam dare est paratus. Cum ardentissimo amore est amplectendus, qui omnibus parcat, omnibus miseretur: qui gratis dona sua largitur, & nemini se querenti deesse probatur. Quod si quandoque tardat, perseverantem tamen in oratione non relinquit. Sed etiã dum nescit, reuifitat, clarius illuminat, & cautius informat: ne vnquam de se præsumat, sed in eo humiliter & deuotè confidat. Si igitur hæc bene attendis, Iesum citò placabis, Iesum in Ierusalem inuenies: quia in pace factus est locus eius. Iesus in templo cordis tui, sacra oris sui verba prædicabit. Iesus tecum tota die, sicut in thalamo morabitur. Iesus docebit te de omnibus, quæ sunt salutis. Cuius est vtique totum, quicquid est gratiæ & virtutis in Angelis & hominibus, quicquid etiam boni relucet in creaturis. Iesus ergo semper inuocandus est, semper quarendus, semper desiderandus, semper memorandus, semper laudandus, semper venerandus, semper amandus, nec in aliquo offendendus: sed in omni sanctitate & puritate colendus & adorandus, qui est super omnia Deus benedictus in sæcula. Amen.

D V O D E C I M A.

De quatuor modis videndi Iesum, secundum deuotionis affectum.

Luca 10. **I. B** *Eati oculi, qui vident, quæ vos videtis. Hoc dulce verbum Domini Iesu Christi, sapius est ad memoriam reducendum: ad quem interiores oculi mentis, in spiritu sunt subleuandi; in quem*

quem Angeli desiderant prospicere. Nam eius visio, super omnia
 laetificat: eius fruitio, omne desiderium anime implet: eius fa-
 cies, omnes sanctos in caelo beatificat. Sed quid facient, qui ad-
 huc peregrinantur in terra, nec valent perfrui aeternae claritatis
 gloria? Videbunt eum, sed non modò. Videbunt eum à longè, sed
 nondum propè. Vident enim eum nunc per fidem, sed necdum
 per speciem. Vident etiam nunc per speculum in ænigmate, tunc
 autem facie ad faciem. Vident nunc raptim, tunc autem conti-
 nuè. Vident nunc imperfectè & obscurè, tunc autè clarè & apertè.
 Vidèt nunc verè, quia credunt firmiter & bene: tunc autem vi-
 debunt sine velamine omnia plenè. Beati ergo oculi isti, qui Ie-
 sum nunc intuentur in lumine fidei, vt postea eum videant in re-
 gno suo cum Angelis Dei. Horum autem conuersatio est in cælis
 secundum spiritum, quamuis corpore teneantur adhuc in terris.

2. Sed nunc dicito mihi, anima deuota & fidelis, quæ Christū
 toto affectu cordis diligis, & Christi vestigia sequi niteris; dic
 inquam mihi, si tibi optio daretur, & possibile foret, in quali for-
 ma Iesum videre velles & optares. Quid tibi magis placeret, si
 eum videre liceret, vtrum in præsepio iacentem, an in medio do-
 ctorum sedentem; vel populis prædicantem, aut etiam in cruce
 pendentem? Quid horū plus affectas? Quid dulcius sapit? Quid
 mouet amplius? Nolo (inquit) in hac parte eligere: nolo mei iu-
 ris esse: nolo meā inclinationem sequi, nec proprijs motibus du-
 ci: sed volo omnimodè Domini mei Iesu Christi beneplacito
 contentari, qui nouit cordis mei secreta rimari ac inuisibiliter
 penetrare: vt ipse sit mihi omnia in omnibus, secundum exigen-
 tiā meæ fragilitatis. Quod sibi magis placuerit, hoc liberè agat:
 qualem se voluerit demonstrare, talem se mihi exhibeat, gratum
 enim erit omne, quod fecerit. Totus est mihi in singulis, cum
 rectè attendo: nec vlla varietas formæ vel ætatis, mutabit fidem
 veritatis: quia indiuisus est Christus, in omnibus his modis verè
 adorandus. Sentio enim mihi fore tutissimum, eius arbitrio sine
 meo voluto standum. Habeo tamen desiderium incessabiliter
 feruidum, ad ipsum amabiliter intuemum. Magnum vtique &
 preciosum gratiæ donatiuum, si vel vnum istorum, quod petiui,
 concesserit mihi speculandum. In hic præcepto suum velle &
 nolle, vt fiat mihi secundum verbum suum, in omni re desidera-
 bili vel contristabili absque delicto. Tantū velit, & seipsum mihi
 indicet: non causabor de qualitate formæ humanæ, dummodo
 liceat illum cernere in deitate. Sed quia hoc genus speculandi
 altissimum est & beatorum, contentabor interim omnium fide-
 lium more, si Iesum videre merear in humanitatis effigie, prout
 interdum aliquibus deuotis se reuelauit in secreta visione. Itaque

si se

si se paruulum in cunabulo iacentem exhibuerit, adorabo prorsus Deum puerum in carne pro me exinanitum. Laudabo & gratulabor, de tantæ pietatis ac paruitatis suæ munere à seculo inaudito, omni dulcedine & gaudio pleno. Quem enim non delectaret tam gratiosum videre infantulum, Angelicis laudibus celebratum: tam sanctum amplecti puerulum, ab omni contagio purum, à sanctis pastoribus visitatum, à nobilissimis Magis, venerabiliter adoratum? Ecce hoc sapit dulcius, & afficit tenerius. Hoc informat charius primordia mea, præ cæteris actibus eius & signis, quibus claruit in mundo verus Deus & homo, vagiens in præsepio paruo. Ad huiusmodi conspectum requiritur oculus mundus, mens humilis, fides firma, cōscientia pura: vt videatur Deus gloriæ in fragili carne, & in forma serui, creator celi & terra.

3. Quid autem in medio doctorum audiēs illos, & ad quæsitam respondens æterna sapientia Patris? Certe intueri libet pulcherrimum adolescentulum, duodécim annorū ætatem habentē, omnino honestate morū florentē, à planta pedis vsque ad verticem nullam macula fuscum: qui iam perfectè loqui potest, & responsa dare, & ingenuæ probitatis indicia declarare: ita vt cunctorum oculi, præ admiratione subita in eum essent defixi, & omnes cuperent eius presentia ac dulcibus colloquijs recreari. Idcirco & ego aliquantulum curiosius, in faciem Christi Iesu affecto intendere, & quæ adificationis sunt, ex eius ore verba prudentiæ notare.

4. Ecce sedet in medio doctorum puer Iesus, Dominus Angelorum. Audit magistros in terris, qui docet Angelos in calis: interrogat seniores, vt discant omnes iuniores coram maioribus tacere, & reuereri. Habet se valdè modestè, sedet quietè, tacet verè recudè. Cùm interrogatur, respondet discretè, nil leuitatis gerit actu vel sermone: & inter sapientes, perfectæ maturitatis imaginè in annis pueritiæ representat. Si quis totam Ierusalem perlustrasset, putas talè puerum, tam decorum & sapiètem, inuenire potuisset? Minimè. Sed neque in omnibus finibus Israel talis, etiã Salomon, & omnes filij regum affuissent. Verè non est similis ei, neque in cælo, neque in terra, neq; in cunctis legislatoribus & magistris. Quapropter nõ erat mirum, si Maria doluit multum, cū perdidisset tã dilectum filium, præ filijs hominū decoratum. Facies namque eius mira iucunditate serena, oculi clari, labia pura, eloquium dulce, responsio sapientia plena. Dum tacet, ædificat: cùm respondet, instruit: virtutis est, omne quod agit & dicit: Si tam dulces fructus emittit in flore, quantos producet in messis vbertate?

5. O quàm delectabile est amanti animæ contemplari Iesum Nazarenum, virum approbatum à Deo, signis & prodigijs coruscantem in populo, ac verba vitæ, super mel & fauam dulciora,

disci-

discipulis prædicantem. Si mihi vno tantum die datum esset cum Domino meo conuersari in mundo, felicem me putarẽ: nec vnquam huius diei obliuisci deberẽ, propter eminentem doctrinam & humilẽ conuersationem Filij Dei, cum filiis hominũ: qui nullum pauperem vel debilem vitauit, sed etiam cum publicanis & peccatoribus manducare solebat. Heu quantum delirat, qui ab hoc sanctissimo exẽplari in mundo accenso, vel ad momentum breue cordis oculũ deflectit. Æstimandũ est, quod diu indoctus & inspiens manebit, qui vitam suã ad humilitatem humilis Dei non conformat. Optimẽ sensit & scripsit magnus Paulus, à Deo illuminatus dicens: *Mihi Christus viuere est, & mori lucrum.* Igitur Phil. 1. ad Dominum meũ Iesum Christum oculi mei semper, quoniam ipse est regula mea & sapiẽtia mea. Nam perfectio omnium virtutum relucet in eo tanquam in speculo mundo: nec potest aliquid melius & perfectius, in omni libro & scientia inueniri & sciri & contemplari, quã in hoc libro vitæ, & lumine vero omnem hominem illuminante: & præcipuẽ pauperem spiritu, in amorem sui transferente.

6. Super omnia autẽ preciosa vnguenta fragrat passio Domini mei Iesu Christi: continens in breui summa, omnium gratiarũ apothecam. Ideo summẽ delectat, videre Iesum pendentẽ in cruce, atque sacrosancta corporis sui vulnera mihi demonstrantẽ; dolore quidẽ liuida, sed amore fulgida, præ omnibus gestis eius cõpunctiua: vt præter Iesum Christum, & hunc crucifixum, nil libeat menti meæ cogitare, nec legere, nec loqui, neque audire. Hæc faciat mihi Deus, & hæc addat: qui misericordiã peccatoribus non negat, & deuotorũ affectibus piẽ adest & fauet: vt nunquã à memoria mea sacratissima passio Domini mei Iesu Christi recedat; sed dolor & amor amãtissimi crucifixi, cor meũ penetrent & vulnerent, ac firmissimẽ vniant & accendant: vt totus mundus mihi vilescat, & Iesus crucifixus, solus super omnia sapiat, atque ad intima passionis suæ secreta, secretius me & frequentissimẽ inducat.

7. Potest & alijs multis modis, pro desiderio amãtis animæ, dilectus Iesus se mirabiliter reuelare: & de sanctissima vita sua, & preciosa morte, ac resurrectionis gloria plenius informare. Vt quæ sacra Euangelia docent & pandunt verbis exteriori, adueniente Spiritu Iesu spiritaliter & sagaciter ipse aperiat intus sine strepitu verborũ, cum multa illuminatione summæ veritatis, ad capiendum etiam gloriam deitatis; prout potiri conceditur purgatis mentibus quandoque per excessũ spiritus, pro consolatione humane fragilitatis; secundum quod ipse benedictus Iesus promisit dicẽs: *Ego sum ostium: per me si quis introierit, saluabitur; Ioan. 10. & ingredietur & egredietur, & pasqua inueniet. Amen.*

DECIMATERTIA.

De sacra institutione ieiunij, secundum formam Iesu Christi.

2^a Cor. 6.

1. **E**cco nunc tempus acceptabile, ecce nunc dies salutis. Aduenit sanctū. Quadragesimę tēpus, salubriter ab Ecclesia institutum, omnibus Christi fidelibus (maximē autem religiosis) deuotē suscipiendum. Præpara ergo te serue Dei, in hoc tempore, ad emendatius viuendum, ad strictius ieiunandum, ad frequentius orandum, ad diligentius psallendum: quatenus & in die Dominicę resurrectionis tãto ampliùs cum Domino, merearis gaudere, quãto nunc abstinentius vixeris. Suscipe lætãnter crucem Domini, quam sponte pro te Saluator mundi suscepit. Nã crux est omnium afflictio carnis, & quęlibet mortificatio sensualitatis; quę sepe edomari debet, ne aduersus spiritũ præualeat. Hanc crucem leuē ac dulcem, facit amor & gratia Christi, qui suo & suorum exemplo sanctorum, formam tradidit abstinenti. Ne ergo timeas homo fragilis, nec ad ieiunandum pusillanimis existas. Christus in causa est, Christus exemplum dedit, Christus etiam ad persiciendum bene iuuabit, qui tam sacras obseruantias instituit. Nam pro te est, quod agis: pro tua salute laboras, cum ieiunas.

2. Quid trepidas caro & sanguis? Habuerunt etiam carne & sanguinem sancti homines priores, multis temporibus in abstinentia viuentes. Si non esset afflictuum corpori, nec onerosum naturę, quomodo diceretur & esset tēpus pœnitentię? Pœnitentiam ergo agere debes, in hoc breui spatio Quadragesimę, ad redimendas negligentias vitę præteritę: & pro Deo animam tuam affligere in compensatione diuinę iustitię, in vigilijs, in ieiunijs, in orationibus & laboribus, in silentio & custodia cellę; nec non in alijs obseruantijs sacris, secundum morem Ecclesię, quę macerationi carnis ampliùs nunc insistit. Nam vbique vigilias nunc protrahit, cantum multiplicat, preces prolongat, genu flectit sapius, inclinat profundius, celebrat feruentius, adoratur reuerentius, ieiunat prolixius, legit studiosius, prædicat instantius. Gravitate assumit, pietatem exhibet, honestatem seruat, disciplinam custodit, & omnem obseruantiam sanctitatis adauget. Omnis enim anima, quę non fuerit afflictata die hoc, peribit de populo suo; quia non est digna in sanctorum coetu computari, qui noluerit sanctorum vitam per abstinentiam imitari.

3. Nunc totã antiqua vita in melius est commutanda, & dignis castigationibus caro refrananda: quatenus resurrectionis tempore, refloreat in nouitate vitę. Redimendũ sunt dies negligentię nostrę,

nostræ, & exigendum aliquid amplius in feruore spiritus pro afflictione carnis. Nam spiritus est, qui viuificat, caro non prodest quicquam: id est, delectatio carnis. Iacta itaque cogitatum tuum in Domino, & ipse te enutriet, magis verbo quàm ferculo. *Non in solo pane* (inquit) *uixit homo, sed in omni verbo, quod procedit de ore Dei.* Timor, quem sentis, amor tuipsum est, plus pauens quàm oportet. Sæpe magis affligit timor nimius, & sollicitudo cordis pro defectu corporis, quàm præsens ipsa fatigatio laboris. Si aliquantulum laboriosum non esset, quid tunc magni esset? Viuere secundum commodum naturæ, non est vita pœnitentiæ. Feruenti verò spiritui & viriliter agere cupienti, modicum videtur totum, quod agit. Appetit enim non solum superflua & noxia refecare, sed à multis etiam licitis abstinere. Sit ergo animus fortis & uoluntas prompta ad ieiunandum: habes enim multa exempla tecum pariter ieiunantium. Propone nunc vnum diem, & cras alterum deuotius adiunge, sicq; in Dei nomine reliquos consummabis. Nónne pro regno Dei & amore Christi, totum leue ac breue ducendum tam sanctum ieiunium? Non est declinandi locus, & multum inde sollicitari quid importat? Sufficiat unicuique diei sollicitudo sua, ut non duplices tibi mala, magis autem te prepara ad subeundum arctiora. Quanto promptior fueris, tanto leuius tibi facis, & Deo erit magis acceptum. Fortè vltimum erit ieiunium tuum in hac vita, & magnum gaudium dabit bene consummatum. Quanti anno præterito ieiunauerunt, qui modo ex hoc mundo migrauerunt? Gratum omnino Deo erit, si sponte & hilariter fiat, quod tamen fieri ex necessitate oportet.

4. Igitur abiecto timore carnali, viriliter & alacriter aggredere ieiunium salutare. Ambula in spiritu libertatis, & sollicitudo non occupabit carnis. Intuere diligenter exempla sanctorum Prophetarum, Moysis & Eliæ & Danielis, quorum mira fuit abstinentia victus, & amica solitudo multis temporibus. Attende & beatissimum Ioannem Baptistam, optimæ conuersationis puerum, quem Spiritus sanctus ex utero matris repleuit, ducens illum in tenera ætate ad eremum, vbi in magna abstinentia & austeritate vitæ solitariè diu vixit. Deinde Dominum nostrum Iesum Christum præ cunctis sanctis intuere, ac pro singulari exemplo abstinentiæ tibi antepone: qualiter ipse sanctus sanctorum, rex regum, & conditor seculorum, sacrator & institutor omnium temporum, ieiunium quadraginta dierum, totidemque noctium, nihil interim manducando peregit: suo sanctissimo te docens exemplo ieiunare, & contra diaboli tentationes fortiter certare. Quid enim non tolerabile? Quid non amabile illius fieret exemplo, qui utique magis pro te quàm pro se creditur ieiunasse? Et

non tantum ieiunium eius considera, sed longam etiam solitudinem eius studeas tibi in exemplum trahere: quomodo secretè in deserto latuit, cum bestijs mansuetissimè vixit, & à diabolo tripliciter tentatus sit: præbens formam solitariæ vitæ, fugam mundi, vitationem tumultuum, frequentiam orandi, aptitudinem contemplandi, vacationem Dei, inclusionem & custodiam tui.

5. O si aliquanto illic tempore cum Domino Iesu stetisses, ab omni humano consortio separatus, nonne tibi prædulce fuisset, nil manducasse illis diebus? O quàm felix fuisses, si cum filio Dei eremitare potuisses, & illius consortio perfrui, cui deserviebant Angeli! Vbi putas erat domuncula eius, aut spelunca protegens illum: vel qualis matta substrata corpori eius? In terra sedet, in terra dormit & quiescit, qui cælum terramq; regit. Adspice nunc sedentem, nunc stantem, nunc genua sua in oratione flectentem ad Deum Patrem suum omnipotentem. Associaare igitur ei deuotionis gratia, & libenter esto solus cum solo, habendo Iesum tantum pro solatio: quia melior est tibi solus Iesus pro socio, quàm totus Angelorum chorus in cælo. Reuera numquam est solus, nec totus derelictus, cum quo dulcissimus est Iesus. Nam sine Iesu, totus mundus tadium est & onus. Disce ab illo, quàm patiens sit & mitis in hac vasta solitudine, quàm lucidum iter pandit Religiosis ad locum secretum: ostendens prius Deo & sibi fore vacandum, antequam in publicum sit procedendum.

6. Interroga tamen ab eo huius vitæ causam, & dic: Quid hic agis Domine Iesu? Quare homines fugis, qui ab hominibus impediri nescis? Quid turbas deuitas, qui à nullo turbari vales. Vt quid etiam tam districtè ieiunas, & sanctam carnem tuam sic castigas, cum in te nihil sit, quod refrenari debeat? An propter nos & nostram salutem ista facis? Reuera ita est. Propter electos meos, omnia facio & patior, vt & ipsi salutem consequantur. Veni enim dare omnibus exemplum viuendi, demonstrans in memetipso, qua via, quanto labore, quo etiam fructu, perueniatur ad regnum meum sine fine gaudendi.

7. Sed obsecro te Domine, noli me deserere in deserto huius seculi; sed esto mihi nubes per diem in umbraculum ab æstu tentationum; & columna ignis per noctem ad depellendam mentis caliginem. Præcedat me Dominus meus, aut Angelus eius semper inducatque in terram lacte & melle manantem: hoc est, ad internam gustandam suauitatem. Ego (inquit) faciam petitionem tuam, si tu meam fueris sequutus conuersationem. Ostendi poenitentiam viam, per quam itur ad æternam gloriam. Sequere me per laborem & tribulationem, si vis habere requiem & con-

solat

solationem. Ieiunavi, esuriui, tentatus sum, & restiti: contempsi mundum & gloriam eius: vici diabolum & consilium eius: vt & tu meo exemplo discas ieiunare, vigilare, & orare, mundum contemnere, diabolo resistere, carnem subiugare, & vsque ad mortem in obedientia perseverare. Si ego pro salute tua tantum laboravi, & tantam abstinentiam peregi, qui sine peccato fui & vixi: quanto magis tu qui in peccato natus es, & peccati fomitem adhuc habes, carnem tuam debes macerare, & omnem peccandi occasionem amputare? Stude igitur pro modulo tuo, iniunctam explere ieiunij regulam: plus execrando ventris concupiscentiam, quam naturæ necessitatem. Ego libenter spontaneam oblationem tuam suscipiam: & licet modicum sit, quod agis, humilis tamen & munda oblatio mihi semper grata existit.

DECIMA-QUARTA.

De feruentiori emendatione nunc assumenda.

x. **A** Duenerunt nobis dies pœnitentia, ad redimenda peccata & salvandas animas. Benedictus Deus, qui contulit nobis tempus & formam ad faciendam aliquam pro peccatis pœnitentiam. Sic enim meremur eius misericordiam, nec non gratiam vberiore atque gloriam. O sacrum pœnitentiæ tempus, datum in salutem omnibus hominibus, finem indicens vitij, parans virtutibus iter, compunctionem ingerens, deuotionem nutriens, torporem exuens, feruorem renouans, & ad omne bonum incitans. O feruor deuotionis! O desiderium emendationis! Iam nunc ostende virtutem tuam, appareatque in opere, quod prius concepisti in mente! Vtinam modò vel vnum vitium perfectè superes, aut aliquam malam consuetudinem dediscas. O si vel vni gradum virtutis iam ascendas, aut aliquam specialem gratiam à Domino apprehendas! Si modò non laboraueris pro profectu, quando tunc proficies, & quando emendabis te in aliquo defectu? Rarò namque alio tempore religiosus demonstratur, quisquis hoc tempore religiosior non inuenitur. Alio tempore cauere illicita, laudabile est: modò non continere à licitis, vituperabile. Sanctum tempus, sanctam conuersationem requirit; & multa millia exempla fidelium, ad imitandum magis accendunt. Si omnem Christianum decet nunc sanctius viuere, quanto magis religiosum, qui debet alijs exempla sanctitatis & abstinentiæ præbere? Assumenda est ergo noua deuotio, & maior sensibus adhibenda custodia, ac totius hominis interioris & exterioris perfecta emendatio sectanda. Sit mens deuota, oratio pura, frequens

meditatio, intenta lectio; sermo rarus & utilis, solitudo grata & stabilis, labor in manibus, pietas in intentione, Christus semper in corde. Vigilandum enim nunc est sollicitius contra inimici insidias, qui acrius solet iam deuotos impetere & tentare: si forte tepidos eos reddat, aut impatientes, vt fiat labor eorum inutilis aut pœnitentia grauis, & chorus tœdiosus. Nec mirum, si nos tentare audeat, qui Christum Dominum tentare non timuit. Sed miser ille victus est, & confusus abscessit, vt nobis spes vincendi daretur, & ne diabolum timeremus, qui nobiscum Christum victorem habemus. Viriliter igitur resistamus, & constantes in omnibus aduersitatibus maneamus.

2. Sine causa vtique tam crebrò in Ecclesia non canitur, Commendemus nosmetipsos in multa patientia per arma iustitiæ virtutis Dei. Est nunc valde necessaria patientia: quia multa occurrunt naturæ contraria, quæ bene portari nequeunt sine interna gratia. Alius tamen hoc, alius illud amplius ponderat, secundum quod sua naturæ aut consuetudini magis aduersari sentit. Ideoq; beatus & sapiens, qui iam virilis est & patientia præmunitus. Nam optimum remedium est non cedere timori, nec terga aduersario dare: sed viriliter agere, & libenter etiam velle arctiora pro Domino subire. Sic enim fecerunt sancti viri, gloriosi patres nostri, diuino amore accensi, qui hæc instituerunt, & nobis similiter agenda reliquerunt. Denique Christus Iesus Dominus noster, gratia crucis supplicia subiit, & patientiam suam nobis in consolationem & perpetuam imitationem præmonstrauit. Quisquis igitur deuotius se modò in cunctis gesserit, non dubium, quin iucundius sanctum Pascha suscipiet. Quicumque nunc abstinentior & sollicitior ad profectum interiorem fuerit, latior vtique Domino resurgente cum ipso iubilabit.

3. O Iesu bone, dulcis hospes & amice fidelis, adesto desideriis & gemitibus meis. Conforta me pusillum in hoc sacro ieiunio, à te legitimè consecrato. Da robur mentis, & gratiam internæ purgationis: vt hæc corporalis ieiunatio, peccatorum meorum fiat expurgatio. Da sic ab escais corporalibus abstinere, vt ab omnibus vitijs & passionibus ieiunem in mente. Custodi me à callido inimico, qui omni modo nititur conceptum propositum impedire, & à sancto feruore retardare. Da dexteram tuam Iesu bone, vt sine elatione, sine tœdio, sine distractione cordis, in conspectu tuo his sacris diebus in choro psallam: ac tota fidelitate, decimam dierum meorum deuotus tibi offeram, Amen.

DECI-

DECIMA-QUINTA.

De ascensu Moysis in montem Sinai.

1. *Ascendit Moyses in montem, & fuit ibi quadraginta diebus, & quadraginta noctibus.* *Exodi 26.* Quid putas sanctus iste homo ibi egit cum Domino? Quis indicabit mihi secretum istud? O si interfuissem, ut Moysen loquentem cum Domino audire meruissem. Nam Moyses loquebatur, & Dominus respondebat. Fruebatur ergo ibi solus colloquijs diuinis longè abstractus ab hominum confortijs. Ibi legem Decalogi suscepit, ibi secreta Dei & multa mysteria fidei nostræ perspexit. Didicit ibi in abscondito, quæ postmodum docturus erat in populo. Ibi instructus est de factura tabernaculi, de ritu sacrificij, de ordine sacerdotali. Ibi in spiritu cognouit & intellexit, quid ista exteriora & visibilia instituta significabant, & quid de futuris mysticè prænuuntiabant. Ibi ab omnibus mundialibus curis liber vacabat, & videbat quàm suavis est Dominus; quam beatus vir, qui requiescit in monte sancto eius. Ibi nullum tædium corporis passus, pane vitæ & intellectus est refectus. Ibi in silentio venas diuini susurri suscepit, & spiritu sapientiæ impleri meruit. Vnde ex longa cohabitatione & frequentati colloquutione cum Domino in monte, illud mirabile ei accidit, ut splendida facies eius ex intuitu Dei fieret, & cornuta inspicientibus videretur; ita ut non possent filij Israel in eum intendere, sed terri abscederent, donec ille velamen sibi superimponeret, ac sic inspicientibus claritatem sui vultus temperaret. O virum Dei gloriosum & inclytum, lumine diuinæ claritatis intus & foris perfusum & penetratum!

2. Sic etiam quidam deuoti amatores Christi, quando sunt in secreta contemplatione cum Domino, nonnumquam in nouæ vitæ claritatem transformantur: & tantam secum gratiæ copiam reportant, ut cæteris admirationi sint & timori, propter zelum feruoris, & affluentiam doctrinæ cælestis, quam producunt. Sed ne nimium importabiles videantur infirmis, prudenter gratiam supernæ visitationis contegunt: solum quæ prodesse possunt, & melius comprehendere, humiliter dicunt: quæ autem obscura sunt & alta clauso pectore seruant, soli Deo & sibi hæc cognita esse cupiunt, cui & gratias maximas ex intimo referunt.

3. O si posses & tu cum sancto Moyse in montem virtutum ascendere, & nunc in hoc sancto tempore, aliquantulum ibidem cum Domino moram trahere, ad audiendam vocem Dei loquentis, de medio nubis & caliginis: forsitan & tibi donaretur aliqua specialis diuinæ agnitionis gratia, & illustratio mentis, qua

inebriatus & impletus cuncta terrena negligeres, & supercaelestia tantum amares: ita ut de esu corporali modicum pensares, sed potius experimentaliter in te gustares, quam verus fit ille sermo Moysis dicentis: *Quia non in solo pane vivit homo, sed in omni verbo quod procedit de ore Dei.*

Deut. 8.
Matth. 4.

Exodi 24.

4. Sed quid est, quod solus Moyses iubetur ascendere, & paucum eo seniorum Israël? Nimirum paucitas perfectorum, & altitudo vitae contemplativae in hoc exprimitur: quoniam maxima multitudo hominum, circa terrena & sensibilia magis amat converteri. Nullus tamen verticem montis ascendit, nec medium caliginis, in qua Deus erat, intravit: nisi solus Moyses, speciali gratia à Domino vocatus, & ad se introire iussus. Cui dicitur: *Ascende ad me in montem, & esto ibi.* Vocatur per gratiam, ascendit per obedientiam, manet per stabilem perseverantiam. Non expedit ascendere, nisi praeviente gratia, quae mentem ab omni infirma delectatione levet: & tunc oportet tractum gratiae sequi, usque ad finibilem unionem Dei: & ibi ab omni consideratione quiescere, donec iterum Domino praecipiente, ad charitatis opera descendatur. Nam & ipse Moyses, post diutinam cum Domino habitationem, propter populi instructionem iubetur descendere, cui per pastorem praerat sollicitudinem. Ut ostendatur, quia omnis, qui sublimiter ac suaviter Deo vacat, post expertam suavitatem, utiliter ac humiliter ad pia rursus opera redire debet. Et sic ascendendo ac descendendo, profectum semper inueniet: ita ut nunquam ociosè resideat, sed aut intus Deo, aut exterius utilitati proximorum intendat.

Exod. 38.

5. *Descende,* inquit Dominus, *peccavit populus tuus.* Deuotio apud Deum cum tenebat, periculum populi redire ad externa cogebat. Ascendit per contemplationem, descendit iterum per compassionem. Charitas Dei sursum trahebat, charitas proximi deorsum reuocabat. In monte tantummodo caelestia cogitabat, inferius lites & contentiones compefcebat. Ibi Dominum clarè cernebat, hic raro à tumultu populi liber erat. Ibi supra se in spiritu rapiebat, hic magno rudio saepius propter eos vexabatur. In spiritualibus delectabatur, hic à carnalibus grauabatur. Ibi diuinas reuelationes suscipiebat, hic inferius murmurationes frequenter audiebat. Ibi deuotus & quietus erat, hic mitis & patiens esse studebat. O quam bonum & iucundum est, esse cum Domino in monte, & de nullis forinsecis rebus curam habere! O quam miser & miserabilis ille status, rumoribus seculi interesse, & transitoris occupationibus implicari! Felix mens, quam nulla actio secularis retinet, nec vlla affectio carnis inclinatur, sed semper pura intentio ad Deum sine tardatione leuat.

DECIMA-SEXTA.

De verbis Iesu, & munditia cordis.

1. **V**erba, quae ego locutus sum vobis, spiritus & vita sunt. Si sacra Iesu verba capere desideras, ad interiora te conuerte, & discite in spiritu ambulare. In Iesu enim verbis viuunt, & in talibus vita spiritus tui. Est siquidem Iesus ignorantiae lumen, & vnicum doloris solamen. Audi ergo verbum, quod egreditur de ore Dei, & de labijs benedicti Iesu. Ait namque mundissimus Iesus: *Beati mundo corde, quoniam ipsi Deum videbunt.* Altum verbum, quia ab Altissimo prolatum. Magna promissio, sed à summa veritate firmata. Beati h. 5.

2. *Beati mundo corde.* O dulce dictum, quod meritò inuitat ibidem. animum ad beatitudinis promissum. Nam Deus est praeium, & nihil hic sonat terrenum. Si placet beatitudo promissa, placeat & cordis munditia, vt videas Deum Deorum in Sion. Ad cor mundandum tota vigilet intentio, & crebra feruescat oratio. Habet enim cor serenum, infinitum bonum sibi promissum. Sperne igitur mundum, & obtinebis caelum. Relinque creaturas, & inuenies creatorem. Desine temporalia, & dabuntur tibi sempiterna. Non possunt simili lance pensari caelum & terra, nec potest pariter frui Deus cum creatura. Qui creatis rebus innititur, Deo vacare impeditur. Mundus à mundanis, & liber à passionibus, caelesti visione fit dignus. Quanto enim quis mundior, tanto Deo gratior. Deus lux est, & lucidos amat. Deus puritas est, & impuros reprobat. Fragilis est amor mundi, insatiabilis vsus omnium rerum: quod autem manet in aeternum, hoc animae verum bonum. Crescit amor summi boni, omni re mundana contempta. Orietur tibi gaudium intrinsecus, si fortiter vitijs reluctaris: dumque foris nil transitorium appetis, splendor lucis aeternae clarius insulget. Sancto viro grauis est naturae necessitas: carnis verò voluptas casto cordi infernalis calamitas. Nihil enim aliud pariunt carnales illecebrae, quam incendia aeternae gehennae. Det Deus haec praecauere, & angelicae puritatis dignitatem seruare.

3. Iuuant maximè ad cordis munditiam, perfectus contemptus seculi; abnegatio sui propter amorem Christi, & frequens meditatio Verbi incarnati. Munda itaque speculum cordis, si Deum intueri concupiscis. Delectabilissimū est, veritatem atque aeternam sapientiam speculari. Ad statum purioris vitae, perducit interioris hominis reformatio sana. Seducit autem & confundit

mentem curiosa sectatio sensibilium. Trahat te auidè ad interna gustanda, optabilis mentis tranquillitas: qua suauiter fruuntur, qui in puritate vitam agunt. Si huius puritatis gestis habere delicias, caue turbationes, atque turbationum resera materias. Nil altum, nil delicatum, nil curiosum, nil transitorium concupiscas, & maximas inquietudines amputasti. Siquidem ab omni temporalitate remotus, liber pergis ad Deum. Qui enim à nullo tenetur, calum facile conscendit, dum orat. Nec mundi moles, nec carnis mollities, hunc retardare potest. Penetrat & aëreas potestates securus, puræ conscientie custos. Multum desideranda est hæc cordis puritas, quæ Deum & Angelos sibi facit amicos. Pro hac beatitudinis gratia luctandum fortiter, orandum frequenter, operandum non segniter. Beatitudo munditiæ in humilitatis valde fundatur, precibus acquiritur, fletibus enutritur.

4. O quàm gratiosa & decora est hæc virtus, quæ omnes passionis transcendit, & impassibili Deo optat vniri. Puritati namque cedit omne nefandum, subest illi omne creatum. Agit enim cum Deo integrè & sincerè, ideo vinci non nouit, sed in omnipotente omnia excedit. Famulantur huic superiora, & infima cooperantur ad bonum. Hanc fugiunt dæmones, hanc zelant Angeli, verentur carnales, amplectuntur spirituales. Sanctus Dauid post humilem peccatorum confessionem, petit sibi cordis præstari munditiam, dicens: *Cor mundum crea in me Deus.* Desfet delicta peracta, arguit se insipienter egisse, precatur carnis exuri lapsus: vt possit in conspectu Dei iterum mundus inueniri, & salutarum lætitiarum repleri, nec vniquam ad illicita gesta deuolui.

Psal. 50.

5. Hæc cordis munditia scala est rectissima, clarissima, firmissima, attingens cacumen cali, & perueniens ad intuitum gloriæ Dei. *Gloria hæc est omnibus sanctis eius:* O pulcherrime Iesu, author omnis puritatis, qui mundis corde æterna promisti gaudia; da mihi hanc electam & preciosam virtutem, gemmis & auro clariorem perpetuò possidere: vt omni peccati contagione remota, liberamente in fragili carne tibi gratè deseruiam; & quicquid puritatis impedire potest, funditus abijciam: totisque desiderijs tibi nitari adherere, quamdiu inter mundi turbines viuo misellus, donec me iubeas aspectibus tuis assisti: tuncque secundum magnam misericordiam tuam, propitius mihi esse digneris.

Psal. 144.

DECIMA-SEPTIMA.

De amore Iesu, & abnegatione sui.

Ioan. 12.

1. **Q**VI amat animam suam, perdet eam. Hec loquitur amatissimus Iesus, volens te separare à mundi curis & illecebris. Ecce amor, & per-

& perditio. *Æternū Patris Verbū id dicit, non te fallit, sed saluti tuæ consulit.* Amor mundi, perditio: amor Iesu, animæ redemptio. Amor carnis, stultitia: amor Iesu, sapientia. Amor creaturæ minuit creatoris amorem: amor creatoris dat omnibus creaturis abundi licentiam. Non enim similia sapiunt, nec meritò conveniunt. Amor sui, plenus timore & angore: abnegatio sui, ineffabilis libertas. Amor sui, intestinum malum: qui rarò vincitur, nisi Deus perfectè diligatur. Contemptus sui, salutis indicium, & qui à contemptu incipit, in amore Iesu perficitur. Amor sui cor obscurat, parit rixas, tollitque profectum. Qui autem propter Iesum se abnegat, liber fit & pacatus. Amor Iesu tutus & fortis nescit molles & seipso quærentes. Amor Iesu dat totum quod est & habet: nec quærit, nisi quod novit Deo placere.

2. Si vis plenè purgari & in spiritu clarificari, contemne te ipsum & omnia propter Iesum. Omne magnum in mundo, nihil tibi sit, omne iucundum amarescat: ut solus Deus, & dulcis Iesus, super omnia tibi dulcescat. Quid est in veritate amor Iesu, nisi contemptus tui ipsius & omnium, propter amorem suum? Et hic est, qui inuenit se, & omne bonum in Deo. Saluare vis animam tuam, contemne nunc vitam præsentem. Si tenueris modò asperam viam, ibis in vitam æternam. Durus videtur carnalibus & sæcularibus sermo abnegationis, & perditionis vitæ præsentis: sed amantibus Christum, super mel & fauum sapit dulcius: quia æternum præparat regnum verax abnegatio sui propter Deum. Amor Iesu scit pati mala præsentia, & valet disrumpere commoda temporalia. Non timet vilipendi, nec affectat honores. Scit tacere ad iniurias, non cogitat reddere vicem lædentibus.*

3. Amor Iesu habet consolationem inuisibilem expectat fructum immarcescibilem. Ego (inquit) *elegi vos de mundo*, per gratiam meam vocando: *ut eatis à vobis ipsis*, propriam voluntatem deserendo; & *fructum charitatis afferatis*, me super omnia diligendo: & *fructus vester maneat*, in æterna benedictione mecum regnando. Fructus autem carnis mors est, quem vermis non moriturus sequitur, & ignis æternus. A quo nos custodiat, qui mundum contemnere & carnem domare docuit Iesus Christus, amor & redemptio nostra. Amen.

DECIMA-OCTAVA.

De paupertate Christi sectanda, & cura temporalium abijcienda.

1. *Vulpes foveam habent, & volucres cali nidus; filius autem hominis non habet, ubi caput suum reclinet.* Hic sermo Iesu tibi frequenter pensandus est, & diligenter cordi inferendus, qui reli-

giosam affectas ducere vitam. Commendat tibi Iesus sanctæ paupertatis suæ nobilitatem, qua regnum caeleste emitur: quam & ipse in mundo pauper elegit, ac strictis imè seruauit. Imò nullate vult quærere consolationem terrenam: quia nec ipse temporalem hic habuit requiem, nec materialem sibi statuit in terra domum ad commorandum. Habent animalia ad latitandum latibula, & volatilia ad quiescendum nidos vel foramina: sed Iesus nulla penitus sibi erexit tabernacula, nec per interpositâ personam ædem procurauit aut mensam. Vixit autem, vt pauper mendicus: pertransijt viam mundi, velut peregrinus festinus: recessit, vt hospes alienus. Non domû manufactam, æterna sapientia sibi edificauit in vicis vel vrbibus, nec extra vrbem conduxit in locis vberimis: sed communi contentus amicorum diuersorio, simplicitatem egenorum sectatus est in omnibus, nusquam delectatus altis tabernaculis peccatorum. Quæ autem sibi sustentationis gratia dabantur, hæc in communi conferebat, & alteri deferenda cõmittebat. Nil proprium pro se habere volebat: parè autem vsus est his, quæ naturalis necessitas poscebat. Si quid fortè supererat in denarijs aut cibarijs, hæc pauperibus erogari faciebat. Proinde superfluam rerum curam, perfectis sectatoribus suis interdixit: infirmioribus autem fratribus, necessaria vitæ elementi bonitate concessit.

Math. 17. 2. Suadebat aliquando ei Petrus tria fabricari tabernacula, cum in monte caelesti visione frueretur stupido præsentia Iesu clarioris, & sanctorum Moyse & Eliæ consortio delectatus. Sed in hac petitione, quia minus congruentia petebat, non est exauditus. Quia Christi & beatorum habitatio non in terrenis tabernaculis, nec in corporeis imaginibus consistit, sed in caelestis regni mansione felici, quæ omnem sensum & mortalium cognitionem excedit. Et quidem poterat fabricator cæli & terræ, Iesus fabri filius dictus, facillè condere domum vel templum nomini suo, etiam absq; securi & ascia: sed caelestis magister & artifex omnium virtutum, non propter corporalia reformanda descendit ad ima: quoniam non de lignis & lapidibus, non de bobus & pecudibus, non de prædijs & redditibus illi cura extitit: sed de animabus curandis, instruendis, ac redimendis. Declarauit autè potentiam suam factis potioribus, sanitates perficiendo tactu leui aut vnico verbo. Sapientiam quoque docuit opere & sermone bono, loquens de regno Dei, dissuadens cæli gaudia peritura. Collegit humiles & simplices, ac fastidiosos diuites dimisit inanes.

3. Depone ergo & tu omnem inutilem sollicitudinem rerum temporalium, de futuris prouentibus penitus te exoccupando: iacta autem cogitatum tuum in Domino, caelestia meditando.

Nec

Nec pro necessarijs vitæ auarè labores, vt abundes in posterum. Permitte & alios pro se laborare, vt habeant vnde viuant. Potius labora pro anima tua, & pro gratia acquirenda, quàm vt caro bene pascatur vermibus corrodenda. Vide ne nimium pro temporalibus desudes, & in spiritualibus exercitijs te negligas. Bonum est querere commune bonum, sed spiritale magis quàm terrenum. Bonum est in sudore vultus edere panem, sed noli obliuisci panis celestis. *Vtere labore tuo in diebus vanitatis tuæ.* ait Sapiens, *ne forte homini ocioso & ingrato omnia dimittas.* Non vales tu solus omnes posteros ditare, nec cuncta damna præcauere. Stude potius post te relinquere exemplum virtutis, quam sufficientiam terreni census. Quid scis, an expediat tibi & alijs amplius habere? Noli multa desiderare; nam desiderio numquam satis erit, nec extinguitur cupido preciorum.

4. Tu paupertatem Christi sectare, & modicitate naturæ esto contentus ob amorem eius, qui nec prædia, nec redditus, nec ciuitas, nec domos habere voluit. Proh dolor, multi tempora sua casta sollicitudine consumunt, parum vel rarò ad interiora se conuertunt, & valdè insensibiles intus fiunt. Erige cor sursum, noli cum bestijs inherere terrenis. Angelorum esca nutriendus es, verbum Dei animarum est cibus. Iste est panis vitæ, quem dabit tibi Dominus Iesus, ne in deserto deficias. Bonus & pius Dominus, qui promisit æterna, non negabit temporalia. Tu quære celestia, & ipse absque dubio adiiciet necessaria, quamdiu es in hac vita.

DECIMA - NONA.

De fatigatione Iesu, & salutari eius doctrina.

1. **I**esus fatigatus ex itinere, sedebat super fontem. Patientissimus Iesus pro nobis fatigari dignatus est. Non vehiculo, non curru, non equo vsus est, dum ambularet per terram, sed in nomine Domini pedester incesit. Semel legitur asinum ascendisse, & per modicum spatium asinasse; magis ad exemplum humilitatis, quàm ad vsum commoditatis. Non ad captandum honorem, sed ad explendum propheticum sermonem. Exemplum igitur bonum sanctis prædicatoribus & religiosis personis ostendit, ne pompaticè equitent, nec sumptuosas expensas in itinere faciant: ne secularibus scandalum, & conuentibus suis occasionem murmuris generent.

2. Attende hic frater religiose, Iesum fatigatum ex itinere, non transeuntem spatiari pro recreatione. Quòd si recreari opus est, non palam nec longè abeas, ne tua euagatione alios offendas. Declina autem in partem fortis sanctorum, vbi verbum Dei audias,

audias, vel sanctitatis exempla conspicias. Malè tendit recreatum, qui conscientia perdit iucunditatem. Valde vacuus intus est & modicæ deuotionis, qui ad excursandum facilis intenuitur. Esau vir gnarus venandi, dum moratur foris in agro, priuatus est iure paterno. Iacob autem homo simplex, & habitans in tabernaculo, dum matri humiliter obedit, & ab euagatione pedes restrinxit, benedictionem patris mira celeritate accepit. Fallitur astutus in vijs suis, spem habens in arcu & pharetra: adiutus est in opportunitatibus suis vir simplex, Deo intentus, homo sine querela. Solent ad exitum & seculi negotia pigriores existere, qui circa interiora sua diligentius curam gerunt. Desides verò mentes quotidie defluunt, & ad impotentiam sui, vsu curarum aut violentia turbationum, ducuntur. Volens ab hac euagatione sanari & lumen cordis recuperare, strenuus sit ad custodiam, penset dierum suorum finem & districti iudicij horam.

3. Disce, disce & in hoc opere Iesu, virtutem cum discretione pariter esse seruandam. Fatigari namq; labore cõmuni, charitate suadente, vel obedientia dictante, insigne virtutis est meritiq; non parui. Pausare autem tempore competenti, & corpus reficere cibo, aut animam lectione sacra instruere, vtriusque hominis discretiua gubernatio est. Tolerabilis itaque defatigatio pro nomine saluatoris, nec abhorrenda deuotis, cum pro mundo fatigantur penè innumerabiles. Discretus tamen labor sit, ne corrumpat infirmum, aut ad diuina reddat ineptum. Nam quod moderatum est, melius perseverat. Bene licet pro reparatione virium, quandoque modicum ire sessum, & propria fragilitatis esse memorè. Ipse enim Iesus, post itineris fatigationem, residebat super fontem expectans cibum, & humiliter postulans aquæ potum.

4. Est etiam in hoc fontis loco, consideranda doctrina Iesu, utilis vitæ mortali. Instruit te, quid agere debeas, cum à labore desistit, & qualis sit recreatio appetenda. Neque enim, si diutius laborare nequeas, decet intendere fabulis, aut somno delectari, aut extra vagari per officinas. Sed quid? Super fontem sedes, solatium spiritus quæras, & dona sapientiæ salutaris cum Samaritana auidè petas. Scripturæ sanctæ fluentis intende, lecta queruolue: vt animum repares, vt torporem excutias, vt otium vires, & compunctionem nouam acquiras. Sileat lingua foris, vt mens pascatur interius. Non pigeat sapius orare, & de pio Iesu meditari. Disce de materialibus rebus ad interna transire, & de creaturis ad creatoris ascendere laudem. Fecit etenim & sic ipse Iesus. Nam ex occasione huius terreni fontis, & interrogatione mulieris aduentantis, verbum cœpit prædicare salutis, & haustum gratiæ propinare cœlestis. Aquam fontis illa quæsiuit, sed doctrinam

nam vitæ de cælesti riuo gaudens reportauit. In tantum recreata est & latata sermone melliflui Iesu, vt oblita vasculi sui, curreret ciuibus gratiæ, cum quis legendo, orando, & meditando ita compungitur: vt immemor commodi præsentis, totus feruescat in amore fontis viui. De quo sanctus Dauid, sitibundo pectore ita psallit: *Sitiuit anima mea, ad Deum fontem viuum.*

Psal. 42.

5. Rursum, venientibus de ciuitate discipulis, cum ad manducandum hortarentur Iesum, ipse obedientiæ panem, qui animam Deo subiectam gratiosissimè pascit, ostendit omni corporali cibo esse præferendum. Nullus quippe potus dulcior gratia cælesti, qui lauat inquinatum, potat aridum, refrigerat tentatum. Nec fapidior vllus gustatur cibus, nec pinguior mensa amantis oculis præponitur, quàm impletio mandati cælestis: sicut ipse obedientissimus Iesus effatur. *Meus cibus est, vt faciam voluntatem eius,* *qui misit me.* Nam inquirere beneplacitum Dei in agendis, super omnia sapit amanti, & bene enutrit obedientem discipulum, ac gaudio refouet spiritali, propter obedientiæ meritum. Sic Elias deserti vasta penetrans, & apud se liberè commorans, ab Angelo admonitus surrexit & comedit: & dum implet verbum Angeli, ambulauit in fortitudine cibi illius, vsque ad montem Dei. Ducit enim vera obedientia per breuem laborem ad perfectionis culmen, & ad montem quietis eternæ. Vbi plena ab omni æstu & labore refectio, ac totius beatitudinis possessio, in præsentia Patris & Filij eius Iesu Christi cum fruitione Spiritus S. Amen.

Ioan. 4.

3. Reg. 19.

VIGESIMA.

De scriptura Iesu, & misericordia eius in peccatricem.

1. **I**esus autem inclinans se deorsum, digito scribebat in terra. Amabilis Iesus, doctor pius, magister verax, iudex iustus, & misericors Saluator scriptor esse refertur; qui non atramento, sed digito scribebat in terra. Bonus scriptor, qui misericordiam pauperi ascripsit, & peccatrici veniam indulxit. Nec cõtra legem fecit, quando legis rigorem temperauit. Egent enim misericordia miseri, & verè poenitentibus meritò debet ignosci. O quàm pulchra scriptura, & quàm artificialis iste digitus Dei, cum peccatricem contritione madidam, verbis lenit clementibus: & malitiosos infidiatores, pronos ad vindictam, duros ad misericordiam, sapienter conuicit: ac confusione dignos, suis vocibus ostendit dicens: *Qui sine peccato est vestrum, primus in illam lapidem mittat.* Hoc contra accusatores, & pro liberatione poenitentis ab ore luporum.

Ioan. 8.

Ibidem.

2. Et

ibidem.

2. Et nunc bone Iesu, quid dicis mulieri? Expectat rea criminis verbum bonum; dic sentire tuum, submitte te iudicio tuo; da responsum solatiofum. Sicut consueuisti semper esse misericors, ita & nunc. *Nec ego te, inquit, condemnabo.* Quid clementius & copiosius ad indulgentiæ largitatem? Consolare rea conscia, audito tantæ pietatis verbo. Si Deus pro te, quis stabit contra te? Christus Iesus qui iustificat, quis est qui condemnet? Et quid ultra facies? Quid in recompensatione delicti offeres? Pœnitet te sceleris perpetrati, sed adhibenda est cautela maior futuris, antequam recedas. *Vade, ait clementissimus Iesus, & iam noli peccare.* Quid breuius & plenius ad absolutionem & ad perfectæ pœnitentiæ satisfactionem? Qui corda nouit, sciebat quantam contritionem peccatrix habuit. Vfus est ergo Iesus abundantiori clementia, ne absorberetur grauiori tristitia: quæ publicè accusata, passa est magnum pro culpa sua ruborem.

*ibidem.**Lucæ 28.*

3. Audisti clementiam Saluatoris, cum multa consolatione peccatorum: stude & tu culpas tuas agnoscere & dignè desere antequam deprehensus à nequissimis spiritibus, cogaris in iudicio futuro de omnibus rationem reddere. Dic cum publicano; *Deus propitius esto mihi peccatori.* Nec dubites de misericordia redemptoris, dummodo de cætero velis ex totis viribus perpetrata cauere, & perfectè vitam emendare.

Joan. 7.

4. Considera & in hoc opere Iesu, quid egerit scribendo. Nec mireris, si scribere nouerat: nec quæras cum Iudæis, unde sciuerit legere vel scribere, cum ab homine literas non didicerit; Stulta est huiusmodi interrogatio, & mendax fabulosa confictio de schola Iesu. Quoniam sapientia Dei non eguit magisterio humano, qui ad illuminandum omnes filios hominum, magister natus est in mundum. Cui non solum promptum fuit per se legere & scribere, sed etiam homines sine literis, Apostolos scilicet, in omni linguarum scientia peritissimos absque verborum strepitu repente efficere. Et quid mirabile, si characteres à mortalibus inuentos, author vitæ lucidè agnouit; qui secretissima cordium, & abscondita à sæculis mysteria, semper clarissimè intuetur. Delectat tamen audire, quia Iesus legere nouerat, & scripsit; ut ars scribendi ac ardor legendi sacros codices magis placeat. Quam artem multi sanctorum didicerunt, & ore ac manu diligentissimè exequuti sunt, dum in carne uiuerent, & sanctam ecclesiam scriptis suis maximè illustrarunt. Fuit ergo Iesus doctor magnificus, prädicator optimus, scripturarum author & amator; exemplaris moribus, ædificatiuus verbis, atque mirificus signis. Placet igitur tibi Iesum imitari legendo, scribendo, & alia sanctæ religionis instituta seruando: ut cæteros ædifices dignè Deo uiuendo, qui idoneus

idoneus non es ad prædicandum.

5. Valdè bonum opus est scribere libros, quos amat Iesus, in quibus ipse agnoscitur, legitur, & prædicatur. Nec dubium, quin ab ipso amaberis, & copiosè remuneraberis; si diligenter ad honorem Dei & utilitatem proximorum, libros ecclesiasticos scripseris. Si mercedem suam non perdet, qui calicem aquæ frigidæ sitienti porrigit; quantam mercedem recipiet, qui animæ perpetuæ victuræ salutaris sapientiæ aquam scribendo ministrat? Quot enim literas debite formas, tot Deo hostias laudis offers. Meritorium est ergo & deuotum scribendis libris operam dare, & eos in magna reuerentia ac diligenti custodia seruare; quibus diuinum officium quotidie celebratur, & multiplex eruditio inde seminatur.

Matth. 10.

6. Sunt namque libri sacri arma clericorum, ornamenta Ecclesiarum, diuitiæ & thesauri doctorum, tubæ sacerdotum, solatiâ religiosorum, epulæ deuotorum, testamenta sanctorum, luminaria fidelium, seminaria virtutum, organa Spiritus sancti. Scribere ergo libros, opus Deo acceptabile, legere vtile, docere commendabile, prædicare salubre. Quis autem legeret vel prædicaret, nisi sanctorum scripta nosset; & nisi scriptor prius scripsisset? Benedicta ergo manus scribentis, & benedicti digiti in tali opere occupati. Exemplo suo te docet Iesus digito scribens in terra, quatenus & tu libenter scribas Dei verba; quæ dum alius legit, alius etiam prædicat, præmium maximum de multiplici fructu laborum manuum tuarum consequeris: præstante Domino nostro Iesu Christo, omnium bonorum remuneratore; apud quem omnes capilli capitis numerati sunt, & singulæ literæ scriptæ non poterunt deperire. Eia feliciter, Amen.

VIGESIMA-PRIMA.

De custodia humilitatis, & consideratione propria fragilitatis.

1. *C*um feceritis omnia, quæ præcepta sunt vobis, dicite: Serui inutiles sumus. Præsens Domini Iesu sermo multum nos informat ad humilitatis custodiam, & ad exclusionem omnis vanæ gloriæ & tumoris. Præcipuè admonet altitudinis cupidos, vt propriæ fragilitatis & negligentia sint memores, nec de operibus suis, licet humano iudicio bene gestis, se extollant: sed Dei iudicium supra se metuentes, misericordiam ipsius humiliter potius deprecantur, quàm de suis meritis præsumant. Ita namque sanctus & humilis Dauid, pauidus ad Deum clamat: *Non intres in iudicium tuum, quia non iustificabitur in conspectu tuo omnis uiuens.* Ecce, quam

Luca 17.

Psal. 142.

quam viliter tibi sentiendum est de teipso; quam grauer expa-
nescendum tibi supernum iudicium, qui longè distas à sanctitate
David magni regis & prophetæ. Neque tu rex, neque propheta,
neque sanctus, neque electus secundum cor Dei, sicut & ille, me-
ruisti aliquando appellari. Impleuit tamen ipse sermonem Do-
mini, inutilem seruum se confitendo; etiam culicem, canem, ac
vermem se nominando, nil elatum post mirifica gesta de seipso
sentiendo.

Lucæ 17.

2. Reduc ad memoriam mala præterita, vitia præsentia, peri-
cula futura: & nequaquam elatè senties, sed magis timebis & vi-
lem atque inutilem te pronuntiabis. Non indiget Deus seruitio
& inutilem seruum cognoueris. *Cum feceritis, inquit, omnia quæ
præcepta sunt vobis, dicite: Serui inutiles sumus.* Si hoc dicere debes
omnibus mandatis expletis, nec ius habes in aliquo gloriandi,
quàm viliter & indignè sentiendum est tibi, cum in tam multis
quotidie deficiis & delinquis, & penè nihil ad perfectum ducis?
Quando potuisti per vnã diem vel horam ita probè & custodi-
te coram Deo & hominibus conuersari, vt nihil eorum negliges-
res, quæ te facere oportuit & sicut decuit? Tanta est infirmitas
humana, vt contagione non careant, etiam quæ humano iudicio
tamquam iusta laudantur. Depone ergo omnem vanam compla-
centiam & arrogantiam, atque propriæ inutilitatis attende mul-
titudinem.

Psal. 118.

Ibidem.

3. Discute cogitationum tuarum prauitatem & instabilitatem
& inuenies te non solum inutilem ad bona, sed multis malis ob-
noxium dignumque contumelijs & pœnis. Hoc autem vnicum
est remedium & solatium contribulati spiritus, vt pro tam in-
numeris negligentijs & maculis peccatorum, in veritate se quilibet
humiliet: atque omnibus inferiorè se reputet & ineptum: num-
mo confessionis & scuto bonæ voluntatis, peccata præterita &
negligentias quotidianas sollicitè redimendo, ac deuotis oratio-
nibus frequenter insistendo. Igitur contra irruentia vitia viriliter
te oppone: quia tanto quisque in virtutibus proficit, quanto
acrius sua vitia odit ac vincit. Et licet sapius tentaris & cadis, ta-
men iterum debes niti resurgere, & bonum propositum cum ma-
iore cautela arripere, & cum Propheta dicere: *Iuravi & statui cu-
stodire iudicia iustitiarum tuarum.* Quotiescumque ergo ab incepto propo-
sito deficiis, & vires perficiendi non habes, nequaquam desperes,
nec te deicias: sed in Domino confidendo, cum omni humilita-
te & instantia magna clama, & ora: *Adiuua me, & saluus ero, &
meditabor in iustificationibus tuis semper.*

Dominica in passione.

De planctu super passionem Domini.

1. **O** Vos omnes, qui transitis per viam, attendite & videte, si est dolor ^{Thren. xi}
similis sicut dolor meus. Agitur nunc memoria dominicæ
passionis in sancta Ecclesia: & dignum est, ut filij Ecclesiæ suo Do-
mino cõpatiantur, qui pro ipsis mori dignatus est corporaliter,
ut ipsi corpore & spiritu simul viuerent æternaliter. Nõ ergo in-
grati sint, aut alienos se reputent: sed piè meminerint, quia ipsi
Ecclesia & sponsa Christi sunt, qui filij dicuntur: si tamen filiali
amore & vnica fidei deuotione Christo adhæserint. O quanta
charitas summi Patris, quanta dilectio vnigeniti filij Dei, quan-
ta benignitas Spiritus sancti, superabundauit in omne genus hu-
manum! Quid dicis ad hæc anima mea? Nunquid ingrata eris,
aut immemor esse poteris tantæ charitatis? Quomodo poteris
negligere eum, à quo tam diligenter quæsita es? Quomodo non
reamares eum, qui te tam ardentem amauit? Ama amantem, &
tam validè te amantem: ut potius eligeret mortem subire, quàm
te perire. Hæc fuit charitas, qua nemo maiorem habuit, & ideo
plenè pro omnibus satisfecit.

2. Sed quid facies, & quid Domino pro morte sua retribues?
Aliquid agere oportet, quamuis dignam illi retributionem redo-
nare nõ vales. Omnis enim creatura & omnes sancti Dignè Deo
regratiari pro morte sua non sufficiunt, quam ille sponte pro te
suscepit. Recordare igitur sanctæ passionis eius, & pro modulo
tuo studeas eam imitari: quia hoc est illi magnas gratias agere,
libenter pro eo velle tribulationes sustinere. Ab exterioribus ita-
que curis mentem abstrahe, & totum cogitatum tuum in cruci-
fixi Domini tui imaginem conuerte. Per hunc enim poteris alie-
nas imagines à mente melius excludere; nec non huius sanctæ
imaginis impressione, quoslibet etiam corporis dolores mitius
sufferre. Et quia iam secundum tempora Ecclesiæ, conuenit de
passione Domini cogitare, ideo ad eam exercitia tua intentius
debes dirigere. Si præcedentes ieiunij dies negligentius transie-
runt, saltem nunc in hac quindena, ob Christi passionem noua
deuotio te reaccendat. Et si quid bene egisse te recolis, adde me-
liora prioribus. Esto sollicitior & feruētior modò, sic enim requi-
rit specialis memoria dominicæ passionis, & generalis Ecclesiæ
assumpta compassio pro morte sui redemptoris.

3. Non sit onerosum nec pigrum, amarum Christi passionem
perco-

percogitare, quam ille paratus fuit pro te sustinere. Per singulos dies istos, de vinea Domini Sabaoth collige & exporta fasciculis myrrha, quem inter vbera tua pro custodia cordis recondas, quia ex eo odor vitæ exhalat, & si bene masticaueris, mirabilem confortationem inter aduersa & opprobria percipies. Siquidem probatum est à multis & gustatum, quòd exercentibus se frequenter in passione Saluatoris, sanctæ plagæ eius & benedicta vulnera, tam dulciter sapuerunt, vt ex vehementi dolore lachrymis fluere: & præ nimio desiderio amoris & compassionis, etiã ad tolerandas contumelias & pœnalitates pro Christi amore validè accenderentur. Quid dicam, quòd quidam extra se educti, & à proprio amore totaliter immutati, cupiebant in intima Iesu pergere, ad sentiendum eius exinanitionem vsque ad mortè crucis; optantes corde tenus humiliari, & vilipendi ab omnibus creaturis: vt solus Christus in eorum cordibus magnificaretur, & ipsi tantummodo despicerentur.

4. Ita ignitus est sanguis Christi ex amore fusus, quòd intimè meditantem fortiter ardere facit; & sui ipsius in tantum obliuisci, vt contemptum gaudium deputet; & quæ corpori pœnalia sunt, pro minimo ducat. Sic enim vehemens amator, suo dilecto amatori configurari per passiones incipit: dum se totaliter ac liberè illi tribuit, qui pro se redimendo in nullo sibi pepercit. Hinc maxima oritur dilectio, recipitur gratissima consolatio; excrescit singularis deuotio, moritur carnalis affectus, eleuatur in Deo spiritus, illuminatur intellectus, & gustatur verbum Prophete dicentis: *Et calix meus inebrians, quam præclarus est.* Sed quia hoc valde magnum est & arduum, nec alicui per se attingibile, propterea pete, quære, & pulsa anima mea, quatenus benignissimus Iesus plenus Spiritu sancto & virtute, diues in omnes qui inuocant illum, hunc optimum thesaurum, quem in se reconditum habet, misericorditer tibi aperiat: ac preciosissimum deuotionis unguentum, ex sacris stigmatibus suis, in te emanare faciat: vt discas & tu sugere mel de petra, oleumque de saxo durissimo: quod superbis absconditur, sed humilibus deuotisque cordibus aperitur; carnalibus & terrena sapientibus velatur, sed puris & simplicibus sapius degustare conceditur. Hęc est mirabilis Dei dispensatio, vt mites & humiles capiant, quod elati & curiosi capere non valent.

5. Vides, quàm multi multa legunt, alta scrutantur, & sublimia quærunt: sed paruum aut penè nullam deuotionem erga Christi passionem habent: quia ad exteriora se fundunt, & in terrenis consolari quærunt: & ideo aridum & insipiens factum est cor eorum interius, & quæ Iesu Christi sunt sentire non possunt. Occupan-

Psal. 22.

Deut. 32.

tur multis, & edificantur in paucis. Negligunt vtilia, omittunt necessaria, amant subtilia, despiciunt simplicia, rapiuntur in diuersa, & noua quæque rimantur; & nec sic quidem inueniunt requiem, neque auditis rebus satiantur. Quia quamdiu Iesum per passionem & crucem non quærent, ad veram internam dulcedinem & ad Deitatis eius cognitionem nequaquã peruenient. Solum enim Iesus præstat, per suam sanctissimam humanitatẽ, aditum ad diuinitatem. Quod bene sapuit B. Paulus, cum diceret: *Quia in ipso sunt omnes thesauri sapientiæ & scientiæ Dei absconditi;* Col. 2. & ideo prætermisissimam mundanæ sapientiæ verbis, in Christi se exercebat vita & passione, dicens: *Nihil enim iudicauit me scire inter vos, nisi Iesum, & hunc crucifixum.* 1. Cor. 2.

6. Animaduerte hæc anima mea: & omisissis curiosis & vanitatibus vniuersis, ad Iesum crucifixum interiorum cordis oculum dirige. Vigila pro nunc sollicitè, & cum Iesu in môte Oliueti orã Patrem: vt sicut ei datus est calix benedictę passionis ad bibendum, ita & tibi donetur ardens affectus, ad amorosè sibi compatiendum. Plus enim inuenies in vulneribus Iesu Christi, quàm in possessione totius mundi. Et in ampliorem mentis stuporem adducet te vnica Christi passio, quàm omnium rerum conditarum speculatio. Hoc ideo dico, vt erga passionẽ Christi amplius feruescas, intentius inde cogites: immo nullam horam nec diem sine eius recordatione prætermittas. Nam quicquid in alijs dictis vel factis sanctorum legis & audis, hoc multo copiosius & saporosius in vita & passione Christi inuenies. Excellit siquidẽ Christi veneranda passio, omnes sanctorum passionum multis modis. Quia omnium sanctorum passionum, ex sola Christi passione sanctificata sunt, & ideo acceptabiles atque meritorie per mortẽ ipsius effecti. Ipse est enim sanctus sanctorum, qui habet potestatem dimittendi hominibus peccata eorum, qui gratificat cuncta bona opera ipsorum: ac semetipsum dedit in oblationem sanctam Deo in redemptionem omnium peccatorum.

7. Tribus autem specialiter modis superexcellit Christi passio electorum suorum passionum, dignitate scilicet, & acerbitate, ac fructu seu vtilitate. In dignitate, eminet persona patientis, quia filius Dei erat. In acerbitate, consideratur grauissima læsio corporis, quia nobilissimæ ac tenerrimæ complexionis fuit. In fructu verò, apparet humani generis redemptio, quia per mortem suam, quam sine culpa pergit, ab æterna nos morte liberauit, & celestis beatitudinis introitum & gloriam nobis promeruit. Ideoque per Prophetam, omnes fideles suos ad considerandam magnitudinem doloris sui ita alloquitur, dicens: *O vos omnes, qui transitis per viam, attendite & videte, si est dolor similis, sicut dolor meus.* Thren. 1.

Q 2

8. Hen

8. Heu Domine, quàm multi inconsideratè corâ te transeuntis
ficcis oculis & incompassibili corde imaginè tuam pertranseunt
Vix à longè crucifixum intuentur, sine reuerètia & genu flexio-
ne per Ecclesias discurrunt. Festinant magis exire, quàm intra-
re: plus libet fabulari, quàm orare: suavius trahit mundus ad fo-
rum, quàm diuinus & cœlestis cantus ad chorum. Vix valèt mo-
dico tempore in laude tua consistere, cum tu longo horarū spa-
tio, pro ipsorum salute, in cruce repletus multis doloribus & op-
probrijs pependisti. Vbi sunt oculi nostri Domine, & aures quò
dimisimus, vt te non attendamus? Conuerte nos ad te, quia valde
citò auertimur à te. Citò obliuiscimur magnè charitatis tuæ,
quam nobis in benedicta passione tua exhibuisti. Tanta passus
es, tam graua, tam indigna, & sine omni noxa, ab hominibus pro
hominibus quos ipse creasti, à propria gente & populo, quibus
tam multa beneficia à diebus antiquis & in præsens præstitisti, &
adhuc duri remanemus & ingrati. Commota quidem sunt in
morte tua insensibilia elementa, & non commouentur filiorum
hominum corda.

9. Heu me miserum & infelicem, super sterilitate & insensibi-
litate cordis mei: quod tam celeriter moueor ad modicâ iniu-
riam, & ad tantas contumelias Domini mei Iesu Christi nihil
permoueor. Paruam corporis læsionem sentio, & grauissimas
Domini mei pœnas non pondero. Quàm exigua charitas appa-
ret, quia caput grauiter pungitur, & cor inde non dolet. Si sumus
inuicem membra, cur non compatiar? & quare cor dolore non
scinditur? Domine mi, quid ad hæc dicam? & quid miser faciam?
Cur citius moueor quandoque ad hominem mortalem, quàm
ad te creatorem meum Sponsum immortalem? Cur me amplius
stimulat vanarum rerum curiositas, quàm tua pro me in cruce
suspensio? Propter hoc doleo vehementer, quia ista non magis ad
cor transeunt: nec totaliter me convulnerant, sicut meritò debe-
rent. Proh pudor, quòd tam facilis sum ad risum, tam sensibilis
ad proprium damnum, & tam tardus & aridus ad Domini mei
plangendam amarissimam passionem. Quòd si aliquando com-
punctionem induo, nimis citò iterum remitto: ideo non profici-
cio, nec ad interiorem saporem perfectè venio. Ah Deus meus,
quòd tanta de te bona audio, & nihil dignè ago. Tam graua te
perpeffum lego, & adhuc plus me durum quàm emollitum senti-
tio. Non est hoc signum perfecti amoris, nec indicium amorosæ
compassionis. Vsq̄quo insensibilis ero, & cum patiente non
compatiar?

10. O nunc dilectissime & fidelissime Iesu, pallens ac pendens
in cruce, spes vnica animæ desolatæ, concede mihi in tam san-

esto tempore, passionis tuae memoriam dignè peragere, atque per amorosam compassionem in aperta vulnera tua transire: vbi mei oblitus & tui solius doloris memor, in nulla tribulatione vltra deficiam, sed me ad tuam voluntatem liberè resignem. Quomodo possum scire aut æstimare, quòd te diligam, nisi ex sufferentia tribulationum pro nomine tuo? Nam ex amore libenter pati, & sine querimonia omnem grauitatem posse portare, charior est retributio, quàm homo potest tibi exhibere. In hoc enim cognoscuntur veri amatores crucis, videlicet, in voluntaria perpessione cuiuslibet grauitatis. Et quauis iam impassibilis sis, & nullis obnoxius passionibus, sed gloria & honore coronatus, & super omnes cælos eleuatus; mihi tamen proficit & multum iuuat, quòd in passionibus meis, tuæ benedictæ recordor passionis: quòd te tanquam in carne adhuc passibilem attendo; videlicet captum & ligatum, vestibus exutum, derisum, consputum, colaphizatum, flagellis caesum, spinis coronatum, cruci affixum, felle & aceto potatum, lancea perforatum, cum latronibus condemnatum, obloquutum, blasphematum, despectum, derelictum, reprobatum ab omnibus, & tandem in cruce mortuum, & lamentabiliter sepultum. Non debeo præterire vel vnum punctum, sed de silua Evangelica, omnia verba & facta tua, fideliter congregabo: & non tantum mirabilia opera tua considerabo, sed multo charius passionibus & vituperia tua percogitans amplexabor, quia hæc mihi necessaria sunt ad salutem.

11. Signa tua inelyte Iesu, ad fidem & sancti nominis tui venerationem, me informant: vituperia verò tua & dura verbera pro me suscepta, ad piam sufferentiam, ad humilitatem & charitatem perfectam, me magis prouocant & accendunt. Cauendum autem ei est valde, qui signa tantum veneratur, & magna in te solummodo considerat: ne ex consideratione ignominiosæ mortis tuæ, scandalum sumat. Admirandus quidem es in operibus diuina virtute patris, & de his super omnia laudandus: sed tamen impropria ac maledicta patienter ferre, non es dedignatus, atque eo amplius adamandus.

12. Animaduerte igitur hæc anima fidelis, & esto Deo grata pro his omnibus. Cõsolari te debet in omni pressura & tribulatione tua, pauper & humilis Iesus; qui à Deo & hominibus fuit in maxima necessitate derelictus. Non es maior Domino tuo serue piger & inutilis, nec innocentior Christo Christiane. Si ille tanta pro te pertulit, quid pro te ipso facies, & quid illi dignè referes? Si sic etiã derelictus est & cõtemptui traditus, qui filius erat charissimus; quid grauaris, si aliquando derelinqueris & despiceris, qui tam indignus es seruus. Aspice exemplar tuum cæleste, me-

inoriale perpetuum. O speciose & percharissime Iesu fili Dei quid magis in te admirabor? Alta vel humilia? Et quid plus notabo? Digna an indigna? Sed vtraque simul melius & verius. Formosum & altum te conspicio in natura diuina, deformem vero & despectum in specie humana. Hoc semper manes, istud ad tempus passus es. Insuper & spiritui meo pulcher es intus & amabilis purus & inuiolabilis, quia ab omni delicto alienus, licet ab exteriorum multum deturpatus & plagatus videaris. Propter peccata mea denigratus, & percussus es, & crucifixus.

13. Scandalizantur forsitan oculi corporei insipientium & superborum, non autem amantium atque piorum: magis autem compatiuntur & plorant, qui in veritate te diligunt. Cum talibus viuere desidero, qui te toto corde diligentes, vsque ad ignominiam crucis sequuntur. Non es scandalum mihi, sed maximum honor & gaudium. Nam deformitas tua, mea est pulchritudo plagæ tuæ & singula vulnera sanitas animæ meæ: & mors tua, vita mea. In his viuo, & in talibus vita spiritus mei. Corripies me, si non meminero tui, si non proposuero passionem tuam in principio lætitiæ meæ. Scio enim, quis sis, sanctus Dei, qui hæc pati voluisti: & credo, quia pro peccatis meis libenter ista pertulisti.

14. Plorans igitur plorabo die ac nocte, & lachrymæ meæ in maxillis meis super contritione & amara Domini mei passione. Planxit Dauid planctu magno super Saul & Ionatham filium eius, & ego non plangam mortem Domini mei regis mei? Videns Iacob vestimenta Ioseph filij sui, scidit vestimenta sua cum fletu, & ego cessare potero à fletu, considerata Domini mei morte dolorosa? Videns etiam Ioseph, Benjamin fratrem suum vterinum coram se stantem, statim commota sunt viscera sua, festinauit, & plorauit, nec se poterat à lachrymis continere: & ego audiens Dominum meum atrociter occisum, sine lachrymis ero? Nemo mihi hoc persuadeat, nemo me à dolore & planctu prohibeat, alioquin plus me cruciabit. Fudit Dominus meus pro me preciosum sanguinem suum, & ego non fundam pro eo planctum medicum? Vtinam possem sic plangere, vt etiam sufficerem omnes homines mecum commouere. Non est omnium flere, sed religiosa mentis est, ex interna compassione pro Domino plangere: non ad propriam captandam placentiam, sed ad ipsius promerendam gratiam ampliorem.

15. O præcordialissime dilecte Iesu, splendor æternæ gloriæ, quomodo sic occumbis sol iustitiæ? Cõpatiatur tibi anima meæ, & ex magno compassionis affectu scindatur cordis mei duritia, sitque hodie cum memoria passionis tuæ feriosè occupata: In spiritu humilitatis & in animo contrito tibi fideliter assistat, & in om-

2. Reg. 1.
Gen. 37.

Gen. 35.

omni loco passionis tecum vadat, atque omnia, quæ pateris, dolenter attendat. Tecum etiam pati & cõmori tibi ardentè concupiscat, pensans quid David de filio suo Absalon dicebat. *Quis 2. Reg. 18.* (inquit) *mihî det, ut ego moriar pro te fili mi Absalon, Absalõ fili mi?* Præualuit in David pius affectus super interitu filij sui se persequentis: ita ut eius mortem vehementer lugeret, & pro illo morti optaret, qui suam conabatur vitam auferre: quãto magis in me præualere debet dolor eximie compassionis, super innocente morte tua, pro me in cruce consummata? Plus me mouere debet, quòd pro me crucifixus es & mortuus, quàm si totus mundus mihi datus fuisset, & pro me expensus.

16. Moriatur ergo anima mea morte beata, & fiant nouissima mea Domino meo similia. Da Domine felicem mortis horã, & beatam tecum inuenire requiem. Felicius mihi erit tecum iam mori, quàm vna hora sine te diutius viuere. Quod si negatum fuerit, faciam quod deuotus affectus facere consuevit. Secretum petam, & ob hoc præcipuè, ut liberius plangam. Mortis tuæ Domine recordabor, & omnium vulnerum tuorum cicatrices, intimis cordis oculis, crebrius osculabor. Nemo me hodie alloquatur, nemo mihi de aliquo solatio molestus sit, nec aliquam leuitatem inuariat: quia non accipiam ab aliqua creatura consolationem, ne impediar lugere Domini mei amarissimam passionem. Recedite, recedite domestici & externi, dimittite me solũ & desolatum sedere, ut plangam paululum dilectum meum pro me crucifixum. Præ dolore deficiant lachrymæ in capite meo, & nõ sit, qui abstergat, nec qui me consoletur, nisi ille quem plango. Lachrymate mecum sol & luna, & lugete mecum omnes creaturæ, quoniam occisus est Dominus noster hodie. Et dignũ est, ut omnia sint in mœrore, vbi auctor patitur nature; & omnes induant tristitiam, vbi filius Dei tantam sustinet miseriam. Non libet amplius loqui, sed tantum flere mihi libet, quia Deus meus clamans voce magna expirat. Exite, exite lachrymæ vberimæ, & vsque ad fundum excurrite. Cadit super dilecti Domini mei corpus occisum, & promeremini mihi interiorem cordis visum: ut illum merear aliquando videre gaudiosum, quem nunc plango affectuosus luctibus crucifixum. Sit mihi sepulchrum illius, locus pacis & requietionis: ut gloriosa eius resurrectio, finis doloris omnis fiat atque mœroris. Amen.

VIGESIMA-TERTIA.

De cruce Iesu, quam pro nobis ipse portauit.

Susciperunt autẽ Iesũ, & eduxerunt: & baiulãs sibi crucem, exiit in *Ioan. 19.*
eum, qui dicitur Caluaria, locũ. Liber dolorosum hũc Domini

Q 4

trans-

transitum considerare, & pio mentis oculo, tam flebile hoc spectaculum intueri. Ecce innocens Iesus, graui sarcina crucis oppressus, inter duos latrones educitur, & heu ad publicum suspendium cum clamore trahitur. Amplectitur ipse contemptibile lignum, charitatis suæ brachijs: supponit ei dorsum flagellis caesum, & humerum sanctum, omnes quoque corporis sui debiles artus. Effert onus immeritum, iugum tollit insuetum: ducit illud ad locum sibi deputatum, vt gignat salutis nostræ fructum, contra æternæ mortis venenum.

2. Grande ludibrium impijs, sed sacrum mysterium fidelibus cunctis. Malis est testimonium perditionis, quia innocentem crucifigunt: bonis saluationis est signum, quia compatiuntur ei, & plangunt. Illorum risus vertetur in fletum, horum gemitus erit in gaudium. Incedit igitur mansuetus Dominus, per viam confusionis valde mansuetè. Vadit vltroque extra portam Hierusalem, super quam fleuit in die palmarum. Fert patienter suæ suspensionis derisum, à propria gente sibi illatum. Non reclamatur de iniurijs sibi factis, nec recalcitratur violenter retro stimulatus. Non conuocat Angelos in auxilium, nec amicorum requirit succursum: sed pergit indilatè, & obedit maleuolis promptè. Solus gestat onus grauissimum, solus confusionis patitur opprobriū: sed non vult solus honoris gaudium, quia cunctis in se credentibus desiderat donare passionis suæ meritum. Non retrahitur ab itinere crucis affectu matris, nec charorum impeditur fletibus. Non inquietatur occurrentium tumultibus, nec malignantium mouetur stridoribus. Non fatigatione corporis ab incepto opere retardatur, nec scandalorum obruitur procellis. Vnus idemque constantissimè perdurat, liber & quieto corde ad supplicij tendit agonem: sicut mundi gloriam paruipendens, ita & ignominiam æqualiter ferens. Semper in æterni Patris laude persistens, nullū à sua charitate excludens: sed ardenti desiderio cupiens præceptum Patris, ab æterno dispositum adimplere: & opus humanæ restaurationis sibi iniunctum, per passionem & crucem consummare.

5. Iam in hoc præclaro exemplo demonstrat, quod prius salubriter docuit verbo. Qui vult (inquit) venire post me, abneget semetipsum, & tollat crucem suam, & sequatur me. Ecce habes præcessorem asperioris viæ, Iesum filium Dei, ducem ac præceptorem Gentibus, vt liberet eas. Sequere ergo serue fidelis Dominū: sequere discipule magistrum: imitare caput egregium fragile membrum, vt eo duce peruenias ad æternæ felicitatis regnum. Si prospera appetis & iucunda, ne formides aduersa. Sequere peccator iustum, homo Deum, creatura creatorem, exul redemptorem.

rem. Abijce timorem terrenum, indue fortitudinem; certa ut bonus miles vincendo naturam. Per crucem itur ad salutem, per poenam peruenitur ad coronam. Noli erubescere Christi ignominiam, si vis Christi contemplari faciem gloriosam. Pro te portat hanc crucem, pro te subit & crucis mortem. Dat tibi exemplum sustinendi, complanat pedibus suis asperitatis semitam: ostendit crucis ignominiam non fugiendam, sed amplexandam. Baulat humilis Iesus crucem suam pro impijs, ut sanctificet impios: patitur pro vilibus seruis dolores, ut regni sui faciat coheredes. Quis non concupiscat iam sustinere conuitia & contemptus hominum, cum innocens Christus pertulerit ab hominibus tam graua & indigna sine culpa. Leuius namque fert miles, quod regem facere cernit. Ascendit itaque rex nobilis, rex regum, omnium Dominus, contra principem mundi bellaturus, non clypeo protectus, nec ferro munitus, sed cruce armatus & vallatus, cruce affigendus, in cruce denique pro amicis suis moriturus. Veniens igitur ad locum Caluarie cum crucis vexillo, elegit ibi nominis sui erigere titulum, & nostrae salutis operari mysterium: praeoscens locum confusio deditum, mirificis signis illustratum, atque crucis suae patibulum, in honorem conuertendum: in breui quoque tempore per mundum praedicandum, & a regibus & principibus terrae adorandum.

4. Est quippe crucis venerabile signum in Christiana militia, decus insigne, & super omnia armorum genera munimen singulare, atque contra diaboli sauitiam & terrorem inexpugnabile scutum. Ibi ergo Iesus vexillifer crucis, omnium cruciferorum princeps & patronus, stetit in medio horreni foetoris; qui propter cadauera interfectorum, valde despectus fuit & immundus. Ibi mox suis expoliatur vestibus, & nudam crucem nudus ascendit, & pro crucifigentibus se exorauit. Ibi omnipotens, tanquam nullus potentiae esset, in modum crucis se permisit extendi, clavis affigi, lancea perforari, & a malignis derideri. Ibi omni humano solacio priuatus, perfectae abnegationis formam & extremae paupertatis exemplum reliquit. Ibi sacrae carnis suae tactu lignum vitae sacrauit: & preciosi sanguinis sui effusione, aram crucis dedicauit. Ibi omnia veteris Testamenti sacrificia, passionis suae figurata consummauit, & semetipsum hostiam Patri, pro salute mundi, in odorem suauitatis obtulit. Ibi vitam suam felici agone, per obedientiam in cruce terminauit; mortem moriendo deuicit, paradisi portam aperuit: & latronem sero poenitentem, secum ad gaudia promissa perduxit.

5. Quia ergo Iesus crucem suam proprijs humeris portauit, qui absque peccato fuit; porta & tu crucem tuam, quia grauiter

&

& sapè peccasti, & æternam pœnâ iustè meruisti. Videtur infir-
 mis mentibus, via crucis amara esse & grauis: sed finis eius lætus
 est & fructuosus, atque amantibus dulcis & salutaris. Nōne me-
 lius est modò, lugubrem & laboriosam ducere vitam pro Chri-
 sto & compati crucifixo; quàm post modicum corruptibilis vi-
 tæ gaudium, cum diabolo æternaliter cruciari in inferno? Tanto
 enim eris Deo acceptior, & ampliori gloria dignus in regno cæ-
 lesti; quanto pro nomine Iesu, grauiore nūc pertuleris dolores
 & labores: non respiciendo ad temporales cōsolationes, sed ad
 Christi passionem ac duras sanctorum vias, qui transferunt per-
 tribulationes multas. Trāsit velut vmbra citò omnis temporalis
 pœna & iniuria illata, sed permanet in cælo perennis mercedis
 gloria; quæ pro bona patientia in fine tibi reddetur, Christo an-
 nuente. Stude ergo viam sanctæ crucis tenere, & dolorosam ima-
 ginem crucifixi Iesu in corde portare, atque in fragili corpore
 pro posse viriliter imitari. Libenter temetipsum resigna, atque
 diuinæ voluntati omnia tua fidenter committe, qui tanta pro tua
 salute fecit & pertulit, quòd nunquam poteris ei, pro minimo
 puncto passionis suæ dignas gratias reddere, etiam si omnium
 sanctorum martyrum passiones & labores posses sustinere. Sed
 heu, quòd tam tepidè dominicam crucem sequeris: quòd non inten-
 tentius doloribus Christi compateris: quòd non feruētius illi
 seruis, & indefinenter gratias agis; qui tam charum te æstimauit,
 & præ cæteris creaturis dilexit, vt mori pro te non renueret, sed
 sua innocenti morte ab æterna morte liberaret. Fuisse enim æ-
 ternaliter condemnatus, nisi Christus pro te crucifixus fuisset &
 mortuus. Quis enim potuit pro omnibus peccatis hominum sa-
 tisfacere, nisi Iesus Christus, filius Dei, agnus immaculatus?

VIGESIMA-QUARTA.

De merito Dominicæ passionis, & dignitate sanctæ Crucis.

Galat. 6.

I. *N*os autem gloriari oportet in Cruce Domini nostri Iesu Christi, in
 quo est salus, vita, & resurrectio nostra. Hæc verba in sancta
 Ecclesia de sancta cruce leguntur & cantantur, in quibus meritū
 dominicæ passionis commendatur; quæ omnibus sacrificijs le-
 galibus, & omnibus laboribus ac virtutibus sanctorum, dignissi-
 mē præfertur. Nā in passione & cruce Christi, vera salus nostra
 & redemptio humani generis plenissimè cōstat; per quam Chri-
 stus nos redemit, & pro peccatis nostris Deo Patri satisfecit, &
 paradysum nobis deuicta morte reserauit. Hoc pater in latrone
 pendente in cruce, cui dictum est: *Hodie mecum eris in paradiso*. O
 mira

Luca 23.

mira Dei clementia! O suauissima responsio! O salutaris crucis benedictio, quæ latronem ab omni reatu absoluit, & inter Christianos, ipsum priorem in paradysum introduxit!

2. Dicat ergo grates Christo omnes fideles, signo sanctæ crucis signati, Christi sanguine loti & mandati, Christi passione redempti, Christi morte viuificati, Christi vulneribus lanati, Christi doloribus mitigati, Christi opprobrijs honorificati. Dicant omnes, dicant singuli deuoto corde & ore confono, ad honorẽ crucifixi, ad confusionem diaboli, ad exaltationem sanctæ crucis, ad consequendam spem æternæ salutis, ad habendam firmam fiduciam in hora mortis: dicant, legant, cantent, resonent, cogitent & ruminent verba suauissima, & verè sanctissima, atque luper omnia aromata Deo gratissima. *Nos autem gloriari oportet in cruce Domini nostri Iesu Christi.* Galat. 6.

3. Felix anima, cui ad cor transfit acerbissima passio Christi; & in illa quotidie se exercet, meditâdo, legẽdo, orando. Beata, quæ crucem suam tollit, omnibus terrenis renuntiando; & quicquid aduersitatis sibi intus, vel foris occurrit, hoc totum patienter pro Christo sustinet & tacet. Nam hoc est gloriari in cruce, propter Christum in tribulatione gaudere, à delictis carnis abstinere, honores fugere, propriam voluntatem relinquere, & vsque ad mortem humiliter obedire. Hæc agere, est Christum per crucem imitari, & veraciter eum amare. In hoc enim Christus cognoscit, quis ad eum pertinet, & quis eum amplius diligit: si non sola cogitatione, sed quotidiana mortificatione, passioni eius se nititur conformare.

4. Et ad hæc quis idoneus? Putas inuenietur aliquis crucem tollere paratus? Magnum & profundum mysterium verbum crucis, quod non capiunt omnes; imò quàm plurimi abhorrent & fugiunt crucem, ipsa tamẽ ducit in vitam æternam. O verè beata crux, quantam habes intus dulcedinem: & quàm magnam efficaciam præstas contra omnium vitiorum languorem & cordis dolorem! O lignum vitæ preciosum, decorum, saluiferum, & super omnia ligna paradisi benedictum: honorandum ab Angelis, adorandum ab hominibus, osculandum labijs deuotis, amplexandumque brachijs extensis! Propter te facti sumus liberi & Deo reconciliati, qui eramus natura filij iræ & serui damnati. Propter te venit gaudium in mundum, tristitia & luctus in infernum. Tu salus credentium, gloria Apostolorum, clypeus martyrum, laus confessorum, diadema virginum, solamen viduarum, fortitudo senum, disciplina iuuenum, speculum religiosorum, refugium tribulatorum.

5. O crux splendidior astris, pulchrior luna, cæcidior sole; cæ-
lum

lum illustrans, tartarum penetrans, dæmones fugans; homines protegens, malos terrens, bonos lætificans, superbos deprimens, humiles exaltans! O crux gloriosa, signū mirabile, vexillū insuperabile, scutum impenetrabile! O dulce lignum, omni honore dignum! Tu regem cælorum portasti, & inter brachia tua Dei filium morientem sustentasti. Propter te omnia signa crucis, de quacunque materia facta, & in quocunque loco posita, in honore sunt & reuerentia. Tibi inclinant reges & principes, dominus & domicella, seruus & ancilla; diues & egenus, monachus & clericus, magister & discipulus; omnis ætas, omnis sexus fidelium te adorat, laudat, & benedicit propter Christum, qui in te pependit, & omnes redemit.

6. O crux benedicta! Per te namque omnia sacramēta Ecclesię benedicuntur, sacerdotes consecrantur; infirmi inunguntur, defuncti muniuntur; imagines sculpuntur, parietes pinguntur, altaria decorantur.

7. O crux speciosissima in corpore Christi dedicata, & ex membris eius tanquam margaritis ornata, rosę sanguine rubricata, clavis transfixa, profundo terrę infixā! Tu per quatuor mundi climata expandis tua cornua, omnia ad te trahens & amplectens, quę in cælo sunt & in terra.

8. O crux nobilissima, super omnia armorū genera fortissima, mundum vincens & dæmonia, ad nulla pauens mortis supplicia! Tu in omni angustia & necessitate, tam in vita quam in morte, iuuamen es tutissimum & solatium singulare.

9. O crux amantissima, à Christo præelecta, atque in humeris eius ad locum Caluarie baiulata, nec ante mortem ab ipso separata: iuxta quā stabat mater Iesu Maria dolore plena cū dilecto discipulo Ioāne & pia Magdalena! Obsecro te, assiste mihi, & protege me semper hęc & vbique, die ac nocte: ne præualeat contra me inimicus malignus insidiator animarū, sed sacrosancto potentie tuę signaculo me defende & corrobora: quatenus in fide recta, spe firma, atque charitate perfecta perseverem, propter eum qui mortuus est in te propter me.

10. O crux virtuosissima, & omni honore dignissima! Ecce ante te tremunt impia tartara: sub tua quoque potestate curuatur imperia: tibi flectunt genua cęlestia & terrena. Nam in tua virtute sunt in multis locis signa & miracula, cedunt fulgura & tonitrua. In bellis quoque & locis obscuris, in periculis maris & aëris optima es custodia, & firmissima tutela.

11. O crux sanctissima, summè veneranda, dignè recolenda, intimè amanda, cordi inscribenda, fronti ac pectori imprimenda! Rogo piè, peto sedulo, adesto mihi in omni tribulatione mea.

Salua,

Salua, libera, benedic, sanctifica omnia membra mea; rege sensus meos, omnia verba mea & opera, quamdiu sum in hac vita. Ut per te me recipiat, qui per te me redemit, Iesus Christus Dominus meus pro me crucifixus.

12. O crux arbor salutifera, super omnes arbores eleuata! Tu cedro altior, cypresso redolentior; palma pulchrior, balsamo preciosior, oliua pinguior, vitæ facundior; ficu dulcior, buxo viridior, rosa rubicundior; omnibus aromatibus & speciebus salubrior; omnibus medicamentis & emplastris efficacior. Tu animas sanas & corpora. Tu dolores mitigas, & lachrymas consolaris. Tu spem miseris donas, & iustis præmia spondes. Tu pœnitentibus veniam præbes, & omnibus ad te confugientibus gratiam & misericordiam impendis. Tu largam benedictionem deuotis infundis, errantibus lumen aperis, corda compungis; & cunctis per orbem fidelibus consolationis oleum ferre non cessas; & vsque in finem seculi, fructum æternæ vitæ germinare non cessabis: per virtutem Domini nostri Iesu Christi, pro salute mundi crucifixi.

13. O crux dulcissima, fronde latissima, flore vernantissima, fructu fertilissima! Tu primatū tenes & dignitatē, super omnes imagines sacram passionem Christi repræsentantes, vbicumque fuerit nomen Christi auditum vel prædicatum. Ideoque propter reuerentiam diuinæ potentie in te latētis, dignè ab omnibus adoraris, coleris, & honoraris. Tu in Ecclesijs & capellis, in claustris & castellis, in vrbibus & villis, in portis & ianuis, in parietibus & fenestris, in turribus & tectis, in pauimentis & sepulchris, in altaribus & laquearijs, in casulis & stolis, in cappis & mantellis, in frenis & vexillis, in libris & chartulis, in tabulis & scabellis, in cameris & cellis, in varijs ædificijs & picturis, signaculum virtutis tuæ imprimis & inscribis. Tu etiā auro & argento, gemmis & lapidibus preciosis, decenter adornaris. Tu purpura & bysso, syndone & serico, floribus & rosis, reuerenter circumponeris & inuestiris, propter insignem redemptoris nostri imaginem in te triumphantis & pendentis. Hæc omnia deuota obsequia tibi à fidelibus dignè exhibentur, pro eo quòd magnam confusionem & derisionem in passione Christi à perfidis Iudejs sustinuisti. Iustum igitur est, o bona & sancta crux, ut sis sociā honoris & exaltationis, quæ fuisti particeps confusionis & mœroris. Nemo tamen mortalium sufficientem laudem & honorem poterit dignitati tuæ exhibere, etiam si omnium Angelorum virtutibus emerneret, aut sanctorum miraculis coruscaret. Omnis laus & honor inferior est; & longè minor in verbis, quàm dignitas tua requirit. Quia ex beneficijs Christi nobis copiosè collatis, & ex tua per-

seueran-

feuerantia adhaesione in mortis articulo cum Christo, ampliora tibi laudem praecordia iure debentur.

14. In hoc maximè fidelitas amicitiae cognoscitur, cum quis amico suo in vltima necessitate astat, & condolet, & obsequitur, & vsque ad vitae exitum, indiuiduus comes perseverat. Ita certè egisti, o fidelissima crux, cum Salvatore Domino nostro Iesu Christo, qui te primùm in humeris suis patienter portauit, & tu versa vice, creatorem tuum dignanter inter brachia tua accepisti. Sed nec ipsum amatorem tuum finaliter reliquisti, à quo tam clementer amplexata es, & longè deportata. Vnde & veris Christicolis & cruciferis speculum tolerantiae in castigatione carnis es effecta: sed & omnium laborum victricem & aeternorum praemiorum donatricem, te laudant crucis amatores: sicut in B. Petro Apostolo & S. Andrea clarè satis apparet, qui ambo per crucem ad Christum peruenierunt.

15. O nimium felix, & super omnia deuota solatia, crux amanda, semper in mente habenda, semper oculis aspicienda! Tu reclinatorium sancti sanctorum, qui cum non haberet, vbi caput suum dolens & infirmum reclinaret, tu puluinar eius extitisti. Tu lectulus vlcerosi dorsi Saluatoris nostri, nõ mollis nec floridus, sed rigidus, asper & nimis angustus. Tu neminem tecum morari, nec quiescere, nec appodiare inter brachia tua permisisti: nec sanctum deificum corpus Iesu de virgine natum, à quo in diuersis locis precioso sanguine eius meruisti tangi, aspergi, & consecrari. Tu scabellum sanctorum pedum filij Dei, in agone constituti. Tu altare summi sacerdotis, in quo Christus semetipsum obtulit pro peccatis nostris, hostiam Deo in odorem suauitatis. Tu arca federis Domini, continens conditorem vtriusque Testamenti. Tu vna aurea, habens manna absconditum, verum corpus Christi pro nobis immolatum. Tu altissimi regis gazophylacium, caelestibus thesauris plenum: in quo continentur sacratissimae reliquiae totius orbis terrae, corpus scilicet dominicum, clauis crucentis, spinea corona, & omnia vulnera preciosa.

16. O crux verè sancta, quàm magnificè meruisti à Deo decorari, ditari & honorari! Nam tantis bonis ac reliquijs sanctis adornaris, vt nulla arca, nulla apotheca, nulla aula regia, nulla domus eburnea, nulla colùna marmorea, tuae dignitati sit comparanda. Meritò ergo & iuste, tota deuotione omnis terra adoret te, & psallat tibi, psalmum dicat nomini tuo in seculum seculi, ad honorem crucifixi. Legat itaque, & ruminet frequenter omnis anima fidelis verba de sancta cruce scripta: & dicat cum B. Paulo Apostolo, & tota sancta Ecclesia: *Nos autem gloriari oportet in cruce Domini nostri Iesu Christi: in quo est salus, vita, & resurrectio nostra.* Amen.

Galat. 6.

VIGÈ-

VIGESIMA-QUINTA.

De multiplici fructu, ex recordatione dominicæ passionis, & de
gratitudine eius.

1. Recogitate Dominum Iesum Christum, qualem sustinuit à peccatoribus, adversus semetipsum, contradictionem: ut non fatigemini animis vestris deficientes. *Heb. 12.* Multa bona confert homini passio Christi, ad memoriam reducta: & quanto sapius & intentius de ea cogitatur, tanto dulcius sapit, & vehementius compungit. Est enim incentiuum diuini amoris, est doctrina paciētiae, est solatiū in tribulatione. Est fuga dissolutionis, est materia sacræ compunctionis, est exercitium internæ deuotionis. Est exclusio desperationis, est certa spes remissionis peccatorum, est vtilis recuperatio temporum malorum præteritorum. Est optima fiducia in mortis articulo, ne homo desperet de semetipso. Est reconciliatio diuinæ districtiōnis in iudicio futuro. Est mitigatio anxietatis, est sustentatio duræ increpationis. Est expulsio peruersæ cogitatis, est repressio carnalis tentationis. Est informatio humilis subiectionis, est consolatio corporalis ægritudinis. Est refutatio secularis honoris, est vituperatio abundantiae temporalis. Est consultatio voluntariæ paupertatis, est abdicatio propriæ voluntatis: est refrenatio superfluae necessitatis. Est excitatio tepidæ conuersationis, est inflammatio feruidæ emendationis. Est impetratio gratiæ amplioris, est inductio cælestis consolationis, est comprobatio fraternæ compassionis. Est præparatio diuinæ contemplationis, est augmentatio futuræ beatitudinis. Est alleuiatio pœnæ præsentis, est purgatio ignis sequentis, est magna satisfactio pro peccatis quotidianis. His & alijs quàm plurimis bonis redundat & floret passio Christi deuotè pensata, frequenter lecta, intimè masticata. Hoc melius nouit & sapit anima Deo dedita, mundo aliena, solitudinis amica, oris sui custos, corde humilis, & quieta à curis. Ista sancta recordatio summè Deo placet, Angelos lætificat, homines edificat, cōscientiam purificat, tedium repellit, dolores lenit, amaritudines dulcorat, iram reprimat, cōcupiscentiam frenat. Reuera passio Christi, est thesaurus Dei absconditus, plenitudo omnis virtutis, perfectio religiositatis, summa totius sanctitatis.

2. Sed heu quanta est ingratitude hominis, quanta desidia cordis humani, quanta negligentia in recordatione beneficiorum Dei: quæ tāta sunt, tā magna & preciosa, vt nec æstimari queant, nec ab aliquo plenè explicari. Redi ergo ad cor tuū, o serue Christi: & omisis vanis, & caducis rebus, recolle beneficia Dei, & præcipuè

cipuè

cupè de passione Christi frequenter & seriòse meditare: quatenus ex hoc, ad amorem ipsius feruentius accendaris. Tunc enim Deo acceptus, & in corde tuo valde latus & quietus; si memor fueris beneficiorum Dei, & gratias ei deuotè referas, à quo omnibus bonum accepisti. Tunc tempus tuum fructuosè expendis, cum de malis tuis doles, & de donis Dei gratias agis. De hoc autem multum doleas, quia nunquam dignas Deo gratias, pro tam immensis beneficijs suis exhibuisti. Sed nec adhuc satis regratiari ei potes, etiamsi ad aliud nihil vacares. Debes tamen cor tuum ad Deum niterrigere, & quantum prauales, Dei beneficia cum magna attentione pensare.

3. O quantum te dilexit, qui tanta mirabilia in pulchritudine creaturarum ostendit: ut haberes promptam materiam ex sensibilibus mundi rebus, semper regratiandi Deo, qui te & ista bona creauit. Quapropter stude cum summa reuerentia ei seruire in lætitia cordis, sicut Angeli sancti in cælis; prout possibile est in fragili corpore, & statu vitæ præsentis; qui comparatione futuræ beatitudinis, carcer animæ potius est appellandus. Propter hoc enim Deus dignatus est homo fieri, pati, crucifigi & mori; ut per passionem, crucem, & mortem suam, tibi monstraret, quantum te diligeret; pro quo tantum laborauit & sustinuit. Non sis ergo ingratus, nec obliuiscaris omnium eorum, quæ fecit Dominus Iesus in terris: sed diligenter retracta magna opera Dei, toto generi humano largituè data. Qui adhuc multo maiora bona promisit, & certissimè reddet tibi in cælis, si tamen gratus fueris de præsentibus bonis, & vsque ad mortem permanseris in modico fidelis.

4. Magnum vitium est ingratitudo, & apud Deum & homines vituperabile nimis. Indignus est enim beneficio diuino, qui gratias non agit Deo corde deuoto. Nec ampliora meretur accipere, qui se extollit in aliquo, aut negligenter operatur, vno tantum sibi talento concesso. Magnum utique est, quòd Deus dignatur homini aliquid dare. Nec paruum debet reputari, quòd tam magnus Dominus & excelsus super omnes, dat homini pauperi & peccatori, qui nil dignum habet ad retribuendum. Multum ergo Deus ametur, semper laus eius in ore versetur, & paruum pro magno capiatur. Totum illi retribuatur, totum ei ascribatur; qui totum utique dedit, & indigno benefecit. Nec aliud Deus requirit, nisi ut purè ametur, & pro omnibus dignè laudetur: quatenus eum super omnia amando, laudando, honorando, & gratias agendo, homo in Christo perpetuè beatificetur. Amen.

De utili exercitio, in Christi passione.

1. **E**go dilecto meo & ad me conuersio eius. Inter dilectos mutua placet fermocinatio, & secretum diligitur consilium: quale & sapè agitur, inter animam deuotam & Iesum crucifixum. Hæc ergo dicit: Ego dilecto meo sum id quod sum; & præter ipsum non curo alium. Ipsi soli cupio intendere, ipsi me totaliter commendo; quia ipsi cura est de me, & ad me sine dubio conuersio eius. Nolo ergo, vt oculi mei alicubi diuertantur; sed vt totum cor meum in dilectum meum conuertatur, qui pro me passus est, & crucifixus: imò totus ex amore vulneratus, & vulneribus sauciatus. Olim quæsiu paruulum vagientem in præsepio, sed nunc cupio aspicerè pendentem in patibulo. Sicut enim tunc me conuerti ad adorandum paruulum natum, ita & nunc me conuerto ad ipsum, vt plangam pro me neci datum.

Vox ani-
maz.
Cant. 7.

2. In omnibus his mihi dilectus est, qui totus mihi datus est: pro me verè natus, pro me verè passus & immolatus. Fudit quandoque compassionis lachrymas, nunc autem preciosum dat sanguinem. Ecce quomodo amabat me, qui se tradidit in mortem; vt me liberaret à morte. Nonne meritò ceteris neglectis ad hunc dilectum quærendum, habendum, & amplexandum, me conuertere debeo, cuius inenarrabilis me indefinenter respicit dilectio? Fit autem specialis ad me conuersio eius, quâdo internis amoris stimulis, ad recolendam passionis suæ memoriam me excitat, & sibi regratiari ac intimè conformari postulat, quia in nulla re tantum pro me laborauit. Ibi redemptionis mysterium mihi aperit; & ad sapiendum quæ Dei sunt, plenius instruit. Nam supra hominem est hæc sapientia, quæ de sursum venit, docens & suadens non aliunde gloriari, nisi in cruce Domini mei Iesu Christi; in quo tota salus & redemptio mea consistit. Per quem etiam mihi mundus crucifixus est, & ego mundo; vt fiducialiter dicere ad eum libeat. Ego dilecto meo, & ad me conuersio eius. Multa mihi dulcedo in hoc verbo clausa videtur: etsi non capio omnia, non tamen despero vel minima accipere. Tantum dilectus ad me conuertatur, & dicat quodcumque placuerit, scio, quòd non frustra loquetur.

Galat. 6.

Cant. 7.

3. Dic mihi dilecte Iesu, verbum mysterij tui, verbū passionis & crucis, quod in carne manifestè gessisti. Non enim omnes capiunt verbum crucis: quod alijs quidem scandalum videtur, alijs autem stultitia est; mihi verò Dei virtus & sapientia, salus quoque mundi & vita æterna. Si quis aliter sapit, infidelis est &

Vox ani-
maz.

R

desi-

desipit, & iudicium Dei aduersum se portabit.

Vox Christi.

4. Passio mea, ait dilectus, est tanquam nobilis quædam herba aromatica, optimi odoris, dulcissimi saporis: quæ diligenter in corde præcogitata, tanquam in mortariolo bene trita, fortissimè spargit odorem, omnium vitiorum morbum sanans & languorem. In hac siquidem inuenies medicamentum animæ tuæ, & plenum solatium cuiuscunque pressuræ. Sed oportet, vt frequenter in ea te exerceas, & ex toto corde te illi studeas conformare. Tunc etenim religiosè viuere incipies, & veraciter in virtutibus proficies, atque securè morieris, si me in vita & in morte per passionem & crucem fueris imitatus. Sed proh dolor, ego sum abiectus in domo mea, & retrorsum proiectus. Nam valde alienus & exclusus videor à multorum cordibus, quibus vita mea non sapit; quos passio mea nō mouet, nec trahit, neque eis ad cor trāsit, vt deberet, sed vanis & superfluis rebus implicantur. Suam quotidianam miseriam & necessitatem studiosè pensant, & qualiter mala temporalia declinent sollicitantur: sed quāta pro ipsis passus sum, rarò vel modicum recogitant. Miseri sunt & miserabiles, pleni curis & querelis, qui modicum pro me pati possunt, multum autem agere pro sua voluntate concupiscunt: quin etiā pro suo explendo desiderio nullum penè laborem sentiunt. Heu tales ex passione mea fructum salutiferum non trahunt: sed propter suam nimiam molliem, quam ad seipso habent, grauem animæ perniciē incurrunt. Si enim perfectè sanari vellēt, & à passionibus liberari, tota humilitate ad vera animæ remedia in passione mea abscondita cōfugerent: & ex merito & virtute passionis meæ fortiores fierent, & omnia cōtraria paciēter ferre discerent. Non sapit passio mea nisi morosè & seriosè eam meditantibus, & feruenter cupientibus eandem imitari. Lignum vitæ est apprehendentibus eam; & qui bene sequitur eam, beatus in factu suo erit. Nam & in præsentī maiorem gratiam, & in futuro amplio-rem obtinebit gloriam.

Vox Christi.

5. Recolle ergo sensus tuos, & maneat apud te ipsum, omnem excludendo tumultum. Dehinc breuem assume ex passione particulam, & diligenter eam percogita, secundum tempus & horam. Hæc siquidem diebus singulis ad memoriam reducta, magis ac magis sapiet, confortabit, & accendet meditatem. Omnis namque spiritualis profectus & perfectio in ea reperitur, sed non nisi ab amantibus & desiderantibus eam æmulari hæc bona gustantur. Carnalibus & secularibus videtur amara & dura, sed pijs & deuotis dulcis est atque solatiofa. Qui enim tendunt ad honorem, vel ad terrenas captandas facultates, quærentes vbique propria commoda, isti passioni meæ non congruunt, nec eius in-

ternam

ternam suauitatem attingere possunt. Qui verò mūdum quærit contemnere, nec non carnem suam cum vitijs & concupiscentijs eius crucifigere; hic maximam repperit consolationē, & singularem in passione mea sēriet deuotionem. Tali etenim animæ ego loquor: *Columba mea in foraminibus petra, in cauernis maceria.* Cant. 2. Huic & illud frequenter ingero, quod euidam dilecto dixi discipulo: *Mitte manum tuam huc, & cognosce loca clauorum meorū,* Ioan. 20. & noli esse pusillanimus & trepidus, sed fortis & magnanimus in passionibus meis imitādis. Habebit & vnicum refugium in dextri lateris mei aperto vulnere, quicūque se nititur abnegare, & ab omni creaturarum affectione expoliare. Fiet quoque eo liberior ad inuisendum me in profundo amoris vulnere, quo nulla ei iam cura est de creato solamine. Ego enim traho omnia interiora eius ad meipsum, vt sese non sentiat, qui vulneratū cor meum sentit. Fac ergo te alienum ab omni occupatione terrena, vacuas postpone sollicitudines, longa te ab amicis & notis, serua te purum & liberum ab omnibus, vt possis intrare ad dilectum per ostium lateralis vulneris. Talem indue affectum, qualem habuerunt meliores sanctæ, quæ me pendentem in cruce conspexerunt, & sicut vnigenitum filium suum amarissimè deplanxerunt. Tunc enim poteris verè cognoscere & sapere, quantum passio mea in corde emantis valeat, si dilectæ matris viscera indueris: si nil ita diligendum sicut me, ex toto corde tuo censueris: quia ex magnitudine amoris trahitur magnitudo compassionis.

6. Bene & optimè placent mihi verba tua, Domine Iesu Christi. Vox animæ
 ste. Vnde rogo te, vt quamuis in omnibus non valeo te perfectè imitari, concede tamen exiguè tibi compati. Leuabo igitur oculos cordis mei, ad Dominum meum in cruce nudè suspensum. Attentè singulas plagas & puncturas corporis tui cōsiderabo, atq; vnica deuotione vulneratas manus & perforatos pedes cum suis clauis amplexabor & osculabor. Dehinc, & in apertum vulnus lateris tui, tanquam in cameram dilecti mei dormientis introibo. Vbi absconditè viuam, & ab omni nocumento protegat, ac felici quiete in pace diuina repausem. Non timebo maia, quæcunque mihi illata fuerint: nec quæcunque de me dici vel sēiri despectinè potuerint: dummodo tu mecum sis, mecumque permanseris. Ego ero fidēs in te, & in latere tuo die ac nocte morabor. Tu fidelior es amicus, quàm totus hic mundus. Tu fortior ad muniendum murus, quàm omnis angelorū exercitus. Et ideo nunquam tui immemor esse debeo: sed quantum possibilitas permittit & infirmitas, tuæ amarissimæ passionis dolens recordabor. De qua tamen satis cogitare, loqui, & scribere, nulla creatura plenè & dignè sufficit, etiam si ad aliud nihil omnes vacarent: quia

quia omnem creaturæ comprehensionem excedit, quod tu Deus, creator omnium homo fieri, & pro hominibus mori dignatus es.

7. Oro igitur suppliciter te Domine, vt me peccatorem misericorditer respicias: & per ineffabilem gratiam tuam interius illumines, frequenter visites, lachrymis irriges, compunctione cõteras & emundes. Vt quem precioso sanguine tuo redemisti, sedula passionis tuæ meditatione renoues & accendas. Concede mihi in ea deuotè proficere, & cunctarum passionum mearum salutaria remedia exinde semper suscipere. Vtinam magis & profundius mihi ad cor transeat, quàm hactenus fecit: & sic me afficiat atque informet, quemadmodum multos sanctos & sanctas sapius accendit & compunxit. Quatenus etiam in vita mea, similitudo mortis tuæ resultet, per operationem spiritus & mortificationem carnis: possim què illud memoriale verbum Apostoli dicere: *Quia Christo confixus sum cruci.* Et illud æquè amantissimum verbum contra omnes carnales & vaniloquos mundi sapientes prædicare: *De cetero, nemo mihi molestus sit: Ego enim stigmata Iesu in corpore meo porto.* Portabat B. Apostolus Paulus gloriosa & preciosa stigmata tua in corpore suo; cum præter quotidianam passionis tuæ memoriam, toto cordis affectu, exterius affligi & vilipèdi pro nomine tuo gaudebat: Et quicquid corporaliter graue vel spiritualiter molestum sentiebat, hoc totum leue & multum tolerabile ex amorosa consideratione vulnerum tuorum ducebat. Et ideo hortabatur omnes fideles amatores tuos, dicens: *Semper mortificationem Iesu in corpore nostro circumferamus: vt & vita Iesu in corporibus nostris manifestetur.* Stude & tu anima mea hoc ipsum iam facere, his præcipuè diebus, quibus in Ecclesia venerabilis memoria dominicæ passionis agitur, ac lugubri mente & deuota attentione illuc oculum speculationis dirige, vbi Iesum noueris in grauioribus pœnis pro te fuisse. Dic affectuosè cum sponfa, memor semper Sponsi tui, ex amore crucifixi: *Ego dilecto meo, & ad me conuerso eius.*

VIGESIMA SEPTIMA.

De septem notabilibus punctis cogitandi, de passione Christi.

I. *Attendite & videte, si est dolor similis, sicut dolor meus.* Super omnia Dei beneficia humano generi impesa, passio Christi altius eminet, & corda plus compungit. Ideo ad tam magnum beneficium memorandum mens euigilare debet: & cum magna cordis cõpensione, de amaritudine passionis Christi sedulò pensare: quia hoc est Deo placitum, & salubre cogitãti. Nam singu-

la vulnera, medicamina sunt animarum: & dura flagellorum verbera, diuini amoris sunt indicia, & peccatorum nostrorum purgamenta. O quantas gratias teneor Christo reddere, pro quolibet verberare ac duro vulnere quæ in corpore suo pertulit, pro me vili peccatore.

2. Pensa igitur primò, quis est, qui hæc patitur: secundò, à quibus patitur: tertio, quanta patitur: quarto, pro quibus patitur: quinto, quàm longo tempore patitur: sexto, in quibus locis patitur: septimò, in quibus membris patitur. Multum enim iuuant ad intimam compassionem, si hæc septem notabilia per ordinem considerentur. Nam si personam patientis attendis, nulla dignior, nulla maior, nulla sanctior, nulla excellentior est. ^{1. Quis patitur.} Siquidem filius Dei est iste, qui patitur; vnigenitus Dei Patris, primogenitus virginis matris de Spiritu sancto conceptus; sanctitate & gratia plenus, signis & virtutibus clarus, in mundo sine peccato conuersatus. Ipse est verus agnus Dei absque macula, in lege præfiguratus, à Prophetis prænuntiatus, à multis regibus & iustis desideratus; à Patre in mundum, pro salute mundi passurus destinatus; ad crucem & mortem spòte paratus, pro peccatis nostris in ara crucis Deo Patri immolatus. Hic ergo talis ac tantus verus Sacerdos & summus Pontifex, sanctus, innocens, immaculatus, rex regum, Dominus, creator omnium rerum, Angelorum conditor, hominum redemptor; non refugit ab hominibus despici, capi, ligari, flagellari, crucifigi, mori, sepeliri, sicut docet textus sacræ passionis eius apertè.

3. O lamentabile spectaculum omni transenti per viam huius vitæ, ad inspiciendum foris expansum; & ad imitandum intus omnibus fidelibus in exemplum datum: Quæso diligenter perpende singula verba ac verbera in passione descripta, quia pro tua salute omnia sunt gesta. Nam maximam charitatem Christi tibi cõmendant, & patientiam in omni tribulatione seruandam ostendunt. Certissimè constat, quòd in comparatione dolorum & opprobriorum Christi nullius ponderis sunt angustie tuæ, quas pateris. Bonum est ergo tibi hinc oculum frequenter habere, & in dolorosa passione Christi solatium quærere, & tanquam columba in foraminibus petrae habitare, & pro pœnis Iesu gemere. Plus enim consolabitur te solus Iesus in meditatione suæ benedictæ passionis, quàm totus hic mundus in omnibus honoribus & diuitijs suis. In passione Christi inuenies, quod te ædificet, & conscientiam purificet: sed in dilectione mundanorum, breuis est lætitia, & sordida remanet conscientia. Omne enim, quòd de Deo non est, vanitas est, & pro nihilo reputandum. Passio autem Christi viuus sermo est, & efficax lectio ad instruendū, & igniendū.

dum, & purificandū. Atque omni gladio acutior, pertingit vsque ad intima cordis. Nam negligentiam increpat, duritiam emollit, ad compassionem cor amatis scindit, atque ad fletum sapissimum mouet. Toties enim anima deuota compungitur, & quodammodo intus vulneratur: quoties passio Christi legitur aut predicatur, vel quando crux aspicitur, aut Iesus Christus & hic crucifixus nominatur. Et hoc est animæ magnum solatiū, si de passione Christi cogitans, dolorem eius sentit in mente; quem Christus passus est, & sensit multipliciter in corpore.

Dignitas
personę
patientis.

4. Nunc ergo attende, & quasi præsentem intuere Christum, qui pro te ista patitur. Primò cogita dignitatem personæ, & contristare vehementer, quia Deus in carne tam contumeliosè tractatur. Ecce altissimus super omnes, infra omnes deprimitur; nobilissimus dehonestatur, speciosissimus sputis inquinatur, sapientissimus deridetur, potentissimus ligatur, innocentissimus flagellatur, sanctissimus spinis coronatur, mitissimus colaphizatur, ditissimus depauperatur, largissimus spoliatur, castissimus denudatur, dignissimus blasphematur, optimus vituperatur, doctissimus fatuus reputatur, amantissimus oditur, veracissimus abnegatur, dulcissimus felle potatur: benedictus maledicatur, pacificus molestatur, iustus accusatur, innoxius condemnatur, medicus vulneratur, Dei filius crucifigitur, immortalis occiditur Dominus pro seruo suspenditur. O facinus inauditum! O horrendum & execrabile maleficium Iudæorum! Quòd tamen Deus, per suā pijsissimam misericordiam & sufferentiam, conuertit in tam magnum bonum, scilicet in salutem omnium credentium. Nam vnde ad horam lux mundi extinguitur, inde æterna lux in mentibus fidelium reparatur; & vnde ad breue tempus vita moritur, inde æterna mors in electos trucidatur. Denique ex passione Christi, diabolus vincitur & confunditur, infernus despoliatur, latro conuertitur, mundus redimitur, iustorum animæ de limbo liberantur, portæ celi aperiuntur, Angelorum ruinæ restaurantur, salus æterna per Christum facta, toti mundo declaratur.

2 A quibus
Christus
patitur.

5. Secundò pensa, à quibus hæc mala Christus patitur. Certè à propria gente, à populo peculiari sibi dilecto, à cognatis suis secundum carnem, ab Israelitis Abrahamæ filijs, quos olim tam multis beneficijs ditauit, tot priuilegijs sublimauit, præceptis ac legibus & caremonijs præ cæteris gentibus instruxit: ab hominibus, quos ipse condidit, quibus optimam terræ partem tradidit, propter quos in mundum venit, & saluare desiderauit. Ab his igitur tam magnificè beneficiatis & exaltatis, Christus iniquè spernitur, inuidiosè accusatur, sine causa affligitur, & tandem morte turpissimè condemnatur. Non fuerunt memores multitudinis miseri-

miseri-
cordiarum suarum, quæ à seculo sunt, neque mirabilium
operum suorum, quæ ostendit eis, etiam postquam offenderunt
in multis. Non attenderunt, quàm humiliter inter eos vixit, quàm
salubriter eos docuit, quomodo paupertatem amavit, & diuitias
contempsit: quomodo honores fugit, & humiles ac simplices ele-
git: quàm multos infirmos sanauit, cecos illuminauit, dæmō-
nes eiecit, leprosos mundauit, ac alijs multis gloriofis signis cla-
rens, factis Deum se probauit, & necessitatibus corporis nostri
fruens, verum hominem se esse monstrauit. Pro istis utique bo-
nis & eximijs virtutibus, diuina potentia patris, non contume-
liam meruit, sed gloriam; non pœnam, sed gratitudinem; non o-
dium, sed amorem; non derisum, sed magis honorem recipere ab
omnibus debuit. Sed pro dolor, peruersi & increduli, ingrati om-
nibus beneficijs extiterunt: & pro multis bonis, multa mala
reddiderunt. Nec non alios quàm plurimos, pro augenda malitia
sua, ad idem facinus instigarunt, minis & clamoribus mortē in-
nocentis petierunt. Nam persuasione principum & sacerdotum
agitatione, populi commoti sunt, omnes Christo aduersantur, se-
nes cum iunioribus clamitant terribilibus vocibus; *Tolle tolle, 1047. 19.*
crucifigatur. Versa est omnis anterior laus & honor in lamentum;
omnis plausus & cantus Hebræorum puerorum, in ululatum sæ-
uientium luporum. Nulla ætas desuit, nullus sexus conticuit, nul-
lus status prætermisus est; omnes prauicordes Iudæi & Gentiles
concordant & consentiunt, vt Iesum morti citò tradūt, & inno-
centem animam in cruce suspendant. Quapropter omnes isti ef-
ficiuntur æternæ damnationis rei, in morte Christi. Verè maligni
homicidæ, & crudeles nimis deicide, qui filio Dei in nullo peper-
cerunt: sed omnia mala quæ potuerunt, in eum perpetrarunt. Nā
finxerunt falsa, & bene ac inclytè gesta peruerterūt. O mira Dei
clementia! O inæstimabilis Christi patientia, quæ tātis iniurijs
commoueri non potuit, nec pœnis superari! Exemplum enim
optimum, & fortissimum solatium, omnibus iniuriam patienti-
bus in hoc articulo dedit: vt saltem pauca verba volantia susti-
neant, qui dura verbera nequeunt adhuc sustinere.

6. Tertio pensare debes, quanta Christus patitur, & à quàm
multis multa mala sibi irrogantur. Constat profecto Evangelio
teste, quia primò pro parua pecunia, à proprio discipulo veditus
fuit: postea osculo fictæ pacis, hostibus traditus est: à sacerdoti-
bus grauer oburgatus, à pōtifice blasphemus vocatus, à scribis
& Phariseis diffamatus, à maioribus ciuitatis accusatus, à mini-
stris iudici præsetatus, ab Herode spretus & illusus, à Pilato morti
adiudicatus, ab armigeris captus & ligatus, à militibus flagellatus
& coronatus, à seruis conuitiatus, consputus, & colaphizatus, ab

3. Quanta
Christus
patitur.

Matth. 26. ancillis abominatus, ita ut Petro dicerent: *Verè ex illis es. Et tu cum Iesu Galileo eras.* Vix aliquis tam inops & vilis est inuentus, quod de pœnis Iesu non est gauisus. O dolor super dolorem! O pauperem & humilem Iesum, non habentem consolatorem, nec adiutorem à filijs hominum! Noti recesserunt, amici longè steterunt, flere poterant, adiuuare nequibant. Inter hostes nequissimos Iesus est derelictus, à maiore usque ad minorem fuit ad mortem postulatus. Cum confusione & clamore extra ciuitatem ductus, ligno crucis oneratus, vestibus suis spoliatus, inter latrones nude suspensus, clavis affixus, felle & aceto potatus. Grauius fuerunt impia verba, grauiora dura verbera, grauius horrida crucis supplicia. In tenerissimo, sanctissimo, purissimo, ac speciosissimo virginico corpore, exercuerunt tam ignominiosa tormenta, ut à planta pedis usque ad verticem, nulla esset sanitas corporis, sed tanquam leprosus appareret omnibus intuentibus. Vide ergo nunc, & considera, si est dolor similis dolori eius, quem patitur pro te Deus tuus. Numera, si potes, omnia verbera, omnia vulnera, omnes plagas, omnia impropria, omnia inquinamenta, à multis sibi inflata: & compatere corde compassiuo, omnia illa æquanimiter patienti. Describe ea in tabula cordis tui, pro memoriali perenni: & in omni tribulatione tua, dirige oculum mentis ad Iesum pendentem in cruce. Hæc enim crucifixo fuit Christus, post tam multas pœnas sibi incussas, ignominiosissima amarissima, & grauiusissima. Fuit etiã tristissima sibi, ex parte amicorum à longè stantium & lugentium vberimè; quia coru luctum & gemitum, suum reputabat dolorem. Fuit quoque crudelissima, ex parte aduersariorum ipsum deridentium, conuitiantium, & gratulantium de interitu eius; qui nulla miseratione, de tantis pœnis & malis mouebantur. Ecce iam audisti, quanta & à quantis passus est Christus: cui meritò compati debeat omnis Christianus. Si quis videret patrem suum, aut aliquem charissimum amicum, ante se tot pœnis cruciari, & in publico patibulo ante portam suspendi, nonne statim quasi amens effectus, præ dolore tabesceret & deficeret? Multo magis ergo passio Christi debet intima viscera tua penetrare, & ad saluberrimum luctum pronocare. Stude igitur omnem carnalem amorem à te abijcere, omnem vanam lætitiã excludere: quatenus inter deuotos amatores Christi merearis computari, qui quotidie in passione dominica se exercent: & omnes dolores Christi ita in se trahunt, ut de proprijs læsionibus & iniurijs parum vel nihil ponderent. De quibus ait B. Paulus Apostolus, dominicæ passionis amator: *Hoc sentite in vobis, quod est in Christo Iesu: qui semetipsum exinanuit formam serui accipiens, factus obediens usque ad mortem crucis.*

Phil. 2.

7. Quar-

7. Quartò pensabis, pro quibus passus est Christus, & qua de causa tam amaram mortem pertulit Deus. Vtique pro peccatis nostris, quæ à parentibus nostris contraximus: & quæ etiam singulari propria iniquitate perpetravimus, in qualicumque ætate, vel statu, vel ordine, vel officio. *Omnes enim peccaverunt, & egent gloria Dei*, ait Apostolus: siue Iudæi, siue Gentiles; siue serui, siue liberi; siue pauperes, siue diuites; siue reges, siue principes; siue clerici, siue laici, siue sacerdotes, siue doctores; siue prelati, siue subditi: omnes inquam filij Adam, omnes filij iræ, per naturam geniti: sed per gratiam Christi liberamur, per baptismum Christi mundamur, per mortem Christi ab æterna morte saluamur. Siue ergo dicatur passio Christi, siue sanguis Christi, siue crux Christi, siue mors Christi, ad idem valet, & hoc totum simul nobis proficit ad salutem: quia in Christum credendo, & Christum amando, Christo incorporamur & viuimus. Caput enim pro membris passum est, caput pro membris doluit, caput pro membris in cruce orauit, & veniam impetrauit. Igitur pro omnibus mortuus est Christus, ut gustata morte temporali, vinceret mortem æternam, & de peccato damnaret peccatum: hoc est, per pœnam passionis suæ, solueret omnia debita peccatorum nostrorum. Hinc quoque B. Petrus, gratiam Christi & meritum passionis eius commendans, ait: *Christus semel pro peccatis nostris mortuus est, iustus pro iniustis: ut nos offerret Deo, mortificatos quidem carne, viuificatos autem spiritu*. Hinc etiam in Apocalypsi legitur, quòd sanctorum animæ, cum magna gratiarum actione, ante thronum Dei ceciderunt: & coram agno laudes pro sua redemptione cantauerunt, dicentes: *Redemisti nos Deo in sanguine tuo, ex omni tribu, & lingua, & populo, & natione: & fecisti nos Deo nostro regnum & sacerdotes*. Hinc quoque est, quòd sancta mater Ecclesia, in litanis sanctorum, quando pro diuersis necessitatibus & periculis orat, hanc petitionem specialiter ad Christum dirigit: *Per passionem & crucem, per mortem & sepulturam tuam, libera nos Domine*. Talis enim oratio maximè Deo placet, & ampliorem fiduciam præstat veniam impetrandi, propter meritum passionis Christi. Est autem passio Christi thesaurus Ecclesiæ, qui non potest exhauriri nec consumi, sed est infinitæ virtutis & dignitatis. Per hanc quippe omne debitum soluitur, omne peccatum dimittitur, & pœnitentibus regnum cælorum promittitur ac donatur, quod per multa millia annorum clausum tenebatur. O suauißima reconciliatio, ad placandam faciem diuinam! O dignißima oblatio, ad recuperandam gratiam amissam! O plenissima satisfactio, ad abstergendam omnem maculam peccatorum filiorum Adam, in quo omnes peccauerunt & ceciderunt! Quia ergo Christus nullum à

4. Pro quibus Christus patitur.

Rom. 3.

1. Pet. 3.

Apoc. 5.

pecca-

2. Cor. 5.

peccato liberum reperit, ideo liberandis omnibus venit, pro omnibus ex charitate satisfecit; ex pietate voluit, ex diuinitate potuit, ex humanitate opus redemptionis impleuit. Vnde B. Paulus aiebat: *Deus erat in Christo, mundum reconcilians sibi*: obsecramus pro Christo, reconciliamini Deo. Ecce habes & audisti, pro quibus passus est Christus, & qua de causa hanc mortem pati dignatus est: quia pro omnibus hominibus, cuiuscumque aetatis & sexus, ex Adam origine natis.

Quā longo tempore Christus patitur.

8. Quinto pensabis, quā longo tempore Christus passus est, & quamdiu in pœnis fuit: quia hoc ad longanimitatem patientiæ eius pertinet, & notabilem confortationem pusillis ac tristibus præbet. Attende & diligenter perlege omnes sancti Euangelij libros, & apertè inuenies, quia tota vita Christi, ab initio natiuitatis suæ usque ad exitum vitæ, in magna paupertate, in persecutione & tentatione, in labore & fatigatione, in despectione & obloquutione prauorum, exercitata fuit, ac tandem in crucis mortificatione consummata. Sicque nullum tempus absque tribulatione pertransiit, quamdiu in seculo vixit. Sed considerando certū diem & horam passionis suæ, tunc à vespera sacratissimæ cœnæ, tristitia imminētis doloris ac futuræ mortis incepit: quando cœnantibus adhuc discipulis eis prædixit, quod eadem nocte ab vno eorum tradendus esset in manus peccatorū: & durauit vsque post horam sepulturæ eius, imò vsque ad tertium diem, in quo resurrexit à mortuis: tunc enim apparuit discipulis suis viuus, lætus, & gloriosus. Graue igitur fuit peccatum hominis, quod tanto tempore & tantis doloribus vix expiari potuit: pro quo & Dei filium crucifigi ac mori necessarium fuit. Vnde, quia fragilitas humana est valde magna, & ad malū prona ab adolescentia suā: insuper & ex multis occasionibus & tentationibus, contingit homines peccare diuersis temporibus & horis, tam diurnis quam nocturnis, sæpe etiam scienter, sæpe ignoranter: ita vt vix aliqua dies vel hora prætereat absque delicto & Dei offensa. Idcirco, ne homo propter nimietatem delictorum suorum desperet de venia consequenda, saluator noster Iesus Christus passus est pro omnibus nobis grauissimos dolores longo tempore & in diuersis horis: quia per totam noctem & diem pro peccatis filiorum hominum laborauit sustinendo, sepiusque preciosum sanguinem suum effundens. Tunc etiam veraciter in his temporibus, septem horas Canonicas, ad laudem Dei Patris sui compleuit: non canendo, sed patiēdo, & orando pro nobis. Quapropter omnes religiosi exemplo Christi informati, debent has septem horas quotidie Deo persolvere: quia Christus semetipsum holocaustum Deo in odore suauitatis in ara crucis obtulit, & tanquā electus aries, in-

De septem horis Canonicis.

ter

ter vepres peccatorum pendēs, pro Isaac, id est, pro omnibus electis immolatus est, de quo B. Petrus Christi fidelibus scribēs, ad gratitudinē eos hortatur, dicens: *Non enim corruptibilibus argento vel auro redempti estis, de vana vestra cōversatione paterna traditionis; sed precioso sanguine, quasi agni immaculati Iesu Christi.* Voluit ergo redemptor noster Dominus Iesus Christus, tam longo tempore, tam multas pœnalitates in suo sanctissimo corpore sustinere, ad delendum chirographum damnationis nostræ; ad excitandum nos ad feruorem strictæ pœnitentiæ; ad dandum exemplum magnæ patientiæ cunctis diebus vitæ nostræ. Et verè patientia est nobis omnibus summè necessaria, quamdiu degimus in hac misera vita tentationibus plena. Quia nemo securus, nec vna quidē die aut hora à laqueis diaboli & ruina peccati, in quocumque loco fuerit, aut ordine, aut officio constitutus, nisi gratia & misericordia Dei fuerit omni hora desuper respectus & munitus. Sed inter hæc mala & pericula confugiendum est præcipuè ad passionem dominicam; & sub arbore crucis, tanquam sub vmbaculo diuinæ protectionis, latitandum & pausandum: atque de patientia Christi intimè & sapè meditandum, quia ipse habet virtutem sapidissimam, dulcorandi & mitigandi omnes amaritudines passionum nostrarum; & alleuiandi grauamina, à quocumque homine vel spiritu fuerit aliquis exacerbatus.

9. Stude igitur exēplo Christi & sanctorum eius, equanimiter vitæ huius aduersitates sufferre, & patientiam pro armis tenere. Noli conqueri de longitudine temporis, nec de acerbitate afflictionis: sed pensa, quia Christus grauiora diutius pro te pertulit, & ideo iustum est, vt eandem viam sequaris. Nam patiēdo pro Christo, multum promereris, & multa bona exinde consequeris. Primò quidem, Deum altius honorificas, si de manu eius quælibet cōtraria beneuolè capis. Angelos lærificas, quide tua toleratīa gaudēt in cælis. Proximū ædificas, si iniurias tacitè feras. Diabolū cōfundis, si læsus & contēptus gratias agis. Coronā tuā duplicas, quia hīc maiorē gratiā & in futuro altiorē gloriā recipies. Siquidē omnis præsens labor paruus est, & breuis hæc vita: sed merces sequens grandis est & requies infinita. Reuera toties martyr Dei efficeris, quoties pro Deo pœnā libenter pateris. Nō ergo æstimes Deum tibi aduersari, si in hoc mundo molestaris & deprimeris. Gaude potius: quia hīc humiliaris & flagellaris, vt postea cum Christo in æternum glorificeris. Sæpe enim plus nocent prospera, quā aduersa: & citius decipiunt blandimēta, quā amara vituperia. Noli ergo deficere in tribulatione tua, pro Christi nomine & amore, sed cōstanter patiēti animo omnia sustine, sicut Christus & omnes sãcti fecerunt, qui dolores sustinēdo ho-

stem

stem vicerunt. Nam aduersa patiendo fit homo melior, auro purior, vitro clarior: à vitijs purgator, virtutibus perfectior. Christo acceptior, sanctis similior, hostibus fortior, amicis amabilior. Fit etiam quisque ad custodiam sui cautior, ad cōpassionem promptior; ad humilitatem profundior, ad discretionem prudentior; ad orandum feruētior, ad cælestia paratior, ab inferno securior. Hæc sunt bona germina sanctæ patientiæ, quæ maximè relucent in Christi amarissima passione: & hæc omnibus nobis proponitur imitanda. Ipsa nāque sacratissima passio, cunctis sanctorum passionibus fuit dolore acerbissima; humilitate profundissima, charitate excellentissima, obedientia perfectissima, paciētia fortissima, puritate innocentissima, vtilitate saluberrima, meritis dignissima, remedijs efficacissima, satisfactione pro omnibus sufficientissima, placatione aptissima, reconciliatione gratissima, oblatione acceptissima, redemptione fructuosissima, mysterijs plenissima, omniū virtutum suauitate redolentissima, omnibus scientijs, artibus, & medicinis præferenda. Tam magna, tam alta, tam longa, tam profunda; tam dulcis, tam deuota: tam cōpunctiua, tam amorosa: tam feruida, tam solatiofa, tam sapida, tam virtuosa est passio redemptoris nostri, vt nullis vocibus humanis valeat plenè commendari: nullis Angelicis linguis dignè queat explicari: sed semper noua est & viuida, semper reficit & confortat, instruit & accendit; sed præcipuè eos, qui contemptis omnibus in vulneribus Iesu Christi solatium suum quærunt.

In quibus locis Christus patitur.

10. Sextò, notabis omnia illa loca, in quibus Christus passus est pro te aliquas contumelias vel pœnas. In monte siquidem Oliueti ter orauit: ibi præ tristitia & pauore sanguinem sudauit, & oratione facta, in voluntatem Patris sui perfectè se resignauit. In horto, à Iudæis quæsitus est inuentus; non fugit ab eis, sed obuians processit. A Iuda proditus est, & ore ficto osculatus. A barbatis ministris captus & ligatus. A praua cohorte, tanquam pessimus latro, in tenebrosa nocte cum facibus & laternis ad ciuitatem violenter est tractus & ductus: & ne euaderet, vel ab aliquo eriperetur, cautissimè custoditur. In domo Annæ primò examinatur, & quæritur ab eo de doctrina sua & discipulis eius. Et cum ad hæc bene respondisset, ab vno ministrorum in maxilla duriter est percussus. In domo Caiphæ pontificis, vbi multi congregati erant contra eum, multis iniurijs & ludibrijs vexatur, facies eius obuelatur, sputis inquinatur, colaphis cæditur, & vt reus mortis proclamatur. Manè autem facto, vinctis manibus, publicè per plateas ad prætorium Pilati dicitur, & tanquam transgressor legis & populi subuersor, grauius accusatur. Deinde ad confessorium

riam Herodis transmittitur, à quo derisus & alba veste indutus, velut fatuus reputatur, & ad Pilatum remittitur. Vbiq; illusus, vbiq; exprobratus; nullibi tutus, nullibi quietus, omnibus odiosus, omnibus abominabilis factus. Foris audit clamores, intus patitur dolores. Et post saeva verbera, & multa vulnera accepta, quasi vita ista indignus, extra ciuitatem cum contumeliosa cruce educitur; atque inter latrones, in loco Caluariae nudus in cruce suspenditur. Omnibus autem consummatis, quæ de ipso scripta erant, in corde terræ (scilicet in monumento nouo exciso) à iustis viris Ioseph & Nicodemo reuerenter sepelitur; & à sanctis mulieribus, multis lachrymis & suspirijs deploratur. Ecce, quàm multa loca in passione sua Christus visitauit: quàm sæpe in istis preciosum sanguinem suum fudit: quàm multa impropria cum verberibus sustinuit; vt populum suum sanctificaret, & loca contaminata purgaret, in quibus homines sæpe peccant, & Deum offendunt.

11. Quis enumeret (proh dolor) omnia mala, quæ adhuc in multis locis publicè & priuatim fiunt, tam in domibus quàm in plateis, in hortis, in villis, in montibus & vallibus, in campis & siluis, in atrijs & palatijs terrenis? Non est ibi Christus, nõ auditur ibi fletus de passione Saluatoris; sed vanitas vanitatũ, iocus & risus in conuiujs Herodis, cum suis principibus. Væ ijs, qui sic elongauerunt se ab eo, qui redemit eos; faciem ad mundum habentes, & dorsum ad Deum conuertentes. Attamen pius Dominus non cessat clamare post tales, & ad poenitentiam reuocare oues errantes. Nam spem magnam misericordiæ suæ reliquit hominibus, in tam benigna sufferentia omnium malorum & dolorum suæ amarissimæ passionis: & precipuè in illis locis, vbi erat productus & lacepsus. Vnde pro malitijs hominum extinguendis, & pro immundis locis purgandis, grauissimè punitus est in suo sanctissimo corpore à multis. Et qui olim propter peccata hominum, maledictionem mundo intulit; nunc per effusionem sacri sanguinis sui, benedictionem & remissionem peccatorum omnibus poenitentibus promisit.

12. Destruxit insuper, per verbũ prædicationis suæ, idola gentium & habitacula dæmonum, subuertitque aras, & nomina falsorum deorum, & pro sacrilego ritu paganorum & vitulis Iudeorum, verum ac nouum sacrificium preciosi corporis sui instituit, in multis locis celebrandum. Propter hoc enim fecit consecrari templa & altaria multa in multis locis, ad honorem nominis sui & sanctorum: vt stet firma fides Christianorum, & cultus floreat diuinus cum laudibus hymnorum. Sed & ad ornandum locum habitationis gloriæ suæ, & domum orationis optimis reliquijs

liquijs

liquijs illustrandam, reposuit ibidem deuota & præclara significationem passionis suæ in memoriale sempiternum: atque in titulum triumphalem deuictæ mortis, erexit crucem sanctam, tanquam arcam foederis & pacis inter Deum & hominem; & tanquam arcum arcum, contra diaboli terrorem.

13. Dignū igitur est, ut iā in diuersis locis ab vniuersis Christi fidelibus, à paruulis & magnis; à pauperibus & diuitibus, à sapientibus & imperitis, à fortibus & infirmis; à prelatiis & subditis per totum orbem terrarum, apertis ianuis, & omnium linguarum vocibus, Christus passus prædicetur, laudetur, & magnificetur, atque super omne nomen in cælo & in terra altius eleuetur, pro omnibus confusionibus & pœnis, in multis locis à multis personis sibi factis. Debes ergo & tu, deuotionis causa stimulatus, in hoc sancto die parasceues, omnia illa loca dominicæ passionis in mente tua depingere, & in spiritu Hierusalem perillustrare, ad imaginem crucifixi oculos frequenter erigere, & cum interna compassione, sacra Iesu Christi stigmata inspicere, quàm magna & multa fuerunt. Deinde veniam pete, ut ipse tibi misericorditer indulgeat, quotiescunque in aliquo loco vel tempore ipsū offendisti, potes etiam altaria Ecclesiæ tuæ visitare, & ad terram te prosternere; pavementum siue scabellum altaris tribus aut quinque vicibus osculari, in recordatione sanguinis Christi super terram effusi.

14. Debes insuper propter amorem & honorem Christi, cuncta sanctæ Ecclesiæ loca Deo cōsecrata, omnia monasteria & hospitalia, vbicumque religiosè viuunt & Deo seruitur, in reuerentia semper habere, eorūque bonis actibus congaudere, & aduersitatibus condolere; quatenus omnium bonorum, quæ ibi die ac nocte ad laudem Dei peraguntur, particeps effici merearis. Citò namque veniam à Deo obtinebit, quisquis de peccatis suis veraciter dolens, de cætero firmiter se emendare proponit. Magnam quoque fiduciam diuinæ propitiationis acquirat, qui in omni re & petitione, passionem Christi in auxilium sibi assumit; & plus de meritis Christi & sanctorū suffragijs, quàm de proprijs laboribus & virtutibus confidit. Nam opera nostra strictè discussa, rarò extoto sunt pura. Et ideo necesse ad humilitatem & cōfessionis remedium confugere, semper à Deo misericordiam petere, ac totam spem salutis in Christo ponere, qui solus in omnibus perfectus est. Ipse enim potest imperfectiones nostras celeriter & perfecte curare, & ampliorem gratiam humilibus & contritis corde præstare.

In quibus
membris
Christus
patitur.

15. Septimo & vltimo loco attendere debes, & cū ingenti dolore pensare, in quibus membris passus est Christus; & quales

pæ-

pœnas in singulis articulis & quinque sensibus corporis pertulit pro nobis. O quàm dura verbera in flagellatione sustinuit: quàm multa millia vulnera illi inflicta fuerunt: quàm sæpè in eodem puncto repercusus est; quàm pœnaliter ista sensit & tacuit! Non manum opposuit, nec pedem vel aliud membrum ab ictibus retraxit; sed sponte ac liberè totum corpus suum percutientibus tradidit; vt pro peccatis omnium hominum plenè satisfaceret. Nam sicut cuidã religioso in visione ostensum est, quoties Christus vnum ictum verberantis accepit, mox illum Patri pro nobis ex amore obtulit, petens vt & delictis nostris ignosceret. Non enim tam dilectus filius contra patrem aliquando murmurauit, quia tantis pœnis eum exposuit. Non comminabatur torquentibus se duriter, non irascebatur conspuentibus se turpiter, non maledicebat accusantibus se fallaciter: sed magis condoluit, excusauit, tolerauit; & orauit pro eis, vt acciperent veniam, dicens: *Pater dimitte illis, non enim sciunt, quid faciunt.*

LUCA 23.

16. Sed quæ causa tanti mali & doloris immensi? Certè multa peccata hominum, qui in multis membris suis per quinque sensus sæpissimè delinquunt, & Dominum grauiter offendunt. Nam corporis membra, quibus Deo seruire deberent, & multa bona operari possent: hæc (proh dolor) timore diuino excluso, diuersis vanitatibus & delectationibus prauis, ausu temerario tradunt: & ita peccando, serui vitiorum & membra ac vasa dæmonum fiunt. Quapropter Christus filius Dei compatiens hominibus, & cupiens sanare peccatores, & à laqueis diaboli eripere, graues & longos cruciatus in sanctissimo corpore suo excepit & pertulit: vt per corporales dolores in quinque sensibus suis medicinam conferret animabus nostris: & omnes delectationes carnis, quæ militant aduersus spiritum, doceret esse fugiendas & mortificandas. Ne ergo Deus hominem propter peccata sua æternaliter puniret, qui summum bonum deserens creaturis adhæsit; pius Dominus Christus, hanc in se pœnam temporalem & mortem carnis, pro culpis nostris, sine omni culpa suscepit, vt iram Patris placaret, & ab æternis pœnis nos liberaret.

17. Sed iam ad singula membra vulneribus fauciata oculum Pedes Christi. cordis conuerte, & pio compassionis affectu lachrymas funde. A planta pedis incipe, & vsque ad verticem capitis ascende, quia totum corpus Iesu repletum est amarissimo dolore. Enimvero, si tu iam in tali esses dolore, aut iaceres in grabato grauatus languore, nonne placeret, qui tibi condoleret; & displiceret, qui te negligenter præteriret? Vide ergo Dominum Iesum, propter te passum, propter te vulneratum & mortuum; & habeto super omnibus

Act. 7.

nibus doloribus eius ad minus gemitum, si non potes elicere plerumque. Cum enim beatus Stephanus esset lapidatus, viri timorati & fideles fecerunt planctum magnum super eum. Et ecce maior Stephano; immo præ omnibus sanctis sanctorum maximus pendet in ligno crucis vulneribus plenus: & ideo merito condolere sibi debet omnis fidelis, sed præcipuè religiosus devotus seculo abdicatus. Intuere igitur primum, quàm graviter Christus passus est & vulneratus, in speciosis ac mundis pedibus; quibus per terram sæpè fatigatus ambulavit, verbum Dei prædicando: cum quibus vndas maris calcavit, sine nauigio sine humano adiutorio transfretando. Nam ea virtute & potestate diuina, qua omnia creauit, & ventis ac mari imperare, & ad vsum sui habere potuit. Sed heu, quàm mirabilis rerum mutatio, & quàm incomprehensibilis Dei dispensatio; quòd author omnium creaturarum, & summus medicus animarum & corporum, qui multos claudos & ægrotos fecit subito ambulare; nunc tam ferociter in pedibus suis vulneratur, tam fortiter ferreis clavis perforatur, vt nec incedere quidem valeat, neque se mouere: sed instar pessimi latronis, duris vinculis tenetur cruci alligatus. Tali itaque poena perfixus est in vtroque pede innocens Christus, qui secundum Prophetam soluit compeditos, illuminat cæcos, erigit elisos, diligit iustos. Et quare hoc? Profectò, vt vincula peccatorum nostrorum solueret, & maculas pedum ablueret: quæ multoties contrahuntur in discurrendo, ambulando, spatiando, ludendo, saltando.

Isai. 14.
Psal. 145.

18. O quàm graviter peccant, qui pauperes conculcant, qui pompaticè procedunt, qui tumultus in Ecclesia excitant, & orantes impediunt, qui multos leui euagatione & moribus incompositis scandalizant. Væ eis, qui propter tedium boni operis & defectum deuotionis quærunt consolationes in rumoribus & negotijs externis. Isti etenim, si vno clauo timoris Domini essent cõfixi, manerent vtique libenter apud semetipsos solitarij, cogitando de passione Christi, aut de scripturis sanctis aliquid legeret: vnde compuncti accenderentur in amorem Christi, per quem vincerent omnia aspera & dulcia mundi. Beati pedes eorum, qui ad audiendum verbum Dei parati sunt: qui omisis vanis ad Ecclesiam properant, orationi sæpè incumbunt, sensus ab euagatione restringunt, vt cum bona cõscientia dicant: *Ab omni via mala prohibui pedes meos, vt custodiam verba tua.* Beati pedes, qui sequuntur vestigia Iesu vsque ad crucem; & amant ibi potius stare & cum Maria plorare, quàm ad epulas ire, & spectaculis interesse.

Psal. 118.

Manus
Christi.

19. Passus est etiam Christus, & graviter vulneratus in sacris manibus suis; quibus sæpè benedictionem dedit, infirmos tetigit

git & sanauit. Cum quibus panem accepit & comedit, corpus suū cōsecrauit, & discipulis suis in solatiū porrexit. Sed, o pie Deus, cur pateris manus tuas cum tanto dolore transfodi, & tam multo cruore perfundi, qui cælos extendisti sine labore; & terram orna- sti miro decore? Heu sancte Deus, fortis, & immortalis; ecce ma- nus tuæ, quæ formauerunt primum hominem in paradiso, sine defectu, sine omni vitio; iam pro dolor à perfidis hominibus & iniquis manibus perforantur ferratis spiculis Iudæorum; & in oculis amicorum tuorum extenduntur in ligno crucis ab omni- bus tunc maledicto, & pro maximo scandalo reputato. Sed o bo- ne dulcissime Iesu, hanc iniuriam & violentiam voluisti pro pri- mis parentibus nostris & filiis eorum patientissimè tolerare: vt chirographum decreti disrumperes; & peccatum originale, ex tactu ligni vetiti & esu pomi noxialis contractum, tuo sancto cruore detergeres: vt vnde mors oriebatur per culpam, inde salus rediret per poenam. Ideoque iustitia exigente, vtrasque manus pro culpa delenda in ligno crucis extendisti; & pro peccatoribus vniuersis, charitate trahente, cruentis manibus exorasti.

20. O quàm grata & acceptabilis fuit ista oblatio pro nobis; quando tu amantissime Iesu, vnice fili Dei, temetipsum obtulisti in sacrificium sempiternum, ad placandam faciem Dei Patris om- nipotentis, quem omnes offendimus in multis: à quibus non suffi- cimus per nos iustificari, nisi interueniente tua sacratissima passio- ne & tēporali morte in arbore crucis, de qua prodiit sanctificatio & redemptio nostra, in acquisitione æternæ salutis. A tendēte grauitatē peccatorum nostrorū, & acerbiter vulnerū Christi, affectū charitatis eius supplicationemq; pro inimicis nostris, be- nignitatem quoque in omnibus contrariantibus sibi. Sapissimè Christus orauit, & discipulos orare docuit, aliquando flexis ge- nibus, aliquando elevatis in cælum oculis: sed nusquam ita flebi- liter & amabiliter orasse reperitur, sicut modò auditur; cum pro inimicis suis, expansis manibus, & pedibus confixis, ac membris omnibus distentis & vulneratis, in ara crucis orauit. Tunc enim fudit precem dulcissimam in auribus paternis, vt ignosceret in se peccantibus. Igitur ad compescendam hominum malitiam, qui ad irascendum faciles sunt, & pigri ad benefaciendum aduersariis suis; Christus vulnera latissima in manibus suis accepit, infor- mans omnes ad bona agenda & mala patiēda. Quia pro maxi- mis lucris reputatur, si quis æmulis suis non talionem vindictæ, sed orationis munus rependit. Caueas ergo homo paupercule, fragilis & vitiose, ne aliquem lēdas vel contristes verbo sinistro vel opere prāuo, pro quo Christus passus est & mortuus. Quia preciosa est in conspectu eius omnis anima, quæ in eum fideliter

credit, & mandata eius veraciter custodit. Iustum autem est, vt de proximo tuo bene sentias, & meliora speres: quia vel talis iam bonus est, vel per gratiam cito meliorari potest. Tu ergo ostende charitatem, & roga etiam Deum Patrem, vt quem nunc habes aduersarium; recipias iterum fratrem emendatum. Si autem tibi nocuit, indulge ex corde propter amorē Iesu Christi, qui in multis tibi pepercit. Ipse enim pius & misericors omnibus fuit; pauperes non despexit, leprosos non abhorruit, debilem non derisit, tristem delinuit, iratum placavit, perversum toleravit, poenitentem suscepit, errantem instruxit, innocentem defendit, vacillantem confortavit, charitatem ad omnes ostendit; & quod amplius est mirandum, plagis & vulneribus percussus, ab oratione non cessavit. Ecce qualiter Christus malos tolerando, bonos consolando, sanis & infirmis exemplum optimæ doctrinæ in passione exhibuit: & quasi duobus charitatis suæ brachijs, hostem & amicum pariter sibi attraxit; non reputans delicta ipsorum, dummodo velint Deo reconciliari, & omnes offensas debitoribus dimittere, ac mutuam charitatem in super conseruare.

Caput
Christi.

21. Passus est etiam Christus multum poenaliter in suo sanctissimo capite, tanquā in principali membro corporis sui, pro omnibus membris inferioribus, quæ nos sumus, qui in eum credimus, & per fidem ac dilectionem ei adhaeremus. Debet enim quilibet fidelis, tanquam viuudum & sanum membrum, Christi capiti suo in cunctis doloribus mentaliter compati & conuulnerari, quia membrum, quod capiti suo læso & ægroto non compatitur & congemiscit, aut putridum est aut insanum. Ergo si membrum Christi es, & de spiritu Christi viuis & sapis, attende nunc ad caput Christi Filij Dei viui, & vide, quantis spinarum aculeis, vndique pro peccatis tuis perforatur. Non est facile dictu, quā grauis, quā longus, quā acutus hic dolor fuit in benedicto & nobili capite Iesu, super omnia sanctorum & Nazaræorum capita consecrato: cuius sanctissimum verticem nouacula acuta non tetigit; nec capillas de capite eius, in terrā cecidit: nisi fortè impij Iudæi cum ministris Præsidis, aliquos pilos de sancto capite furiosè extraxerint: vel etiam de barba sancta, crines indignis manibus euulserint. Quia plures contumelias & verbera Christo irrogasse æstimantur, quæ per singula non sunt ab Euangelistis expressa. Dicit tamen S. Lucas, quia & alia multa blasphemantes dicebant in eum. Nam aliqui velut insipientem, Christum aperte deridebant. Alij peruersiores, contumeliosa verba addiderunt. Alij bestijs crudeliores, dentibus stridebant, & plagas non paucas sibi intulerunt: & fortassis calcibus suis sacros pedes Iesu calcant, quos dudum Maria Magdalena multis lachrymis lauit &

Luca 22.

vixit

vixit. Ah Domine Deus, quàm profunda acumina spinarum, sanctissimum caput tuum intrarunt: quàm duriter tenuem carnis tuæ pellem cum ossibus & nervis laeserunt: ita vt ex vulneribus impressis, rivi sanguinis per collum, per oculos, per aures, & vultum effluerent: ac decoram faciem tuam & omnem pristinam pulchritudinem penitus obscurarent. O generatio prava & exasperans, vt quid innocentem tam seuerè punis? Cur pium & humilem opprimis? & quasi in circulo, caput eius contorques? Certè mendaciter capitale crimen ei imponis, quod regem se fecerit: quia nunquam hic regalia ornamenta secundum seculi dignitatem habuit: neque calceos gessit, neque coronam concupiuit. Nullum etiam hominem verbo vel facto laesit, quin potius laesos & oppressos à diabolo gratis sanauit.

22. Filia Hierusalem, & omnes matronæ deuotæ, venite & videte regem Christum, Iesum Nazarenum, verum & pacificum Salomonem, ex regali progenie Dauid ortum. Videte, quomodo in die coronationis suæ, coronatur corona spinea à nouerca sua synagoga impia, suadente diabolo, & perurgente sacerdotum inuidia. Flebant tunc vberimè, mater eius beatissima Maria, cum S. Maria Magdalena, & omni comitiua sua nimium desolata. Flebant & discipuli dispersi in turba Iudaica, præ confusione & dolore ex visione spineæ coronæ, quæ sacro capiti Christi Domini ac magistri sui durissimè fuit impressa, clamante iudice coram populo furente. *Ecco Rex vester.*

Ioan. 19.

23. Pensate nunc Christi fideles, si vnquam talem contumeliã & tam acerbissimam pœnã, in aliquo de prioribus sanctis regibus vel prophetis audistis vel legistis, sicut nunc agitur in Domino prophetarum, in rege Angelorum, in præfule omnium sacerdotum, in agno Dei, qui venit tollere peccata mundi, per varia tormèta corporalis supplicij. Ecce qui antea gloriosus effulsit in signis & virtutibus magnis, nunc valde irreuerenter tractatur illusionibus multis, & percutitur virgis ac flagellis. Quem maxime honorare principes debuerant, & pro vero rege ac summo sacerdote suscipere, iam inauditis opprobrijs dehonestant, & corona crudelissimæ punitionis tormentant. Omnia enim in contrarium agunt, præstitis sibi beneficijs multis: & acrius sæuiunt, in auctorem propriæ suæ salutis. Nam pro rosis & lilijs offerunt ei spinas acutas. Pro gēmis & margaritis, dant sibi alapas duras. Pro corona regia, fertū de iūcis marinis. Pro torque aurea, colaphū sine misericordia. Pro stola byssina, albulā fatui cū ignominia. Pro purpura regis, rubicūdi sanguinis guttas. Pro balteo argēteo, lintēū de tenui filo. Pro sceptro regali arundinē vëto agitātā. Pro equo habuit asinū: pro freno, funiculū: pro gladio, virgā: pro scuto

S 2 flagel-

flagellum: pro ocreis, tibus nudas: pro chirothecis, vincula
 in manibus: pro calcaribus auratis clauos ferreos in pedibus: pro
 vexillo bellico, crucem cum titulo scripto: pro lorica, tunicam
 inconfutilem: pro galea, oculorum velamen: pro hasta regis, lan-
 ceam militis: pro mitra pontificis, sudarium nudati capitis: pro
 cathedra doctoris, columnam marmoris: pro scypho, spongiam:
 pro lagena, acetabulum: pro vino, acetum: pro nectare, myr-
 rham: pro medone, fel amarissimum: pro osculo, sputum: pro
 compassione, derisionis iaculum: pro valedictione, receptit ma-
 ledictionis verbum.

24. Præter ista iam dicta audi adhuc alia extremæ desolatio-
 nis grauamina. Nam derelictus est à Patre in maxima angustia,
 quasi non esset filius eius dilectus. Derelictus est ab amicis & di-
 scipulis omnibus, tanquam hospes & peregrinus, Perdidit sodales
 optimos, inuenit hostes pessimos. Amisit sanctum Petrum pro-
 pugnatorem, recepit Malchum Petri accusatorem. Quid plura?
 Pro reddituario, habuit furem: pro secretario, traditorem: pro
 vexillifero, Simonem Cirenæum, qui portauit crucem: pro cu-
 biculario, latronem nequam, qui exprobrauit eum: pro infirma-
 rio, derisorem: pro vestiario, spoliatorem: pro refectorio, fel-
 lis braxatorem: pro dormitorio, sepulchrum: pro lectulo, saxum
 durum in petra excisum. Inter hæc tamen mala in Christum Do-
 minum facta, non defuerunt amicorum pia lamenta: sed late-
 bant, & longè stabant: tacebant, & lugebant. Quia nunquam vi-
 sum est tantum malum in Israël, à die quo natus est Iesus in
 Bethleëm. Facta autem sunt hæc omnia ordinatione diuina pro
 salute nostra, & ad implendum Prophetarum oracula facta. Ecce
 his armis indutus est rex noster Christus Iesus Nazareus, con-
 tra mundi principem pugnaturus, & suo precioso sanguine genus
 humanum redempturus. Certauit vsque ad mortem, vicit dia-
 boli superbiam per humilitatem, mundi sæuitiam per patien-
 tiam, carnis petulantiam per crucis acerbissimam pœnam. Reli-
 quit nobis exempla sancta viuendi, sacra verba bona meditandi
 & contra singula vitia optima dedit remedia ad cauenda peccata,
 & ad aternæ vitæ præmia per crucem consequenda. Cui laus &
 gloria, de omni bono, in caelo & in terra; per infinita seculorum
 secula. Amen.

Aliquot Orationes piæ ac deuotæ, de passione Domini nostri Iesu Christi, quæ huic secundæ editioni accesserunt.

P R I M A.

Oratio ad Patrem leuada infra missam, de oblatione corporis Christi, de merito passionis eius, & de nostra resignatione.

1. **R**ESPICE clementissime Pater de sanctuario tuo, & de excelso cælorum habitaculo, super sacrificium acceptabile tibi. Intuere sacrosanctam hostiam vnigeniti Filij tui, quam offert vultui tuo pro nobis. Ipse est enim summus sacerdos & verus pontifex, qui non alienam hostiam, sed propriam carnem dedit ad immolandum in ara crucis pro vita sæculi. Propitiare ergo mihi peccatori hodie, per hanc salutarem victimam. Esto exorabilis mihi infirmo homini, multum labili & vitioso, qui non sum dignus respicere cælum, neque calcare terram, quoniam te creatorem meum offendi sapissimè, sepius agendo, loquendo, cogitando contra præcepta tua irreuerenter & insensatè: propter quæ omnia meritò incurri grauissimam indignationem tuam, nec non omnium creaturarum accumulavi mihi inimicitiam. Te enim offenso & despecto, iam vtique iusto iudicio omnis aduersatur creatura peccatori. Sed omnipotens & Deus totius consolationis miserere mihi seruo tuo, ex intimo corde pœnitenti & dolenti. Quoniam ex nihilo factus sum, & in peccatis conceptus, vt fragilis homo cecidi. Parce mihi Domine, parce. Da veniam filio prodigo ad te reuertenti de siliquis porcorum, & stanti ante thronum gloriæ tuæ, & postulanti manum misericordiæ tuæ à mane vsque ad vespèram: donec descendat ros gratiæ, & pluuia consolationis super terram cordis mei, quod iam aruit & contabit præ multitudine peccatorum. Propter temetipsum inclina Deus meus aurem tuam mihi, & exaudi verba mea. Mirifica misericordias tuas, qui saluos facis sperantes in te. Scio, quia non propter opera mea facies, si qua fortè videntur: sed propter bonitatem tuam Domine, quæ immensurabilis prædicatur. Amplius autè exaudi me per singulare meritum amantissimi & dulcissimi Filij tui Iesu Christi, qui pro peccatoribus crucifixus est & mortuus, vt omnium peccata sua deleter passione.

2. Recordare alme Pater inæstimabilis charitatis eius, quomodo in mortem tradidit animam suam, vt viuificaret populum suum, qui in nullo sibi pepercit, vt reis & damnatis in æternum

parceres. Meméto amarissimæ passionis eius, quàm grauiæ & indigna suscepit: qualiter ab hora matutina vsque ad exitum suum in cruce pro humano genere laborauit, clamans sanguinis sui effusione pro reconcilandis tibi peccatoribus: vt amicos de inimicis faceret, & de suis profugis adoptionis filios. O summè & venerande & colende Pater, hodie tibi repræsento omnia signa passionis vnici filij tui, cum nostra supplicatione atque suffragio omnium beatorum martyrum, qui eandem passionem specialius imitati sunt. Aspice & cognosce, cuius sunt signa amabilia adoranda per secula. Ecce crux, clauis, lancea, fel, arundo, sponsa, sputa, flagella, corona spinea, sudor, sanguis, alapa, virga, restis, columna, alba vestis, purpura, & incôsutilis tunica. Ista sunt pretiosa ornamenta & regalia vexilla, quibus ad debellandas aëreas potestates processit vnigenitus tuus in nostræ carnis substantia. Ista sunt arma bellica, quibus mors deuicta est, & humana natura redempta. Per hæc igitur benedicta & gloriosa passionis insignia, dimitte mihi omnia peccata mea. Sit mihi hæc veneranda armatura, & decora, contra omnia vitia & tentamenta singularis potentia. Sit mihi quotidianum speculum & dulcissimum animæ meæ solatium tam dolorosum & flebile spectaculum.

3. Suscipe sanctissime Pater gratissimam hostiã oblati corporis filij tui, quam tu ipse tibi preparasti, ac in sempiternum satisfactoriam, dignam atque sufficientem esse voluisti, ad exhauriendâ omnia peccata, tam contracta quàm voluntate admissa. Suscipe me pariter hodie in sancta oblatione, qua nulla sanctior est & præstantior, quæ tibi venerabiliter offertur per manus sacerdotum tuorum diebus singulis pro viuis & mortuis, ac pro cunctis necessitatibus nostris. Proficiat hæc mihi & omnibus orationibus meis commendatis, quorum necessitas & fides tibi nota est, siue iam præsentis, siue absentes huic solemnæ celebrationi existant. Perueniant ad te preces eorum & deuotio, cooperetur illis ad salutem ineffabilis virtus & efficacia sacramenti, quod diuinitus est institutum, non humanitus inuestigandum, sed piè colendū, fideliter adorandum, firmiter credendum, & vsque ad consummationem seculi continuandum. O pretiosissimum & suauissimum sacrificium, quod tibi æterno Patri pro nobis obtulit cœternus filius tuus, factus & ipse hostia vera, viuua, salutaris, vnica, & perfecta: qui erat solus pontifex immaculatus, sanctus & immunis ab omni delicto, non habens necesse prius pro semetipso rogare, & hostiam secundum legem offerre; sed pro debitoribus mortis semel moriens intercessit, non habentibus nec inuenientibus in vniuersa creatura, quid pro delicto suo redderent. Iam igitur non despero, neque vltra desperabo de venia & curatione

xatione peccatorum, quotiescumque etiam me peccatum apprehenderit. Inueni enim, quo lauanus accedam medicum, ad quem sanandus recurram. Scio ubi sit spes mea, & vniuersa consolatio mea. Qui in passionibus & vulneribus Domini mei Iesu Christi, summa salutis totaque ratio spei meae consistit & abundat. Per omnia benedictus sis Deus meus, qui tam magna & immensa diuinæ largitatis beneficia contulisti mihi. Istis namque vehementer me accendis, ad regratiandum tibi & dilecto filio tuo.

4. Sed ô mi Pater fidelissime, quid agam, quia nil dignum in me reperio, aptum dono gratiæ tuæ. Veruntamen bone Pater, cuius sunt omnia dona bonorum, scio, quia nullius indiges, & tamen te parua nostra delectant, si ea deuotè & spontaneè tibi videris offerri. Dabo igitur aliquid, & modicum, quod mihi relictum deperire potest, amoris tuo sacrificabo. Nam tibi oblatum melius mihi manet, & tamen merces futura non deerit tam liberè offerenti. Si auderet quis inhæsitanter se donare tibi, tu te utique redderes illi, fieretque quod ore capitis nostri dictum est: Date, & dabitur vobis. Nunc ergo si digneris accipere, ecce voluntariè meipsum offero, & tuæ dispositioni animam meam & corpus meum fidenter derelinquo. Voluntatem quoque propriam (qua pinguius nil tibi offertur) ex hac hora & deinceps promptissimo corde resigno, quemadmodum dilectus filius tuus Christus Dominus noster suam tibi commisit voluntatem, ut nostram in sua abnegatione obtineret salutem, formam præbens sequentibus se fidelibus breui & pleno sermone, quem dixit: Pater mi, non sicut ego volo, sed sicut tu: fiat voluntas tua.

5. Hoc itaque exemplo vehementer admonitus te inspirante & iuuante, denuo me resigno, omnibus, quæ mundi sunt renuntio. Carnis desideria despicio, omnes actus & nefaria consilia maligni spiritus abiicio, tuo seruitio me despondeo: tibi adherere cunctis diebus vitæ meæ concupisco, iam iamque deuotè id agere instituo. Adhuc verò ut plenius perficiam voluntatem tuam, en meam frangere paratus sum per veram obedientiam, quam tibi in prælato meo teacore exhibere. Eius enim voci cum obedio, tibi veraciter obedio. Ergo illius manibus tanquam paruulus in Christo renatus, qui se Baptista sui manibus humiliter inclinavit, gubernandum me submitto. Fratrum quoque meorum consiliis & sermonibus, tota humilitate & pia charitate libens parebo, quos nimirum sanctiores & longè me sapientiores intelligens, iure meæ imperfectioni præfero. Tibi autem eandem imperfectionem meam cognitam esse sciens in defectibus me accuso, atque sanioris emendationis

280 ORATIONES DE PASSIONE DOMINI.
dationis remedium multa contritione à te exposco: quatenus be-
nevolentissima manus tua, quæ omnem infirmitatem curat, & o-
mnem impotentem roborat, meam indigentiam non relinquat.
Per eundem Dominum nostrum Iesum Christum.

S E C V N D A.

Oratio de recordatione & imitatione Passionis dominice.

1. **D**OMINE Iesu Christe, qui pro nostra salute pati, crucifigi,
ac mori venisti, da mihi passionem tuam doloroso corde
sepius percogitare, & eam constanter posse imitari. Da, vt quid-
quid aduersitatis, grauitatis, vel iniuriæ mihi obuenerit, de manu
tua beneuolenter accipiam, & pro nomine sancto tuo aliquid per-
peti gaudeam, qui tam multas iniurias & pœnalitates innocenter
pro me tolerare dignatus es. Nempe ad dignè rependendam tibi
vicem non possent adæquari omnis hominis maledictiones mihi
illatæ, quanto magis breue vel asperum verbum, seu molestum
aliquod factum sine mordaci cogitatione perferre debeo. Procul
igitur omne murmur sit, fileat indignatio, conquiescat suspicio,
sed magis benigna patientia, humilisque confessio loquantur,
quòd ampliora mereatur iniquitas mea recipere, quam aliquis
mihi possit irrogare.

2. Dehinc queso, vt largam mihi infundas charitatem, quate-
nus plenam indulgentiam & compassionem deuotam, precer &
excusationem debitoribus meis reddam, nec non gratiarum a-
ctiones pro magnis lucris patientiæ persoluam: quoniam tuus
debitor sum in valde multis lugendis excessibus. Exceptis enim
beneficiis, vnde tibi debitor sum in quibuscumque sufficio, imò
vltà quàm sufficio, adhuc reuera pondus peccatorum meorum
præteritorum & quotidianorum grauibus me debitis admonet,
cuius tamen confido vt pars maxima solutionis erit sustinentia
& dimissio iniuriarũ, & supplex oratio pro aduersantibus. Exem-
plum namque mihi reliquisti memoriale, qui pro crucifixoribus
exorasti, ne perirent. Vtinam & pro me peccatore Patrem nunc
exorare digneris, vt dimittat mihi quidquid conscientia meruit,
& adiciat, quod tenuitas mea petere non præsumit. Tu es enim
aduocatus meus iustus & fidelis apud Patrem, qui tuo sanguine
me redemisti, tuoque exemplo ad viam perfectæ humilitatis,
mâsuetudinis & paciētia dulciter inuitasti. A diuina me ergo Do-
mine Iesu spes mea & refugium in die tribulationis, vt non decli-
nem à via patientiæ quacunque aduersitate exurgente: sed ad
te incunctanter recurram pro iuamine & ereptione necessita-
rum mearum. Multa namque sunt huius vitæ aduersa, quæ
susti-

sustinere non est possibile. Ego non sufficio, notum est tibi quando in minimis me probas, nec alium quàm infirmum hominem me inuenio.

3. Quapropter oro te Domine, aperi mihi thesaurum miserationũ tuarum, & illud mirificum maximumque passionum tuarum reuela mysterium, in quo omnium infirmorum & tribulatorum continentur remedia, ex quo etiam sæpe nouellus deuotionem, & deuotus consolationem multam haurire consuevit. O Iesu fons gratiarum: fac intrare cor meum amaritudinem calicis tui, quæ omnem grauitatem mihi conuertat in dulcedinem. Perfora quoque manus & pedes meos clauis charitatis tuæ, vt nec in opere, nec in affectu meo quicquam vanitatis vel carnalitatis vltra viuat. Sed viue tu in me, & ego in te: nihilque mali interueniat, quod nos separet. Nullæ ergo delitiæ, nec vllæ me poenæ soluant à tua dilectione: sed siue ad mortẽ, siue ad vitam vocaueris, quocumque volueris Domine, illuc pergam in nomine tuo. Sapiat mihi beata crux tua, & taliter sapiat, vt meam libenter feram. Suscepi illam spontaneè æternæ salutis intuitu, tamen portare non valeo, nisi continuò manum tuam apposueris. Te verò adiuvante & ducente, leue est onus tuum, fitque planum ac calcabile omne asperum carni. Nunc ó dulcissime Iesu, salus & virtus animæ meæ, confirma me pusillum in hac hora verbis oris tui, & præcipuè in recordatione passionis tuæ me totaliter accende, & ad te intimè trahe; vt cum frequentatione excitationis sapor crescat deuotionis: vt cum debita laudatione, fructus effulgeat piæ conuersationis. Qui cum Patre & Spiritu sancto viuus & regnas Deus, per omnia secula seculorum. Amen.

T E R T I A.

Oratio ad compatiendum Christo, & dilectæ matri eius.

1. FLECTO genua mea ad te Domine Iesu Christe, quem pro me in cruce cerno suspensum. Saluto te ó veneranda imago crucifixi Domini mei Iesu Christi, cuius sanguine redẽptus sum de manu inimici. Salue saluator mundi, qui hanc amarissimam mortem pro me sustinuisti. Peto te dulcissime Iesu, præsta mihi secundum multitudinem misericordiæ tuæ, tibi in omnibus poenis compati, nec non sanctissimæ matris tuæ doloribus intimo cordis affectu condolere, & cum beatissimo Ioanne Apostolo largiter sub cruce flere. Etenim solatiofum mihi nunc fore scias, si possem etiam exteriores lachrimas, præ magnitudine compassionis, coram imagine crucis tuæ fundere, qui pro me precio-

sum sanguinem abundè sapius effudisti.

2. Sed quia à te omne donum bonum, imple hoc desiderium meum ad honorem tuum, vt & memoria sacratissimæ passionis tuæ, cum singulari recordatione gloriosæ matris tuæ, adiuncto semper charissimo discipulo tuo Ioanne eiusdem fidelissimo custode, ex hac hora & deinceps in me feruentius accendatur, copiosius dilatetur, intimius sentiatur, perfectius moribus & vita teneatur. Sit insuper crucifixio tua speculatio mea, dolor matris tuæ consolatio mea, fletus sancti Ioannis intercessio mea. Non sit sine interna compassione mentis, aspectus mortis tuæ tam deformis. Quotiescunque igitur tuam passionem recolo, aut figuratum in Cruce video, da hoc interius cordi meo sentire, quod multis deuotis dedisti experiri. Qui uiuis & regnas Deus, per omnia secula seculorum. Amen.

Q V A R T A.

Oratio ad Christum.

1. **L**Aus & gloria tibi semper sit Domine Iesu Christe, qui pro me peccatore descendere dignatus es de cælis, & arborem ascendere Crucis, ad satisfaciendum pro peccatis meis, in qua nudus & toto corpore vulneratus tanquam vilissimus latronum inter latrones pependisti: qui es speciosus forma præ filiis hominum, verus Dei filius, rex regum, & Dominus angelorum. Benedictio & claritas, gratiarum actio, & vox laudis tibi sit agne Dei mitissime: quoniam dignus es accipere omnem honorem, propter passionem mortis & multimodam quam passus es in cruce confusionem. Accipe igitur humiles has laudes, deuotas gratias, mentales genuflexiones, & pia oris mei obsequia, pro summa & immensa charitate mihi in passione tua ostensa. Reuera tibi gratias agere teneor pro omni quod uiuo, quod sapio: sed multo intentius & copiosius, quòd tuo pretioso sanguine redemptus sum. Magna bonitas, quia me non existentem condidisti; sed maior charitas superlucet, quòd perditum reformasti. Et si in te bonitas & charitas æqualis ac vna semper fuit, mihi tamen charior & utilior visa est charitas, quæ ita superabundauit.

2. O quanti me existimasti, quem tam charo commercio redemisti. Dedisti certè preciosissimū quod habuisti; nam te preciosus nihil est, & ecce te totum pro me tradidisti. Quapropter obsecro te benignissime Iesu, fons bonitatis & charitatis, vt hæc à memoria mea non defluant: sed semper imago crucifixi corporis tui mihi resplendeat, & singula plagarum loca amorem tuum cordi meo profundè imprimant, signa enim sunt validissimæ dilectionis tuæ ad me. Nam omnia hæc pro me suscepisti, pro te au-

tem

tem nihil horum merueras, qui peccatum non fecisti, nec maculam quidem peccati contraxisti; in quo dolus non est inuentus, nec causa mortis, sicut pro te loquebatur Pilatus. Sed ideo oblati es, quia tu ipse voluisti, qui ad redemptionem totius mundi te missum cognouisti. Innocenter ergo passus es, & atroci crucis supplicio interemptus: sed tamen infructuose non es mortuus, quia per crucem & per mortem tuam omnes liberati sumus. O beata & nimium amabilis Crux, arbor decora atque salutifera, in qua pependisti vita mea pro me mortua: ut mortem occideres, & vitam mihi donares. O quam felix & preciosa mors ista fuit, quæ mortis auctorem vicit, infernum exorsu spoliavit, paradisi ianuam referauit. Benedicta sit passio tua Domine Iesu Christe, crux tua & mors tua, quæ antiquam parentum nostrorum maledictionem in caelestem conuertit benedictionem. Benedicta sint omnia membra tua, in quibus passus es: & omnia vulnera tua tibi inflicta, æternaliter sint benedicta. Nam ipsa sunt mea maxima medicamenta, contra quolibet vitia, & optima solatia inter aduersa.

3. Iesu bone, dulce est tecum esse in Cruce, quod magis opto habere, quam omnes solationes naturæ. Melius est mihi tecum esse in magnis doloribus, quam sine te in summis mundi honoribus. Oh mihi est, quod patior, cum te in cruce contemplor. Sub hac sedebo & lugebo, considerabo & pensabo, quanta passus sit pro me Deus meus. Multi Sancti multa passi sunt, sed tu sancte sanctorum amplius. Nam tenerrimum & dignissimum corpus tuum, à summo vsque deorsum; multiplicibus plagis & vulneribus erat dispunctum. Quæ etsi Euangelistæ non recitant, quibusdam tamen deuotis fuisse reuelatum multi affirmant, sicut his duobus versibus continetur.

Septuaginta quinque, quater centum, millia quinque:

Tot fertur Christus pro nobis vulnera passus.

Benedictum ergo sit semper sanctissimum & preciosissimū corpus tuum, sanguineis guttis ornatum. Nam variis incisionibus venarum perforatum, suæ effusionis non potuit tenere modum. Verè tu es dilectus meus candidus & rubicundus, electus ex millibus. Candidus in virgine, rubicundus in cruce, electus in paternæ gloriæ ^{† concessione.} corpora sanctorum sanctificans, omnes electorum animas à peccatis emundans. Aue nunc sanctissimum corpus dominicum, natum ex Maria virgine: verè passum immolatum in cruce pro homine: sepultum ab hominibus in corde terræ, resuscitatum à Deo tertia die.

4. Preciosum est mihi hoc venerabile corpus tuum, Spiritus sancti

sancti operatione de purissimo sanguine Virginis Mariae formatum: sed pretiosius mihi efficitur, quia pro me tam deformiter est in passione martyrizatum. Non mihi sordet facies tua, olim tam amabilis, nunc autem tam contemptibilis & penè incognoscibilis effecta, propter immunda sputa & validos percutientium ictus, ac irreuerendos capillorum tractus, cum velatione illudentium, & multa ignominiosa tibi improperantium. O gloriosa facies Dei mei, quam Angeli videre desiderant; & quæ prius quandoque refulsisti in monte Tabor, vt sol, quomodo nunc sic denigrata es, vt nulla, in te appareat species neque decor? Propter me denigrata es inclyta Dei facies in terris, vt dignus efficerer contemplari diuinam faciem tuam in caelis. Ergo illa foeda consputio formosi vultus tui, lotura & purgatio facta est scditatis anime mee. Insuper & omnia, quæ passus es, pro mea satisfactione & redemptione gesta sunt. Erit itaque summa sapientia mea ista meditari, & configurari in carne passo. Expoliatus es conditor orbis terra, vt ego vestimentis induerer perennis gloriae. Denudatus es, vt me ab omnibus quæ mundi huius sunt nudarem, & te sine retardatione sequerer. Illusus es, vt me ab illusione daemonum eriperes. Contemptus es, vt me doceres amare contemptum & abiectionem hominum. Accusatus es, ne me leuiter excusarem: sed quam multa falsa pertulisses cogitarem. Condemnatus es, vt æternam damnationem euaderem. Ligatus es, vt à peccatorum vinculis absoluerer. Flagellatus es, vt æterna flagella cum reprobis non sentirem, & temporalia flagella cum electis patienter ferrem. Coronatus es spinea corona, vt ego immarcescibili coronam dignus essem coronari: si tamen tibi compatiar, tanquam membrum suo conforme capiti. O rex æternæ gloriae, quam acutam & despectam coronam pro me vilissimo peccatore portasti. Et quomodo possum sine ingenti cordis dolore cogitare benedictum caput tuum spinis obsitum, arundine percussum, ac omni populo in derisum ostensum?

5. Eductus es extra ciuitatem Hierusalem ad crucifigendum, vt me reduceres in caelestem Hierusalem ad perpetuè iustificandum. Crucem proprijs humeris baiulasti, vt me ipsum abnegare, crucem tollerem, & post te venirem. Affixus es cruci, vt mihi mundus crucifixus esset, & ego mundo. Eleuatus es toto corpore à terra, vt ego toto corde eleuarer ad superna. Aceto & felle potatus es, vt peccatum quod gustu vetiti cibi in mundum venit, amaro poculo expiaret; & vt tuæ felleæ potationis inter epulas recordarer. Derelictus es à Patre in crucifixione, ne ego desperarem in tentatione vel gratiæ subtractione. Derelictus es etiam à discipulis tuis, vt spes mea non figeretur in hominibus.

Com-

Compassus es tamen cordialiter matri & discipulorum infirmitati, vt proximorum semper condolerem necessitati. Pro crucifigentibus rogasti, vt ego in me peccantibus benignè indulgerem, & tibi omne iudicium committerem. Post hæc testamentum fidele statuisti: nam animã Patri, matrem discipulo, discipulumq; matri commendaſti: vt & ego instante mortis articulo, animam meam tibi commendarem; & sanctissimæ matris tuæ præsentiam specialiter inuocarem. Cuius clementiam humiliter inuoco, vt cum beato Ioanne Apostolo tuo & cæteris sanctis N. N. mihi assistere dignetur morienti, sicut tibi assistit in cruce pendenti. Enimvero tuus fuit eius dolor, & tuus dolor nihilominus eius erat, cuius cor compassionis gladius penetrauit. Cumque vidisses matrem & discipulum stantem quem diligebas, nequaquam descendisti de Cruce propter eos, scilicet in obedientia Patris tui vsque in finem permanisti: præbens mihi exemplum perseverandi in via & in lege tua, quam nunc relictis parentibus & amicis cœpi ambulare. Ambulabo in ea duce gratia tua, & si persevera- uero tecum, erit sine dubio merces mea æterna.

6. Sicut ergo tu Domine Iesu, nec propter matris tuę fletus, nec propter Iudæorum opprobria cõsensisti de Cruce descendere: sic nec ego moueri debeo cuiusquam blando sermone vel consilio, aut etiam vano terrore contrariorum à statu sanctissimæ seruitutis tuæ: sed tecum uiuam, tecum moriar in cruce: nec mihi contingat parcere animæ meæ propter te, qui animam tuam pro me posuisti, vt non perirem in æternum. Inclina itaque nunc ad me caput tuum, in signum præcipui amoris: & ego cor meum ad te, in signum intimæ compassionis: & simul moriatur anima mea cum anima tua, vt ubi tu es, illic sit & ipsa; nunc per desiderium, post per præsentiam & beatificam fruitionē. Aperi quoque mihi latus tuum ad pausandum in eo. Ideo enim apertum est, vt ego intrarem, & ab æstibus vitiorum curarer. Profluit ex eo sanguis & aqua; aqua, vt lauarer à contractis maculis & priuatis; sanguis, vt redimerer à iugo diaboli & pœnis inferni. Eia suscipiã te iam de cruce cum singulari reuerentia. Ponam te dulciter inter brachia mea, qui non habuisti, ubi caput tuum reclinares, dispunctũ corona spinea. Plangam te quasi vnigenitum Patris, & primogenitum virginis matris, antequam ponaris in monumento ab oculis meis: & considerabo omnia quæ fecisti, docuisti, & passus es in mundo, ab hora natiuitatis tuæ vsque ad horam mortis & sepultura tuę. Exinde mihi sit tua reuerenda sepultura, omnium mundanorum perfecta clausura. Hic requiescam, hic habitem, hic cunctis tumultibus exclusis tecum sepeliendus ingrediar; uti tibi soli vnitus, toti mundo mortuus sim ac sepultus. Amen.

QVIN-

QVINTA.

Oratio ad Christum.

1. **S**CRIBE Domine Iesu Christe vulnera tua in corde meo, preciosissimo sanguine tuo: vt in eis legam tuum dolorem & tuum amorem, ad omnia terrena & ad omnia aduersa pro te libenter sustinenda. Fac me (quæso) participem sacrae passionis tuæ & acerbissimi doloris, quem sustinuisti in graui & longa appensione crucis. Tunc enim benedictæ manus, ab impijs concluduata, & speciosissimi pedes tui ligno durissimo sunt affixi. Tunc enim totum corpus tuum ita extensum est, vt omnia ossa tua dinumerari possent. Tunc denique, postquæ emisisti spiritum sanctissimum, latus tuum lancea militis tam validè perforatum est, vt continuè exiret sanguis & aqua, in redemptione totius mundi.

2. O inestimabilem charitatem, vt damnatum seruum redimeres, temetipsum tantis supplicijs exposuisti; & innoxiam mortem, ne eternaliter morerer, libentissimè suscepisti. Ego Domine peccaui; ego hoc grande peccatum feci; ego sum reus omnium vulnerum tuorum. Quid igitur retribuam tibi, pro omnibus, quæ retribuisti mihi? Si dederò me, & omnia mea, quæ vnquam habui & habiturus sum, pro charitate hac maxima, quam fecisti mecum, quasi nihil esset. Etsi tradiderò meipsum tibi in perpetuū seruum, non poterit dignum esse precium. Insuper si totum mundum haberem, ipsumque dare possem, adhuc non esset digna retributio, pro minima gutta pretiosissimi sanguinis tui, quem pro me in cruce effudisti. Vna enim gutta pretiosissimi sanguinis tui, vniuersum mundum expurgare potuisset. Veruntamen non sufficit amor tuo dare congruentiam satisfactionis, sed ex abundantia expendisti pretium, quo totum mundum saluare decreuisti, in quo etiam mihi spem vnicam reliquisti. Nam ex quinque corporis tui vulneribus, voluisti largissimè emanare dulcedinem charitatis tuæ, quam ab æterno habuisti cum Patre absconditam, sed etiam specialiter passionis tempore in Cruce moriens reuelasti.

S E X T A.

Gratiarum actio.

1. **G**RATIAS itaque nunc refero tibi benignissime Iesu, pro omnibus doloribus & opprobrijs, pro vniuersis quoque rubicundis vulneribus tuis, quibus repletus es à planta pedis vsque ad verticem, pro mea reconciliatione & reductione in æternam gloriam tuam. Sed heu Domine, quia dignas tibi referre gratias non

non sufficio. Siquidem tam excellens & pretiosa est sanctissima passio tua, vt si omnium creaturarum etiam virtutes haberem, adhuc plenè tibi regratiari nequaquam sufficerem. Excedit enim omnium hominum merita & vota: superascendit omnium creaturarum dignitatem. Attamen, ne omninò ingratus sim, saltem in modico regratiari tantæ charitati & tam amaræ passioni tuæ desidero per verba deuotæ orationis & meditationis, quæ tu inspiraueris, & cordi meo sapida feceris: quatenus & ex hinc fructus multiplex proueniat animæ meæ, atque tibi gratiarum actio cum perfecto amore resultet sine fine. Memento mei Domine Iesu in regno tuo, qui latroni confitenti in Cruce respondisti: *Hodie mecum eris in paradiso.* Amen.

FINIS ORATIONVM.

Plures huius argumenti orationes inuenies Tomo secundo, in opusculo septimo breui.

VIGESIMA-OCTAVA.

In festo palmarum de processione Christi, & sex generibus hominum obsequentium Christo.

P *Veri Hebræorum tollentes ramos oliuayum, obuiauerunt Domino. Matth. 21.*

Contemplari delectat in præsentī festo palmarum, solemnem sanctæ Ecclesiæ processionem, nec non deuotionem populi Iudæorum obsequentium Christo, cum gaudio magno & honore. Nam quod Iudæi olim corporaliter Christo exhibuerunt in carne viuenti, nos spiritaliter eidem debemus exhibere iam in cælo regnanti. Et tantò affectuosius hoc agere decet cum hymnis & canticis deuotis, quanto interiora cordis nostri obsequia Deus plus diligit, & in supernam Hierusalem nos perducere cupit. Propter hoc enim maximè venit in terras, vt terrarum incolas reuocaret ad cælos. Propter hoc properauit ad locum passionis, vt nobis pararet sedem felicissimæ mansionis in cælis. In cuius signum etiam afinam & pullum sibi adduci præcepit, & modestè equitando in Hierusalem ciuitatem terrestrem eos perduxit, quæ cælestis beatitudinis imaginem continet: vt nos speremus per Christum reducendos in vitam æternam cum Angelis sanctis: qui animale corpus nostrum suscitabit de puluere terræ, & immortalitatis gloria induet in futura iustorum resurrectione. Et ad hoc promerendum quis dignus esse poterit? Perfectò qui se humiliauerit sicut paruulus in numero puerorum Hebræorum; & factus fuerit tanquam pium iumentum sub pedibus Christi; paratum se exhibens omni loco & tempore.

ad

ad beneplacitum Dei. Quicumque enim se mitem & humilem inter fratres suos exhibuerit, & quasi rudem asinum & inutilem seruum se reputauerit propter aliquod vitium, aut ineptitudinem quam in se conspicit: hic per humile sentire suum Christo magis placet & propinquior erit, quam superbus ille Phariseus, qui tanquam equus turgidus de bono opere se extollebat. Excusabilior est simplicitas asini, si errat; quam peruersitas equi superbi, qui recalcitrat. Elegit ergo Christus asinum ad sedendum, propter mansuetudinem: recusauit equum, qui hinniret & alios morderet. Sic etiam nunc Christus simplicem & humilem ad seruendum sibi assumit, & iugum sanctæ religionis dorso eius imponit: ut per legem vitæ & disciplinæ, recto & plano itinere pergat in Hierusalem caelestem post mortem.

2. Considera itaque, quales quantasque virtutes in hac processione Christus nobis per suam humanitatem ostendit; qui cum summus esset, & diues ac potens super omnes, (utpote verus Dei filius secundum diuinitatem) non tamen excellentiam maiestatis coram populo ostentauit foris per apparatus secularem, sed cum multa humilitate & mansuetudine ad rebellem sibi perrexit ciuitatem. Hic est rex noster, quem Ioannes Baptista prædicauit agnum esse venturum in mundum; qui pro salute generis humani venit ad locum passionis, ut perficeret opus nostræ redemptionis, sicut reuelatum fuerat sanctis Patriarchis & Prophetis. Non declinauit à facie inimicorum suorum, nec abhorruit locum sanctum propter malitiã populi; sed cum maxima charitate & pietate accessit ad inuidos & passionatos, ut mitigaret commotos; in super pro eorum excessibus & malis futuris doluit & fleuit. Non attendit ad plausum & laudem hominum, sed ad futura pericula perfidorum habuit oculum apertum, ita dicens ad securè lætantes: Quia si cognouisses & tu, quæ tibi imminet, utique magis doleres & mecum fletes. Nam cor sapientis, ubi tristitia: cor autem stulti, ubi lætitia. Per tristitiam enim corrigitur animus delinquentis, & per lætitiã dissoluitur sæpè status religiosæ mentis. Et tanto longinquior fit homo à Deo & frigidior in seipso, quanto occupatior & diuturnior in negotio externo. Dedit ergo Dominus consilium bonum his qui in honore sunt & reputatione hominum, ac societate delectantur amicorum, quatenus oculos à præsentibus auertant; & quam repenti hæc friuola gaudia transeunt, intenta cogitatione perpendant. Quapropter ad opera Christi hodie gesta animus distractus recurat, omnes seculares occupationes abiiciat, flores bonarum cogitationum de scripturis sanctis assumat; & cum internis exercitiis quasi cum palmis virentibus caelesti regi occurrere festinet. Quod si aliqua exterior

*Deut. 18.
Eccles. 7.*

ra ad festum pertinentia videat vel per cantum audiat; non ibi tantum remaneat, sed quid salutaris mysterij in his latet, diligenter inquirat.

3. Notandum ergo, quod in hodierna processione Christi, sex genera bonorum inueniuntur, qui Christo venienti per aliquem actum pietatis obsequuntur. Aliqui præcedunt, aliqui sequuntur; aliqui ramos cædunt, aliqui vestimenta prosternunt; aliqui portant, & aliqui iuxta regem ambulant. Nemo hîc ociosus stat, nemo fabulis intendit; vnusquisque locû suum tener, officium suum quilibet lætanter impendit. Mysticè autem & moraliter hæc pulchrè possunt intelligi, & ad fidei instructionem & morum disciplinam ita interpretari. Igitur qui Christum præcedunt, Patriarchæ sunt & Prophetæ; qui plura de Christo mysteria populo prædixerunt, & magno desiderio Christum videre desiderauerunt. Qui verò Christum sequuntur, discipuli eius sunt, & alij fideles per Christum conuersi; qui relictis facultatibus suis & mundi curis, Christum perfectè imitati sunt, & alios multos verbo & exemplo ad bene viuendum traxerunt. Qui autem ramos de arboribus cædunt, rectores sunt ecclesiarum & prædicatores verbi Dei per orbem terrarum; qui de libris sanctis & tractatibus doctorum, pulchras & viles sententias, tanquam flores & frondes arborum studendo colligunt; quas postmodum in Ecclesia prædicando coram populo fideliter exponunt. Et ne infirmi seu rudes auditores, in via pedes suos ad lapidem scandali, propter duritiam præceptorum offendant: idcirco ad complanandum iter vitæ cælestis, boni doctores multa exempla sanctorum, quasi flores rosarum & lilia conuallium, proferunt: nunc martyrum patientiam, nunc labores confessorum, nunc virginum pudicitiam allegantes. Qui verò vestimenta sua in via prosternunt, sunt boni dispensatores rerum temporalium; qui pauperes & mendicantes cibo ac potu reficiunt, ne in via propter labores quotidianos deficiant. Isti ergo de his, quæ sibi superfluent, & tam de vestibus quàm de burfis necessaria aliqua extrahunt, quæ nudis & indigentibus misericorditer tribuant: quatenus per eleemosynas terrenas pro Christo oblatas, æternas mercedes in regno Dei recipiât post corporum sepulturas. Fuerunt olim multi in sancta Ecclesia ita feruenter ex diuino amore accensi, qui non solum exteriora & temporalia bona pauperibus dederunt, aut ex voto omnia reliquerunt; sed etiam in tempore persecutionis, corpora sua pro fide Christi ad diuersa supplicia tradiderunt. Isti certè in via Dei & processione Christi, præ cæteris contemptoribus mundi, corpora sua veluti animarum suarum iadumenta, & onera grauâtia, prostrauerunt & abiecerunt in terra ab hominibus malis calcanda;

T

da;

da; vt perpetuas coronas in cælestibus gaudijs recipere cum Angelis sanctis, pro omnibus tormentis sibi temporaliter illatis. Qui autem Christum portant, asina sunt & pullus, habentes quidem super se vestes Apostolicas, sed ad Christi imperium procedentes. Per hos designantur boni & deuoti religiosi seculo renuntiantes, qui per doctrinam Apostolorum ad Christum vocati, monasterium intrant, iugum eius suauè & onus leuè super se regulariter tollunt, castitatem amantes, obedientiam seruantes, & sub disciplina prælatorum viuentes: frenum silentij in ore tenentes, & dorsum suum ac collum ad correctionem, sub virga humiliter incuruantes: & hæc omnia propter Christum, qui eos de seculi vanitate vocauit, ac suo seruitio mancipauit, piè & libenter per totius vitæ suæ tempora supportantes.

4. Qui verò in via iuxta regem ambulant, Apostoli sunt; & in vultum eius raptim ex latere vident. Isti sunt viri contemplatiui à mundanis actibus penitus segregati; solitudini & silentio maximè dediti, orationi, lectioni sacræ, meditationi frequenter intendentes; & per crebra suspiria ad cælestia æstuant, summo desiderio Christum in gloria sua videre cupiunt: atque ex speciali gratia intimè recollecti, & supra se, quandoque in spiritu subito leuati, faciem Christi quasi ex latere modicè contemplantur. Nam præ magnitudine dulcedinis eius, omnia visibilia & condita bona, tanquam nihil & nullius momenti arbitrantur, despiciunt; & abijciunt omne, quod à summo bono retrahit, & vocationem Dei impedit.

5. Ex prædictis collige, quòd duo sunt ordines laudantium Dominum; vnus qui præcedit, alius qui sequitur Christum. Et hi omnes vna voce concorditer cantant, omnes Christum in carne venisse prædicant; & Christum regem ex semine David natum confitentur. Per istos cantores cõgruè designantur ministri sanctæ Ecclesiæ, ad psallendum & celebrandum diuinũ officium ordinati, qui de historijs veteris ac noui Testamenti, post hymnos & alia cantica ad laudem Dei edita, certis temporibus resonant; & alacri corde & ore canentes, ad cælestia promissa se & alios erigere student, ne ex tædio & labore præsentis vitæ fatigati, à peruentione cælestis Hierusalem tardentur; quòd nos hodie Christus rex Israël conditor noster, sponte præcessit per crucem. Vnusquisque pro suo statu & ordine & officio, propriam mercedem accipiet secundum suum laborem. Debet ergo quilibet fidelis seruus Dei, siue clericus sit, siue monachus tonsuratus, aut Sacerdos beneficiatus, multum diligens esse & alacer, ad cantandum in Ecclesia in conspectu Christi & Sanctorum; & capiat exemplum

emplum de pueris Hebræorum, qui Christum laudabant excelsa voce, vsque in altissima cælorum. Quoties namque clericus seu monachus minus viuaciter in choro psallit, aut vocem subtrahit, vel etiam vanis phantasijs occupatus aliena reuoluit, & ad singula verba diuina negligenter attendit: toties preciosam margaritã de corona capitis sui perdit, & pulchram ac bene redolentem rosam, de sanctuario Dei ab inimico furari & exportari permittit. Caueat ergo religiosus choralis, Christi titulo insignitus, ad psallendum & orandum à Deo deputatus; vt quàm citò ad horas canonicas pulsatur, ne tardè ad chorum veniat, ne cùm tædio ac vaga mente ibi consistat. Ne fortè hostis versipellis latenter intreret, & psalmum de ore vel sensum de corde tollat. Ne meritum sancti laboris per incuriam perdat, & Christum ac Angelos sanctos offendat, eo quòd debitum suum malè persoluit. Hæc pro laude & cantu bonorum puerorum, ad excitandam deuotionem omnium religiosorum.

6. Sed iam vterius libet inspicere habitum & apparatus humilis regis nostri, super pullum asinæ sedentis; qui cùm esset in medio populi gaudentis, non risum ostendit, sed fleuit. Nusquam in tota veteris Testamenti pagina, inuenio aliquem de regibus Israël vel Hierusalem tam humiliter equitantem, aut sine armis bellicis & tubis sonantibus, contra hostes properantem. Nusquã etiam in tota vita Christi tale aliquid gestum reperio; quale nũc hodierna die Saluator noster coram tanta multitudine concinẽtium populorum gessit. Ideoque stupendum nimis tam insolitæ rei factum. Legitur denique, quia Iesus frequenter ibat per ciuitates & castella, prædicando verbum Dei, etiam ex itinere fatigatus fuit: sed tamen non percipio, quòd alicuius iumentum obsequium sibi adhibuit, vt commodius sederet, aut citius ad locum optatum perueniret. Sed quis cognouit sensum Domini, aut quis consiliarius eius in hoc factò fuit? Credo, & aduerto istud diuinum esse consilium, vt impleretur sacrum Prophetæ verbum diu ante prædictum: quia in humili habitu & spiritu mansuetudinis, rex Israël Christus erat venturus. Multi fortè ignorabant, de quo Propheta dicebat. Sed quando Christus per semetipsum opere compleuit, quod Propheta prius verbis ad litteram expressit; tunc indubitanter creditum est & bene intellectum, quia de eo scriptum erat: *Et hæc fecerunt ei, vt beatus Ioan. 12.* Ioannes testatur. Venit ergo Christus rex, regum Dominus, non in manu potenti ad terrendum homines, sicut faciunt seculares principes: sed ad dandum exemplum humilitatis, per quam facilliter tenderent ad cæleste regnum. Est enim magna distantia inter regem cæli & mundi, inter pauperem Christum

3. Reg. 1.

& diuitem Salomonem. Nam Salomon regnaturus in Hierusalem positus est super mala regis David: Christus autem pugnaturus contra diabolum, sedebat super pullum asinae. Ascendit ille tubis sonantibus, iste pueris canentibus. Ille letatus est regalibus phaleris indutus, iste fleuit propter periculum ciuitatis, in qua regnauit David triginta tribus annis. In quo quidem facto se a genus David pertinere monstrauit: qui patrum suorum hereditatem vendicans, templum Salomonis intrauit: quod etiam gloriosis signis & doctrinis illustrando honorauit, aegros sanando & populum docendo. Vnde & populus in aduentu Christi regis sui, multum congratulans clamabat: Benedictum, quod venit regnum patris nostri David: Osanna in excelsis.

7. Sed mirum videtur, quomodo populus simplex & indoctus de tam paupere rege non erubuit, nec de vili habitu suo offensus fuit. Nihil enim in eo de regia nobilitate foris clauit, sed sicut antea nudis pedibus & intecto capite incedere consueuit, ita nunc sine ornatu regio in urbem regiam pergit. Nec in eo scandalizati sunt, quia pauper aduenit: sed mentis oculos ad signa deitatis fixerunt, & plus de simplicitate habitus aedificati sunt. O Hierusalem, intuere humilitatem regis tui, & mansuetudinem, & iustitiam, atque paupertatem, super cunctos reges terrae. Quia ecce venit sine armatura virorum fortium, sine sonitu tubarum, sine equis & mulis, sine gladio & lorica, sine clypeo & lancea, sine arcu & sagitta, sine corona aurea, sine mitra, sine insula, sine cingulo, sine pallio, sine pileo, sine caputio, sine ocreis, sine freno, sine calcaribus, sine vexillo, sine sceptro, sine omni tumultu seculari & pompa militari. Omnia enim ista ad eius curam & usum non pertinent, qui contemptum mundi verbo & exemplo praedicare veniebat. Assumpsit autem in equitatu suo animal vile & subitigale, in signum paupertatis & innocentiae: ut ex humili gestu simplicius & amabilis magis appareret, quam rex terribilis & Dominus austerus. Associauit sibi pauperes & inermes homines, dimisit diuites & potentes: quia regnum suum non erat de hoc mundo, sed de caelo ab aeterno. Habuit multa contraria terrenis regibus & principibus: quia venit vocare humiles & pauperes, quales erant eius discipuli, quibus promisit dare regnum Dei, quod nemo poterit eis violenter auferre. Ad quod nos perducere dignetur per gratiam suam Iesus Christus, saluator mundi, rex gloriae: qui est super omnia Deus benedictus in saecula. Amen.

VIGE-

VIGESIMANONA.

*De equitatu Christi, non in curru Pharaonis, sed in asello
humilitatis.*

1. **I** Te in castellum, quod contra vos est: & statim inuenietis asinam *Matth. 21.*
alligatam, & pullum cum ea. Soluite, & adducite mihi. Quid est
hoc dulcissime Iesu, rex meus, & Deus meus: quod discipulos
tuos pro asino mittis, & non pro aliquo equo; ad obsequendum
tibi in via ista, quam sæpe nudis pedibus ambulasti? Cur te pau-
perem & inopem in omnibus ostendis, cuius sunt omnia in celo
& in terra, tam homines quàm iumenta? Cùm natus esses in
Bethleem Iudæ, non grande palatium quæstisti, sed vile stabulum
ad commorandum, & angustum præsepe ad quiescendum: &
nunc pergens in Hierusalem, mittis pro asino tibi breuiter con-
cedendo. Miror nimis & condoleo paupertati tuæ, quod rex om-
nis terræ ita innocenter agis, & sine regali habitu procedere ge-
stis. O Deus, nõ erat aliquis ex omnibus amicis tuis in Bethania
& in Bethphage, quæ currum tibi præpararet, aut equum vnũ con-
cederet: vt vel sic hon estius in Hierusalem equitares, & asinum
istum relinqueres: Quis ex regibus sic fecit? Legitur in libris Re-
gum, quod Salomoni adducebantur multi equi de *Agypto* ma- *3. Reg. 10.*
gno precio empti: & quomodo accidit, quod nec vnus equus re-
mansit, ad vsum aduentus tui? Rarum & nouum spectaculum, à
seculo inauditum, regem seculorum in toto exercitu suo non ha-
bere vnum equum, ad equitandum per breue spatium: sed tan-
tum pullum asinæ, super quem nullus hominum sedit; qui nec
fellam ad sedendum habuit, nec frenum ad tenendum. O mira
Dei clementia! sessor aselli fieri dignatus est author seculi, cùm
ad inclytam pergeret Hierosolymam.

2. Sed multæ sunt causæ, & valde rationabiles & virtuose, qua-
re asinum conscendit, & non equum. Egit hoc Christus sapientia
Patris, vt prophetia de aduentu suo impleretur non tantum verbis
mysticis, sed etiam aliquo exteriori facto monstraretur homini-
bus pro testimonio dando. Exemplum etiam maximum in hoc
dedit veræ humilitatis & sanctæ paupertatis, ad comprimendam
hominum superbiam & auaritiam: qui in honoribus & diuitijs
ac magna familia delectantur, quærendo gloriam temporalem
& cõmoda deliciarum. Si enim rex noster Dominus Iesus Chri-
stus in comitatu suo pulchrum equum habuisset, quis tam pau-
per esset, qui equitare non ambiret, & diceret, quia Christus sic
fecit? Quare ergo mihi non licet? Proni sunt enim sensus homi-
num in malum, & ferè omnes anhelant ad altum statum. Nunc

autem Christus rex humilis & mansuetus, contentus fuit venire in asino, sicut prædixit Spiritus sanctus de eo, qui super humilem & quietum requiescit, & colla superbiorum & sublimium propria virtute calcatur; qui dorsa regum subuertit, ac mentes peruersas & fictas declinat. Rex igitur noster, Deus ante secula, & homo natus in fine seculorum, talē se voluit hominibus exhibere in omni verbo, actu & gestu suo, à natiuitate vsque ad horā mortis: vt esset omnibus exemplum virtutis & sanctitatis, tam subditis quam prælatis. Ostendit viam veræ humilitatis in apparatu magne paupertatis, per quam ad cælestem Hierusalem recto itinere posset ascendere etiam quilibet pauper, sine equo, sine curru, sine asino, sine mulo, sine pera, sine pecunia, sine prælatura, sine bysso, sine purpura. Siquidem huius sancti itineris, ipse ductor, comes & præcessor; ipse tutor & gubernator, qui à Patre missus venit in hunc mundum, vt planam & leuem faceret viam humilitatis, qua securè venitur ad cælum.

3. Attendant hæc pauperes, & lætentur: audiant mites, & confortentur: quia ad consolationem pauperum rex noster Dominus Iesus Christus, cum esset diues & omnium princeps, pauper pro nobis factus est & patiens: vt sua paupertate nos diuites faceret in gratia, & de exiguis magnos in gloria. Ipse igitur in similitudine pauperis venit ad homines, pauper vixit inter homines, pauper obiit pro hominibus. Non habuit ciuitatem, neque castrum, neque domum propriam in hæreditatem præclaram: & tamen à pauperibus & simplicibus hodie honoratus est, & rex Israel alii vocibus appellatus. Denique, vt cunctis mundi principibus paupertatis suæ nobilitatem innotesceret, atque amabilem faceret, pro equo superbix habuit pullum asinæ; pro ducibus & militibus, pauperulos discipulos, piscatores indoctos; pro armigeris & scutiferis, populos simplices, sutores & textores: pro cantoribus & tubicinis, pueros innocentes, osanna clamantes: pro gladijs & fustibus, ramos de palmis & oliuis: quæ erant signa lætitiæ & pacis, non pugnx neque litis. Venit itaque Christus rex nobilis & pacificus æterni Patris vnicus & dilectus filius; pacem cupiens reformare inter Deū & homines, inter Angelos & peccatores, inter Iudæos & Gentiles. Noli ergo timere filia Sion, sed gaude & letare Hierusalē, ciuitas sancta: quia nō venit te castigare, sed pro peccatis tuis orare: non legē soluere, sed adimplere: non locum destruere, sed à diabolica potestate eripere: non contendere verbis, sed instruere moribus: non aliquem opprimere per potentiam, sed saluare per clementiam: non querere vindictā pro iniuria sibi facta, sed venit pati crucem & mortem pro iniquitate commissa. Intellige ex miraculis eius, quantum eminent

sanctis omnibus Patriarchis & Prophetis. Et crede, quia verè est Dei filius. Patri coequalis, pro salute mundi ex virgine natus, pro redemptione omnium moriturus.

4. Considera ex operibus humanitatis eius, quia mitis est & humilis, gloriam mundi spernens, opprobria sustinens, pro malis bona retribuens. Ecce, qualis ipse, tales & serui eius. Elegit milites & barones ornatos virtutibus, non vestibus preciosis: qui sciunt contra diabolum orando certare, carnè ieiunando subiugare, & seculi diuitias & honores contemnendo vincere; sicut ab ipso didicerunt, & alios multos spiritualiter bellare docuerunt. His adiuncti sunt boni pueri, à malitia & cõtentione alieni, cãtantes & laudantes nomen Domini, quoniam magna est gloria Domini. A maiore enim vsque ad minorem, omnes in laude & gratiarum actione versantur; atque in conspectu & aduëtu regis sui, exultant corde, plaudunt manibus, tripudiant vocibus alius, benedicentes Deum super omnibus virtutibus & signis, quæ viderant & audierant de Christo rege in sinibus suis. O quã stupenda & laudabilis fuit ista deuotio, quã iucunda mentis iubilatio, cum humilis Iesus æterni regis filius, deducitur à pueris innocentibus in templum Salomonis, & in locum tabernaculi admirabilis. Vbi in figura suæ benedictæ passionis, offerebatur hostiæ pecuales à sacerdotibus Moysaica legis; qui tamen non potuerant perfecte quæpiam mundare à delictis, secundum iustitiam carnis, sed secundum fidem offerentium, de spe in Christum donandæ salutis, firma expectabatur remissio & cõsolatio humanæ redemptionis. Nam post istam processionem, & magni honoris exhibitionem, paucis diebus transactis, ampliori confusione & pœnis est repletus, quã vnquam prius à turbis fuerat honoratus. Denique, multis iniurijs & verberibus affectus, in cruce est suspensus: vt veritas patesceret assumptæ carnis, & figura impleteretur hostiæ legalis, de immolatione agni paschalis.

5. Hæc igitur duo opera Christi, processio videlicet & passio, recoluntur vbique hodie in sancta ecclesia: & habent in se magna mysteria, à sanctis doctoribus sufficiëter expressa. Nam status sanctæ ecclesiæ in his duobus designatur, quæ per prospera & aduersa solet à Deo frequenter exerceri. Processio, quæ lætitiæ præfert, ideo fit & celebratur cum ramis palmarum, ad excitandum corda fidelium in amorem cœlestium gaudiorum. Sed ista processio tunc perfectissime implebitur, quãdo omnes sancti excitati à mortuis occurrēt Christo in aëra cū corporibus gloriosis. Tunc Angelis canentibus, intrabunt electi in sancta sancto-
rū, tenentes palmas in manibus, & lãpades ardentes oleo plenas.

Tunc recipient singuli præmia æterna, pro laboribus & meritis suis, contenti optimè in mansionibus à Deo sibi paratis. Passio autem, quæ processionem sequitur, hoc indicat. Quia per crucem & passionem Christi, & per multas tribulationes pro Christo, via nobis ostenditur, qua ad regnum Dei post mortem pervenitur. In quo cum Christo in æternum gaudebunt, qui nunc passionem eius deuotè recolunt, ex compassione gemunt, ex amore lachrymas fundunt, ex imitatione carnem macerant, pro gratiarum actione preces offerunt: Missas libenter audiunt, cum metu & reuerentia celebrant; à vanis & ociosis abstinent, diuinæ gratiæ per cordis custodiam se præparant; & in commemoratione passionis Christi, sedulè ac tristè meditando, legendo, laborando, sustinendo, piè in eo animum exercitant: vt Christi passionibus in præsentem medullitus conformati, in futurò celsius glorificentur. Cum enim venerit Christus remunerare labores omnium electorum suorum, tunc omnes absterget lachrymas ab oculis eorum. Processio præsens breuem habet letitiam, sed processio futura sanctorum, perennem obtinet laudem. Nulla quippe felicitas solemnior, nulla societas iucundior, nulla delectatio maior, nulla contemplatio excellentior, nulla felicitas dignior, quam Christum videre in gloria sua cælesti, cum Angelis sanctis, congregatis in superna & beatissima ciuitate Hierusalem; omnibus electis in secula seculorum cum Christo regnaturis; impijs & infidelibus, æternis ignibus cum diabolo traditis ac iustè damnatis. A quibus malis nos custodiat & præferuet, sed cum electis suis potius congreget, & ad dexteram in regno suo constituat, qui per passionem & crucem nos redimere dignatus est Iesus Christus Dominus noster. Amen.

TRIGESIMA.

De resurrectione Christi, & spirituali consolatione anime.

I. *Resurrexi, & adhuc tecum sum; Alleluia.* Vox Christi est ad Ecclesiã, & ad quamlibet fidelem animam, de eius passione nimis tristem, & quasi omni consolatione priuatam. Hæc igitur Christus à morte resurgens, in spiritu alloquitur: hanc iucundo oris sui affatu benignissimè consolatur, dicens: Resurrexi, & adhuc tecum sum. Non sum tui oblitus, sed memor sponsonis meæ, tanquam victoriosissimus mortis triumphator tibi appareo, & æternæ felicitatis gaudia denuntio; quatenus mihi congratularis de ineffabili resurrectionis gloria, quã recepi: quia hæc nunquam amissurus sum, nec ultra moriturus. Multum quidem hæc die de passione mea doluisti & fleuisti, sed iam noli diutius flere,

fere, quia resurrexi verè; & adhuc tecum sum præsentia maiestatis, qui passus fui ex infirmitate carnis. Iam altiori gloria coronatus, & immortalitatis lumine sum amictus, qui pridie pepèdi in cruce, morte turpissima condènat. Iacui triduo in sepulchro, sed nunc viuo ego, dicit Dominus redemptor tuus, vt tu viuas propter me.

2. Ego hodie resurrexi à mortuis, per gloriam Patris & tu resurges in nouissimo die cum electis meis, virtute diuina de tumulo excitandus, & pro meritis tuis coronandus. Iubila ergo in voce exultationis, & cum magna gratiarum actione persolue deuota cantica laudis alleluia canendo, atque teipsum ad superna festa erigendo. Corde & voce simul lætare filia Sion, quia trāsijt hora temporalis tristitię, & redijt dies perennis lætitię, spes glorię tuę futurę. Tristentur Iudæi, qui me crucifixerunt: confundantur Gentiles, qui me deriserunt: timeant omnes, qui in me credere noluerunt. Lætentur verò fideles, qui me diligunt: confortentur vniuersi populi, qui meam passionem audientes doluerunt & fleuerunt. Accedant ad me discipuli, qui dispersi fugerunt, & inter tormenta me reliquerunt. Veniant ad me humiles & deuoti, procedant sacerdotes & ministri albis induti. Accedant ad mensam meam, cum summa reuerētia singuli Christiani: & celebrent omnes populi hanc diem paschæ, in qua resurrexi.

3. Ego enim sum resurrectio & vita. Ego sum panis viuus de celo descendens, qui præsto vitam mundo. Ego sum pastor bonus, qui pascuo oues meas simplices & obedientes, voluntatem propriam relinquentes, & meam in omnibus sequentes. Ego sum manna absconditum, gaudium Angelorum, pascha Christianorum, felicitas Sanctorum: Angelos aperta visione lætificans, & homines in terra sacramento meo communicans. Noli ergo turbari, quasi in mūdo despectus. Noli contristari, quasi à Deo derelictus. Noli timere, quasi ab inimicis vallatus. Nō te deserui, nec deferam. Non te abieci, nec abijciam. Sed in multis te probabo, & per varias tentationes te ducam, & quasi aurum igne examinabo te & purgabo. Et in tempore tribulationis apparebo tibi, & cōsolabor te præsentia mea: deuotionis gratiam infundēdo vino compunctionis primò te potando, deinde oleo lætitię vngendo: vt lachrymas fundas, & mirabilem dulcedinem sentias, ac totus ignescas & liqueas. Sic sic consolabor lugentes super me, in hac lachrymarum valle, qui à leuitatibus se auertunt, & ad interiora sua conuertuntur. Cura mihi est de te, & oculi mei ad fideles meos; vt sedeant mecum in regno Patris mei, & videant claritatem meam, quam æternaliter habui, & amicis meis præparaui. Dabo eis mercedem plenam, quando ex mortuis resurgent etiam
ipfi

ipsi gloriosi & incorrupti. Propterea mortē pertuli, infernū confregi, diabolū vici, sanctos patres de limbo eripui, paradisi portas aperui, vt omnes electos in æternā beatitudinē introducerem.

4. Sed non estimes te ab hac alacritate discretum, nec à felicitate Sanctorum societate alienum. Quia licet adhuc mortalitate circumdatus es, & inter tentationes viuas, tamen postea visione meā perfrueris, si fidelis & constans permaneris, vsque ad finem vestigia mea sequendo: sicut & ego permansi in dilectione Patris mei, vsque ad mortem obediendo. Esto ergo fortis in tentatione & patiens in omni tribulatione, vt confors fias æternæ gloriæ meæ: Nec desperes quacunque aduersitate imminente, & omni humana consolatione recedente. Non soleo tristem præterire, nec orantem spernere, sed ad me clamantē cū gemitu clementer exaudire. Probo certantem, coronabo perseverantem. Permitto ad modicum tribulari mihi dilectum, & dum minus æstimat, aut indignum se reputat aliquo solatio, subito appareo, & illum igno- rantem. Feci sic cum discipulis meis, & cum dilectis visitatricibus sancti sepulchri mei. Nam illi in tristitia magna fuerūt, omnem spem perdididerunt, nullum solatium sciebant, quid agerent, quōve abirent, ignorabant. Nil dulcius eis interim erat, quā amarē flere, & sæpius quærere, si aliquid de me percipere potuissent. Sed dum omne humanum auxilium defecit, affuit mox diuinum. Et multo felicius eis contigit, quā æstimare potuerunt. Nam feci Angelos meos præire, qui bona noua dicerent, ne diutius inconsolati remanerent, sed erecti in spem vitæ, regem gloriæ expectarent.

5. Distuli igitur citò apparere, vt desiderium quærendi cresceret, & purgatiore ad videndum fierent: quatenus me viso, amplius gauderent, deuotius constringerent, & reuerentius adorarent. Sciebam tempus & modum consolandi tristes, & quantum capere possent mortalium mentes. Non ergo despexi vota piorum, nec recufauī laborem afflictorum: sed probaui fidem, instruxi ignorantiam, confortauī pusillanimitatem, accendi amorem, repuli timorem. Igitur flendo, orando, quærendo, pulsando, perseverando, meruerunt videre quem desiderabant. Et ego impleui verbum meum, quod prædixi; *Quia iterum videbo vos, & gaudebit cor vestrum, & gaudium vestrum nemo tollet à vobis.* Tu ergo hac audiendo, prepara te ad deuotionis gratiam: expecta patienter donec veniam, & iterum visitem cor tuum, ab omni molestia te liberando, & in nouæ exultationis statum perducendo. Tunc poteris lætanter psallere & experimentaliter cognoscere, quā verus & iucundus sit introitus iste. Resurrexi, & adhuc tecum sum. Allcluia.

IOAN. 16.

TRI-

De gaudio Dominica resurrectionis.

HÆc dies quã fecit Dominus, exultemus, & lætemur in ea. *Psal. 117.*
 Magnū quidem gaudium spirituale administrat nobis tam
 solemne festum Paschale. Gaudendū est igitur in eo, non secun-
 dū carnem, neque secundū seculi vanitatem, sed secundū
 Deum, in azymis sinceritatis & veritatis. Iam amplior gratia
 est petenda, & puritas sincerior obseruanda. Iam per nouæ con-
 uersationis studiū, in cæleste desiderium animus est transferen-
 dus. Fecit enim nobis Dominus (iuxta de causa) hunc diē cele-
 berrimum atque sanctissimum, ad lætandum in eo præ omnibus
 festiuitatibus anni. Dicant nunc omnes, dicant singuli: Ave cla-
 rissima dies, quæ illuxit nobis, post terras inferi noctes. Ipse nã-
 que Dominus noster Iesus Christus, Rex gloriæ, & princeps re-
 gum terræ, hodie resurrexit à morte; & omnibus in se credenti-
 bus per orbem fidelibus contulit spem vitæ æternæ. Eo siquidem
 resurgēte cum carne, quam sumpsit de Maria virgine, & pro no-
 bis obtulit in cruce, deletum est chiropaphum damnationis no-
 stræ, & æternitatis nobis aditus deuicta morte referatur. Aperi
 ergo os tuum anima deuota, & canta voce sonora cum vniuersa
 Ecclesia catholica, in vera cordis lætitia: *Hæc dies, quam fecit Do-*
minus, exultemus, & lætemur in ea. Alleluia. *ibidem.*

2. O verè dulcis & notabilis versus, qui tam iucundè psallitur,
 tã sæpè in horis canonicis repetitur, & suis notulis deuotionem
 excitat, & dispersos recolligit, & ad amorem Christi auidissimè
 trahit. Ausculta igitur non tantū melodiam foris bene sonan-
 tem, sed sensum sanctorum verborum animaduerte intus laten-
 tem; & per dulcedinem cantus ascende ad interiora mentis, ne
 perdas fructum laboris per claritatem vocis: qui in Spiritu sancto
 iuberis Deo psallere, & soli Domino in corde iubilare. Beatus qui
 in his bonis versatur, & totam intentionem suam ad interni festi
 gaudia conuertit, quatenus per temporalia festa ad æternam glo-
 riam tendat, sicut Apostolus dicit: *Sì consurrexistis cum Christo,* *Coloss. 3.*
quæ sursum sunt, querite: quæ sursum sunt, sapite, non quæ super ter-
ram. Nescio, quid lætius & festiuius in toto anno cantatur, quàm
 quod in his diebus paschalibus agitur. Nam vox & cantus om-
 nium, alleluia crebrius resonant, & omnia cum alleluia termi-
 nantur. In qua re figuratè nobis indicatur, quid in æterna vi-
 ta acturi sumus: quando de præsentibus ærumnis erepti, & in
 cælestem requiem translati, Deum laudabimus cum Angelis
 sanctis in æternitate summo bono repleti. Dignè ergo ac
 ync-

venerabiliter cælum & terra, cum omni plenitudine sua, in resurrectione Christi latantur, & Deum laudare iubentur: per quem nobis tam preciosa bona spiritualium charismatum collata sunt & adhuc maiora & altiora in fine reddentur.

3. Ecce iam elementa hyemali frigore constricta paulatim aperiunt, & ad sequentem festiuitatem quadam vernali amoenitate se disponunt. Terra namque diu sterilis & inculta fecunditatem virtutis suæ patenter ostendit, ac læta gramina parit. Arbores & virgulta suauissimos flores emittunt, & virentibus folijs tæquam nouis vestibibus adornantur. Volucres cæli gelu tristi terro dulciter iubilant, & per agros ac nemora volantes, serenitatem aëris ac vbertatem messis redire congaudent. Sol & luna astraque superna clariùs sua lumina spargunt. Nulla quippe creatura iam cernitur, quæ Christo resurgenti sua renouatione non applaudit. Cum ergo tanta iucunditas est in elementis, quanta exultatio debet esse Angelis & hominibus, cæteris creaturis mundi pralatis? Verè hæc est dies, quam fecit Dominus; sicut apertissimè nobis ostendit per scripturas, per figuras, per prophetas, per Angelos, per Apostolos & Doctores, eius resurrectionem contestantes & prædicantes. Et vbi omnia concinunt, & tam summa quam infima idem affirmant, nullum iam dubietatis motiuum debet in corde residere: quia omnipotens Deus potens est, supra id quàm intelligere valemus, plenissimè facere, & de non ente nouum effectum producere.

Psal. 117.

4. Igitur Christum in carue nunc glorificato, & vniuerso mundo denuo renouato: & tu homo mortalis glorifica Deum, & renouare in spiritu mētis. Gratias age semper redemptori tuo, pro donis suis immensis, tibi & vniuersis fidelibus distributis. Erige fursū oculos cordis, intuere iter, quò præcessit Iesu salutare vultus tui: sequere eū passibus amoris, vsque ad introitū cæli. Habes enim ante te speculum omnis sanctitatis, & lumen vitæ cælestis: securè gradere post Iesum, æternæ beatitudinis largitorē, cæli & terræ dominatorem. Nemo sanctior illo, nemo purior, nemo præclarior, nemo ditior, nemo potentior. *Data est mihi, inquit, omnis potestas in cælo & in terra.* Igitur fides tua in Christo Iesu firmiter stet, spes floreat, charitas tripudiet. Viriliter age & confortare; pugna contra carnem, contra mundum, contra diabolum & Angelos eius, nullius aduersæ potestatis impetum formidando. Vicit enim leo de tribu Iuda, cuius iræ nemo resistere potest, nemo manus eius euadere quibit, quia omnia subiecta sunt pedibus eius. Nunc cælum gaudet, terra plaudit, Satan dolet, mors fugit, nec vltra dominabitur Christo. Sub tali igitur rege tutū est militare: sub tali pastore iucundū est stare, pasci & informari, subijci &

Matth. 29.

& gubernari, qui nullius indiget, & omnibus bonis abundat.

5. Imitare ergo & tu regem regum, Dominum Deum tuum resurgentem à morte; ut de cætero ambules in nouitate vitæ melioris, calcando vitia, obliuiscendo mala præterita, non ad solitas ineptias reuertendo, sed ad cælestia desideria feruentius te erigendo. Nam Christus deuicta morte non redijt ad inferos, sed uisitatis necessarijs amicis suis in terris, ascendit lætanter ad cælos, supra Angelicas potestates formam serui librans & exaltans; per gradus humilitatis, & debitæ subiectionis ministerium, docens ascendere in gloriam æternæ felicitatis. Si igitur desideras cælitus consolari, & cum Angelicis spiritibus perpetuò lætari, fuge carnalem delectationem, quæ generat mortem; quære spiritalem animæ refectionem, quam Christus præparauit accedentibus ad preciosi corporis sui mensam, omnibus corporalibus epulis dulciorem. Nisi enim verus homo cum actibus suis totaliter exuatur, cælestis dulcedo intrare non potest. Et nisi caro fuerit spiritui subiecta, & omnis terrena cura postposita. Paraclitus promissus non ueniet, nec agni paschalis esus intus reficiet. Ut ergo interiora nostra plena sint gaudio spirituali, omnis malitia & nequitia tolli deberet à corde: ut quasi modò geniti infantes, ambulemus in nouitate vitæ, lachrymis abluti, & stolis albis induti. Sint proinde mores nostri humiles & maturi, oculi stabiles, & affectus puri, voces alacres, aures ad diuina uerba erectæ, & omnes sensus undique bene muniti. Adfunt enim Angeli sancti ministri Domini, considerantes actus nostros: quis citius surgit, quis deuotius orat, quis alacrius psallit, quis Iesum feruentius querit. Absint ergo rumores sæculi, uitetur fabulæ leues, sint sermones ædificatiui, ut dent gratiam audientibus cunctis, & pro his benedictionem bonæ collationis recitator mereatur. Replicentur gesta Saluatoris de Iesu Nazareno; bonus rumor in medium ueniat, qui omnes lætificet & delectet.

6. Crucifixus à mente non recedat, Christus resurgens ubique occurrat. Et si nondum oculis cernitur, crebris tamen gemitibus secretè tangitur: & donec se reuelauerit oranti, à monumento eius non recedatur. De Angelis sanctis inquisitio fiat, qui clara eius uisione semper fruuntur: ut ipsi nobis indicent, ubi Dominus sit, aut orent pro nobis, quatenus tristibus apparere dignetur; ut sua dulcissima gratia, mœrentium corda consoletur. Utinam Domine Iesu, accendere digneris cor meum, ad quærendum te cum Maria diluculo, & in fide confortare, qui insufflando Spiritum sanctum Apostolis dedisti. Aperi mihi sensum scripturarum, & in omnem, sicut promissisti, induc ueritatem: qui es super omnia Deus benedictus in sæcula. Amen.

TRI-

De mystico Pascha nomine, & noua vita conuersatione.

1. Cor. 5.

Pascha nostrum immolatus est Christus. Sacrum Pasche nomen celeberrimum est & notum apud fideles, cuius mysterium honorari maximè debet inter Christianos. Pensem igitur omnes, quid pro nostra salute gestum est & institutum. Designat enim Pascha vocabulum Domini transitum: quia Christus hodie de morte rediit ad vitam, de mundo migravit ad cælum; & doceret nos terrena despicere, & amare cælestia. Altas igitur laudes debemus celesti Patri, qui conuiuificauit nos in dilecto filio suo, in carne passio & crucifixo, cuius liuore sanati sumus, & ab æterna morte eius innocenti passione liberati, atque iterum de gloriosissima resurrectione eius magnificè lætemur.

2. Præcessit dolor diræ mortis in Christo, soluens inimicitias præuaricationis antiquæ, & omnes abluens maculas culpæ nostræ. Sequuta est inenarrabilis lætitiæ dulcedo, & gloriæ perennis celsitudo: quæ omnibus in Christo per baptismum renatis dabitur post huius mundi exilium, tanquam reuertentibus ex Ægypto ad paradisi gaudium. Nam per veri agni immolationem, liberatus est spiritualis Israël de captiuitate diabolice dånationis: & nouus Dei populus, in libertatem cælestis habitationis transijt. Quia Christus resurgens ex mortuis, verus pascha in nouum conuertit, & temporalem vitam transtulit in sempiternam. Bene ergo Apostolus dicit, & sancta mater Ecclesia gaudentes ubique decantat; *Pascha nostrum immolatus est Christus*. Semper igitur memores esse debemus dolorosæ Christi passionis, nec nõ tam iucundæ eius resurrectionis, pro consolatione nostræ mortalitatis. Vt per patientiam multarum tribulationum pro Christo, spem habeamus & fiduciam perpetuè regnãdi cum ipso. Studeamus nunc in hoc sancto & læto tempore, in nouæ conuersationis desiderium resurgere: & cum spiritali gaudio, laudes Deo iubilare. Potens est enim Christus nos amplius iuuare, & in cælestis vitæ desiderium feruentius inflammare.

3. Obscurat autem claritatem festi paschalis, quicumque ad esum carniũ magis anhelat, quàm ad communicationem preciosi corporis Christi, in quo fons totius suauitatis & refectio animæ continetur. Quoniam quidem sine hoc sacratissimo cibo, inops est & arida omnis mensa diuitis lautè parata. Sicut enim melior est anima omni corpore, ita Christus, qui est cibus animæ, excellit omnè saporem in suauitate. Et quamuis iam propter dominicæ resurrectionis solemnitatem amplius sit exultandum,

Ibidem.

& meliores cibi licentiùs concedantur: debet tamen vsus epularum esse moderatus, & cum timore Dei appetitus carnis refrenari. Hoc enim prodest corporis & animæ salutis, & aptior fit homo ad laudes Dei. Non ergo te vincat concupiscentia carnis, sed per deuotionem mentis vince in virtute Spiritus sancti, quicquid corporalis delectationis tibi per se sùs occurrit. Beata illa anima, quæ odore vnguentorum Christi trahitur ad cæleste conuiuium degustandum; & cum Psalmista clamat, & dicit: *Delectationes in dextera tua vsque in finem. Satiabor autem, cum apparuerit gloria tua.* Falluntur certè omnes insipientes corde, qui omisissis veris & cælestibus bonis, consolationes quærunt in terrenis: & sine freno iusti moderaminis inhiât multis possidendis. *Non est (inquit Apostolus) regnum Dei esca & potus; sed pax & gaudium in Spiritu sancto.*

4. Quis est ergo, qui pascha in spiritu celebrat? qui de vitijs ad virtutes transmigrat: qui de veteri vita & mala consuetudine in nouæ deuotionis statum surgit. Quis est, qui pascha dignè honorat? qui seculares honores spernit, & gloriam Christi in cunctis bonis actibus suis quærit. Quis est, qui hædum ad vesperum paschæ immolat? qui de peccatis suis verè pœnitet, & de cætero peccare desistit. Quis est, qui agnum assum cum lactucis manducat? qui Christum in cruce passum dolenter cogitat, & innocenter viuendo se castigat. Quis est verus Hebræus, qui mare rubrum transit? qui de sensu carnis ad suauitatem spiritus pergit: & ea quæ retro sunt obliuiscens, ad anteriora se extendit. Quis est verus Abrahæ filius? qui de timore seruili in libertatem filiorum Dei proficit. Quis est verus Iesu discipulus? qui omnibus terrenis perfectè renunciat, & propriam voluntatem suam relinquit. Quis est dignus sedere ad mensam Christi? qui sponte se humiliat pro amore Christi. Quis est aptus intrare regnum cælorum? qui regnum mundi & omnem ornatum seculi contemnit, hic est amicus Dei, ciuis cæli, & dominus mundi. Quis est idoneus contemplari faciem Christi, & penetrare secreta cæli? qui mundus est corde, seruidus in oratione, ac totus internis deditus. Quis Deo dilectus & acceptus? qui abiectus est in oculis suis, & vilipendit omne quod transit.

TRIGESIMATERTIA

De ascensione Iesu in calum.

1. **A**scendo ad Patrem meum, & Patrem vestrum: Deum meum, & Deum vestrum: *Abelsia.* Benignissimus Iesus inquerentiū consolator,

Ibidem.

solator, postquam resurrexit à mortuis, per fidelissimam amantem suam Mariam Magdalenam, nouæ salutis gaudia mandantur nuntiari discipulis suis, de morte sua vehementer contristatis, inquit: *Vade ad fratres meos, & dic eis, Ascendo ad Patrem meum & Patrem vestrum.* O verè dulce & cæleste verbum, lætitia & amore plenum! Quid ita iucundum fidelibus ad audiendum, sicut ascendit Domini in cælum? Sicut transitus Iesu ad Patrem, ad interpellandum pro nobis, vt securi veniamus ad eum, quæ offendimus in multis? Cum enim peccata nostra separant inter nos & Deum, quomodo poterimus reconciliari, nisi per mediatorem Iesum Christum? Per quæ accessum habemus ad Patrem, qui pro nobis debitum soluit peccatorum, & præparauit locum ad manendum secum in regno cælorum. *Ascendo (inquit) ad Patrem meum & Patrem vestrum.*

Ibidem.

2. O miranda dignatio Dei ad homines pauperulos, & discipulos fugitiuos, ad oues dispersas, & in desperatione positas! Non præfert nomen potentia suæ: non terret eos comminationis verbo: non impropereat crimen læsæ maiestatis, nec obiurgat eos de scelere infidelitatis. Sed memor innata pietatis suæ, præterdit misericordiam, & suspendit vindictam: atque post granem excessum & meticulosam fugam exprimit fraternæ dilectionis dulcedinem, & charitatem indeficientem ad omnes expandit, ita

Ibidem.

inquit: *Dic fratribus meis.* O melliflua dulcedo indulgentissimi Iesu, in omni conuersatione tua! Qui cum potens sit, & grauius ab amicis & subditis offensus, non misit tortores suos ad trahendum reos in carcerem, nec ab officio collato aliquem deposuit, sed tanquam bonus pastor, qui proprias oues diligit, condole eorum infirmitati, & cõsulit salutem: nunc quidem per Angelos se reuelat, nunc per Mariam ex suo nomine specialiter mādāt nuntiarī tribus fratribus gloriam resurrectionis suæ, dicens: *Vade ad fratres meos, & dic eis: Ascendo ad Patrem meum.* Dulcis magister dulcia loquitur verba: & fratres eos nominat, qui ipsū prius offenderant: vt ampliùs charitatem suam commendat, qua eos vsque in finem dilexit. Nam primò quidem de seculi vanitate eos ad fidem suam conuertit: magna miracula inter eos operatus est; immensa beneficia eis ostendit: viam veritatis eos docuit, & ad Apostolici gradus honorem præ omnibus Sanctis elegit. Et hos post tentationis turbinē & lapsus infirmitatē reuocat ad penitentiam, & in feruentiorem sanctitatis erigit statum, atque visionis suæ dignatione lætificat; apertis documentis, & passionis suæ stigmatibus ostensis, cõfirmat in fide vacillantes, vt fortius resurgant; præbens eis iter, quò ascendere debeant ad immarcescibilem gloriam. *Ascendo (inquit) ad Patrem meum.* Si diligeretis me, gaudetis

Ibidem.

Ibidem.

gauderetis utique in hoc verbo: quia vobis proderit, quod ascendo ad Patrem, qui me misit, ut praeparem vobis locum, in regno Patris mei; ubi gaudebitis cum vniuersis electis meis in aeternum. Nolite ergo turbari, nec de recessu meo nimis contristemini. Ego pro vobis Patrem rogabo, ut dimittantur vobis peccata vestra. Ego confortabo vos inter aduersa. Ego consolabor in huius mundi exilio. Ego coronabo vos in caelesti regno; ubi gaudium vestrum erit plenum, & ab omni hoste securum. Placuit enim Patri meo vobis pauperibus & humilibus dare regnum Dei, qui spre-
 tis mundi illecebris, vestigia mea sequuti estis.

Luca 13.

3. Ex hoc iam tempore, Christo assumpto in Patris gloria, erecta sunt corda Apostolorum ad caelestia, & sursum magis ire gaudebant: sperantes quod deposito carnis onere, ipsum sequerentur ad gloriam. Magna siquidem fiducia inerat eis perueniendi ad regnum supernum, qui calcatis infimis pauperem vitam ducebant pro Christo. Habebant insuper promissum sibi Spiritum sanctum, cuius munere firmati, nec vincula, nec carceres, nec horrida mortis supplicia, pati timuerunt. O felix & gloriosa ascensio, qua humana natura super omnes Angelos est exaltata; & ruina perditorum Angelorum, per numerum electorum hominum Christi sanguine signatorum, instauratur.

4. Attende igitur nunc & tu anima fidelis, quae ista legis, ut Christum sequaris passibus amoris. Quia corporalis Christi ascensio in caelum, spiritualis est eleuatio mentis in Deum. Non ergo ultra te delectet inhabitatio vitae praesentis, sed potius inuitet mansio caelestis cum Angelis sanctis. Vbi a laboribus & angustijs cunctis requiescunt animae Sanctorum, contemplan-
 do faciem Christi in secula seculorum. Rumina saepe dulce verbum Christi, quod dixit discipulis suis ante passionem: *Quia vado parare vobis locum*. Et recordare, quia non habes hic manentem ciuitatem. Suspira ex intimo cordis propter multa obstacula retrahentia a caelestibus: & pete a malis praesentibus liberari, & ad Christum celerius peruenire. Hoc enim multo melius, quam hic quotidie contra vitia certare, & de varijs periculis semper timere. Clama cum sponsa in Canticis, & dic, *Trahere me post te*. Vbi omnia bona
 & laetitia sine fine. Sed heu nondum venit hora ista iucunda, nondum est tempus regnandi, sed patiendi. Ideo expectare oportet tempus remunerationis a Deo praefinitum, & orare indefinenter, donec adueniat regnum Dei, de quo frequenter loquutus est Iesus cum discipulis, antequam ascenderet in caelum: quatenus auditis promissionibus gloriae perennis, tolerabilia fiat certamina vitae praesentis. Et tanto magis animus inardescat ad caelestia, quanto durius affligitur in hac vita. Quia hoc est euidens signum in electis,

Ioan. 14.

Hebr. 3.

Cant. 5.

Luca 24.

pro adeptione perpetuę salutis, si sustineant patienter tribulationes & labores pro nomine Christi. Nam oportebat pati Christum, & ita intrare in gloriam suam.

5. Ideoque per patientiam & laborem itur ad requiem: quia Pater nullum recipit in cælum, nisi per passionem & crucem in qua quies fuerit filium suum dilectissimum, quem tradidit pro peccatis nostris crucifigendum. Leua igitur cor sursum, aspice versus cælum, considera quò abiit dilectus tuus. Expãde post eum manus tuas, ora flexis genibus & crebris gemitibus, vt mittat tibi Spiritum sanctum paraclitum in cor tuum aridum & frigidum; qui accedat & dirigat ad omne bonum alacriter perficiendum. Amen.

TRIGESIMA-QUARTA.

In festo Pentecostes, de donis Spiritus sancti.

MAR. 2.

Repleti sunt omnes Spiritu sancto, & ceperunt loqui varijs linguis, prout Spiritus sanctus dabat eloqui illis. Hodie in sancta Ecclesia, gloriosa, Spiritus sancti solemnitas celebratur. Hodie vortius gaudijs vbique conuentus fidelium lætatur, chori Clericorum in hymnis & psalmis iubilant, sacerdotes Missas celebrant & omnes pariter in aduētū Spiritus sancti, Deum altissimè laudant. Hodie namque Apostoli Spiritum sanctū in linguis igneis manifestè acceperunt, & statim intus per amorem suauiter asserunt, & foris verbum Dei fiducialiter prædicauerunt. Hodie cepit fides Christiana publicari, & numerus credentium in Hierosalem augmentari. Hodie facta est lætitia magna in populo, & per Apostolos fiebant multa signa super infirmos. Nam ab exordio mundi, non est audita tam larga donatio Spiritus sancti. Hodie sancta Religio & Apostolica vita sūpsit inītiū, quę deinceps facta est omnium rēligiosorum sanctitatis speculum, & absque proprietate norma in commune viuendi. Hodie sancti Apostoli in charitate Christi ita cōfirmati sunt, & in gratia Spiritus sancti clarificati: vt nullis aduersitatibus frangi, nullis prosperis emolliri, nullis erroribus seduci, nullis rationibus ab integritate fidei valerēt separari. Hodie homines humiles & simplices facti sunt sapientes, & pauperes piscatores efficiuntur magni doctores: & quod in scholis non didicerunt disputando, hoc de cælo acceperunt deuotè orando. Hodie viri illiterati & timorati facti sunt eloquentes & robusti: & qui vnā linguam tantum nouerant, docente Spiritu sancto, omnium linguarum vocibus theologizant. Hodie homines terreni facti sunt cælestes, & qui erant prius despecti, sunt omni nationi sub cælo mirandi: & qui pa-

rum

rum vel nihil scire putabantur, ex lege & Prophetis testimonia de Christo proferunt & exponunt. Hodie Angelica vita orta est in terra, & novum cælum apparuit in mundo: quia de carne ad spiritum, de tepore ad feruorem, de terra ad cælum, didicerunt fideles erigere mentem.

2. O quam feruentes fuerunt, qui tam paucis contenti erant. Quam deuoti & obediētes extiterunt, qui Apostolicis consilijs sponte se subdiderunt! Hæc sunt opera Spiritus sancti, qui corda fidelium de diuersis nationibus in vnam fidem congregauit, spe æternorum bonorum ad cælestia erexit, atque amoris sui facibus repente inflamauit. Ab his sanctis Apostolis primitiua Ecclesiæ fundata est, & per orbem dilata, sacris doctrinis imbata, & multis miraculis valde confirmata. Ab his sanctis Apostolis & Apostolorum sectatoribus, olim sancti eremita perfectæ abrenuntiationis formam primitus acceperunt, & plures post se discipulos in exemplum nobis reliquerunt. Ab his etiam Apostolicis viris & Deo dilectis eremitis gloriosus pater noster Augustinus doctor eximius ad contemptum mundi peruenit: qui postmodum presbyter & Episcopus factus, monasterium clericorum instituit: cepitque cum multis Dei seruis secundum Apostolicam vitam in communi viuere; quibus & regulam suam, quam scripsit, tradidit obseruandam. Simili modo sanctus pater Benedictus, Apostolicæ vitæ imitator strenuus aliam edidit monasticæ disciplinæ regulam, virtutibus plenam, per quam monachi religiosè viuētes, feliciter tenderent ad æternæ beatitudinis gloriam. Sed & alij quam plures religiosi viri, gratia Spiritus sancti inspirati, Evangelicæ perfectionis consilia imitari cupientes, in diuersis mundi partibus sacre religionis ordines instituerunt. Et tantam gratiam a Deo consequuti sunt, vt Apostolicis fulgerent signis, & sanctam Ecclesiam doctrinis illuminarent & exēplis. Merito ergo cuncti fideles diem hunc sanctissimum deuotione præcipua honorare debent, & Spiritus sancti gratiam inuocare; vt eius visitatione mereantur imbui & consolari, eius amore accendi, eius rore ab omni vitiorum sorde purgari.

3. Omnes namque sancti & electi ab origine mundi, huius sancti Spiritus inspiratione ad diuinum cultum tracti sunt, & ab erroribus Gentilium reuocati: & quicumque, charismata diuina acceperunt, in humilitate Deo maxime placuerunt. Adhuc etiam Spiritus sanctus operatur in fidelibus suis multa bona charitatis opera sibi grata alijsque proficua: etsi non aperta miracula, tamē frequenter internæ deuotionis præstat solatia. Aperit quoque orantibus & attentè psallentibus, sanctarum scripturarum arcana, quæ sunt cognitionis & dilectionis sue signa verissima. Cōfert &

contra multiformis humana fragilitatis tentamenta, spiritualium fortitudinis remedia sancta. Ipse quippe est, qui fideles suos per sacra eloquia erudit, per praelatos regit, per Sacerdotes sacramenta ministrat; ne in huius vite peregrinatione a recto itinere declinent, & in laboribus deficiant. Ipse compungit cor hominum peccatis præteritis, arguit de negligentibus quotidianis & minoribus defectibus: nec patitur morari culpam maculae leuis, in conscientia animæ fidelis. Ipse excitat ad innouandum feruorem, ad deuotè orandum, ad studiosè legendum, ad promptè obediendum ad humilia sectanda, ad exercitia deuota seruanda. Ipse retrahit a terrenis, inuitat ad quietem cordis, increpat de verbis leuibus. Mitigat iram, expellit libidinem, tollit inuidiam, reprimat gulam. Suadet vitare acediam, tenere disciplinam. Docet quid agendum, quidve cauendum sit intus & foris. Ipse adest tribulatis corde, consolatur humiles, erigit pusillanimes; exaudit gementes, miseretur flentibus, veniam tribuit pœnitentibus.

4. Quotiescunque igitur tribularis vel tentaris, ad caelestis auxilium protinus recurre, Spiritus sancti gratiam humiliter inuoca; omnem anxietatem tuam ei expone, atque totaliter pietati eius te committe. Vt pro suo beneplacito & honore, cuncta gramina tua, ad vberiore animæ tuæ profectum, misericorditer ordinet, & ad salutarem finem omnia perducat. Ipse enim omnia nouit, omnia scrutatur & penetrat, & nihil sine causa tibi contingere permittit: flagellat & medetur, humiliat & exaltat. Hæc namque specialis est operatio Spiritus sancti, in hoc fragili corpore multis miseris infecto; vt per veram contritionem purgentur macula peccatorum; vt mala præterita conuertantur in humilitatem ampliorem, atque bona incepta crescant ad perfectionem. Quatenus nullum tempus sine spirituali fructu transeat, sed omnis actio, sermo, & cogitatus, ad honorem Dei & beatissimæ Trinitatis gloriam tendant & perseuerent. Quæ nobis orantibus largiri dignetur Spiritus sanctus sua benignissima gratia, qui Apostolorum corda largissimè impleuit die hodierna. Amen.

TRIGESIMA-QUINTA.

De consolatione Spiritus sancti.

1227. 14.

Ego rogabo Patrem, & alium paraclitum dabit vobis. Cùm esset recessurus Dominus noster Iesus Christus corporaliter à discipulis suis, promissit de sua absentia contristatis spiritualem consolationem sancti Spiritus: qui nunquam ab eorum cordibus recederet, sed in æternum cum ipsis permaneret. O quàm beata promissio Christi, non de lætitia mundi, sed de consolatione Spiritus sancti! Quæ tam preciosa est & suavis, vt nihil ei comparari possit.

possit in rebus humanis. Habebant sancti Apostoli magnam consolationem in humanitate Christi, audiendo palam ex ore eius eloquia diuina, & videndo oculis suis stupenda miracula. Ideoque non immerito de suo recessu tristabantur tanquam orphani à dulcissimo eius consortio separandi, timentes inter prauitates & scádala Iudæorum, sine necessario sibi praesidio derelinqui. Quapropter ipse benignissimus magister, secretorum cognitor, ac praescius futurorum, dilectos discipulos suos ab imminente tristitia recreat: & pro corporali sua praesentia, spiritualem & permanentem eis consolationem firmiter spódet. Erant enim tales, qui caelesti consolatione & diuina inhabitatione essent digni, utpote veri iam contemptores mundi, & perfecti imitatores humilis vitae Christi. Nam Pater tales amat, Filius pro talibus orat, Spiritus sanctus tales exaudit & illuminat.

2. Vide nunc inestimabilem gratiam diuinæ pietatis, qualiter filius Dei elegit pauperes & simplices in societatem praedicationis suæ, ad conuertendum mundum: quibus etiam pro paruis uilibusque mundi rebus, quas reliquerant, preciosa Spiritus sancti munera gratis donare decreuit. Quare hoc? Ut mundi gloriam spernendam doceret, & humilitatem sibi maxime placere monstraret. His itaque auditis tam diuinis oraculis, ô religiose, fuge honores atque delicias. Postpone curas seculares: & praepara cor tuum ad susceptionem doni Spiritus sancti, orationibus deuotis. Et si iam in bono statu consistis, & uias seculi reliquisti: noli iterum retro respicere, noli presentibus contentus esse, sed ad perfectiora & sacratiora ardentius anhela. Et ut capere merearis nunc nouam gratiam, compunctioni insiste; & in cella, quasi in cenaculo, cum Apostolis te conclude. Nam hoc est probabile signum gratiæ Dei praesentis, si quis ad potiora habenda aestuat, si de sua quotidiana defectioe intumescit, si à multis sibi licitis abstinet: si qualiter in melius proficiat, diligenter recogitat: si nunquam se perfectum in aliquo existimat, nec aliquid dignè peregrisse se credit. Oportet namque te omnibus infimis funditus renuntiare, si Spiritus sancti consolatione desideras recreari, si eius uis uirtute firmari, si eius cupis amore accendi.

3. Sed adhuc inquirendum, quibus exercitijs Apostoli sancti ad tantam gratiam peruenerunt? Non enim subita conuersione, nec una tantummodo die, ad tam magnam perfectionem ascenderunt: sed paulatim per incrementa uirtutum in schola Christi, tanquam boni discipuli à bono magistro diligenter instructi, profecerunt. Et primò quidem, omnia sua sponte propter Christum reliquerunt; parentibus & cognatis aliisque mundanis affectionibus renunciarunt: parati cum eo labores & penurias atque

Luca 22.
1. 11. 22.

hominum maledictiones sustinere. Vnde ante passionem suam eis dixit: *Vos estis, qui permansistis mecum in temptationibus meis.* Ecce bona initia Apostolorum; quia terrenis nudati, & aduersitatibus probati, Christo perseveranter adhaeserunt. Et licet tempore passionis, metu mortis ab eo aliquatenus recesserunt, de hoc tamen multum doluerunt; & suam infirmitatem plenius cognoscere cum maiore humilitate & feruentiori affectu ad Christum audierunt. Nam post resurrectionem eius, ab eo iterum visitati sunt & verbis ac scripturis roborati: ut sic in fide & spirituali vita citius proficerent. Demum Christo ascendente in caelum, ipsi conspem suam ad caelestia transtulerunt: nec tunc tristitiam de recessu eius habuerunt; sed potius de magnificentia gloriae suae gratulabantur; ita ut cum gaudio magno in Hierusalem reuertentur. Ibi pariter in coenaculo congregati, orationibus ac meditationibus sanctis unanimiter intenti erant: & ad gratiam Spiritus sancti caelitus sibi mittendam, humiliter ac multum desiderant se preparabant. Ibi cum Maria matre Iesu commorantes, de actibus & doctrinis atque miraculis saluatoris nostri deuote conferebant: & (ut pie credendum est) non pauca mysteria Christi a beata Virgine audierunt & didicerunt.

4. Ibi postpositis seculi curis, & loquutionibus vanis exclusis, totale desiderium suum, ad interiora & caelestia promissa conuerterunt: quatenus super dona, quae iam habebant, adhuc plenius Spiritum sanctum accipere mererentur. Et factum est ita. Nam in aduentatione eius, omnes repleti sunt, & tantis charismatibus donati & clarificati, ut signis & virtutibus ac doctrinis super Patriarchas & Prophetas coruscarent. Quicquid enim in lege & prophetis dictis mysticum velabatur, hoc Spiritus sancti illustratione intellexerunt, & eloqui varijs linguis potuerunt. Quod valde necessarium ad totius ecclesiae adificationem fuit: ut ipsi primitus de omnibus salutis nostrae sacramentis perfecte instruerentur; qui postea per totum mundum omni creaturae Evangelium Christi debuerant predicare. Dedit itaque Pater caelestis Spiritum bonum petentibus se: & tam copiosa benedictione Apostolorum pectora locupletauit, ut iam nihil de terrenis ambirent, nec vlla seculi aduersa timerent, sed pro nomine Iesu contumelias pati gauderent. Adiecit autem eis, cum plenitudine scientiae, armaturam spiritualis militiae; ut contra errores gentilium, haberent sapientiam diuinam, & ad superandam philosophorum eloquentiam & contra persecutorum saeuitiam, tenerent fortiter patientiae palmam. Verè magna gratia in Apostolis emicuit; eo quod tam imperiti secundum seculum homines, in tam breui tempore, ad tantam celsitudinem sanctitatis excreuerunt:

sunt: vt vsque ad extrema terræ, Spiritu sancto cooperante, eorum prædicatio perueniret.

5. Consequenter etiam ex iam dictis perpende, quia sancti Apostoli, qui erant Christo charissimi, non sine labore & debita preparatione hanc spiritalem consolationem acceperunt: nec sine certamine & corporis afflictione in hoc seculo vixerunt: sed tanto feruentiores erga Christum & proximorum salutem extiterunt, quanto præ cæteris ampliora dona se accepisse cognouerunt. De quibus non propriam gloriam, non transitoriã mercedem, nec laudem quæsierunt humanam: sed purè Dei honorem & caelestem gloriam, post huius vitæ laborem. Qui utique in omni conuersatione sua inter gentes multas, cum humilitate & mansuetudine cordis, acceptam cælitus gratiam, sollicitè custodire studuerunt; non ocio torpentes, nec commoda carnis quærentes, sed animarum lucra pensantes, verbis & exemplis subditos suos ædificauerunt, & maximum fructum Deo obtulerunt. Horum igitur actus & dicta valde vtile est omnibus religiosis & deuotis sedulo pensare; qui crucem suam pro Christo tollere & Apostolicam vitam sectari proposuerunt. Quatenus ad melioris vitæ profectum semper ferueant, & in disciplina ordinis perfeuerando, Spiritus sancti gratia adiuuante, vitam æternam cum omnibus Sanctis apprehendant. Amen.

TRIGESIMA SEXTA.

*De sancta & vnanimi conuersatione primitiua Ecclesia,
in Hierosolymis.*

1. **M**ultitudinis credentium erat cor vnum, & anima vna in Deo. Act. 4.
 MO quàm sancta & iucunda fuit illa congregatio in primitiua ecclesia, Spiritu sancto congregata: quæ nequaquam potuit conturbari, quamdiu vnitas fidei in vinculo charitatis illæsa seruabatur. Ad hanc perfectè tenendam maximè iuuant abdicatio proprietatis in rebus temporalibus, cõformitas in bonis moribus, obedientia præpta in subditis, vita exemplaris in prælatis, pia condescensio cum infirmis, stricta correctio pro excessibus, debita ordinatio in singulis officijs. Et nequid fortè communitati desit vel depereat, debent omnes pro posse commune bonum promouere: vt charitas in omnibus per opera sancta luceat, & Deus inde summè glorificetur. Omnia ista bona inueniuntur à sanctis Apostolis primitus obseruata, & per eos postmodum ad alios fideles deriuata: sed præcipuè religiosis ac prælatis ecclesiæ ad imitandum sunt commendata. Nam quãdiu Apostolica vita claruit in capite & in membris, erant bona cum ipsis, & magna gratia in vniuersis. Et quia Deum quærebant & terrena spernebant, addita sunt eis cum spiritualibus donis temporalia bona.

Et tanto maiore honore digni habebantur, quanto humiliter de
femetipsis sentiebant, & omnem mundanam gloriam vilipende-
bant. Bene ac modeste vsi sunt bonis acceptis, nec superbieban-
t in dignitatibus & beneficijs sibi collatis: sed solitudine paten-
tegebant subditos suos in magna disciplina. Insuper multis pau-
peribus ac debilibus cōpatientes, libentissimè subueniebant, ad
fictis quoque & tentatis, sacrae consolationis verba exhibebant,
ab ociosis sermonibus se & alios compescebant, scientes quod de
omni verbo ocioso, quod loquuti fuerint homines, singuli res-
dituri sunt rationem in iudicio.

Matth. 12.

2. Cum autem coepissent quidam à calore fidei tepescere, & ad
commoda carnis immoderatus declinare, propria querere, ho-
nores ambire; heu statim orta sunt murmura & scandala, & ap-
paruerunt dissensionum zizania, ab inimico nequiter iniecta, ad
corrumpendum in agro dominico boni seminis grana. Sed huius
pestifero morbo & queruloso principio occurrerunt Apostoli
sancti consilio saluberrimo: & elegerunt fideles ministros, qui
sanctae multitudini necessaria victualium prouiderent. Ipsi vero
orationi & praedicationi instabant, prout à Spiritu sancto edoc-
erant, spiritualia temporalibus praeferebant: & contra questiones
motas, & casus emergentes, legis & prophetarum testimonia
protulerunt. Adiecit autem Spiritus sanctus adhuc latius sua mu-
nera nouiter conuersis impartiri. Nam impleuit quosdam ex cre-
dentibus spiritu prophetiae, ad cōsolationem ecclesiae primitivae.
Instituit quosdam doctores, ad instructionem imperitorum. Cō-
uertit etiam plures sacerdotes & legis magistros, ad Euāgelicam
veritatē. Fecit quoque signa & prodigia multa inter gentes lon-
ginquas, ad fidem catholicam propagandam. Vidit ista, & inuidit
fauissimus hostis diabolus. Doluit, & commouit reges & princi-
pes terrae, ut insanirent armis, & persequerentur vbiq̄e fideles.
Et quia Hierosolymis maior gratia vixit, & Apostolicus seruo-
altius crescere coepit: ideo Satanus ibi durius fremuit, & perse-
quutionis flagello primordia nascētis ecclesiae extinguere cona-
tus est, atque de locis suis ad exterarum nationum ventilare. Verum
hanc diaboli malitiam & temporalem fidelium persequutionem
Deus cōuertit ad multorum salutem, & sancti nominis sui noti-
tiam clariorem. Factaque est tēporalis tribulatio iustorum, utilis
purgatio vitiorum: & quod tentator versipellis parauerat ad rui-
nam, pius saluator ordinavit patientibus ad coronam. Nisi enim
fuisset tam grauis persecutio in mundo, non essent tot martyres
coronati in caelo. Multi namque fidelium decreuerunt magis
sanguinem fundere, quàm fidem negare: & mortem libentius
subire, quàm ab amore Christi resilire.

3. Absit

3. Absit, absit, ut valeatior esset Satanas cum aduersarijs suis ad nocendum, quam Christus cum Angelis sanctis ad defendendum. Nihil quippe potuit agere contra pios spiritus malignus, nisi Deus hoc iuste permisisset: qui singulorum actus & vires cognoscens, per tales occasiones afflictivas, electos ad perpetuam gloriam transtulit: & aduersarios illorum crudeli damnatione in ignem aeternum demersit. Sic boni & mali pro suis meritis, quod iustum est, recipere merentur: quia iustitia Dei nullum bonum irremuneratum, nec vllum malum dimittit impunitum.

4. Nec debet infirmos scandalizare, quod in sancta ecclesia tam cito apparuerunt zizania & murmura multa: quia cum bonis semper admixti sunt mali, & cum perfectis ambulat iniqui & imperfecti. Quanto enim sanctiores, tanto pauciores, sicut experimur in diuersis locis religiosi. Nam maior videtur numerus incipientium, quam perfectorum: & minor est copia contemplatiuorum, quam actiuorum. Inter multos etiam subditos, pauci reperiuntur ad officia utiles, & ad bene regendum se & alios adhuc multo rariore. In his apparet humana fragilitas, & humiliatur superbia nostra: quia tam proni sumus ad vitia, & tardi ad perfectiora sectanda. Nemo tamen alteri improperare recte potest, quod defectuosus sit & ineptus: quia sicut alius fragilis est, ita & tu. Rara avis in terra, perfectio vera: & in omni loco reperiuntur vascula fracta. Debet ergo quilibet ad seipsum oculum habere, & proximo erranti misereri, nec indignari, si quandoque offendit.

Vnde B. Iacobus ait: *In multis offendimus omnes.* Ad humilitatis igitur confessionem recurrendum est: ut quod minus habet defectio sanctitatis nostra, suppleat confessio propriae fragilitatis. Et tanto humiliores in omnibus simus, quanto longius a vera perfectione distamus. In peccando & cadendo fratres sumus, nemo securus est de sua perseverantia. Quamdiu ergo hic viuimus, oportet infirmos tolerare, & etiam aliquos aduersarios habere. Nam Christus imperfectiones discipulorum suorum diu tolerauit: & detractiones Pharisaeorum frequenter audiuit, qui in omnibus perfectus fuit. Nouit autem Deus huius mundi aduersa ad multa bona disponere, quae raro desunt bonis & rectis corde. Nam istis spinis & turbinibus retrahitur animus a delectationibus terrenis. Excitatur cor ad amorem caelestium, exercetur homo per patientiam. Discit compati afflictis, humiliatur in doloribus, conformatur Christi passionibus. Fit magis compunctus, minus dissolutus. Orat feruentius, gemit frequentius. Tædet viuere, cupit dissolui & esse cum Christo, quia non est pax in hoc mundo. Sed pius Dominus, qui nouit quid nobis sit salubrius, saepe differt implere desideria seruorum suorum propter melius: quatenus ad-

huc

huc clarius purgentur, ad obtinenda promissa gaudia in caelis. Audit clamorem eorum, videt afflictionē tribulatum: sed non statim aufert ab eis dolorem, vt amplius mereantur per tolerantiam malorum. Misericorditer vtique, & exaudit ad salutem, sed non semper ad propriam voluntatem. Et quia disponit eis dare regnū aeternae beatitudinis admiscet vitae ipsorum varia pocula amaritudinis; vt spem suam non ponant in terrenis, nec exilium diligant pro patria caelestis iucunditatis.

5. Valent autem maximè temporales miseriae paciēter tolerare, pro ablutione peccatorum, pro reconciliatione diuinae misericordiae, pro diminutione poenae purgatorij, pro obtentu maioris gratiae, pro augmento celsioris gloriae futurae. Quis hominum tam purus, tam custoditus & perfectus est in omni conuersatione sua, à mane vsque ad vesperam, qui non delinquat aliquando ore vel opere aut cogitatione, scienter vel ignoranter? Quis tam bonae conscientiae, vt nihil habeat ad confitendum? Quis tantae puritatis & abstinentiae, vt non metuat argui pro aliquo delicto in iudicio futuro? Nam omnia districtissimè examinabuntur coram Deo iudice rectissimo; etiam illa, quae nunc parum vel pro nihilo reputantur. Dum ergo tempus adest, & misericordiae locus patet, omnes simul poeniteamus & feruenter nos emendemus. Benignus est Deus, libenter ignoscet delictis nostris, si nos veraciter cognoscimus & dolemus. Et quia in Christo fratres sumus, oremus pro inuicem, sicut fraterna charitas exigit. Seruiamus inuicem, supportemus inuicem, admoneamus inuicem, consolemur inuicem, gaudeamus inuicem, tristemur inuicem. Diligamus nos inuicem, sicut & Christus dilexit nos, & tradidit semetipsum pro nobis; qui diu sustinuit nos in malis praeteritis, & adhuc quotidie sustinet imperfectiones nostras ob spem emendationis; vt proximis nostris compati discamus, & pro eis oremus. Haec attendentes & facientes, implebimus legem Christi; & erimus veri discipuli eius & amici charissimi, à Patre dilecti, à Filio adoptati, à Spiritu sancto inflammati, à tota sancta Trinitate praedestinati & benedicti. Tunc etiā de nobis poterit dici & verificari, quod de primitiua Ecclesia in Actibus Apostolorum legitur. Quia multitudinis credentium erat cor vnum, & anima vna in Deo, & erant eis omnia communia. Amen.

FINIS TOMI PRIMI.

OPE.